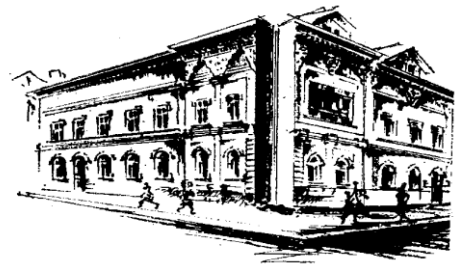

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA**

**ZDRAVSTVENO STANJE STANOVNIŠTVA I
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA U TUZLANSKOM
KANTONU U 2015. GODINI**

Publikacija br. 40

Tuzla, 2016. godine

Naslov: Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2015. godini

Izdavač: Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona
Ul. Tuzlanskog odreda br. 6, 75 000 Tuzla
Telefon: 035/307 700; Fax:035/257 467

Za izdavača: Doc.dr.med.sci Mulić Maida

Glavni urednik: Doc.dr.med.sci Mulić Maida

Autori: Doc.dr.med.sci Mulić Maida
Prof.dr. Ferković Vesna
Mr. med.sci Topalović dr. Blaško
Mr.med.sci Džaferagić-Franca dr Azra
Mr. Pašić Aida dipl.ecc
Prim. dr Šarić Muradif
Dr. Majda Sarihodžić
Dr. Selma Azabagić
Dr. Nermina Omerdić
Dr. Azra Hodžić
Dr. Jasmina Džambić Brkić
Mr.Smajlović Sadija, dipl. ing. teh.
Mr.Hasanbašić Nermina, dipl. ing. teh.
Terzić Jasenko, dipl. ing. teh.
Lejla Hasanović, dipl. medicinska sestra
Tatjana Krdžalić, Bachelor ekonomije

**Tehnička priprema
podataka:**

Zijada Zećo
Semir Hukić
Turkić Ervina
Bešlagić Damir
Raza Aljukić
Alisa Džindo
Amra Turatović
Lejla Softić
Emira Parić

**Tehnička priprema
publikacije:** Amer Hasanhodžić dipl. ing. el.

Tiraž: 30 primjeraka

SADRŽAJ

	PREDGOVOR	7
I	STRUKTURA STANOVNIŠTVA I VITALNO DEMOGRAFSKI POKAZATELJI	9
II	MORBIDITET-OBOLIJEVANJE STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	19
III	EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	37
IV	ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST ŽIVOTNIH NAMIRNICA I VODA	53
V	HIGIJENSKA SITUACIJA	61
VI	ORGANIZACIJA ZDRAVSTVA I KADROVI	87
VII	MREŽE, KAPACITETI I RAD JAVNO ZDRAVSTVENIH USTANOVA PO NIVOIMA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	97
VIII	ZAKLJUČCI	133
	PRILOZI	135

PREDGOVOR

Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je zakonski ovlaštena institucija za sprovođenje i izvršenje statističkih istraživanja u oblasti zdravstva. Statistička istraživanja se vrše na osnovu Zakona o evidencijama u oblasti zdravstva.

Publikacija „Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini“ je nastala kao rezultat obrade podataka nastalih realizacijom statističkih istraživanja. Podaci su prezentirani kroz osam poglavlja publikacije i čitaocu daju uvid u: strukturu stanovništva i kretanje vitalno demografskih pokazatelja, zdravstvenu sliku na području Tuzlanskog kantona kroz prezentiranje podataka prikupljenih iz primarne i bolničke zdravstvene zaštite, zdravstvenu ispravnost životnih namirnica i voda, ekološku sliku Tuzlanskog kantona te organizaciju zdravstva i kadrove u zdravstvu kao i pregled mreže javno zdravstvenih ustanova na području Tuzlanskog kantona.

Vrijednost publikacije „Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini“ se ogleda u tome što pruža mogućnost upoređivanja zdravstvenog sistema Tuzlanskog kantona sa ostalim sistemima u okruženju. Takođe Publikacija pruža osnov za kreiranje zdravstvenih politika na osnovu postavljenih indikatora, a sve u cilju kreiranja što dostupnijeg i racionalnijeg zdravstvenog sistema te očuvanja i unapređenja zdravlja.

Trajna vrijednost Publikacije se ogleda u tome što će poslužiti za ocjenu i evaluaciju organizacionih i strukturalnih promjenama u sistemu zdravstva, kao i praćenje realizacije srateških programskih odrednica u sistemu zdravstva koje su imale za cilj unapređenje zdravlja.

Direktorica Doc. dr. med. sc. Mulić Maida

I STRUKTURA STANOVNIŠTVA I VITALNO-DEMOGRAFSKI POKAZATELJI

1. Vitalno-demografski pokazatelji

Na području trinaest općina Tuzlanskog kantona na površini od 2.649 km² živi 498.766* stanovnika. Prosječna gustina naseljenosti Kantona je 188 stanovnika na km² (tabela 1). Gustina naseljenosti veća od prosjeka Kantona evidentira se na području šest općina: Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Teočak, Tuzla i Živinice. Najmanja gustina naseljenosti je na području općine Kladanj (45/km²).

Tabela 1. Stanovništvo na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rbr.	Opština	Broj stanovnika	Površina	Gustina naseljenosti/km ²
1.	Banovići	25.922	185	140
2.	Čelić	13.575	140	97
3.	Doboj Istok	10.167	41	248
4.	Gračanica	52.701	216	244
5.	Gradačac	45.875	218	210
6.	Kalesija	35.990	201	179
7.	Kladanj	14.470	331	44
8.	Lukavac	50.316	337	149
9.	Sapna	12.629	118	107
10.	Srebrenik	41.906	248	169
11.	Teočak	7.299	29	252
12.	Tuzla	131.684	294	448
13.	Živinice	56.232	291	193
UKUPNO		498.766	2.649	188

*projekcija broja stanovnika na osnovu projekcije broja stanovnika Tuzlanskog kantona, Zavoda za statistiku FBiH na dan 30.06.2015. godine

Na području Tuzlanskog kantona u 2014. godini registrovano je 4.008 živorođenih beba, 4.274 umrlih osoba i 24 umrle dojenčadi (tabela 2).

Tabela 2. Broj živorođenih i umrlih, po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

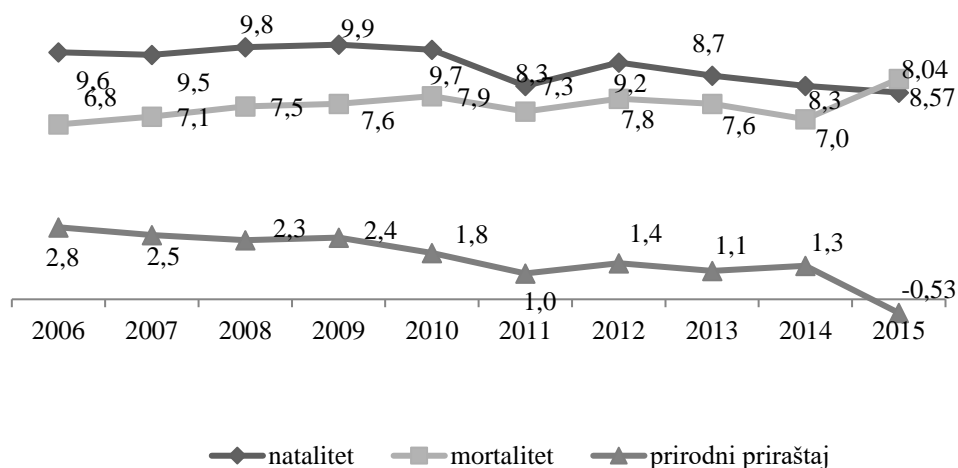
Rb	Općine	B R O J		
		Živorodenih	Umrlih	Umrle dojenčadi
1	Banovići	257	207	1
2	Čelić	69	108	1
3	Doboj Istok	103	119	
4	Gračanica	461	367	3
5	Gradačac	350	379	2
6	Kalesija	283	281	
7	Kladanj	96	98	
8	Lukavac	344	509	1
9	Sapna	64	78	
10	Srebrenik	357	355	1
11	Teočak	56	64	2
12	Tuzla	1002	1237	19
13	Živinice	566	472	3
UKUPNO TK		4.008	4.274	33

Rođeno je više muške (51%) nego ženske (49%) djece (tabela 3).

Tabela 3. Distribucija rađanja prema spolu, po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

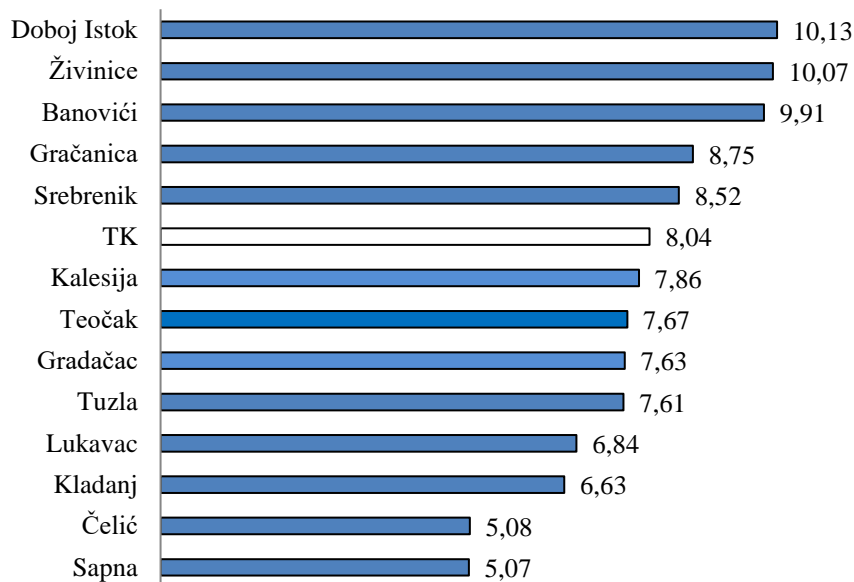
Rb	Općine	B R O J		
		Živorodenih	Muško	Žensko
1	Banovići	257	126	34
2	Čelić	69	35	61
3	Doboj Istok	103	42	221
4	Gračanica	461	240	167
5	Gradačac	350	183	289
6	Kalesija	283	154	42
7	Kladanj	96	54	162
8	Lukavac	344	182	37
9	Sapna	64	27	168
10	Srebrenik	357	189	27
11	Teočak	56	29	528
12	Tuzla	1002	474	276
13	Živinice	566	290	34
UKUPNO TK		4.008	2.025	1.983

Kretanje vitalnih demografskih parametara u periodu od 2006. do 2015. godine pokazuje negativne trendove (grafikon 1).

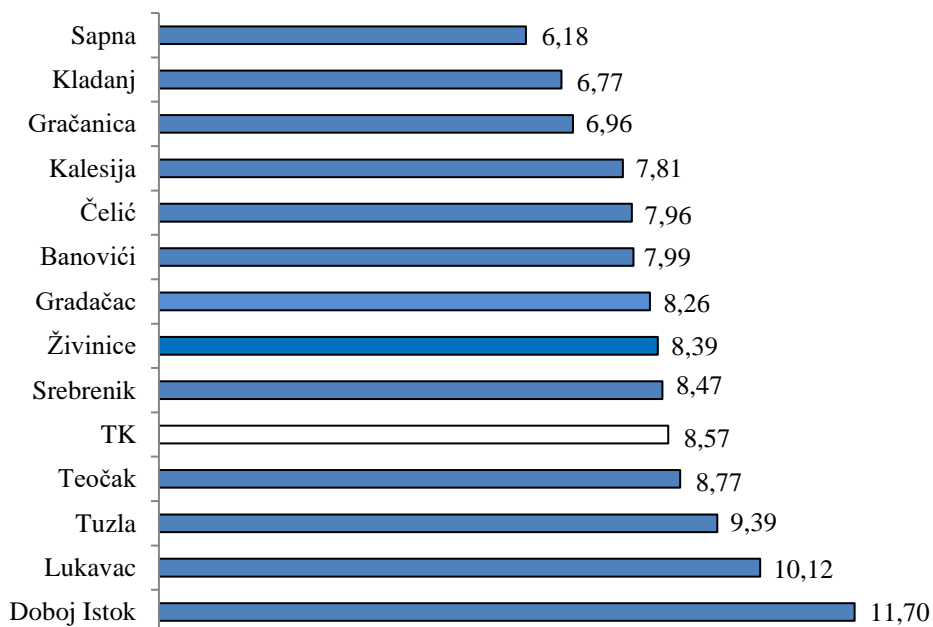
Grafikon 1. Stopa nataliteta, mortaliteta i prirodnog priraštaja na području Tuzlanskog kantona, u periodu od 2006. do 2015. godine

Stope nataliteta kreću se od 5,07‰ Sapni do 10,13‰ u Doboj Istoku, te 10,07‰ u Živinicama. Prosječna stopa nataliteta na području Tuzlanskog kantona je 8,04‰ (grafikon 2). U većini općina registruju se niže stope od prosjeka Kantona.

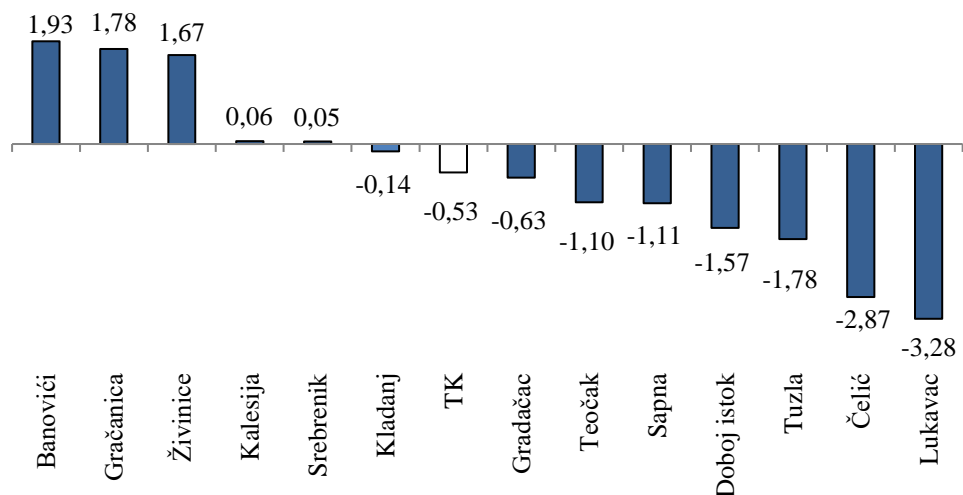
Grafikon 2. Stope nataliteta po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Vrijednosti stopa mortaliteta se u 2015. godini kreću se od 6,18% u Sapni do 11,70% u Doboj Istoku (grafikon 3). Na područjima općina Teočak, Tuzla, Lukavac i Doboj Istok evidentiraju se veće stope mortaliteta od vrijednosti prosječne stope za Kanton (8,57%)

Grafikon 3. Stope mortaliteta na području Tuzlanskog kantona, u 2015. godini

Stopa prirodnog priraštaja na području Tuzlanskog kantona (-0,53%) kao i na većini općina su negativne dok se pozitivne ali izrazito nepovoljne stope registruju u općinama Srebrenik, Kalesija, Živinice, Gračanica i Banovići (grafikon 4).

Grafikon 4. Stope prirodnog priraštaja na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

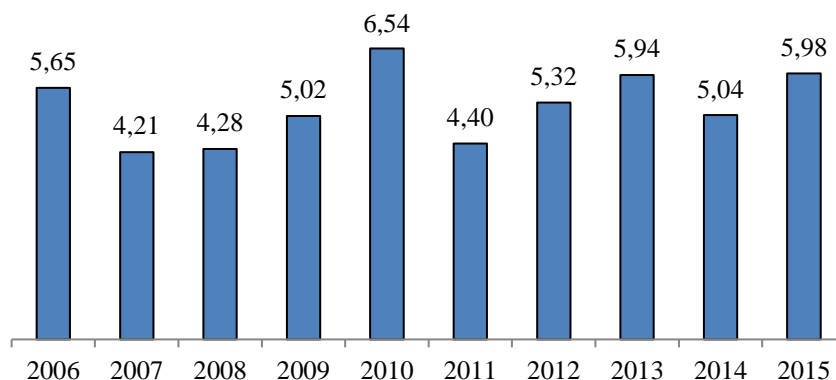
Odnos umrlih muškaraca i žena je 2015. godine bio je 50,21% prema 49,79% . Najveći procenat umrlih je registrovan u dobnoj skupini starosti 65 i više godina (76%) (tabela 4).

Tabela 4. Distribucija umrlih prema spolu i dobi po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Redni broj	Općine	Ukupno umrli	Spol		Starosna dob u godinama										
			M	Ž	<1	1-4	5-9	10-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	>65	
1	Banovići	207	108	99	1				1	4		3	14	42	142
2	Čelić	108	50	58	1						1		6	11	89
3	Doboj Istok	119	60	59				1		2	1	6	2	13	94
4	Gračanica	367	180	187	3	1				2	1	8	20	52	280
5	Gradačac	379	175	204	1	1			1	3	1	4	20	43	305
6	Kalesija	281	137	144				1	1	3	1	6	22	38	209
7	Kladanj	98	53	45								2	5	16	75
8	Lukavac	509	245	264	1			1		1	4	9	37	69	387
9	Sapna	78	40	38								1	3	9	65
10	Srebrenik	355	176	179	2				1		3	10	24	48	267
11	Teočak	64	36	28	1	1						1	7	9	45
12	Tuzla	1.237	635	602	20	1				6	7	14	51	202	936
13	Živinice	472	251	221	3	1				5	5	9	32	92	325
	UKUPNO	4.274	2.146	2.128	33	5	3	4	26	24	73	243	644	3.219	

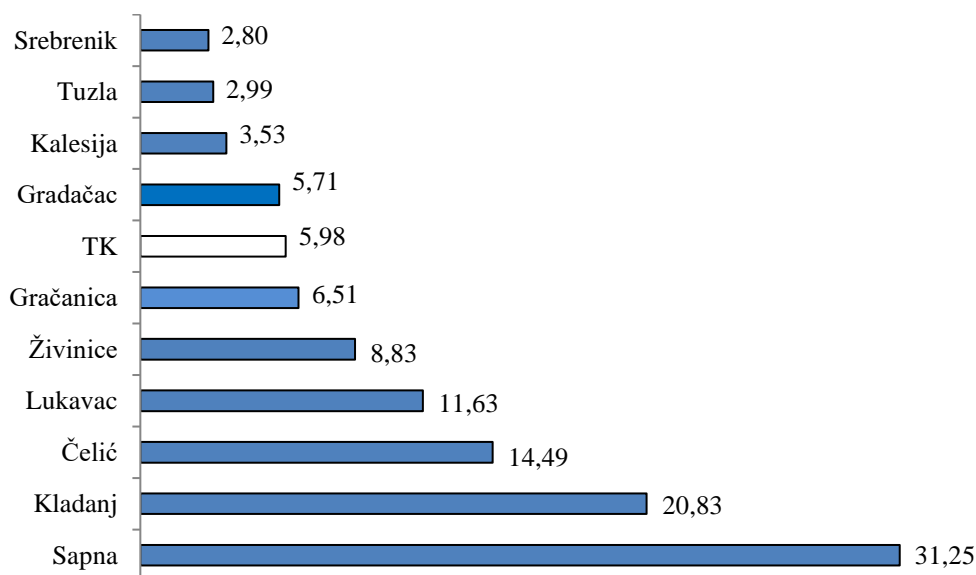
2. Zdrav start života

U 2015. godini, prema Prijavi porođaja (Obr. br. 03-21-63), na području Kantona je registrovano 24 mrtvorodne djece. Stopa mrtvorodenosti u desetogodišnjem periodu registruje se u intervalu između 4,21‰ i 6,54‰, a njeno kretanje od 2006. godine do 2015. godine, prikazano je na *grafikonu 5*.

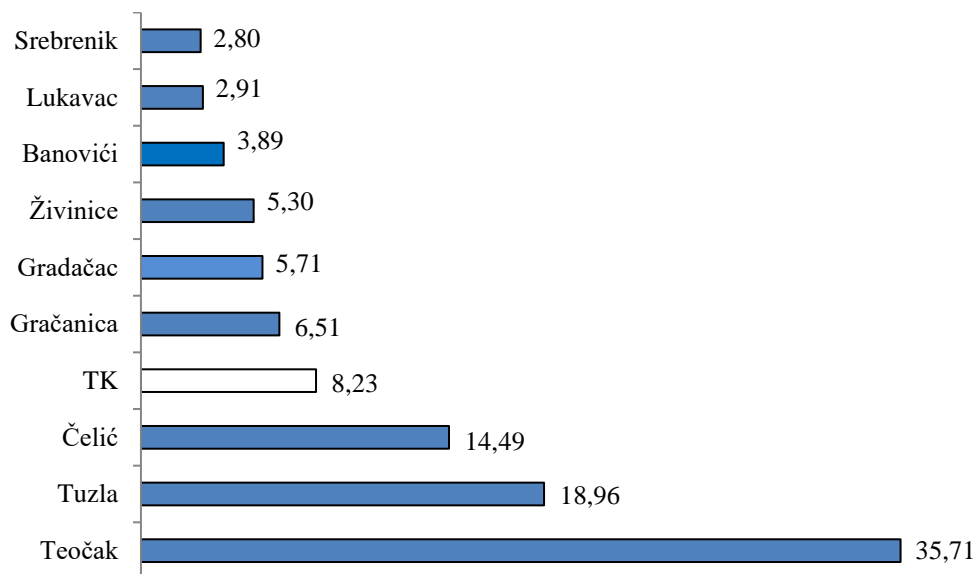
Grafikon 5. Stope mrtvorodenosti u Tuzlanskom kantonu u periodu od 2006. do 2015. godine

Najviša stopa mrtvorodenosti u 2015. godini registrovana je u općini Sapna (32,25‰), dok u općinama Banovići, Doboj Istok i Teočak nije bilo zabilježenih slučajeva mrtvorodenosti (*grafikon 6*).

Grafikon 6. Stope mrtvorodenosti registrovane po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Stopa smrtnosti dojenčadi je niska na području Tuzlanskog kantona (8,23‰). Najviša je zabilježena na području općine Teočak (35,71‰), a najniža na području općine Srebrenik (2,80‰) (*grafikon 7*). U općinama Sapna, Kladanj, Kalesija i Doboj Istok nisu registrovani slučajevi umrle dojenčadi.

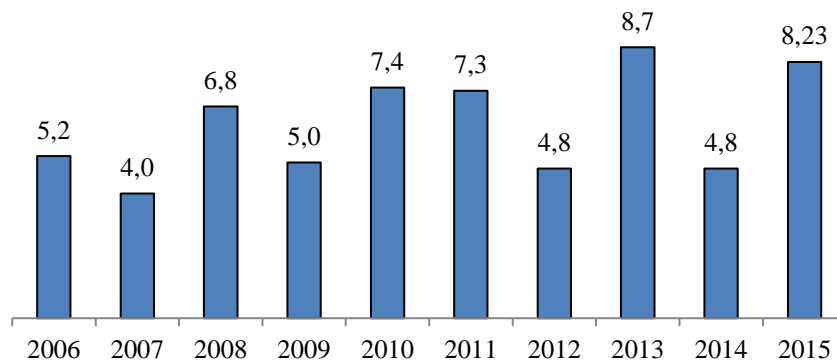
Grafikon 7. Stope dojenačke smrtnosti registrovane po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Od 33 umrle dojenčadi u 2015. godini, 76% je umrlo u prvom mjesecu života (tabela 5).

Tabela 5. Umrla dojenčad prema dobi po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Redni broj	Općine	Ukupno umrlih	Umrla dojenčad po mjesecima života			
			1	2	5	6
1	Banovići	1	1			
2	Čelić	1	1			
3	Gračanica	3	2		1	
4	Gradačac	2	1			1
5	Lukavac	1		1		
6	Srebrenik	1		1		
7	Teočak	2		1		1
8	Tuzla	19	17	1	1	
9	Živinice	3	3			
UKUPNO		33	25	4	2	2

U periodu od 2006. godine do 2015. godine stopa dojenačke smrtnosti se kretala u rasponu od 4,0% do 8,74%. U 2015 godini registruje se stopa dojenačke smrtnosti u vrijednosti od 8,23%. Utvrđene vrijednosti stopa dojenačke smrtnosti nalaze se u kategoriji niske stope dojenačke smrtnosti (grafikon 8).

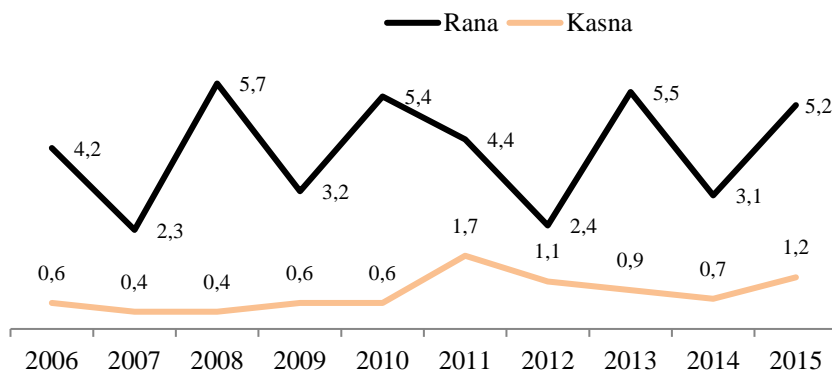

Grafikon 8. Stope dojenčke smrtnosti na području Tuzlanskog kantona, u periodu 2006. - 2015. godine

Visine stopa rane neonatalne smrtnosti (do 6 dana) u periodu od 2006. godine do 2015. godine su se kretale u promjenljivim vrijednostima. Najniža vrijednost je registrovana 2007. godine (2,3‰), a najviša u 2008. godini, 5,7‰. U 2015. godini registrovana stopa rane neonatalne smrtnosti iznosila je 5,2‰.

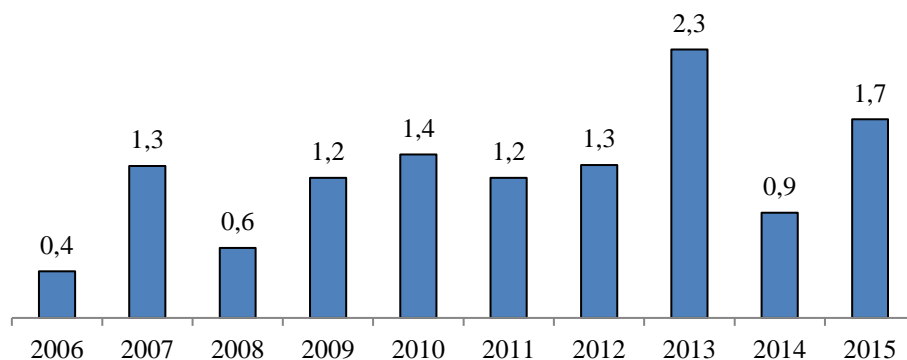
Kasna neonatalna smrtnost, u posmatranom periodu, se kretala u intervalu vrijednosti od najniže 0,4‰ registrovane u 2007. i 2008. godini do najviše 1,7‰ u 2011. godini. U 2015. godini registrovana stopa kasne neonatalne smrtnosti iznosila je 1,2‰.

U 2015. godini, u odnosu na predhodnu godinu, zabilježene su više stope rane i kasne neonatalne smrtnosti (grafikon 9).

Grafikon 9. Stope rane i kasne neonatalne smrtnosti, na području Tuzlanskog kantona, u periodu od 2006. do 2015. godine

Vrijednosti stopa postneonatalne smrtnosti u periodu od 2006. godine do 2015. godine, kreću se u rasponu vrijednosti od 0,4‰ do 2,3‰. U odnosu na predhodnu godinu, u 2015. godini zabilježen je i rast stope postneonatalne smrtnosti sa vrijednosti od 0,9‰ na vrijednost od 1,7‰ (grafikon 10).

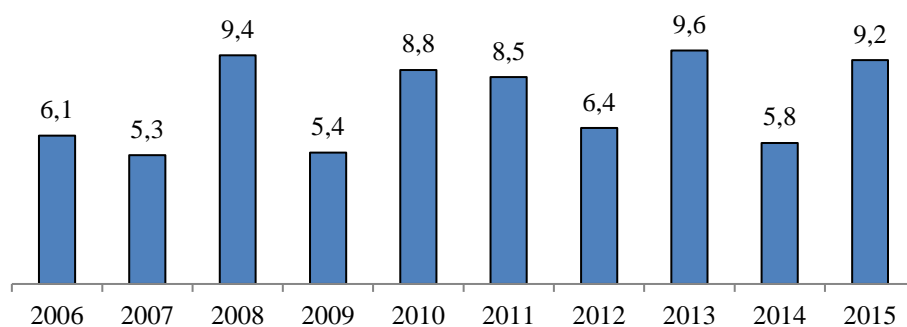
Grafikon 10. Postneonatalne smrtnosti, na području Tuzlanskog kantona, u periodu od 2006. do 2015. godine

Od ukupnog broja smrti novorođenčadi u ranom neonatalnom dobu (21), kod 11 slučajeva uzrok smrti su poremećaji vezani za kraću trudnoću i malu tjelesnu težinu novorođenčadi, kod 7 slučajeva uzrok smrti su respiratorni poremećaji koji su specifični za perinatalni period, kod jednog slučaja bakterijska sepsa dok kod dva slučaja nije naveden uzrok smrti.

U kasnom neonatalnom dobu umrlo je ukupno petero novorođenčadi: dvoje novorođenčadi uslijed poremećaja vezanih za kraću trudnoću i malu tjelesnu težinu, jedno novorođenče od kongenitalnih malformacija cirkulatornog sistema i jedno od kongenitalnih malformacija jednjaka dok je kod jednog novorođenčeta kao uzrok smrti registrovana septikemija.

U postneonatalnom periodu (mjesec i više dana života), umrlo je sedmero dojenčadi i to troje uslijed kongenitalnih malformacija cirkulatornog sistema, jedno zbog gušenja, dvoje zbog respiratornih oboljenja pluća, a kod jednog dojenčeta je registrovan zastoja srca kao uzrok smrti.

U 2015. godini registruje se 37 umrle djece starosti do 5 godina. Visina stope umiranja djece do 5 godina starosti u analiziranom vremenskom periodu (2006-2015) kretala se u rasponu od 5,3% u 2007. godini do 9,6% u 2013. godini. U 2015. godini registruje se u odnosu na predhodnu godinu rast stope smrtnosti djece do 5 godina sa 5,8% na 9,2% (grafikon 11). Djeca od 1 do 4 godine, njih troje, umrla su od zastoja srca, maligne neoplazme mozga i povrede glave.

Grafikon 11. Stope smrtnosti djece do 5 godina na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2006. do 2015. godine

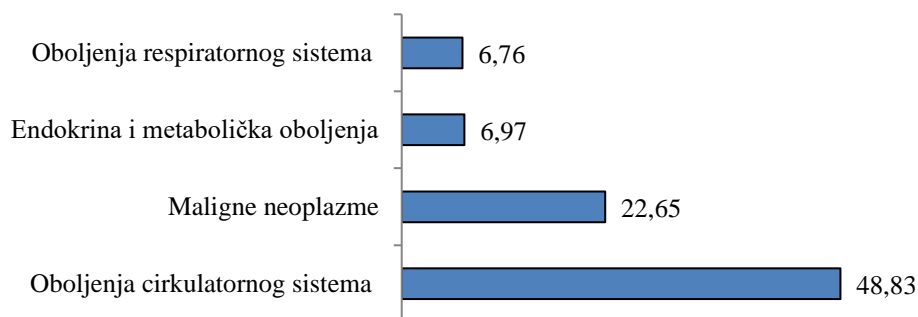
3. Uzroci umiranja

Od ukupno deset vodećih uzroka umiranja na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini 75% su iz grupe bolesti kardiovaskularnog sistema: povišen krvni pritisak, moždani udar, srčani infarkt, zastoj srca, hronična ishemična oboljenja srca i kardiomiopatija I srčana insuficijencija

Tabela 6. Vodeći pojedinačni uzroci smrti stanovništva Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rbr.	Oboljenje – uzrok smrti	Broj umrlih	% učesća u strukturi umrlih	Stopa /100.000
1	Povišen krvni pritisak (I10)	523	12,24	104,86
2	Moždani udar (I63)	435	10,18	87,22
3	Srčani infarkt (I21)	298	6,97	59,75
4	Šećerna bolest (E11)	220	5,15	44,11
5	Maligna neoplazma bronha i pluća (C34)	201	4,70	40,30
6	Ishemijsko oboljenje srca (I25)	178	4,16	35,69
7	Hronična opstruktivna bolest pluća (J44)	144	3,37	28,87
8	Zastoj srca (I46)	126	2,95	25,26
9	Kardiomiopatija (I42)	111	2,60	22,25
10	Srčana insuficijencija (I50)	76	1,78	15,24
UKUPNO 10 VODEĆIH		2.312	54,09	463,54
UKUPNO UMRLIH		4.274	100,00	856,91

U pogledu zastupljenosti grupa oboljenja u strukturi uzroka smrti, bolesti cirkulatornog sistema učestvuju sa 48,83%, maligne neoplazme sa 22,65%, endokrini poremećaji sa 6,97%, a oboljenja disajnih puteva sa 6,76% u ukupnom mortalitetu na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini (grafikon 12).

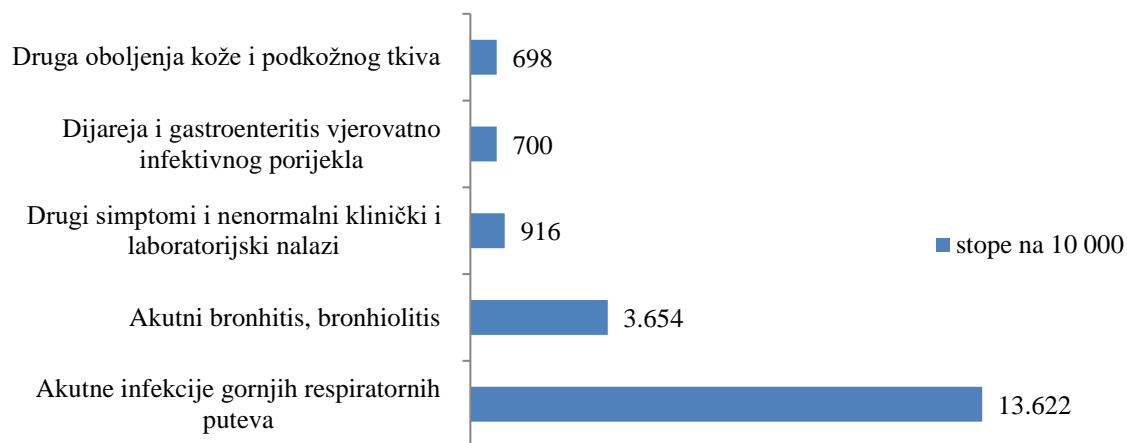
Grafikon 12. Specifični grupni uzroci smrti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

II MORBIDITET – OBOLJEVANJE STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

1. Oboljevanje registrovano u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

1.1. Oboljevanje djece predškolske dobi

U ukupno registrovanom oboljevanju (79.542) primarne zdravstvene zaštite djece predškolske dobi, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 90,39% (71.901). Vodeće bolesti djece predškolske dobi su: akutne infekcije gornjih respiratornih puteva, bronhitis i bronhiolitis, simptomi i nenormalni klinički i laboratorijski nalazi, prolivi i gastroenterokolitis infektivnog porijekla, te oboljenja kože i potkožnog tkiva (grafikon 1).

Grafikon 1. Distribucija vodećih oboljenja djece predškolske dobi na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

U rasponu stopa morbiditeta od 646 do 277 registrovani su: anemije uzrokovane nedostatkom željeza, oboljenja oka i adneksa, oboljenja crijeva i peritoneuma, infekcije kože i potkožnog tkiva i cistisi (tabela 1).

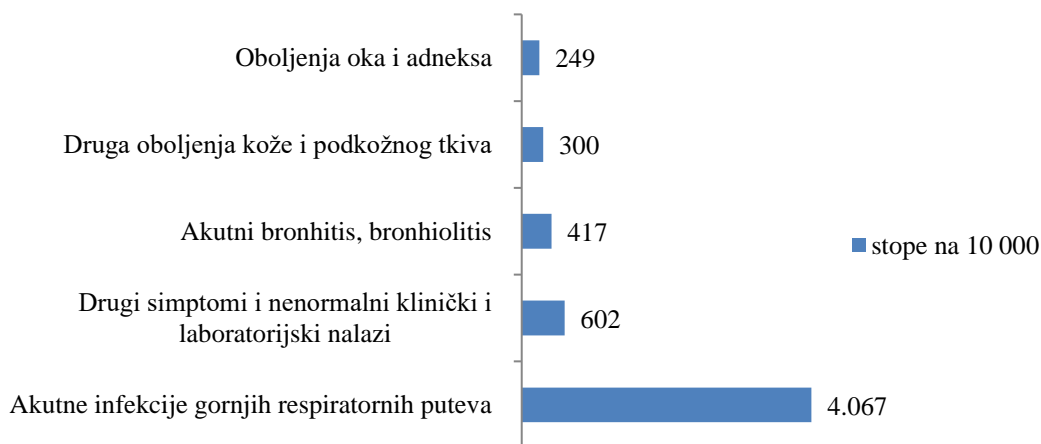
Tabela 1. Ostala registrovana oboljenja kod predškolske djece na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 djece do 6 godina
6.	Anemije uzrokovane nedostatkom željeza	646
7.	Oboljenja oka i adneksa	410
8.	Druga oboljenja crijeva i peritoneuma	407
9.	Infekcije kože i potkožnog tkiva	401
10.	Cistitis	277
Ukupno deset vodećih oboljenja		21.732
Ukupno registrovana oboljenja		24.041

1.2. Obolijevanje školske djece i omladine

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti školske djece i omladine, u ukupno registrovanom obolijevanju od 60.864, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 47.032 ili 77%.

Prema stopama obolijevanja na 10.000 školske djece i omladine, vodeće bolesti su iz grupe respiratornih oboljenja, akutne infekcije gornjih disajnih puteva, zatim simptomi i nenormalni klinički i laboratorijski nalazi, bronhitis i bronhiolitis, oboljenja kože i potkožnog tkiva, te oboljenja oka i adneksa (grafikon 2).

Grafikon 2. Distribucija vodećih oboljenja školske djece i omladine na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

U rasponu stopa obolijevanja od 205 do 171 registrovane su sljedeće bolesti: dijareja i gastroenteritis vjerovatno infektivnog porijekla, bol u stomaku, infekcije kože, cistitisi i anemije uzrokovane nedostatkom željeza (tabela 2).

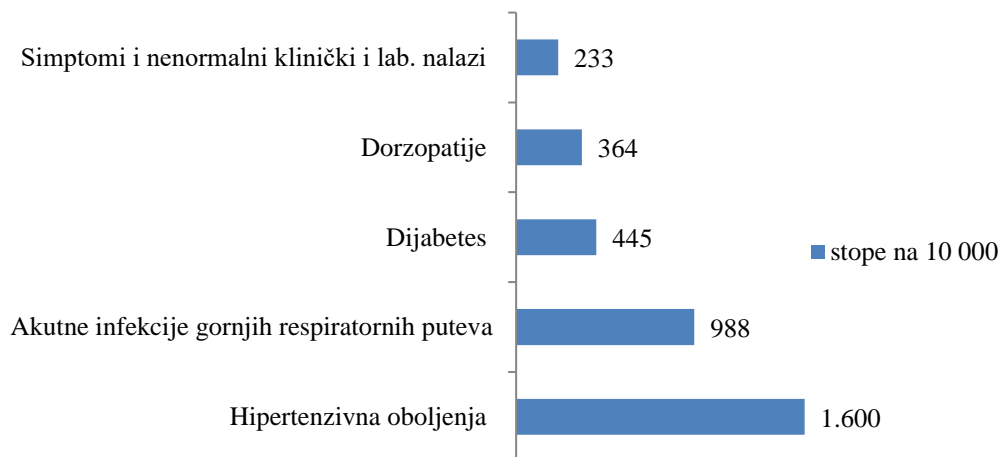
Tabela 2. Ostala registrovana oboljenja kod školske djece i omladine na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 školske djece i omladine
6.	Dijareja i gastroenteritis vjerovatno infektivnog porijekla	205
7.	Abdominalni i karlični bol	199
8.	Infekcije kože i potkožnog tkiva	198
9.	Cistitis	195
10.	Anemije uzrokovane nedostatkom željeza	171
Ukupno deset vodećih		6.604
Ukupno registrovanih oboljenja		8.547

1.3. Obolijevanje odraslog stanovništva

U ukupno registrovanom obolijevanju (302.463) odraslih stanovnika, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 178.784 ili 59%.

Vodeći uzroci oboljevanja su: povišeni krvni pritisak, akutne infekcije gornjih disajnih puteva, šećerna bolest, dorzopatije i simptomi i nenormalni klinički i lab. nalazi. (grafikon 3).

Grafikon 3. Distribucija vodećih oboljenja odraslih stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

U rasponu stopa oboljevanja od 211 do 148 registrovani su: poremećaji raspoloženja, neurotski i poremećaji vezani za stres, cistitis, bolesti jednjaka, želuca i duodenuma, te oboljenja oka i adneksa (tabela 3).

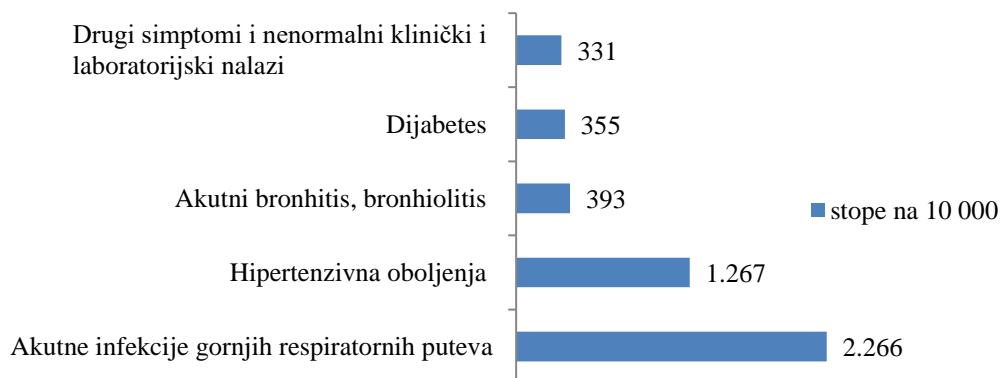
Tabela 3. Ostala registrovana oboljenja kod odraslih stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 odraslih stanovnika
6.	Poremećaji raspoloženja (afektivni)	211
7.	Neurotski, sa stresom povezani i somatski poremećaji	191
8.	Cistitis	185
9.	Druge bolesti jednjaka, želuca i duodenuma	167
10.	Oboljenja oka i adneksa	148
Ukupno deset vodećih oboljenja		4.532
Ukupno registrovanih oboljenja		7.668

1.4. Obolijevanje ukupnog stanovništva

U ukupno registrovanom obolijevanju (442.869), u okviru primarne zdravstvene zaštite ukupnog stanovništva, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 281.172 ili 63,5%.

Vodeći uzroci obolijevanja su: akutne infekcije gornjih disajnih puteva, povišeni krvni pritisak, bronhitis i bronhiolitis, šećerna bolest, te simptomi i nenormalni klinički i lab. nalazi (grafikon 4).

Grafikon 4. Distribucija vodećih oboljenja ukupnog stanovništva na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

U rasponu stopa obolijevanja od 297 do 169 registrovani su: dorzopatije, cistitisi, oboljenja kože i podkožnog tkiva, oboljenja oka i adneksa, te poremećaji raspoloženja (tabela 4).

Tabela 4. Ostala registrovana oboljenja kod ukupnog stanovništva, na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 stanovnika
6.	Druge dorzopatije	297
7.	Cistitis	192
8.	Druga oboljenja kože i podkožnog tkiva	187
9.	Oboljenja oka i adneksa	180
10.	Poremećaji raspoloženja (afektivni)	169
Ukupno dvadeset vodećih oboljenja		5.637
Ukupno registrovanih oboljenja		8.879

1.5. Obolijevanje zuba i usta djece predškolske dobi

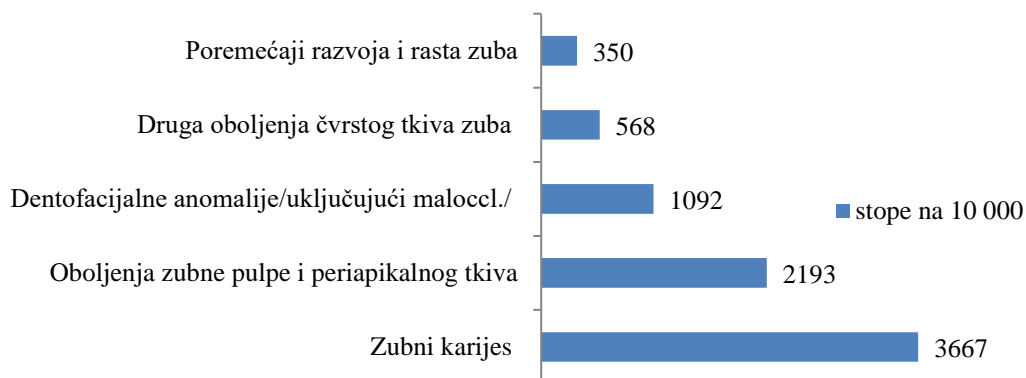
U okviru zdravstvene zaštite zuba i usta djece predškolske dobi registrovano je ukupno 5.737 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 95 % (5.450) u ukupnom obolijevanju. Najčešće zabilježena oboljenja u djelatnosti zdravstvene zaštite zuba i usta djece predškolske dobi su: oboljenja zubne pulpe i periapikalnog tkiva, zubni karijes, oboljenja čvrstog tkiva zuba, poremećaji razvoja i rasta zuba, te oboljenja vilice (*grafikon 5*).

Grafikon 5. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta kod djece predškolske dobi na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

1.5. 1. Obolijevanje zuba i usta djece školske dobi i omladine

U okviru zdravstvene zaštite zuba i usta djece predškolske dobi registrovano je ukupno 59.989. oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 93% (56.042.) u ukupnom obolijevanju. Najčešće zabilježena oboljenja u djelatnosti zdravstvene zaštite zuba i usta djece predškolske dobi su: zubni karijes, oboljenja zubne pulpe i periapikalnog tkiva, dentofacijalne anomalije, oboljenja čvrstog tkiva zuba te poremećaji razvoja i rasta zuba (*grafikon 5.1.*).

Grafikon 5.1. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta kod djece školske dobi na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

1.6. Obolijevanje zuba i usta odraslog stanovništva

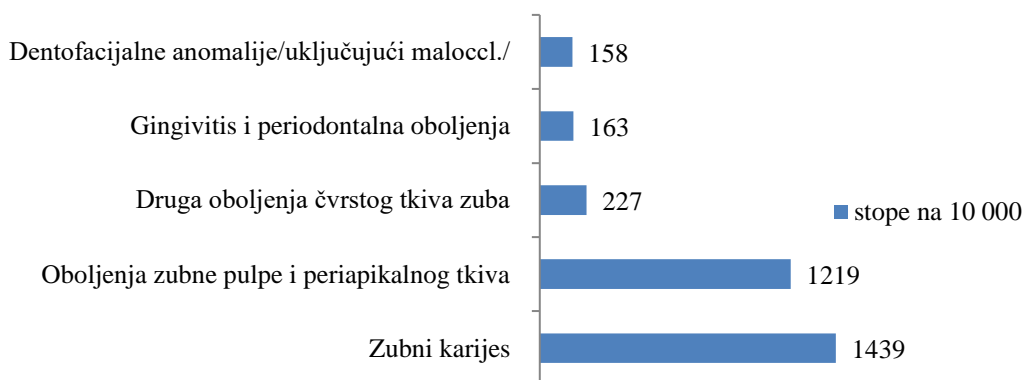
U primarnoj zdravstvenoj zaštiti zuba i usta odraslog stanovništva registrovano je 113.177 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 94 % (106.058) u ukupnom obolijevanju. Prema stopama obolijevanja na 10.000 ukupnog stanovništva, vodeće bolesti zuba i usta su: zubni karijes, oboljenja zubne pulpe i okolnih tkiva, gingivitis i periodontalna oboljenja, oboljenja čvrstog tkiva zuba, te oboljenja vilice (*grafikon 6*).

Grafikon 6. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta odraslih stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

1.6.1. Obolijevanje zuba i usta ukupnog stanovništva

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti zuba i usta ukupnog stanovništva registrovano je 178.903 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je 89% (159.616) u ukupnom obolijevanju. Prema stopama obolijevanja na 10.000 ukupnog stanovništva, vodeće bolesti zuba i usta su: zubni karijes, oboljenja zubne pulpe i okolnih tkiva, oboljenja čvrstog tkiva zuba, gingivitis i periodontalna oboljenja, te anomalije zuba i usta (*grafikon 6.1.*).

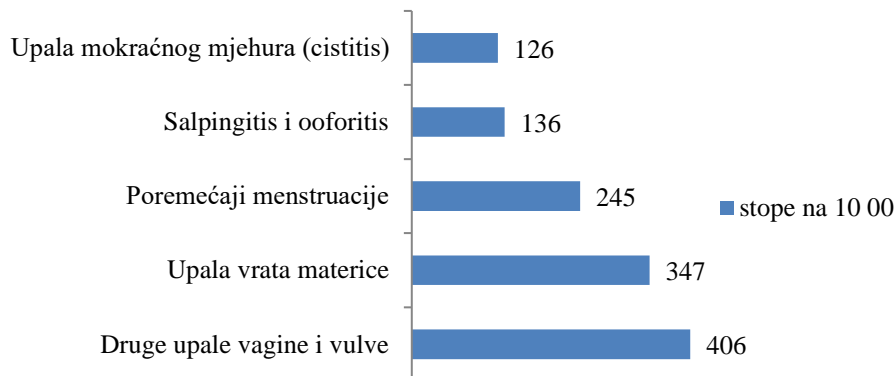

Grafikon 6.1. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

1.7. Obolijevanje žena 15- 49 godina

U ukupno registrovanom obolijevanju ginekološke primarne zdravstvene zaštite žena od 15 do 49 godina (28.929) pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 15.273 ili 53%.

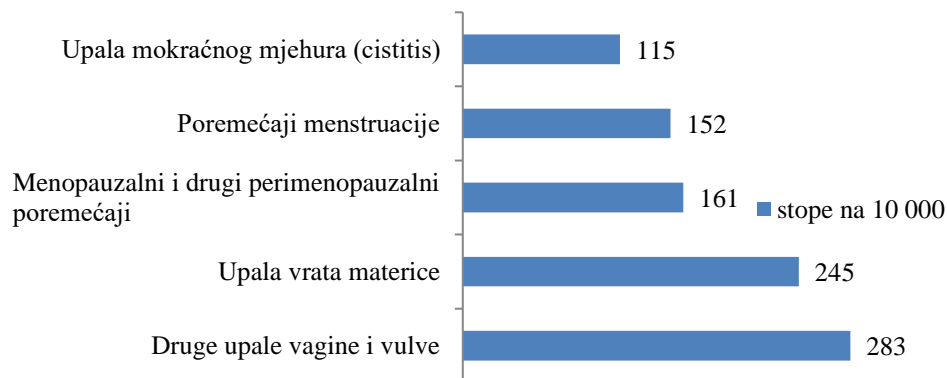
Prema stopama obolijevanja na 10.000 žena vodeće bolesti su: upale rodnice i stidnice, upale vrata maternice, poremećaji menstruacije, salpingitis i ooforitis, te upale mokraćnog mjehura (grafikon 7).

Grafikon 7. Distribucija vodećih oboljenja žena od 15- 49 godina na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

1.8. Obolijevanje žena 15 i više godina

U ukupno registrovanom obolijevanju (40.185) ginekološke primarne zdravstvene zaštite, pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 21.388 ili 53%. Prema stopama obolijevanja na 10.000 žena dobi 15 i više godina vodeće bolesti su: upale rodnice i stidnice, upale vrata materice, menopauzalni i perimenopauzalni poremećaji, poremećaji menstruacije, te upale mokraćnog mjehura (cistitisi) (grafikon 8).

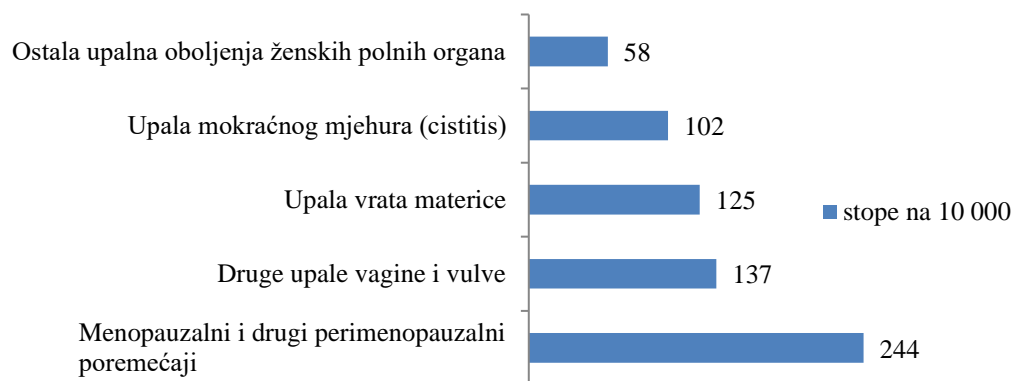

Grafikon 8. Distribucija vodećih oboljenja žena 15 i više godina na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

1.9. Morbiditet - obolijevanje žena 50 i više godina

U ukupno registrovanom obolijevanju (11.256), žena sa 50 i više godina, ginekološke primarne zdravstvene zaštite, pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 61% (6.838).

Prema stopama obolijevanja na 10.000 žena dobi 50 i više godina vodeće bolesti su: menopauzalni i drugi perimenopauzalni poremećaji, upale rodnice i stidnice, upale vrata materice upale mokraćnog mjehura i ostala upalna oboljenja ženskih polnih organa (grafikon 9).

Grafikon 9. Distribucija vodećih oboljenja žena 50 i više godina na području Tuzlanskog kantona u 2014. godini

2. Bolnički registrovan morbiditet – obolijevanje

U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2015. godini, registrovano je ukupno 46.462 liječenja oboljelih sa područja Tuzlanskog kantona. Liječeno je više žena nego muškarca, (55%:45%) (tabela 5).

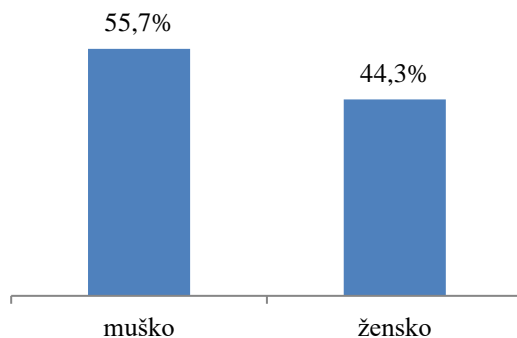
Tabela 5. Broj bolničkih liječenja stanovnika sa područja Tuzlanskog kantona

Rb	Oboljenja prema X reviziji MKB	Grupe	Broj ležanja
1	Određene infektivne i parazitarne bolesti	(A00-B99)	1.386
2	Maligne neoplazme	(C00-C97)	4.100
3	In situ neoplazme	(D00-D09)	29
4	Benigne i neoplazme neodređenog ponašanja	(D10-D48)	1.961
5	Bolesti krvi i krvotvornih organa i određeni poremećaji imunog sistema	(D50-D89)	659
6	Endokrina i metabolička oboljenja sa poremećajima u ishrani	(E00-E90)	923
7	Mentalni i poremećaji ponašanja	(F00-F99)	1.243
8	Oboljenja nervnog sistema	(G00-G99)	1.168
9	Oboljenja oka i adneksa	(H00-H59)	2.536
10	Oboljenja uha i mastoidnog nastavka	(H60-H95)	223
11	Oboljenja cirkulatornog sistema	(I00-I99)	6.453
12	Oboljenja respiratornog sistema	(J00-J99)	3.216
13	Oboljenja digestivnog trakta	(K00-K93)	4.732
14	Oboljenja kože i podkožnog tkiva	(L00-L99)	551
15	Oboljenja koštanomišićnog sistema	(M00-M99)	2.703
16	Oboljenja genitourinarnog sistema	(N00-N99)	3.515
17	Trudnoća, porođaj i puerperij	(O00-O99)	2.278
18	Određena stanja porijeklom perinatalnog perioda	(P00-P96)	756
19	Kong. malformacije, deformacije i hromozomaske abnormalnosti	(Q00-Q99)	316
20	Simpt, znaci i nenormalni kl. nalazi i lab.	(R00-R99)	1.014
21	Povrede, trovanja i druge posljedice spoljašnjih uzroka	(S00-T98)	2.455
22	Faktori koji utiču na zdr. stanje i kontakt sa zdravstvenim uslugama	(Z00-Z99 (bez Z30-Z39))	920
23	Faktori vezani za reprodukciju	(Z30-Z39)	3.259
24	nepoznato		66
UKUPNO			46.462
Spoljašnji uzroci morbiditeta i mortaliteta			525
Porodilje			4054
Dječiji box (zdrave bebe)			3379

Od ukupnog broja ostvarenih liječenja u bolničkim kapacitetima, liječenja oboljenja cirkulatornog sistema zauzimaju prvo mjesto sa učešćem od 13,89%, slijede oboljenja organa za varenje sa 10,18%, a na trećem mjestu su maligne neoplazme u procentu od 8,82% u ukupnom broju ostvarenih liječenja.

2.1. Bolesti cirkulatornog sistema – kardiovaskularni sistem

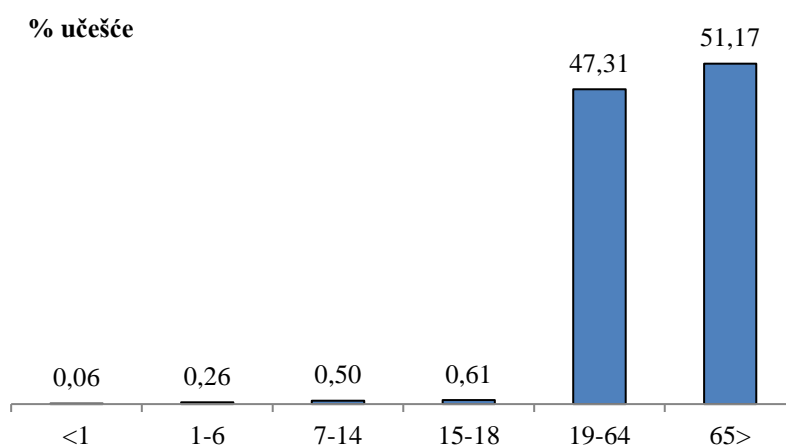
U bolničkim kapacitetima registrovano je 6.221 pacijenata sa područja Tuzlanskog kantona, liječenih od bolesti cirkulatornog sistema, koji su ostvarili 6.453 ležanja. Muškarci su češće liječeni nego žene (*grafikon 10*).

Grafikon 10. Spolna struktura pacijenata bolnički liječenih zbog bolesti cirkulatornog sistema

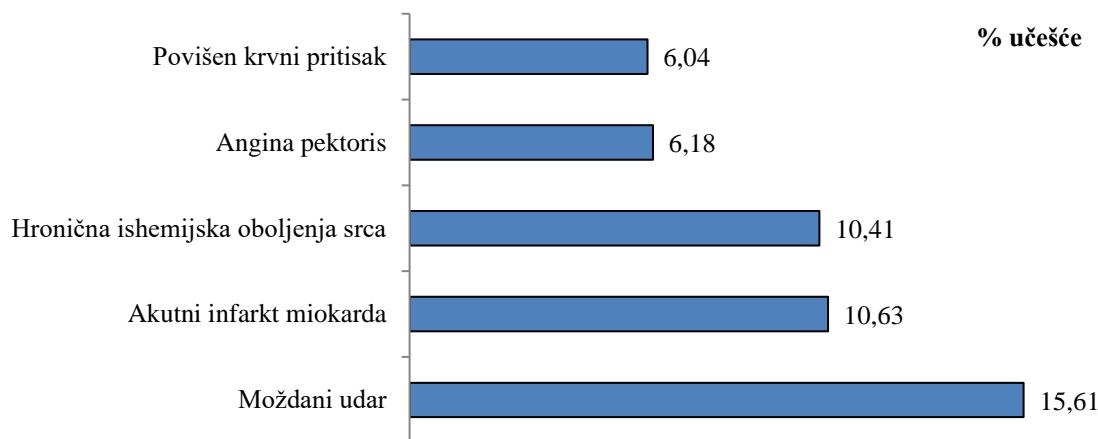
Pacijenti su u prosjeku ležali 1,03 puta, ostvarena su ukupno 48.598 bolesnička dana, a prosječna dužina ležanja iznosila 7,8 dana.

Najzastupljenije dobne grupe među pacijentima liječenim od bolesti cirkulatornog sistema su grupe 19-64 godine (47,31%) i preko 65 godina (51,17%) (*grafikon 11*).

Grafikon 11. Starosna struktura pacijenata liječenih usljed bolesti cirkulatornog sistema

Najučestaliji pojedinačni uzroci bolničkog liječenja registrovani iz grupe oboljenja cirkulatornog sistema u 2015. godini su moždani udar, aktuni infarkt miokarda, hronična ishemična oboljenja srca, angina pectoris i povišen krvni pritisak (*grafikon 12*).

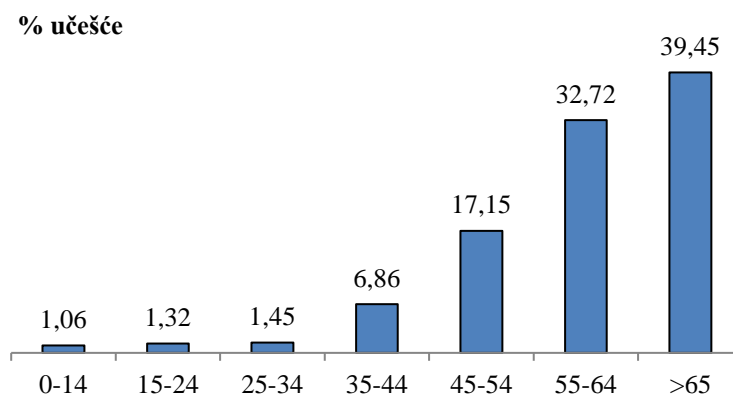
Grafikon 12. Najčešći pojedinačni uzroci bolničkog liječenja iz grupe oboljenja cirkularnog sistema

2.2. Maligne neoplazme

Na osnovu podataka iz registra malignih neoplazmi CanReg, na području Tuzlanskog kantona u toku 2015. godine registrovano je 758 novootkrivenih bolesnika sa invazivnom malignom neoplazmom. Stopa incidence iznosila je 152/100.000 stanovnika.

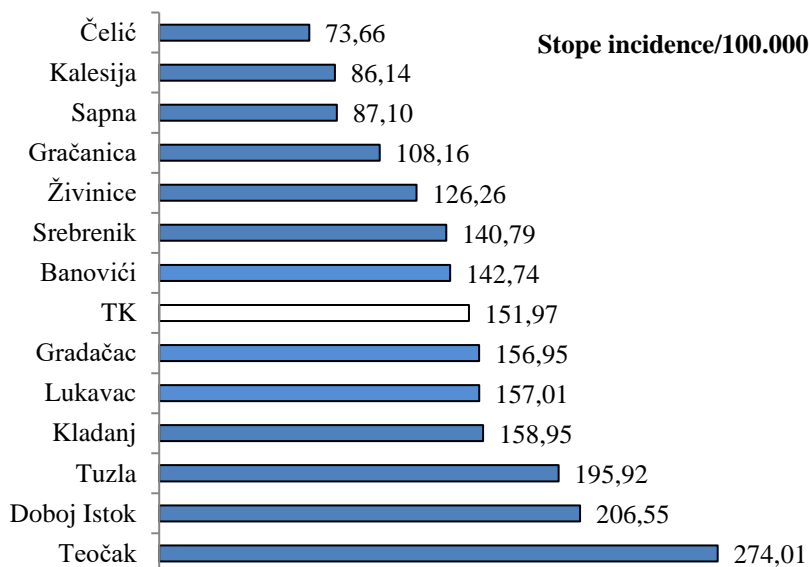
Zastupljenost spolova u ukupno registrovanom broju novootkrivenih bolesnika sa malignim oboljenjima je 46% muškaraca i 54% žena.

Najveći procenat oboljelih od malignih neoplazmi (39,45%) su stariji od 65 godina, mada je pojava ove vrste oboljenja dosta česta i kod osoba starosti 55 do 64 godine (grafikon 13).

Grafikon 13. Dobna struktura novooboljelih od malignih neoplazmi

Stope incidence malignih neoplazmi posmatrano po općinama Kantona su se kretale u rasponu od 73,66/100.000 do 274,01/100.000 stanovnika. Najniža incidenca registrovana je na području općine Čelić, dok su stope više od prosjeka za Kanton registrovane na općinama Gradačac, Lukavac, Kladanj, Tuzla, Dobož Istok i Teočak (grafikon 14.)

Grafikon 14. Stopa incidence malignih neoplazmi

Najčešće lokacije novootkrivenih malignih neoplazmi (bez maligne neoplazme kože) su pluća i bronh, dojka, te grlić i tijelo materice (tabela 6). U pogledu anatomskih lokacija deset vodećih lokacija malignih neoplazmi procentualno je zastupljeno sa 60,95%.

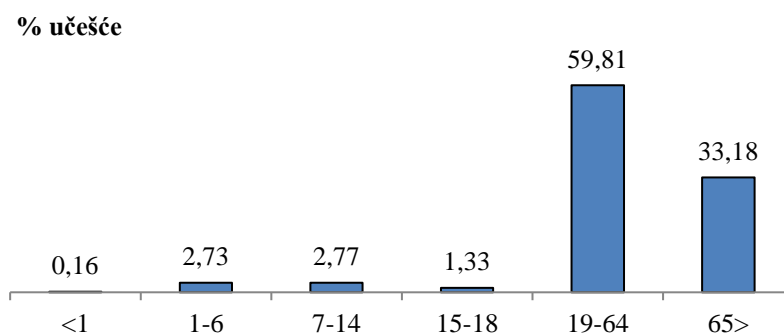
Tabela 6. Vodeće novootkrivene maligne neoplazme

Redni broj	Primarna lokalizacija na osnovu X revizije MKB	Broj oboljelih	Index strukture %	Stopa na 100.000 stanovnika
1	Ca pluća i bronha	121	15,96	24,26
2	Ca dojke	103	13,59	20,65
3	Ca grlića materice	43	5,67	8,62
4	Ca tijela materice	34	4,49	6,82
5	Ca rektuma	34	4,49	6,82
6	Ca jajnika	31	4,09	6,22
7	Ca želuca	25	3,30	5,01
8	Ca kolona	38	5,01	7,62
9	Maliggni melanom	18	2,37	3,61
10	Ca larinxa	15	1,98	3,01
Ukupno vodeće		462	60,95	92,63
Ostale maligne bolesti		296	39,05	59,35
Ukupno oboljenja		758	100,00	151,97

2.3. Bolesti koštano mišićnog sistema

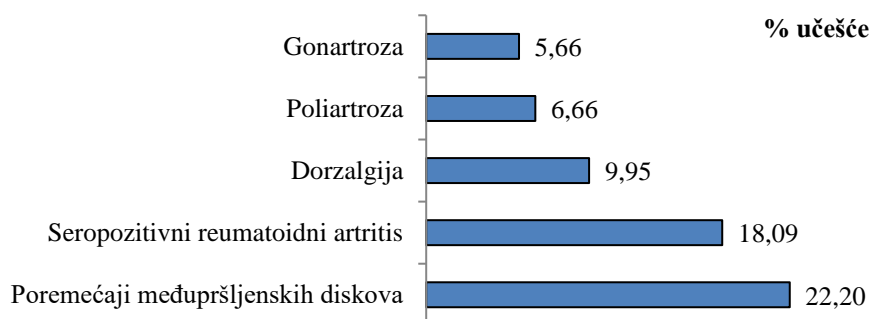
U 2015. godini liječeno je 2.565 pacijenta oboljelih od bolesti koštano-mišićnog sistema. Ovi pacijenti ostvarili su 2.703 ležanja i 28.971 bolesnički dan. Svaki pacijent je u prosjeku ležao 1,05 puta uz ostvarenu prosječnu dužinu ležanja od 10,7 dana.

Među pacijentima liječenim od koštano-mišićnih bolesti registrovano je veće učešće ženskog spola (67,7%). Bolnički liječeni pacijenti najčešće su bili iz dobne skupine 19-64 godine (59,81%) (grafikon 15).

Grafikon 15. Starosna struktura pacijenata liječenih zbog bolesti koštano mišićnog sistema

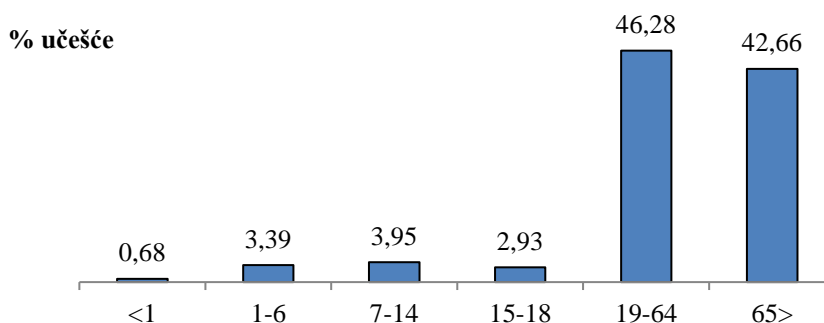
Najčešće pojedinačne bolesti iz ove grupe oboljenja registrovane kao uzrok bolničkog liječenja su poremećaji intervertebralnih diskova i reumatoidni artritis (grafikon 16).

Grafikon 16. Najčešći pojedinačni uzroci bolničkog liječenja iz grupe bolesti koštano mišićnog sistema

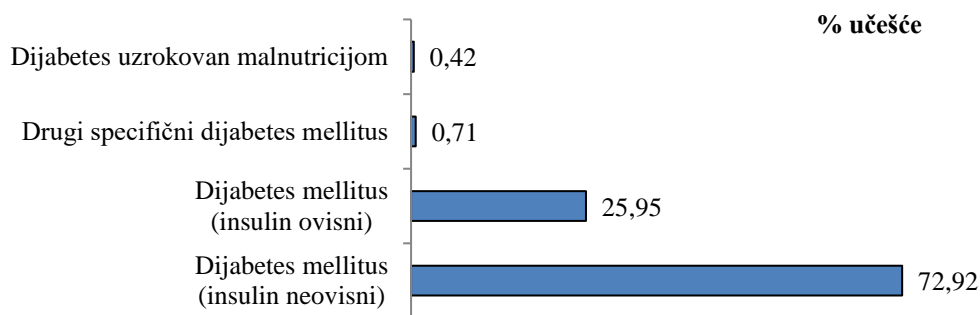
2.4. Šećerna bolest

U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona 886 osoba oboljelih od šećerne bolesti ostvarilo je 924 ležanja. Prosječno trajanje ležanja po bolničkoj epizodi iznosilo je 9,3 dana, a pacijenti su u prosjeku ležali u bolnici 1,04 puta. Ostvareno je ukupno 8.600 bolesničkih dana. Najviše su bile zastupljene dobne skupine od 19 do 64 godine (46,28%), i 65 i više (42,66%) (grafikon 17), a u pogledu spolne strukture, češće liječeni pacijenti su bile žene 65%.

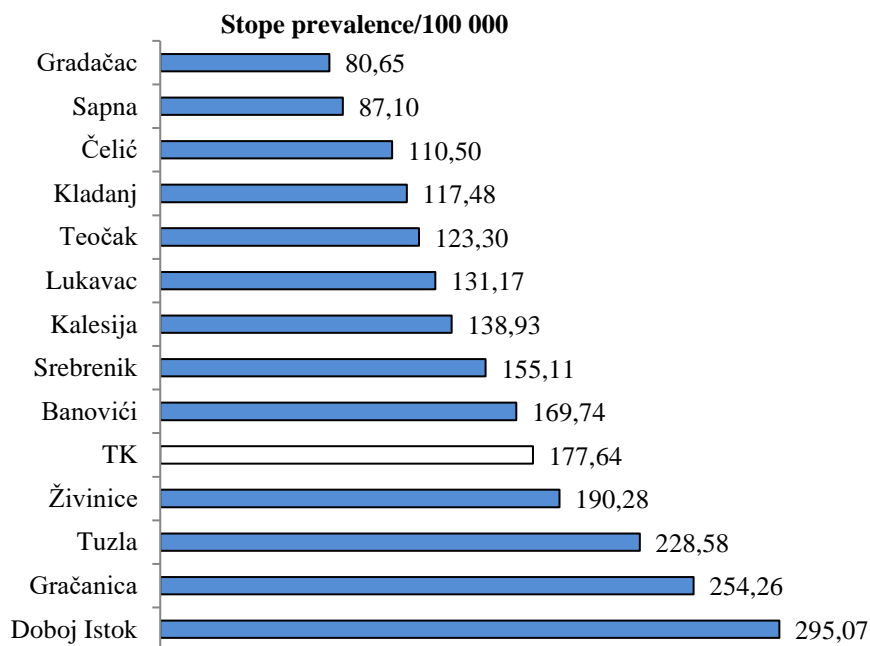
Grafikon 17. Starosna struktura bolnički liječenih pacijenata zbog šećerne bolesti

U pogledu tipa šećerne bolesti prevladava insulin neovisni dijabetes (77,92%) (grafikon 18).

Grafikon 18. Bolnički liječeni pacijenti prema tipu šećerne bolesti

Bolnička prevalenca šećerne bolesti za područje Tuzlanskog kantona iznosila je 177,64/100.000 stanovnika. Za općine Živinice, Tuzla, Gračanica i Doboj Istok registrovana je veća prevalenca od prosjeka Kantona (grafikon 19).

Grafikon 19. Stopa bolničke prevalencije šećerne bolesti

2.5. Bolnički morbiditet poremećaja mentalnog zdravlja u 2015.godini

Tokom godine registrirano je ukupno 1158 hospitalizacija, 990 bolesnika sa mjestom prebivališta u Tuzlanskom kantonu, koji su prosječno hospitalizirani 1,17 puta sa prosječnom dužinom liječenja od 22,2 dana. Iskorišten je 25 791 bolno opskrbni dan u Psihijatrijskoj klinici UKC Tuzla. U istom periodu je hospitalizirano 37 bolesnika koji nemaju mjesto prebivališta u Tuzlanskom kantonu.

Od ukupnog broja hospitaliziranih bolesnika, 547 (55,25%) je muških a žena 443 (44,75%), a najčešće su liječeni bolesnici starosne grupe 45-54 godine (35,76%) (tabela 7).

Tabela 7. Distribucija bolesnika sa mentalnim poremećajima prema starosnoj dobi na području Tuzlanskog kantona u 2015.godini

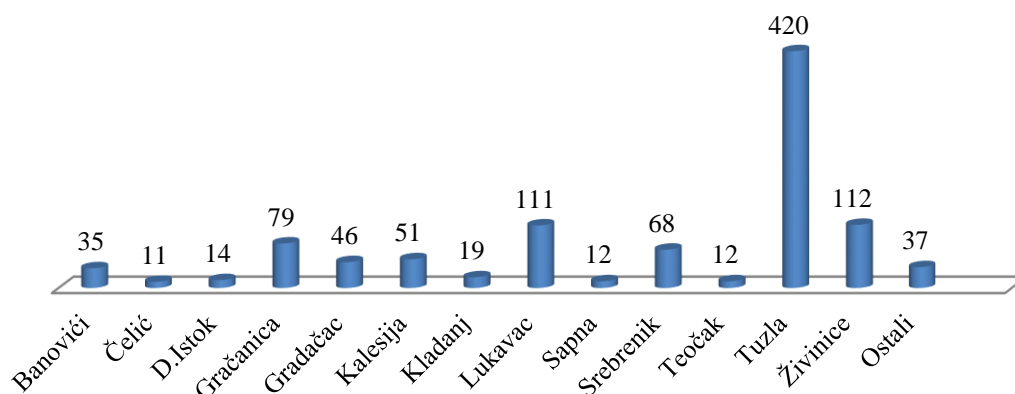
Dob	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85 i više
Broj bolesnika	8	35	70	148	354	272	64	34	5
%	0,81	3,54	7,07	14,95	35,76	27,47	6,46	3,43	0,51

Najveći udio hospitaliziranih bolesnika je iz grupe poremećaja raspoloženja 33,33 % i poremećaji iz grupe shizofrenija, shizopatija i halucinacije (19,59 %). Učešće pet vodećih grupa poremećaja mentalnog zdravlja u ukupnom bolničkom morbiditetu je slično prethodnoj godini i učestvuje sa 89,7%. (tabela 8).

Tabela 8. Pet vodećih grupa u bolničkom morbiditetu poremećaja mentalnog zdravlja

MKB	Organski mentalni poremećaji, uključujući simptomstične poremećaje/F00-F09/	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani upotrebom psihoaktivnih supstanci /F10-F19/	Shizofrenija, shizopatija i halucinacije /F20-F29/	Poremećaji raspoloženja /F30-F39/	Neurotski, somatski poremećaji i poremećaji vezani za stress /F40-F49/
Broj bolesnika	122	101	194	330	141
%	12,32	10,20	19,59	33,33	14,24

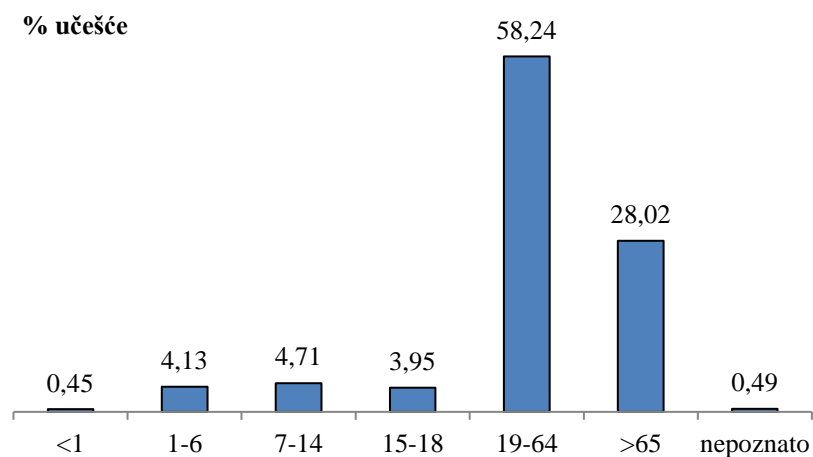
U analiziranom periodu najviše hospitaliziranih bolesnika je sa područja općine Tuzla (420/990; 42,42%), potom Živinica (112/990; 11,31%) i Lukavca (111/990; 11,21%) a najmanje sa područja općina: Čelić (11/990; 1,11%) te Teočak i Sapna (po 12/990; 1,21%). Tri vodeće općine učestvuju sa 64,95% u ukupnom bolničkom morbiditetu poremećaja mentalnog zdravlja. Teritorijalna distribucija hospitaliziranih bolesnika prikazana je na grafikonu 20.

Grafikon 20. Distribucija hospitaliziranih bolesnika sa mentalnim poremećajima prema mjestu življenja, na području Tuzlanskog kantona 2015.godini

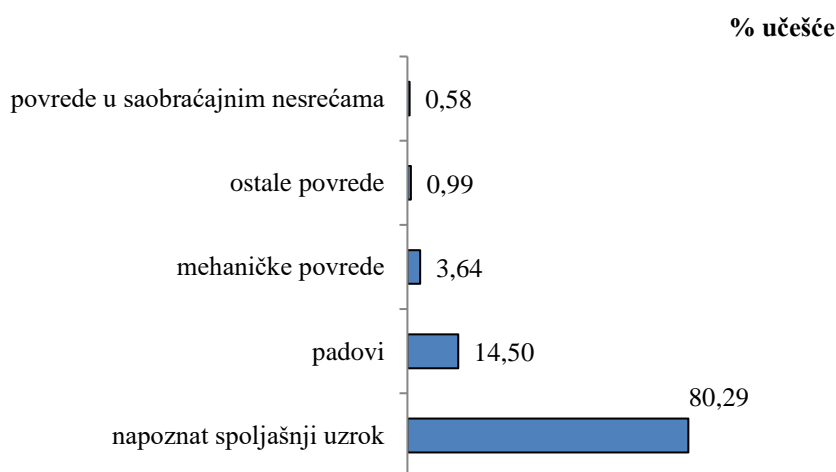
2.6. Povrede i trovanja

Zbog povreda i trovanja liječeno je 2.227 pacijenata sa ukupno 2.455 ležanja ili u prosjeku 1,10 leženjem po pacijentu. Ostvarena su 18.072 bolnička dana, odnosno u prosjeku 7,36 bolnička dana po pacijentu. Spoljašnji uzroci povreda i trovanja registrovani su za 20% dijagnoza povreda i trovanja. Povređivanju i trovanju najsklonije su bile osobe starosti 19 do 64 godine 58,24% (grafikon 21).

Grafikon 21 . Starosna struktura bolnički liječenih pacijenata usljed povreda i trovanja

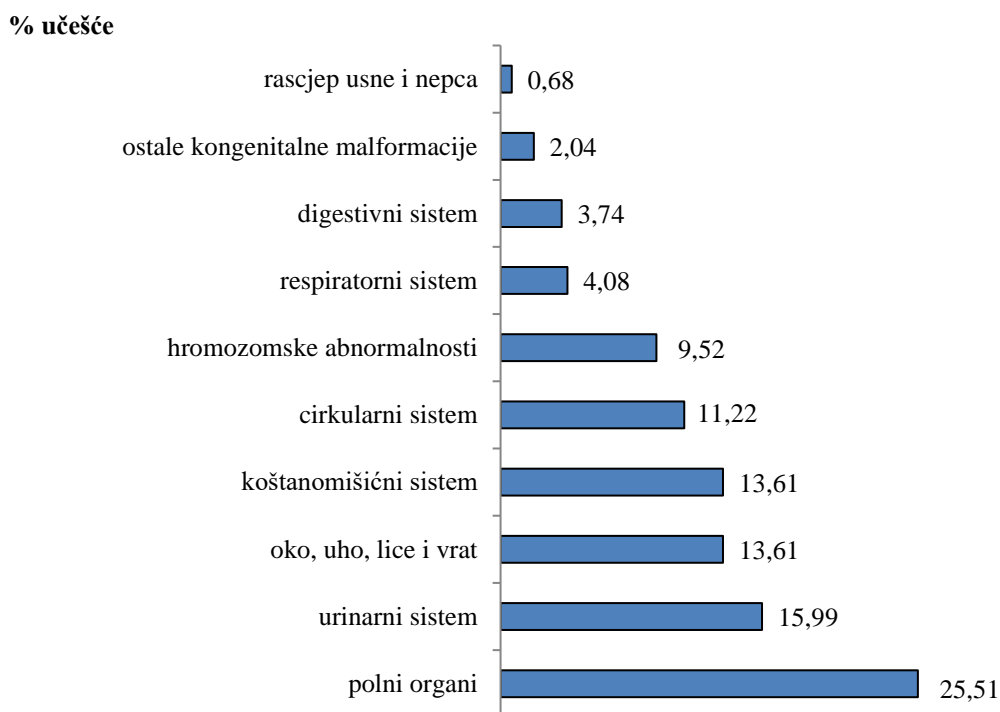
U pogledu spolne strukture, hospitalizirani su češće muškarci (60%) nego žene (40%). Vodeći poznati spoljašnji uzroci povreda su padovi (14,50%) (grafikon 22).

Grafikon 22. Najčešći spoljašnji uzroci povreda i trovanja

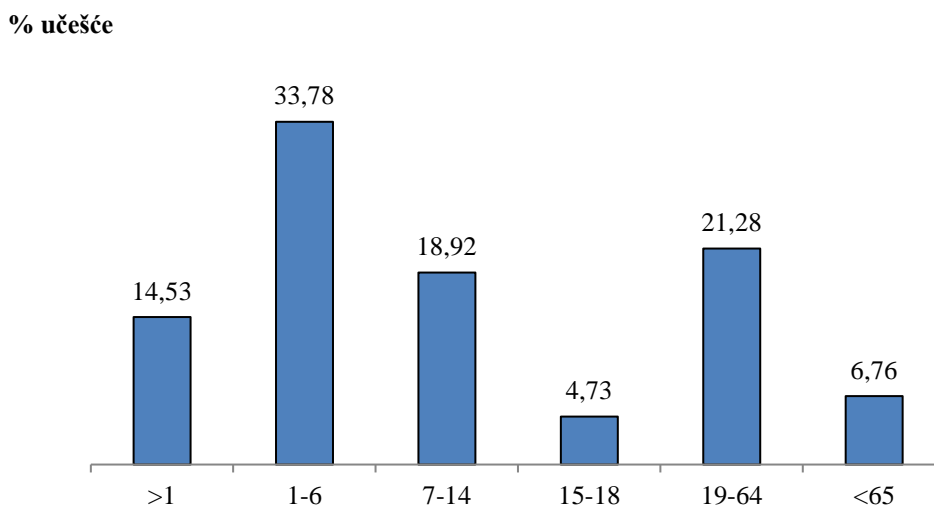
2.7. Kongenitalne - nasljedne malformacije

Kongenitalne malformacije registrovane su kod 296 pacijenta sa 316 bolničkih ležanja. Ostvareno je ukupno 1.229 bolničkih dana sa prosjekom od 4 dana po pacijentu. Kongenitalne malformacije su češće registrovane kod muškaraca (62,5%). Prema anatomskoj lokalizaciji najčešće su registrovane kongenitalne anomalija polnih organa i urinarnog sistema (grafikon 23).

Grafikon 23. Najčešće lokacije kongenitalnih anomalija hospitalizovanih pacijenata

Najveći broj liječenja zbog kongenitalnih malformacija registrovan je kod pacijenta u uzrastu od 1 do 6 godina (33,78%) (grafikon 24).

Grafikon 24. Dobna struktura bolnički liječenih pacijenata zbog kongenitalnih malformacija

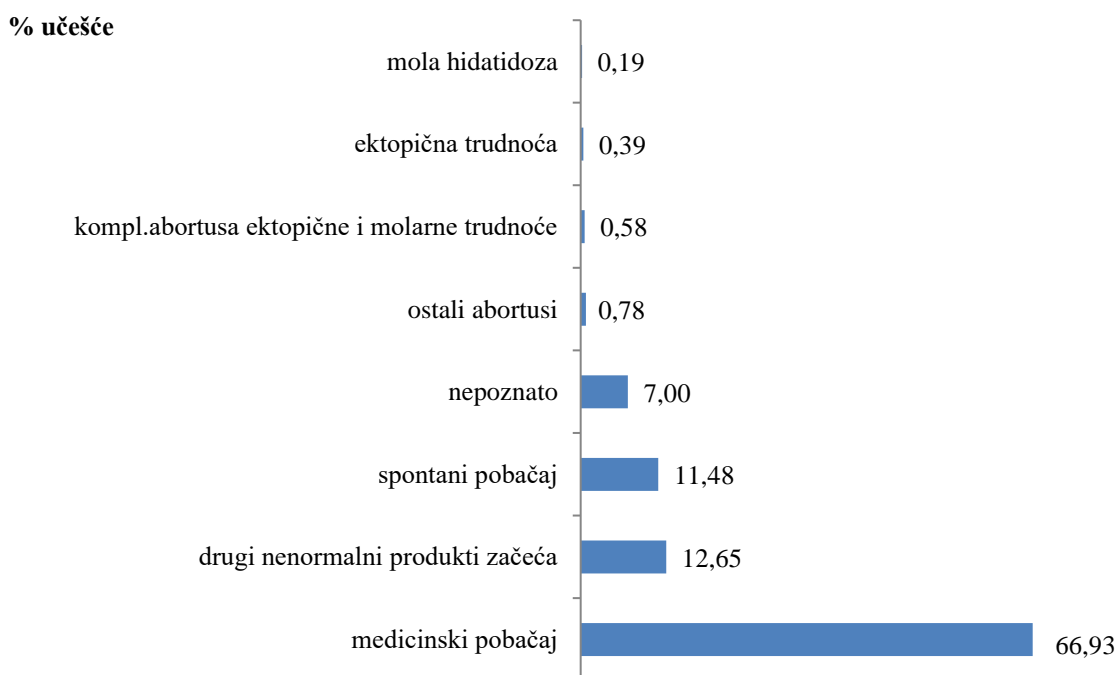
2.8. Prekidi trudnoće

Prosječna stopa prekida trudnoće na 1.000 žena, starosti od 15 i više godina, u 2015. godini iznosila je 5,68. Prekidi trudnoće obavljani su u javnim (90 %) i privatnim zdravstvenim ustanovama (10%) (tabela 10).

Tabela 9. Zdravstvene ustanove u kojima su obavljani prekidi trudnoće

Zdravstvena ustanova	% učešće
UKC Tuzla	80,06
Ginekološka ordinacija dr Šuvalić Gračanica	6,04
Bolnica Gračanica	4,32
Dz Gračanica	4,00
PZU Poliklinika Tinjić Suada Tuzla	2,90
DZ Gradačac	0,86
Ginekološka ordinacija dr Begić Kalesija	0,86
DZ Srebrenik	0,47
Ginekološka ordinacija Omeragić Feđa	0,39
DZ Kladanj	0,08
Ukupno	100,00

U pogledu broja obavljenih abortusa evidentirano je da je 40% žena imalo ranije prekide trudnoće. Najčešće evidentirani razlozi obavljenih prekida trudnoće su medicinski pobačaji i nenormalni produkti začeca (grafikon 25).

Grafikon 25. Uzroci prekida trudnoće

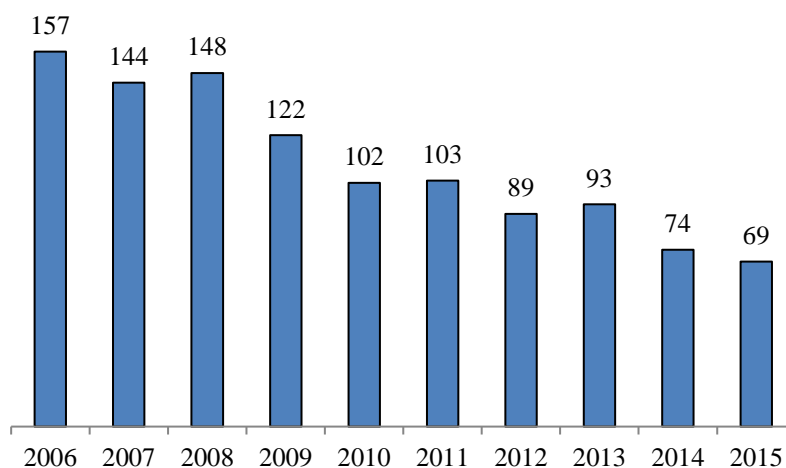
2.9. Epidemiološke karakteristike tuberkuloze

Na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini prosječna stopa prevalencije tuberkuloze je iznosila 69 slučajeva na 100.000 stanovnika Kantona (tabela 11).

Tabela 10. Prevalenca tuberkuloze po općinama

Općine	Prevalencija	Trenutna prevalencija
Banovići	31	4
Čelić	37	7
Doboj Istok	59	10
Gračanica	72	30
Gradačac	122	91
Kalesija	92	36
Kladanj	96	48
Lukavac	50	10
Sapna	47	16
Srebrenik	76	24
Teočak	68	0
Tuzla	52	14
Živinice	85	25
TK	69	26

Prevalenca tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona ima tendenciju pada i to sa registrovanih vrijednosti od 157/100.000 stanovnika 2006. godine, do vrijednosti od 69/100.000 stanovnika u 2015. godini (grafikon 26).

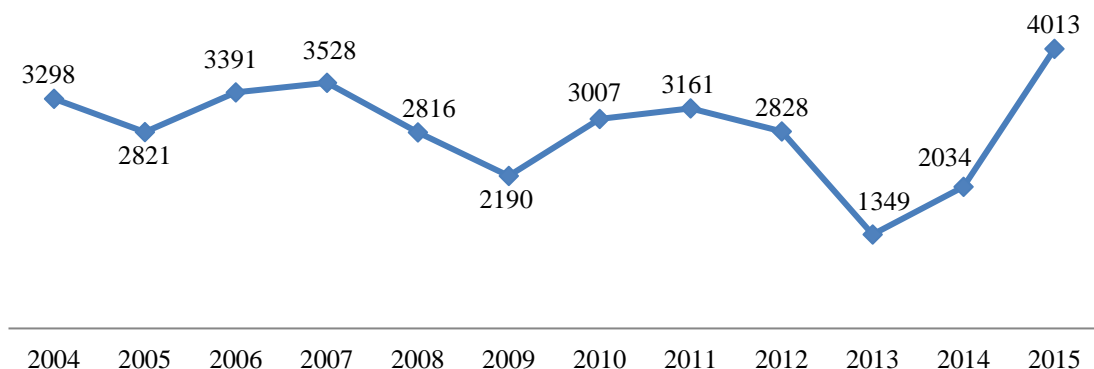
Grafikon 26. Kretanje prevalencije tuberkuloze u periodu od 2006. do 2015. godine

III EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA U 2015. GODINI

1. Ukupno registrovane zarazne bolesti

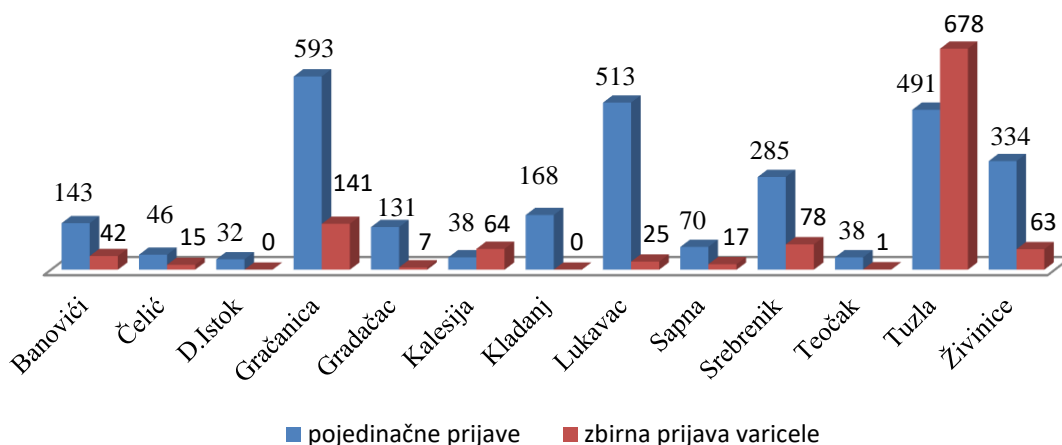
U toku 2015.godine na području 13 općina Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 4013 osoba oboljelih od zaraznih i parazitaranih oboljenja od čega 2882 osobe oboljele od zaraznih i parazitaranih oboljenja prijavljenim na pojedinačnim prijavama te 1131 slučaj oboljelih osoba od varicellae prijavljenih na zbirnim prijavama. Pored toga prijavljeno je 215 nosokomijalnih infekcija.

Stopa obolijevanja stanovništva od svih zaraznih oboljenja iznosila je 8,04 /1000 stanovnika. Registrovani broj zaraznih i parazitaranih oboljenja na pojedinačnim prijavama je porastao za 97,3% u odnosu na prethodnu godinu kao i broj prijavljenih oboljenja na zbirnim prijavama a za 18,4%. (grafikon 1).

Grafikon 1. Rregistrovana oboljenja na pojedinačnim prijavama u periodu 2004.-2015 .godine

Tokom analiziranog perioda najviše zaraznih oboljenja se registruje na području općina Tuzla (1169; 29,1%), Gračanica (734; 18,3%), Lukavac (538; 13,4%), Živinice (397; 9,9%) i Srebrenik (363; 9,1%), a najmanje na području općina Doboj Istok (32;0,8%), Teočak (39; 0,9%) Čelić (61;1,5%) i Sapna (87; 2,2%) i (grafikon 2)

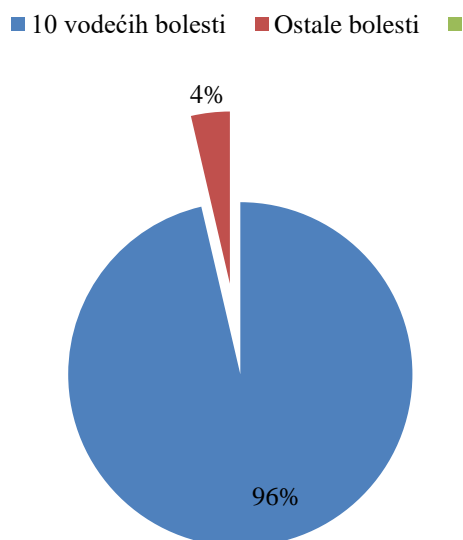
Grafikon 2. Rregistrovana zarazna oboljenja na pojedinačnim i zbirnim prijavama(varicella) na području Tuzlanskog kantona u 2015 .godini po općinama

2. Vodeće zarazne bolesti

Deset vodećih zaraznih oboljenja čini 96,36 % od ukupnog broja prijavljenih oboljenja. Među ovim oboljenjima se nalaze i vakcino-preventabilne bolesti (1255;30,8%). Prikaz deset vodećih zaraznih oboljenja u tabeli 1.

Tablela 1. Deset vodećih zaraznih oboljenja

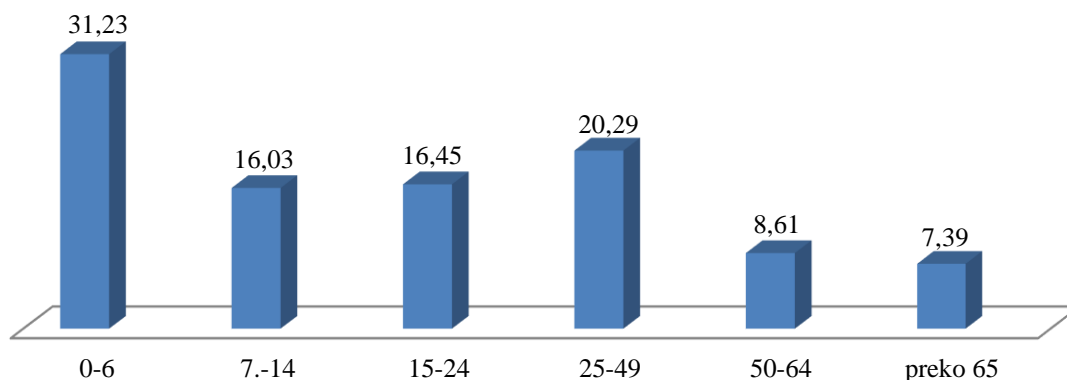
Zarazno oboljenje	Broj oboljelih osoba
Varicellae	1131
Morbilli	1035
Enterocolitis	990
Tuberculosis activa	220
Nosokomijalne infekcije	215
Scabies	199
Herpes zoster	80
Angina streptococcica	73
Toxiinfectio alimentaris	70
Scarlatina	61
U k u p n o	4074

Grafikon 3. Odnos deset vodećih i ostalih zaraznih oboljenja

2.1. Starosna struktura oboljelih

U analiziranom periodu zarazne bolesti su registrovane u svim starosnim grupama kao i prethodne godine. Najveći broj oboljelih od zaraznih oboljenja prema pojedinačnim prijavama je registrovan u starosnoj grupi od 0-6 godina (31,23%) te od 25-49 godina (20,29%) a najmanje u starosnoj grupi preko 65 godina (7,39%) (grafikon 4).

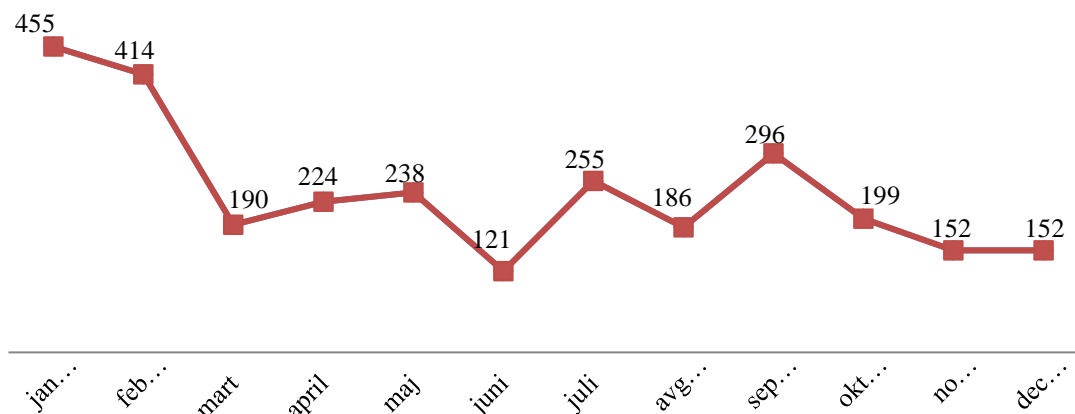
Grafikon 4. Starosna struktura oboljelih osoba (pojedinačne prijave)

3. Epidemije zaraznih oboljenja

U analiziranom periodu prijavljene su tri epidemije zaraznih oboljenja: dvije epidemije Enterocolitis ac. /A09/ i to jedna na području općine Gračanica sa 103 oboljele osobe i općini Živinice sa 40 oboljele osobe te trovanje hranom (Toxiinfectio alimentaris) /A05/ na području općine Tuzla sa 37 oboljelih osoba.

4. Sezonost

Broj oboljelih osoba od zaraznih oboljenja prijavljenih na pojedinačnim prijavama tokom 2015.godine je varirao od 455 u januaru do 121 tokom mjeseca juna. Povećan broj oboljelih osoba početkom godine (januar i februar) su posljedica epidemije morbila. U zimskim mjesecima (I, II, XII) je zabilježen nešto veći broj oboljelih osoba od zaraznih bolesti (1021; 35,43%), potom tokom proljetnih mjeseci (652; 22,62%) dok se nešto manje oboljenja registruje u jesenjim (647; 22,45%) i ljetnim mjesecima (562; 19,50%). (grafikon 5).

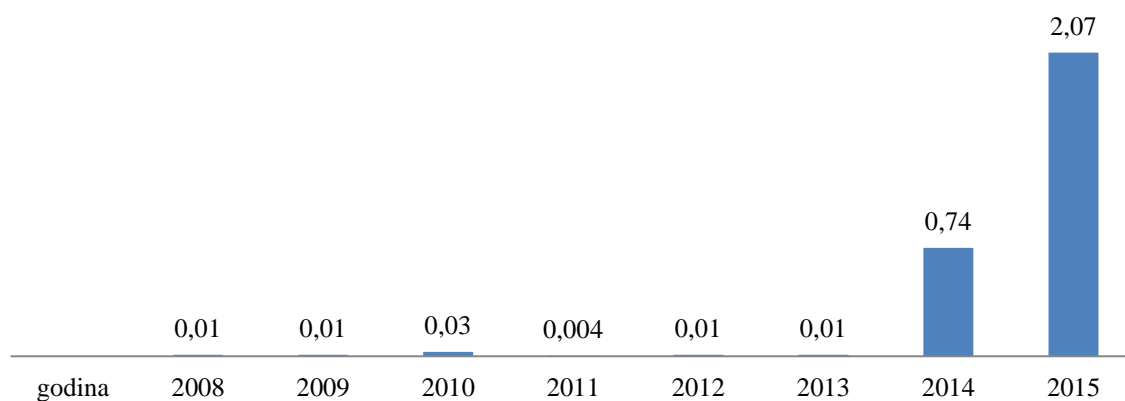
Grafikon 5. Mjesečna distribucija oboljelih od zaraznih oboljenja

4. Letalitet od zaraznih oboljenja

Registrovan je 21 smrtni ishod kao posljedica zaraznih oboljenja i to: 13 kao posljedica tuberkuloze, 6- Influenze te po jedna kao posljedica sepse i enterocolitisa. Letalitet od zaraznih oboljenja je iznosio 0,52 %

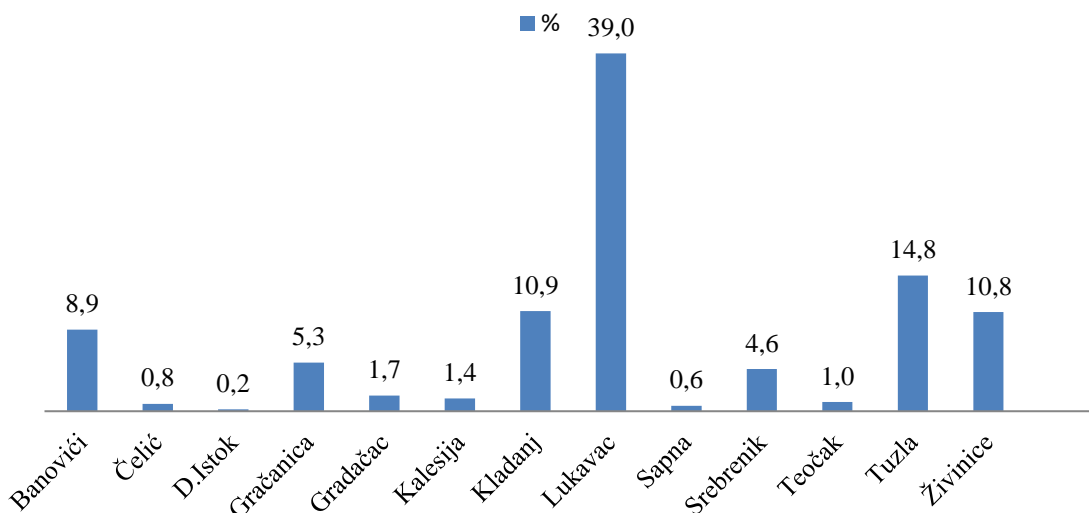
5. Morbilli

Morbilli su virusno oboljenje iz grupe osipnih groznica, koje se svake godine registruje među stanovništvom Tuzlanskog kantona, prvenstveno kod djece, rjeđe i odraslih. Stope registrovanih slučajeva oboljenja u periodu od 2008-2015. godine su se kretale od 0,01-2,07/1000 stanovnika te je 31.12.2014 godine je proglašena epidemija morbila sa 371 oboljelim osobom koja je trajala do 11.09.2015 godine i u tom periodu je oboljelo još 1035 osoba. (grafikon 6).

Grafikon 6. Stopa obolijevanja stanovništva od morbilla u periodu 2008.-2015.godine

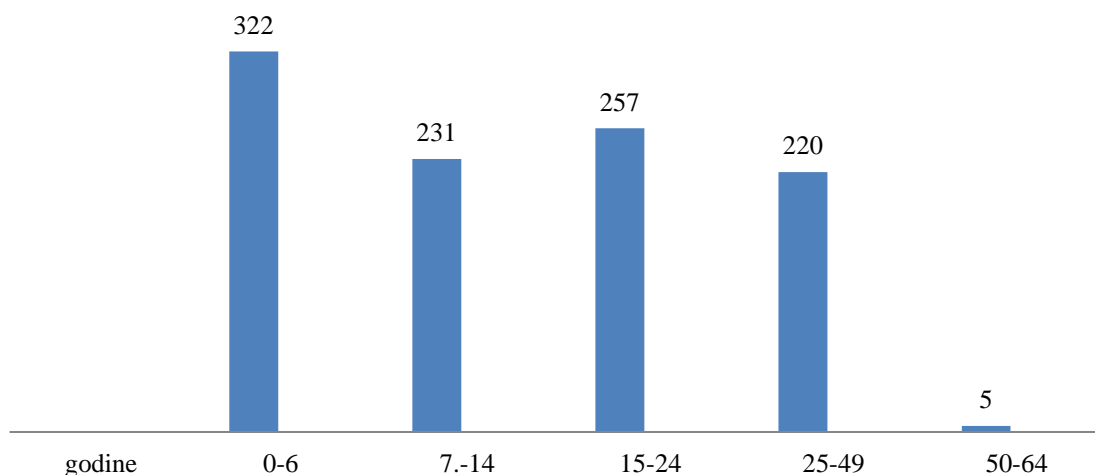
Tokom 2015 godine na području svih 13 općina Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 1035 osoba oboljelih od ovog zaraznog oboljenja. Najviše oboljelih je registrovano na području općine Lukavac (403/1035;39,0%) i Tuzle (153/1035;14,8%). Najmanje oboljelih osoba je registrovano na području općina Doboj Istok (2/1035; 0,2%) i Sapna (6/1035;0,6%) (grafikon 7).

Grafikon 7. % distribucija oboljelih osoba od Morbilla po općinama

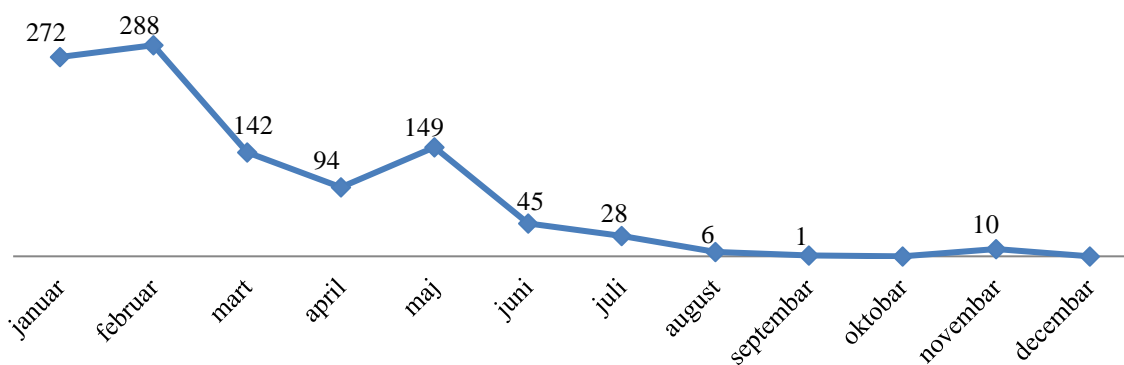
Bolest se registruje u oba spola podjednako, svih starosnih grupa, uglavnom u mlađih skupina, pri čemu je najveći broj oboljelih registrovan u starosnoj grupi od 0-6 godina

(322/1035; 31,11%), te od 15-24 godine (257/1035; 24,83%) a potom od 7-14 godina (231/, 22,32%) i 25-49 (220/1035; 21,26 %), dok je najmanje oboljelih osoba u starosnoj grupi od 50-64 (5/1035; 0,48%) (grafikon 8).

Grafikon 8. Broj oboljelih od Morbilla po starosnoj strukturi

Oboljenje se javljalo tokom cijele godine, sa izrazitim povećanjem broja oboljelih tokom januara i februara od kada se broj oboljelih postupno smanjuje te u oktobru i decembru nije bilo registriranih slučajeva oboljenja (grafikon 9).

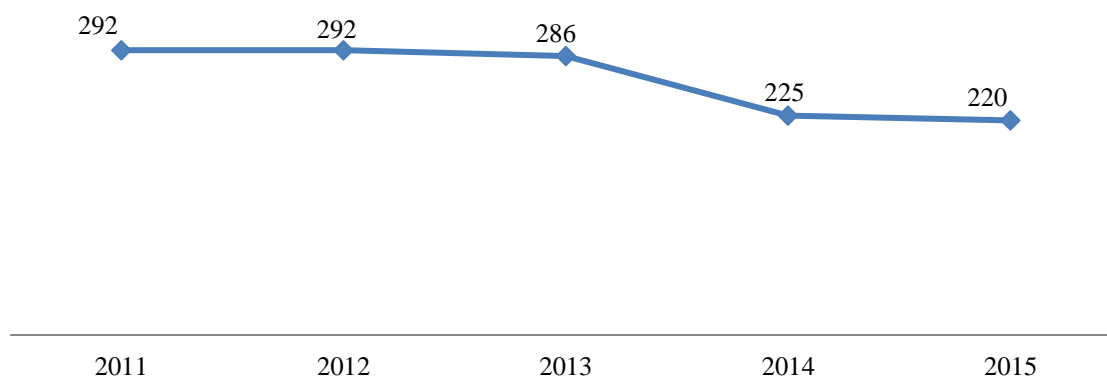

Grafikon 9. Broj oboljelih od Morbilla po mjesecima

Analiza vakcinalnog statusa oboljelih osoba od morbila pokazuje da 95,65 % osoba pripada skupini: nevakcinisano, nepotpuno vakcinisano ili pak nepoznatog vakcinalnog statusa.

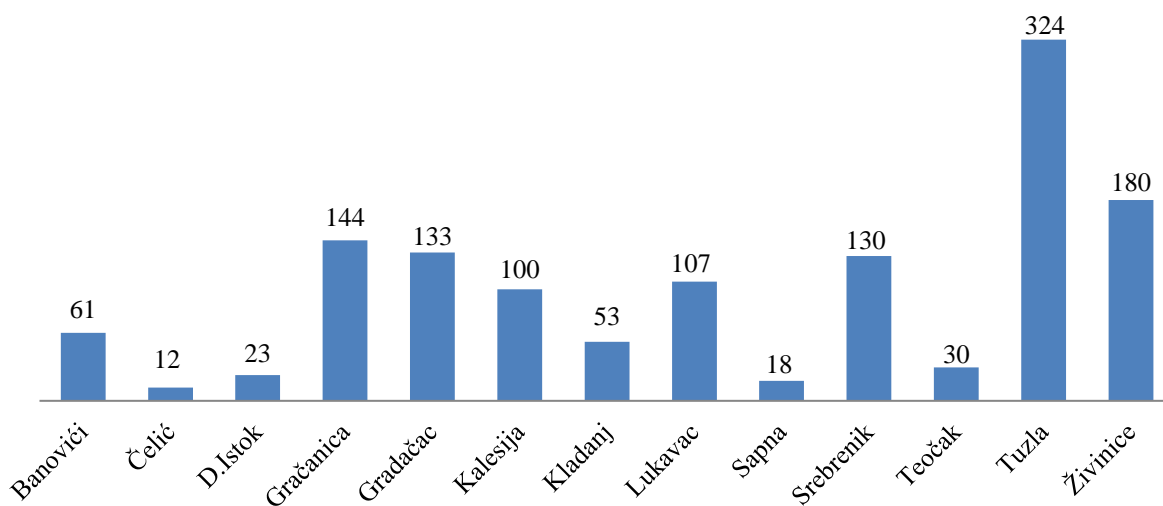
6. Tuberculosis activa

Tuberkuloza je zarazna bolest hroničnog toka koju uglavnom uzrokuje Mycobacterium tuberculosis koja je konstantno prisutna na našem području i uvijek se nalazi među pet vodećih zaraznih bolesti. U periodu od 2011-2015 godine na području Tuzlanskog kantona ukupno je registrovano 1315 slučajeva sa tendencijom pada broja oboljelih osoba. Najviše slučajeva je prijavljeno u toku 2011. i 2012. godine (po 292/1315; 22,2%) a najmanje tokom 2015 godine (220/1315; 16,7%) (grafikon 10).

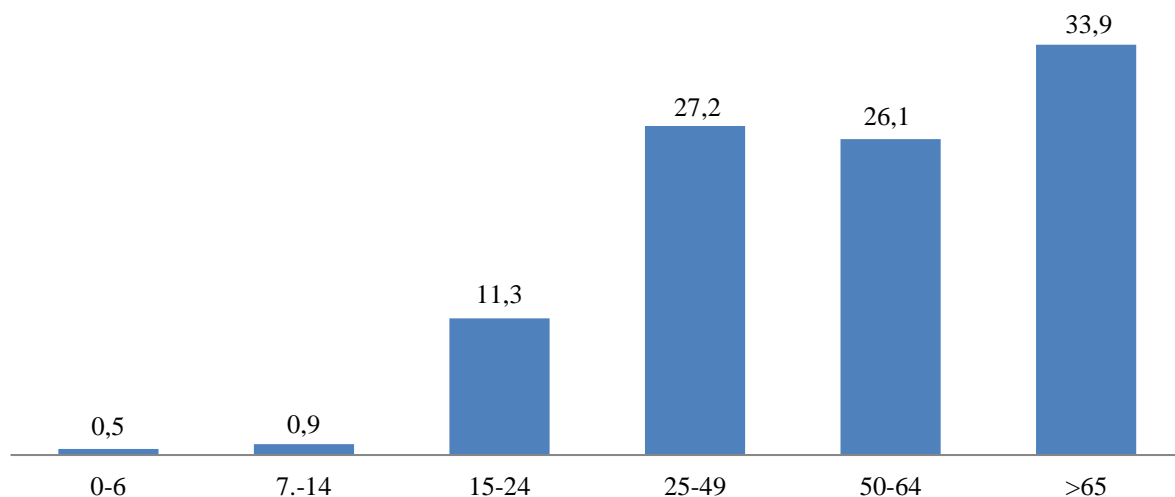
Grafikon 10. Oboljeli od tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2015. godine

U analiziranom periodu bolest se javljala u svim općinama Tuzlanskog kantona. Najveće broj oboljelih osoba se registrira na području općina: Tuzla (324/1315;24,6%), Živinice (180/1315;13,7%), Gračanica (144/1315;10,9%), Gradačac (133/1315;10,1%) i Srebrenik (130/1315;9,9%) dok se najmanje oboljelih registrira na području općina Čelić(12/1315;0,9%) Sapna (18/1315;1,4%), Doboj Istok (23/1315;1,7%) i Teočak (30/1315;2,3%). Općinska distribucija oboljelih osoba od tuberkuloze u periodu 2011-2015. godine prikazana je u grafikonu 11.

Grafikon 11. Općinska distribucija boljelih od tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2015. godine

Bolest se javljala u svim starosnim grupama pri čemu se najmanje oboljelih registruje u starosnoj dobi od 0-6 godina a najviše u osoba starijih od 65 godina života. Procentualna zastupljenost starosnih grupa oboljelih od tuberkuloze prikazana je grafikonom 12.

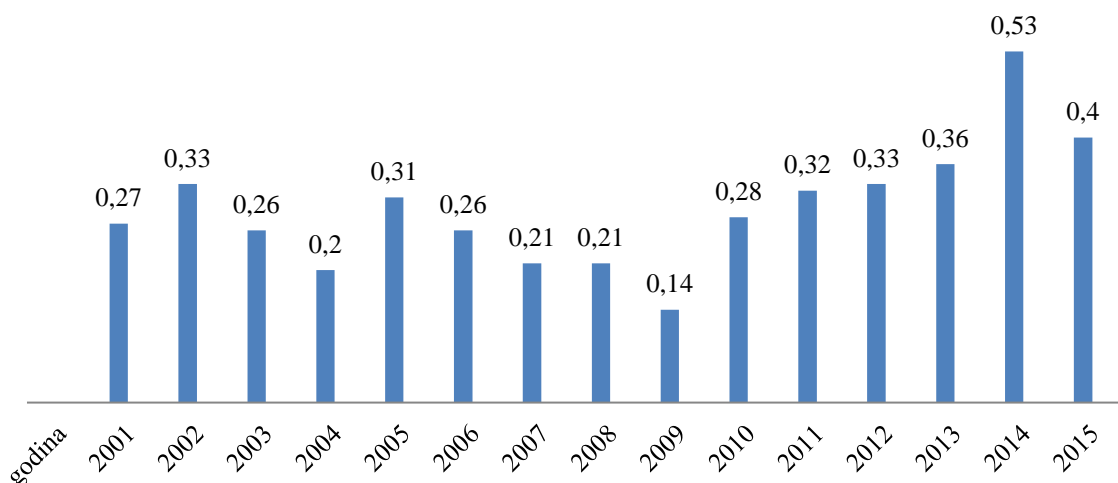

Grafikon 12. Dobna distribucija (%) boljelih od tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2015. godine

Tokom analiziranog perioda na području Tuzlanskog kantona registruje se 65 smrtnih ishoda kao posljedica tuberkuloze. Najviše smrtnih ishoda se registrira tokom 2012 godine (20/65;30,7%) a najmanje 2011 godine (9/65;13,8%). Smrtni slučajevi kao posljedica tuberkuloze se registruju na području 10 općina Tuzlanskog kantona dok se na području tri općine (Čelić, Doboj Istok i Sapna) ne registriiraju smrtni ishodi. Najviše umrlih osoba zbog tuberkuloze se registrira na području općine Tuzla /22/65;33,8%) a najmanje u Kalesiji i Lukavcu (po 1/65;1,5%).

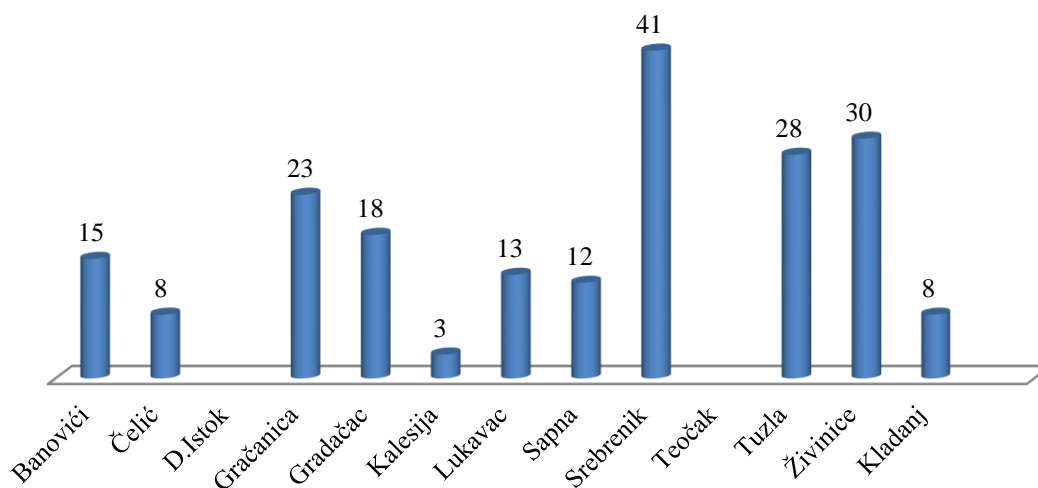
7. Scabies

Scabies je parazitarna bolest, visoko rangirana bolest među vodećim bolestima koja se kontinuirano registruje u stanovništvu Tuzlanskog kantona. Stope registrovanih oboljenja u periodu 2001-2015. godina su se kretale u rasponu od 0,14-0,53/1000 stanovnika (grafikon 13).

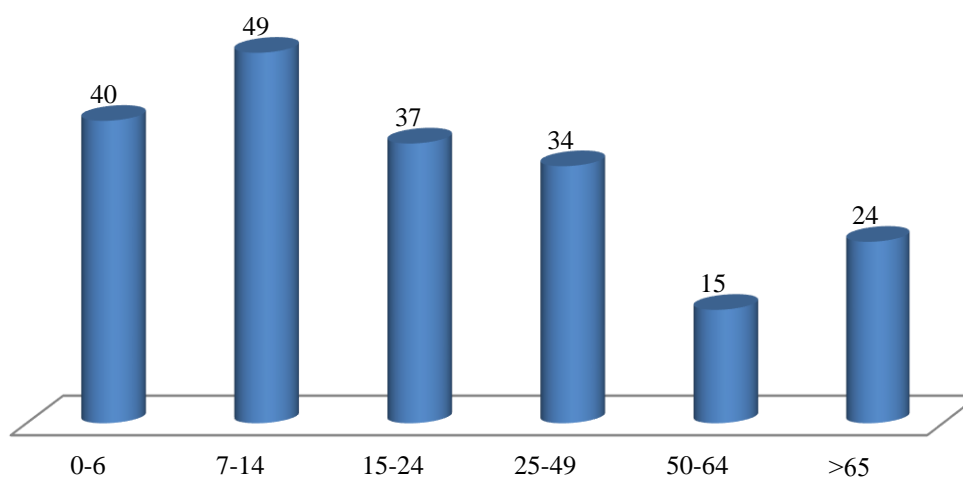
Grafikon 13. Stopa obolijevanja stanovništva od scabiesa u periodu 2001.-2015.godine

Na području 11 općina tokom 2015.godine registrovano je ukupno 199 osoba oboljelih od ovog parazitarog oboljenja sa stopom obolijevanja od 0,40 /1000. stanovnika što predstavlja smanjenje broja oboljelih za 24,9% u odnosu na prošlu godinu. Najviše oboljelih ponovo je registrovano na području općine Srebrenik (41/199; 20,6%), potom Živinice (30/199; 15,07%) i Tuzla (28/199; 14,07%) a najmanje na području općine Kalesija (3/199; 1,51%) te Kladanj i Čelić (8/199; 4,02%). Oboljenje nije registrovano na području općina Doboj Istok i Teočak. (grafikon 14)

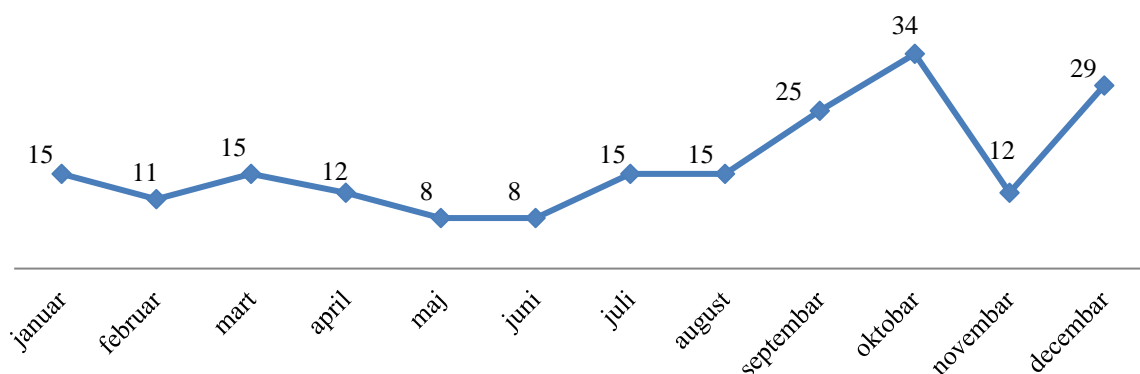
Grafikon 14. Distribucija oboljelih osoba od scabiesa po općinama

Bolest se registruje u svim dobnim skupinama a najveći broj oboljelih je registrovan u starosnoj grupi od 7-14 godina (49/199; 24,62%) potom 0-6 godina (40; 20,10%) i 15-24 godina (37/199; 18,59%) a najmanje u starosnoj grupi od 50-64 godine (15/199; 7,54%) (grafikon 15).

Grafikon 15. Broj oboljeli od scabiesa po starosnoj strukturi

Oboljenje se javljalo tokom cijele godine uz najmanju učestalost tokom proljeća i ljeta a najčešće u toku jesenjih (IX,X,XI) mjeseci -71/199; 35,68% i zimskih mjeseci (I,II,XII) - 55/199; 27,64% (grafikon 16.)

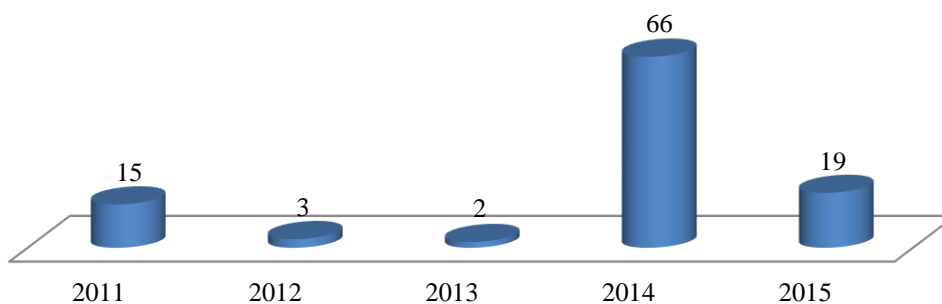

Grafikon 16. Broj oboljeli od scabiesa po mjesecima

8. Leptospirosis

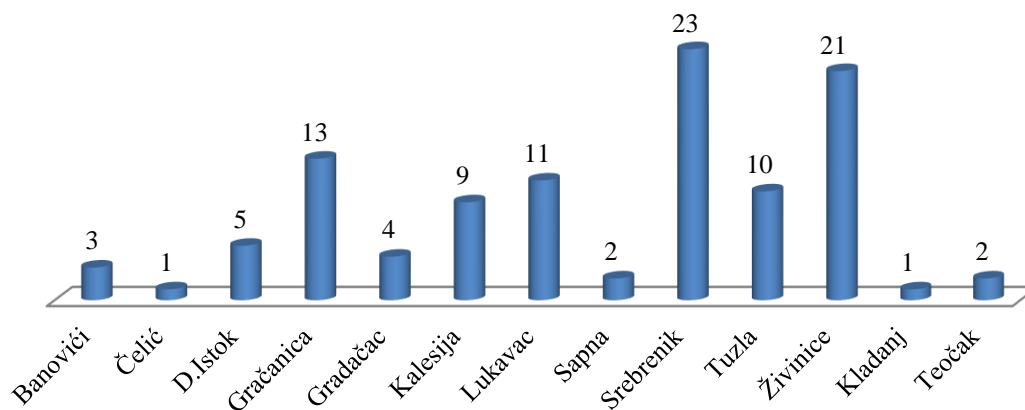
Leptospiroze su akutne septikemijske zarazne bolesti ljudi i životinja. Ljudi se inficiraju posrednim ili neposrednim dodiranjem s domaćim ili divljim životinjama, osobito divljim glodavcima koji su rezervoari uzročnika bolesti.

Tokom perioda 2011-2015. godine registruje se 105 slučajeva oboljenja na području 13 općina Tuzlanskog kantona sa najviše oboljelih osoba tokom 2013 godine (66/105; 62,86%). (grafikon 17.)

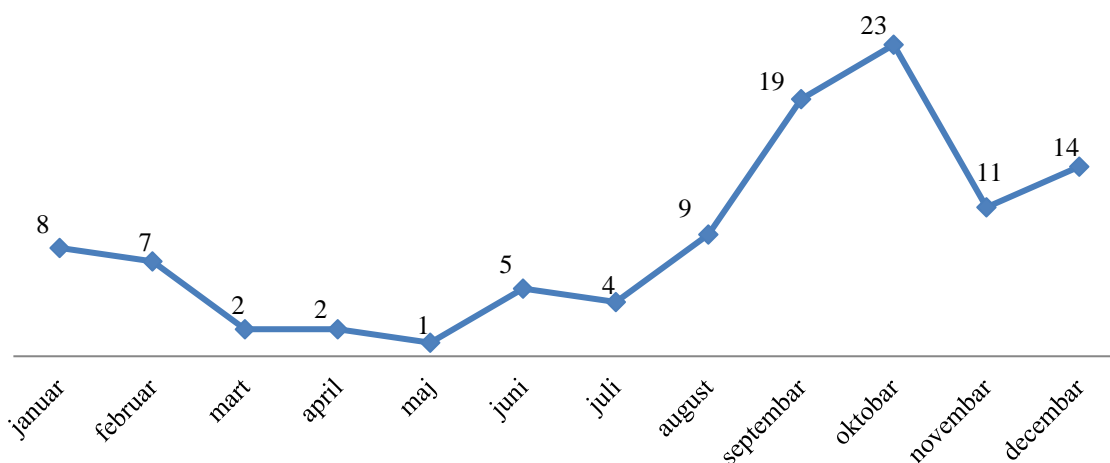
Grafikon 17. Oboljeli od leptospiroze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2015. Godine

U analiziranom periodu najveći broj oboljelih osoba je na području općina Srebrenik (23/105; 21,9%) i Živinice (21/105; 20,0%) te Gračanica (13/105; 12,38%), Lukavac (11/105; 10,48%) i Tuzla (10/105; 9,52%) dok na području općina Kladanj i Teočak (po 1/105; 0,95%) registrovano najmanje slučajeva oboljenja. Ovo oboljenje je bilo uzrok dvije smrti 2014 godine u općinama Gračanica i Srebrenik. (grafikon 18.)

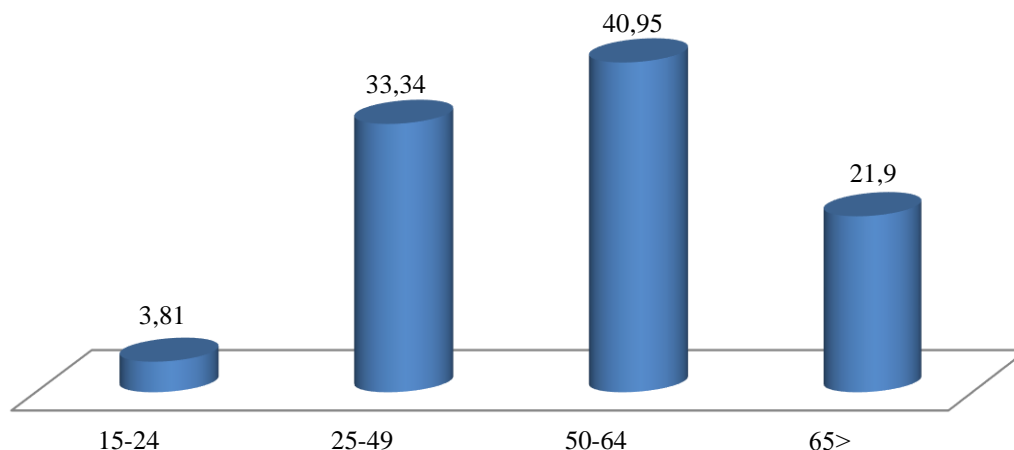
Grafikon 18. Broj oboljelih osoba od Leptospiroze po općinama u periodu 2011-2015. Godine

Bolest se registruje tokom cijele godine sa najučestalijom pojavom tokom jesenjih mjeseci (IX,X,XI) kada se registruje oko polovine svih registriranih slučajeva (53/105; 50,48%) a najmanja učestalost je tokom proljetnih mjeseci (III,IV,V) sa 5/105; 4,76% svih registrovanih slučajeva u godini (grafikon 19)

Grafikon 19. Mjesečna distribucija oboljelih osoba od leptospiroze na području Tuzlanskog kantona u periodu 2011-2015 godine

Bolest se javljala u starijim starosnim grupama, pri čemu najveći broj oboljelih je registrovan u starosnoj grupi od 50-64 godine (43/105; 40,95%), potom 25-49 godina (35/105;33,34%) i preko 65 godina (23/105; 21,90%) te 15-24 godine (4/105;3,81%) dok u starosnoj grupi od 0-6 godina nije bilo oboljelih osoba. (grafikon 20).

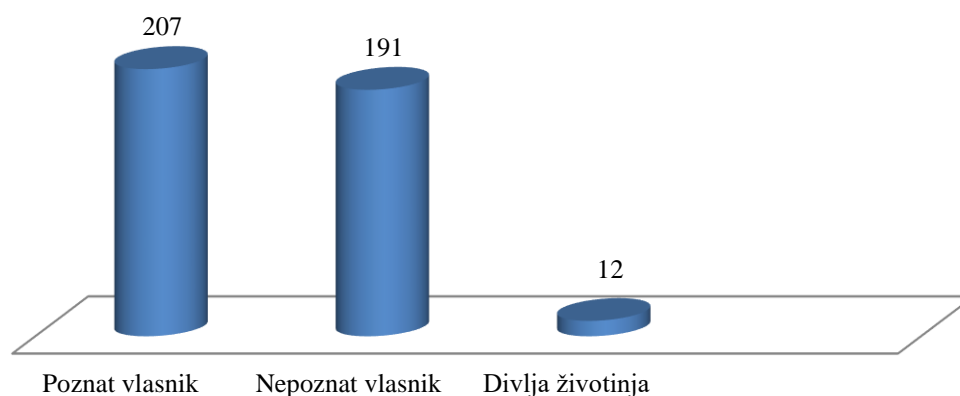

Grafikon 20. Dobna struktura oboljelih od leptospiroze

9. Postekspoziciona antirabična zaštita

U ambulanti za provođenje postekspozicione antirabične zaštite u toku 2015. godine evidentirane su 728 posjete 410 osoba koje su povrijeđene od strane životinja, što je smanjenje broja povrijeđenih osoba za 8,9 % u odnosu na prethodnu godinu. Od strane životinja poznatog vlasnika povrijeđeno je 207 (50,49%) osoba a 191 (46,58%) osoba od strane nepoznatog vlasnika dok je od strane divljih životinja povrijeđeno 12 (2,93%) osoba. (grafikon 21).

U odnosu na prošlu godinu bilježi se smanjenje broja povrijeđenih osoba od strane životinja poznatog vlasnika za 10,7 % kao i broja povreda nanesenih od strane životinja nepoznatog vlasnika za 9,5% uz porast broja povrijeđenih osoba od divljih životinja za 71,4%. Najčešće su povrede nanesene od strane pasa 84,6%, mačaka 11,2% te ostalih životinja 4,2%.

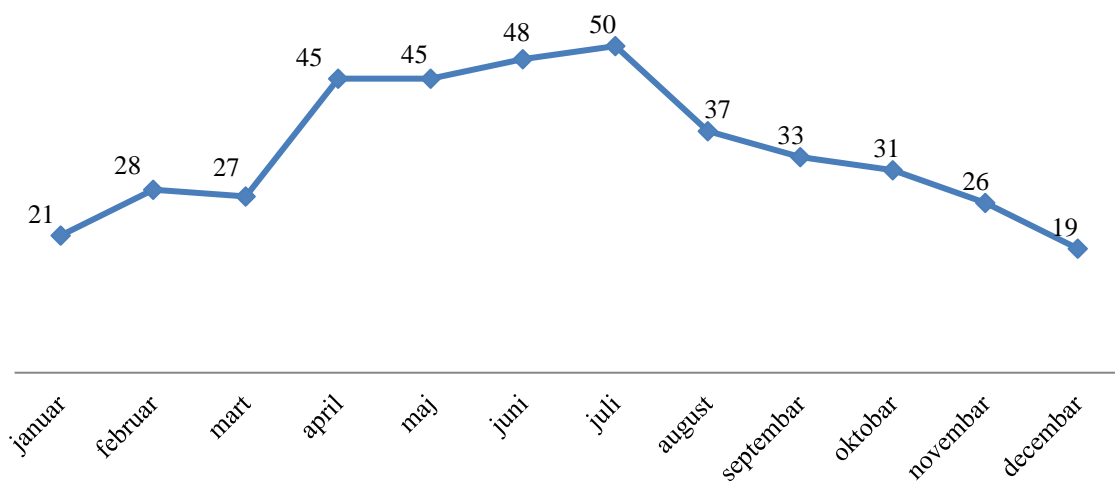

Grafikon 21. Broj povreda nanesenih od strane životinja

Povređivanje od strane životinja se registruje tokom cijele godine sa prosjekom od 34 povrijeđene osobe mjesečno. Najviše povrijeđenih osoba se registruje tokom ljetnih mjeseci

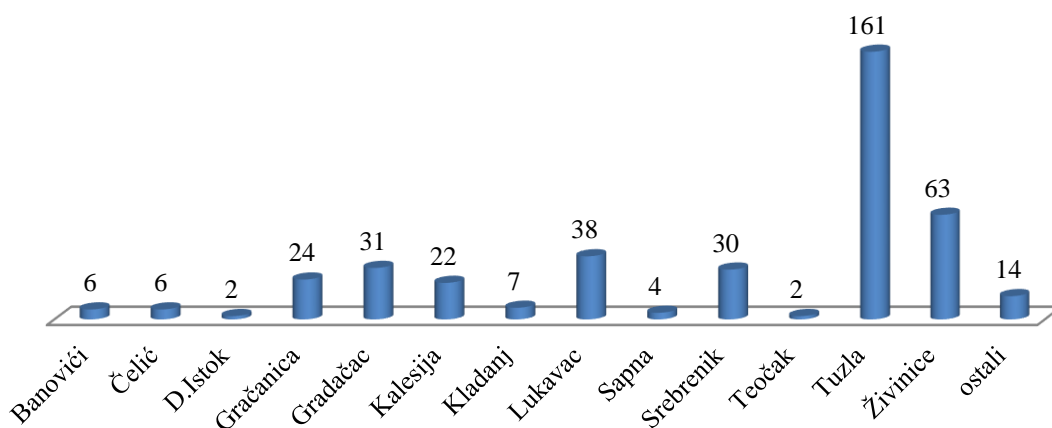
(VI,VII,VIII=135/410; 32,9%) te proljetnih mjeseci (III,IV,V=117/410; 28,5%) a najmanje tokom zimskih mjeseci (I,II,XII=68/410;16,6%) (grafikon 22).

Povrede su najčešće locirane na donjim ekstremitetima (188/410; 45,8%), gornjim ekstremitetima (174/410; 42,4%) , glavi (14/410; 3,4%) trupu (11/410;2,7%) te multiple povrede (23/410;5,6%)

Grafikon 22. Mjesečna distribucija povreda nanesenih od strane životinja

Povređivanje od strane životinja je registrovano na području svih 13 općina Tuzlanskog kantona a najviše povrijeđenih osoba je na području općine Tuzla (161/410; 39,3%), Živinica (63/410; 15,4%) te Lukavca (38/410; 9,3%) a najmanje na području općina Doboj Istok i Teočak po (2/410; 0,5%) (grafikon 23).

Grafikon 23. Broj povrijeđenih osoba od strane životinja prema općini prebivališta

Tabela 2 Imunizacijska pokrivenost djece na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Vrsta vakcina		Ciljna grupa /kohorta/ djece prema kalendaru imunizacije			Djeca drugih dobnih skupina/necijepljena prema kalendaru imunizacije		
		Broj planiranih	Broj imuniziranih	%	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%
		1	2	3	4	5	6
VAKCINISANJE	BCG	4009	3953	98,60	150	150	100,00
	HepB 1	4009	3969	99,00	316	244	77,22
	HepB 2	4009	3920	97,78	355	312	87,89
	HepB 3	4009	3743	93,36	397	302	76,07
	DTPa-IPV 1	4009	3768	93,99	244	78	31,97
	DTPa-IPV 2	4009	3455	86,18	369	59	15,99
	DTPa-IPV 3	4009	3558	88,75	444	69	15,54
	Hib 1	4009	3809	95,01	300	40	13,33
	Hib 2	4009	3587	89,47	347	38	10,95
	MRP	4009	3538	88,25	1027	261	25,41
REVAKINACIJA	Hib	4496	3435	76,40	540	109	20,19
	OPV 1	4470	3365	75,28	660	179	27,12
	DTPa-IPV	4545	3303	72,67	424	81	19,10
	MRP	4593	3619	78,79	1332	338	25,38
	dT (pro adult.)	4455	3473	77,96	1045	183	17,51
	OPV 3	4455	3480	78,11	1041	174	16,71
	TT	5783	4312	74,56	1314	418	31,81
	DT Pediatrik	300	159	53,00	100	94	94,00
	OPV 2	4545	2126	46,78	846	167	19,74

Tokom 2015. godine dostignuta je zadovoljavajuća pokrivenost većim brojem vakcina iz obaveznog Programa imunizacije, kako kod ciljne grupe planiranih obveznika tako i kod djece starijih/nevakcinisanih dobnih skupina, izuzev OPV² i TT vakcinom, kao i MRP^{1,2}, Hib^{1,2} i DTPa IPV^{1,2} vakcinom u revakcinaciji, koju treba intenzivirati u narednom periodu, s ciljem povećanja obuhvata obveznika preko 95% za OPV vakcinu odnosno 90% za ostale vakcine.

Starosna struktura oboljelih od zaraznih bolesti na području Tuzlanskog kantona u 2015 godini

BOLEST	D O B N E S K U P I N E												Kumulativno
	0-6		7-14		15-24		25-49		50-64		65>		
	M	Z	M	Z	M	Z	M	Z	M	Z	M	Z	
Angina streptococcica	14	9	7	12	1	11	6	8	1	3		1	73
AIDS/HIV													
AFP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amebiasis													
Antimikrobial resistence													
Anthrax													
Ankylostomiasis													
Brucellosis							6	1	2	1		2	12
Botulismus													
Febris haemorrhagicae													
Chlamydia													
Dysenteria bacilaris													
Encephalitis			2						1	2			5
Echinococcosis			1										1
Erysipelas		1								2	2		5
Enterocolitis	224	205	61	58	44	72	79	101	32	52	21	41	990
Enterohaemoragic e.colli inf.													
Gonorrhea													
Febris haemor.syndroma renale							1		1				2
Hepatitis virosa A	1	1			1	3			1	1			8
Hepatitis virosa B					1		1		2				4
Hepatitis virosa C									1	1		1	3
Anti HCV													
Hepatitis virosa non identificata													
Hbs AG nosilaštvo													
Herpes zoster			1		2	2	10	12	11	18	12	12	80
HGBS													
Hib infections													
Influenza													
Leishmaniasis													
Leptospirosis							6	1	5	2	4	1	19
Lyme boreliosis									1				1
Listeriosis													
Malaria													
Meningokokni encefalitis													
Meningitis specifica TBC													
Meningitis epidemica	3		1	1			1						6
Meningitis virosa	1		1		2		1						5
Meningitis (other bacterial)		1	2	1			4	1		1			10
Mononucleosis infectiva	7	7	5	7	3	3	1	1					34
Morbili	175	147	113	118	135	122	98	122	3	2			1035
Nosokomial infections													
Parasitosis													
Parotitis epidemica	2	1	3	2		1		2				1	12
Pneumococcal infections													
Pertussis													
Pediculosis													
Postvaccinal complications													
Rubeolla									1				1
Rickettziones													
Scabies	22	18	26	23	15	22	9	25	2	13	10	14	199
Scarlatina	27	22	8	4									61
Schygellosis													
Syphilis													
Sepssis	1	1							1	2		3	8
Salmonellosis	2	4		2			1	3	1			1	14
Tuberculosis activa		2			11	14	28	24	38	21	34	48	220
Toxiinfectio alimentaris	2		2		3	5	28	4	24	2			70
Toxiinfectio-stafilokokno													
Trichinellosis													
Toxoplasmosis										1			1
Tetanus													
Trachom													
Q febris									1				1
Varicellae													
Bakterijska trovanja hranom													
Tovanje hranom neoznačeno				1	1								2
UKUPNO	481	419	233	229	218	256	278	307	124	124	86	127	2882
Nosokomial infections za godinu	26	15	1	2	7	1	22	13	20	16	57	35	215

Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2015. godini

Godišnji izvještaj o kretanju zaraznih bolesti na području Tuzlanskog kantona u 2015.godini

Dijagnoza	Banovići	Čelić	Doboj Istok	Gračanica	Gradačac	Kalesija	Kladanj	Lukavac	Sapna	Srebrenik	Teočak	Tuzla	Živnice	Ukupno
Angina streptococcica		6		37	3		12		7			3	5	73
Brucellosis	1		2	1							1		7	12
Echinococcosis										1				1
Encephalitis				1	1			2				1		5
Enterocolitis	8	14	15	419	40	10	19	41	33	148	5	137	101	990
Erysipelas	1							1		1	1	1		5
Febris haemorrhagicae cum syndroma renale				1									1	2
Hepatitis virosa A	4											1	3	8
Hepatitis virosa B								1					3	4
Hepatitis virosa C				1						2				3
Herpes zoster	7	9	1	16			3	4	7	9	1	16	7	80
Leptospirosis			1	2	1		1	2		3	1	5	3	19
Lyme boreliosis				1										1
Meningitis (drugi bakterijski meningitisi)			1	1	1					3		1	3	10
Meningitis epidemica					3			1			1	1		6
Meningitis virosa	1			1		1				1		1		5
Mononucleosis infectiva	4		1	1	3			4		3	1	15	2	34
Morbilli	92	8	2	55	18	15	113	403	6	48	10	153	112	1035
Parotitis epidemica				1				3			1	1	6	12
Q febris				1										1
Rubeolla			1											1
Salmonellosis		1		1	1			1	1		1	7	1	14
Scabies	15	8		23	18	3	8	13	12	41		28	30	199
Scarlatina				9	1			1		1		42	7	61
Sepsis	2						1	1		1		2	1	8
Toksoplasmosis					1									1
Toxiinfectio alimentaris	2		1	1	4			7		1	14	35	5	70
Trovanje hranom neoznačeno					1							1		2
Tuberculosis activa	6		7	20	35	9	11	28	4	22	1	40	37	220
AFP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	143	46	32	593	131	38	168	513	70	285	38	491	334	2882
Zbirna prijava varicellae	42	15		141	7	64		25	17	78	1	678	63	1131
Infectio nosocimialis														215

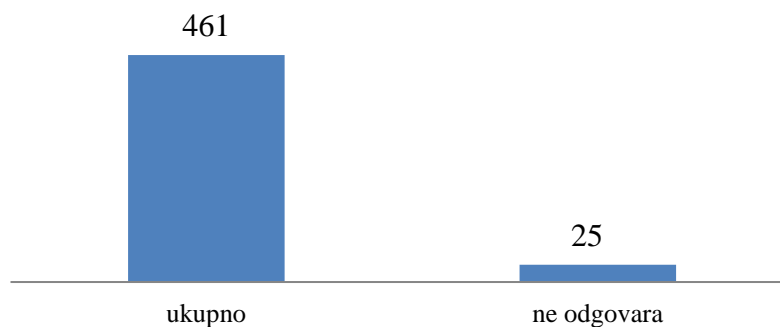
Vakcinopreventabilne bolesti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Dob	Cjepni status	Morbilli		Rubeola		Parotitis		Pertussis		Hepatitis B		TBC		HIB		Tetanus	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
<1	Cijepljen																
	Nepotpuno cijepljen																
	Necijepljen	38	33														
	Nepoznato	13	7														
1-4	Cijepljen		2														
	Nepotpuno cijepljen.	10	11														
	Necijepljen	54	40			1						2					
	Nepoznato	18	18				1										
5-9	Cijepljen	1	6			1	1										
	Nepotpuno cijepljen.	9	6														
	Necijepljen	43	37														
	Nepoznato	21	27			3											
10-14	Cijepljen	4	5														
	Nepotpuno cijepljen.	6	9														
	Necijepljen	39	24														
	Nepoznato	33	39				1										
15-19	Cijepljen	6	5														
	Nepotpuno cijepljen.	18	14							1							
	Necijepljen	22	25														
	Nepoznato	46	42				1					2	8				
20-29	Cijepljen	3	6														
	Nepotpuno cijepljen.	11	6														
	Necijepljen	10	13				1				1						
	Nepoznato	48	39				1					10	10				
30+	Cijepljen	1	5														
	Nepotpuno cijepljen.	5	5														
	Necijepljen	7	17									1					
	Nepoznato	58	70	1			1				2	98	89				
	UKUPNO	524	511	1		5	7			1	3	111	109				

IV ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST ŽIVOTNIH NAMIRNICA

1. Hemijska analiza životnih namirnica

U 2015. godini u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, ukupno je urađeno 461 analiza životnih namirnica od kojih 25 ili 5,42 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima (*Grafikon 1*).

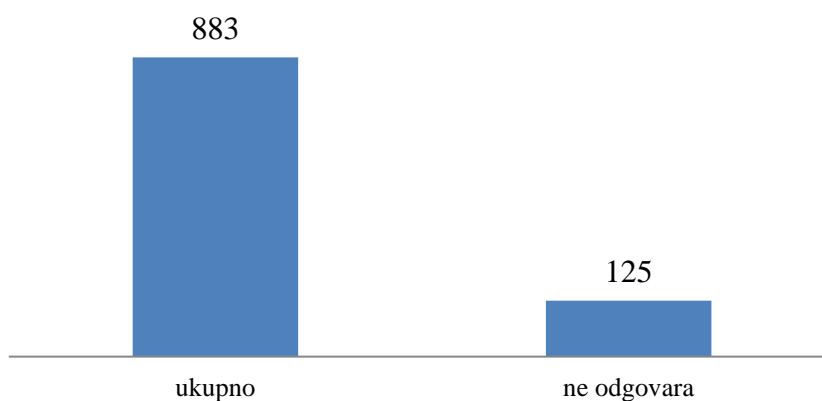
Grafikon 1. Hemijska ispravnost namirnica u 2015. godini

Najčešće analizirane namirnice su: gotova jela, proizvodi od žitarica (brašno), pekarski proizvodi (hljeb, tjestenina, pecivo, lisnato tijesto), voćni sokovi, osvježavajuća bezalkoholna pića, pivo, proizvodi od voća (marmelada, džem, pekmez), proizvodi od mesa, riba u konzervi, kolači, mlijeko i proizvodi od mlijeka, ostalo (dodatak jelima sa sušenim povrćem, čips, flips, kuhinjska so, dr.).

Najčešći razlozi neispravnosti analiziranih uzoraka bili su: neodgovarajući sadržaj pepela (brašno), osvježavajuća bezalkoholna pića (neodgovarajuća deklaracija i neodgovarajući sadržaj suhe materije), proizvodi od voća (pekmez) manji sadržaj suhe materije i prisustvo vještačkih boja, pekarski proizvodi (krofna) prisustvo vještačkih boja u nadjevu.

2. Hemijska analiza voda

U toku 2015. godine u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona ukupno je urađeno 883 analize uzoraka voda od kojih 125 ili 14,16 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima (*Grafikon 2*).

Grafikon 2. Hemijska ispravnost vode za piće u 2015. godini

Analizama su obuhvaćeni sljedeći vodni objekti: gradski vodovodi, lokalni vodovodi, bunari, izvori, javne česme, kaptaze i flaširane vode. Najčešći razlozi neispravnosti uzoraka vode za

piće su: nedostatak ili veći sadržaj rezidualnog hlora, boja, mutnoća, neodgovarajuća pH vrijednost, povećan sadržaj organskih materija, neodgovarajući sadržaj pojedinih sastojaka (mangan, željezo, amonijak, nitriti, nitrati, sulfati, hloridi).

Neispravnost voda iz javnog vodosnabdijevanja (gradski i lokalni vodovodi) za pojedine općine (Lukavac, Sapna, Tuzla) je najčešće posljedica neodgovarajućeg sadržaja rezidualnog hlora.

Najveći broj neispravnih uzoraka su vode individualnih vodnih objekata (26,39%) i javnih česmi (9,9%) zbog toga što nisu pod stalnim sanitarnim nadzorom i kao takvi predstavljaju rizik po zdravlje stanovništva.

Od ukupnog broja urađenih analiza vode za piće, veoma mali broj uzoraka (1,25%) se odnosi na kontrolu flaširanih voda. Flaširane vode su kontrolisane iz proizvodnje, a na zahtjev proizvođača.

S obzirom na veliki asortiman flaširanih voda na tržištu i njihovu potrošnju, nije bilo kontrole ove vrste uzoraka.

2.1. Hemijska analiza vode za kupanje

U toku 2015.godine u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je ukupno 48 analiza uzoraka vode za kupanje od čega 8 uzoraka ili 16,67 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima.

Neodgovarajući kvalitet vode za kupanje odnosio se na parametre: boja, miris, pH vrijednost, prisustvo suspendovanih materija, neodgovarajući sadržaj rezidualnog hlora, povećana vrijednost BPK5 i neodgovarajući sadržaj rastvorenog kisika.

3. Hemijske analize životnih namirnica i voda po općinama Tuzlanskog kantona i van općina Tuzlanskog kantona

Pregled izvršenih fizičko-hemijskih analiza životnih namirnica i vode za piće u Zavodu za javno zdravstvo u 2015. godini, po općinama i van općina Tuzlanskog kantona.

3.1. Životne namirnice

Tabela 1: Pregled urađenih analiza životnih namirnica po općinama Tuzlanskog kantona i van općina Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Općina	Ukupno urađenih analiza	% od ukupno urađenih analiza	Od toga ne odgovara	% ne odgovara
Tuzla	177	38,39	3	1,69
Gradačac	117	25,38	4	3,42
Gračanica	7	1,52	1	14,29
Srebrenik	50	10,85	1	2,00
Živinice	32	6,94	0	-
Kalesija	11	2,39	0	-
Lukavac	0	-	0	-
Banovići	0	-	0	-
Teočak	0	-	0	-
Kladanj	0	-	0	-
Čelić	0	-	0	-
Sapna	0	-	0	-
Doboj Istok	1	0,22	0	-
Ostale	66	14,32	16	24,24

Ukupno	461	-	25	-
--------	-----	---	----	---

3.2. Voda za piće

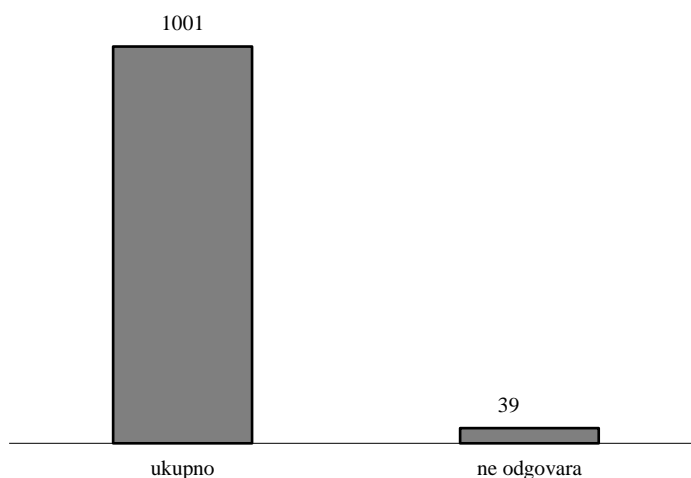
Tabela 2. Pregled urađenih analiza vode za piće po općinama Tuzlanskog kantona i van općina Tuzlanskog kantona u 2015. Godini

Općina	Ukupno urađenih analiza	% od ukupno urađenih analiza	Od toga ne odgovara	% ne odgovara
Tuzla	290	32,84	33	11,38
Gradačac	25	2,83	3	12,00
Gračanica	59	6,68	3	5,08
Srebrenik	33	3,74	3	9,09
Živinice	86	9,74	17	19,77
Kalesija	58	6,57	12	20,69
Lukavac	67	7,59	24	35,82
Banovići	29	3,28	4	13,79
Teočak	21	2,38	2	9,52
Kladanj	6	0,68	0	-
Čelić	14	1,59	2	14,29
Sapna	28	3,17	9	32,14
Doboj Istok	3	0,34	0	-
Ostale	166	18,50	13	7,83
Ukupno	883	-	125	-

S obzirom da se radi o kantonu sa najvećim brojem stanovnika, može se zaključiti da je broj analiziranih uzoraka životnih namirnica i voda nedovoljan, naročito sa pojedinih općina Tuzlanskog kantona.

4. Mikrobiološka analiza životnih namirnica u 2015. godini

U 2015. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađena je 1001 analiza životnih namirnica od čega 39 ili 3,89% nije odgovaralo zakonskim propisima (*grafikon 3.*)

Grafikon 3. Mikrobiološka ispravnost namirnica na području Tuzlanskog kantona i ostale općine u 2015 godini.

Tabela 2. Vrsta i zastupljenost mikrobiološki neispravnih namirnica.

Vrsta namirnice	Broj pregledanih uzoraka	Broj neispravnih uzoraka	%
Mlijeko i proizvodi	4	1	25
Meso i proizvodi	24	5	20,8
Ribe i proizvodi	0	0	0
Jaja i preradevine	3	0	0
Zitarice i brasno	55	1	1,81
Hljeb i tjestenine	43	4	9,3
Kolaci i sladoled	111	4	3,6
Gotova jela	571	15	2,62
Pića	66	5	7,5
Ostale	124	4	3,2
UKUPNO	1001	39	3,89

Među životnim namirnicama koje su mikrobiološki neispravne u najvećem procentu su bila : gotova jela, meso i proizvodi od mesa, kolači i sladoled.

Tabela 3. Najčešći izolovani mikroorganizmi u životnim namirnicama

Vrsta namirnice	Ukupno ne odgovara po vrsti namirnice	Staphylococcus aureus	Escherichia coli	Proteus species	Salmonella	Listeria monocytogenes	Ostali mikroorganizmi
Mlijeko i proizvodi	1	0	1	0	0	0	1
Meso i proizvodi	5	1	0	0	0	0	5
Kolaci i sladoled	4	0	0	0	0	0	4
Žitarice i brašno	1	0	0	0	0	0	1
Hljeb i tjestenine	4	2	0	0	0	0	3
Gotova jela	15	0	0	0	0	0	6
Pića	5						5
Ostale namirnice	4	0	1	0	0	0	1
UKUPNO	39	3	2	0	0	0	34

U analiziranim namirnicama najčešće su izolovani sljedeći uzročnici: Staphylococcus aureus 3, Escherichia coli 2 . Od ukupnog broja analiziranih uzoraka najveći broj nije odgovarao iz grupe gotovih jela, a zatim meso i proizvodi od mesa.

Od 571 analiziranog uzoraka gotovih jela 15 (2,62%) nije odgovaralo zakonskim propisima, od 24 analizirana uzorka mesa i mesnih preradevina nije odgovaralo 5 (20,8 %), a od 111 analiziranih uzoraka kolača i sladoleda 4 (3,6 %) nije odgovaralo zakonskim propisima.

Prisustvo najčešće izolovanih mikroorganizama *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli* i vrste namirnica u kojima su izolovane bakterije, upućuje na nedovoljnu higijenu u objektima za preradu i pakovanje navedenih proizvoda i higijenu osoblja, posebno ruku kod pripreme i manipulacije sa analiziranim namirnicama.

Upotreba navedenih namirnica, može dovesti do trovanja, a samim tim do pogoršanja epidemiološke situacije.

Tabela 4. Broj urađenih analiza namirnica po opštinama Tuzlanskog kantona i ostale općine

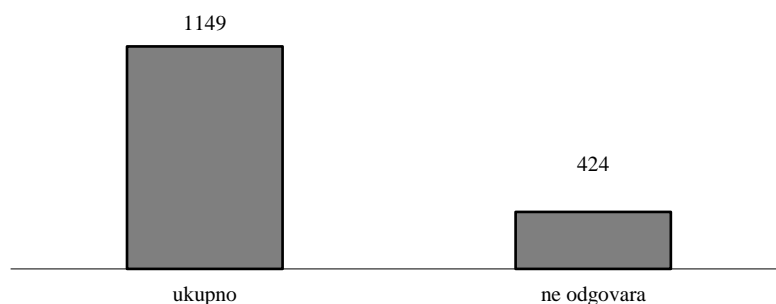
OPSTINA	UKUPNO	NE ODGOVARA	% NE ODGOVARA	IZOLOVANE BAKTERIJE
Tuzla	504	20	3,96	Enterobacteriaceae; Staphylococcus aureus; Kvasci i plijesni;
Gradacac	196	7	3,57	Enterobacteriaceae; Kvasci i plijesni;
Srebrenik	61	1	1,63	Enterobacteriaceae;
Gracanica	29	2	6,89	Enterobacteriaceae;
Banovici	37	0	0	
Zivinice	53	1	1,88	Enterobacteriaceae;
Lukavac	7	1	14,2	Enterobacteriaceae;
Doboj Istok	4	3	75	Kvasci i plijesni;
Kladanj	3	1	33,3	Enterobacteriaceae;
Kalesija	17	0	0	
Čelić	1	0	0	
Ostale	89	3	3,37	Enterobacteriaceae;

Dobiveni rezultati ukazuju na nedovoljnu informiranost o higijenskim mjerama koje je potrebno sprovesti pri rukovanju i pripremi hrane.

Rezultati dobivenih analiza uzoraka hrane, ukazuju na to, da bi trebalo pojačati edukativne mjere zaposlenih radnika iz oblasti higijene za subjekte u poslovanju sa hranom. Obratiti pažnju na dovoljnu termičku obradu i čuvanje pripremljene hrane, te pojačati sanitarni nadzor nad objektima i zaposlenima koji se nalaze u proizvodnji i prometu životnih namirnica.

5. Mikrobiološka analiza voda

U 2015. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađeno je 1149 analiza voda od kojih 424 (36,9%) nije odgovaralo važećim zakonskim propisima (grafikon 4.)

Grafikon 4. Mikrobiološka ispravnost voda na području Tuzlanskog kantona i ostale općine u 2015 godini

Analizama su obuhvaćeni sljedeći vodni objekti : gradski vodovodi, lokalni vodovodi, bunari, izvori, javne česme i flaširane vode.

U analiziranim vodama koje nisu odgovarale Pravilniku o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (Sl.glasnik BiH br.26/10) najčešće su izolovane bakterije kao indikatori fekalnog zagađenja:

- Koliformne bakterije
- Enterococcus faecalis

Prisustvo koliformnih bakterija u rezultatima analiza uzoraka voda bunara i javnih česmi ukazuju da ovi vodni objekti nisu pod redovnim sanitarnim nadzorom. Voda iz gradskih vodovoda i lokalnih vodovoda ,koji su pod redovnim sanitarnim nadzorom, je odgovarala uslovima Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Sl.glasnik BiH, br. 40/10;30/12).

Tabela 5. Broj uradjenih analiza voda po općinama Tuzlanskog kantona i ostale općine u 2015. godini

OPSTINA	UKUPNO	NE ODGOVARA	% NE ODGOVARA	IZOLOVANE BAKTERIJE
Banovici	77	20	25,9	Escherichia coli, Enterococcus faecalis, Enterobacter species, Pseudomonas species, Klebsiella species
Celic	61	25	40,9	Acinetobacter species, Pseudomonas aeruginosa, Enterobacter species, Enterococcus faecalis, Escherichia coli
Doboj	7	4	57,1	Escherichia coli, Citrobacter species
Istok				
Gracanica	14	10	71,4	Escherichia coli, Enterobacter species, Klebsiella species, Enterococcus faecalis
Gradacac	280	37	13,2	Escherichia coli, Enterococcus faecalis, Enterobacter species, Pseudomonas aeruginosa
Kalesija	68	29	42,6	Enterobacter species, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterococcus faecalis, Klebsiella species,
Kladanj	57	6	10,5	Enterobacter species, Enterococcus faecalis
Lukavac	63	27	42,8	Enterobacter species, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterococcus faecalis,
Zivinice	139	84	60,4	Enterobacter species, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterococcus faecalis, Citrobacter species,
Sapna	41	20	48,7	Enterobacter species, Escherichia coli, Pseudomonas species, Proteus species, Enterococcus faecalis
Srebrenik	22	18	81,8	Klebsiella species, Pseudomonas aeruginosa, Enterobacter species, Acinetobacter species
Teocak	26	12	46,1	Aeromonas species, Citrobacter species, Escherichia coli, Pseudomonas species
Tuzla	380	83	21,8	Enterobacter species, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterococcus faecalis, Klebsiella species, Citrobacter species, Pseudomonas species
Ostale	255	49	19,2	Enterobacter species, Acinetobacter species, Escherichia coli, Citrobacter species,
UKUPNO	1149	424	36,9	

5.1 Mikrobiološka analiza vode za kupanje

U toku 2015. godine u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađeno je ukupno 49 analiza uzoraka vode za kupanje od čega 5 ili 10,2 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima. Urađeno je i 5 analiza uzoraka rijeke. Najčešći uzrok neispravnosti su koliformne bakterije .

6. Mikrobiološke analize briseva predmeta opće upotrebe

U 2015. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je 507 analiza briseva predmeta opće upotrebe od čega 6 ili 1,18% nije odgovaralo. Najčešće izolovani uzročnici su: *Enterobacter species* i *Enterococcus faecalis*.

7. Sanitarni nadzor nad licima koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica

U mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, kontinuirano je provodjen nadzor nad licima koji rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica (6002).

Ukupno je analizirano:

- bris nosa : 4833 kod 338 (6,99%) analiziranih uzoraka izolovan *Staphylococcus aureus*,
- bris grla : 5246
- stolica na crijevne parasite : 3179 (nisu pronađeni ni u jednom uzorku)
- stolica na kliconoštvo: 4343 (izolovana je *Salmonella enteritidis* u jednom uzorku)

8. Ostale analize:

U okviru ostalih mikrobioloških analiza vršeno je ispitivanje :

- mikrobiološke čistoće farmaceutskih proizvoda (517)
- klinički materijal (vaginalni bris, cervikalni bris, urinokultura, spermokultura, bris uretre, bris kože) (22)
- biološka kontrola sterilizacije - 382 od čega nije odgovaralo 4 (1,04%) i
- kontrola sterilnosti medicinskog materijala – 120

V HIGIJENSKA SITUACIJA

Problem ugrožavanja zdravlja čovjeka i ostalih živih bića postaje sve aktuelniji. Ogroman broj zagađujućih faktora iz životne sredine može izazvati zdravstvene posljedice po čovjeka. Zagađeni zrak, voda i zemljište, kontaminirana hrana, buka, ionizirajuće zračenje, UV zračenje, loši stambeni i radni uvjeti predstavljaju najznačajnije riziko faktore okoliša. Stanovništvo je svakodnevno pod uticajem različitih riziko faktora okoliša, koji štetno djeluju na zdravlje svih populacijskih skupina. Ipak, najviše su ugroženi djeca, trudnice, hronični bolesnici i stariji ljudi.

Faktori životne sredine (centralni i lokalni vodovodni sistemi, dispozicija krutog, tečnog i medicinskog otpada i kvalitet vodotoka) koji oslikavaju higijensko stanje svih trinaest općina Kantona su prikazani prema podacima prikupljenim distribucijom anketnog upitnika domovima zdravlja, Komunalnim službama i Vodovodima na području Tuzlanskog kantona. Komunalna buka i vibracije nisu prikazane zbog nepostojanja adekvatnog monitoringa. Procjenjivanje aerozagađenja i ispitivanje osnovnih parametara zagađenja vazduha je u nadležnosti Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona čiji su podaci preuzeti i prikazani u ovogodišnjoj publikaciji ali samo za Grad Tuzlu i to kao prosječne mjesečne koncentracije, zbog kvara servera i izmještanja prostorija resornog ministarstva. Monitoring radioaktivnosti u okolišu je prikazan preuzimanjem podataka nadležnog tijela- Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

Školska sredina je značajna determinanta zdravlja djece školskog uzrasta. Škola ne utiče samo na djetetovo akademsko postignuće, već i na njegov lični razvoj i socijalizaciju. Na prevenciju ili razvoj određenih poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djeteta utiču i zaštitni i rizični faktori vezani uz školu. Svaki školski i predškolski objekat treba da ispunjava minimum higijenskih uslova. Periodična kontrola uslova u objektu (školska zgrada, dvorište, fiskulturna sala) i prostorija (učionice, kabineti, holovi, hodnici, sanitarne prostorije, kuhinje itd.) se vrši s ciljem sprečavanja brojnih bolesti ili poremećaja zdravlja koji mogu da utiču na zdravlje djece u pozitivnom i negativnom smislu.

Na području opštine Srebrenik sagledano je higijensko-sanitarno stanje svih centralnih i područnih školskih objekata i urađena kontrola higijenske ispravnosti vode za piće iz školskih objekata čije je vodosnabdijevanje lokalnog tipa (za koje se pretpostavlja da nisu pod sistematskom kontrolom i kao takvi predstavljaju epidemiološku opasnost). Takođe su u cilju prevencije crijevnih zaraznih bolesti koje se prenose putem prljavih ruku, zdravstveni radnici Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona kroz predavanje i diskusiju upoznali su učenike sa osnovama lične higijene i pravilne ishrane uz podjelu edukativnog materijala. S ciljem smanjenja mogućnosti obolijevanja i zdravstvenih problema koji su posljedica nepostojanja funkcionalnog toaleta pripremljen je projekat „Osnovne škole: pristup školskom toaletu“. Projekat je realizovan u osnovnim školama u Tuzli, Čeliću, Gračanici, Gradačcu, Kalesiji, Lukavacu, Teočaku, Sapni i Srebreniku.

Adolescencija je period intenzivnih fizičkih, emocionalnih i socijalnih promena. Upravo u tom životnom dobu mladi se više hrane van kuće, najčešće neredovno, i sami donose odluke o načinu ishrane, stoga je pripremljen Projekat o procjeni stila života i obrazaca u ishrani adolescenata (učenika od prvog do četvrtog razreda srednjih škola Kantona Tuzla).

Medicinska istraživanja su pokazala da nošenje tereta utiče na učenike, a posebno vulnerabilni su osnovnoškolci. Situaciju u školama na našem kantonu sagledali smo pripremom i realizacijom studije o procjene same težine školske torbe u odnosu na odgovarajuću tjelesnu težinu svakog učenika a anketiranjem smo ispitali prisustvo boli kod djece za vrijeme nošenja školske torbe. Učesnici su bili školari na svih 13 općina tuzlanskog kantona.

1. BANOVIĆI

1.1 Vodosnabdijevanje

Centralni vodovodni sistem postoji na općini još od 1948. godine. Vodovod je rekonstruisan 1983, 1984, 1996 i 1997 godine, a pod upravom je JP „Vodovod i kanalizacija“. „Studešnica“ i „Krabašnica“ su izvorišta sa adekvatnim sanitarno-higijenskim zahtjevima koja napajaju rezervoare. Kapacitet zahvata je 30-1300L/s i 10-300L/s. Izvorište „Studešnica“ je u upotrebi tokom godine, a izvorište „Krabašnica“ samo u periodu bez jakih padavina zbog mutnoće.

70% građana koristi vodu iz gradskog vodovoda. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona redovno provjerava kvalitet i zdravstvenu ispravnost vode. Postoje 2 gradska i 4 seoska rezervoara i to: Gradski stari 300 m³, Gradski novi 1000 m³, Savići 500 m³, Rudenik 300 m³, Mrdići 300 m³ i Bučik 25 m³. Razvodna mreža je dužine 16,8 km. 1/3 razvodne mreže je dotrajala. Dnevni gubici su 53%. Broj kućnih vodovodnih priključaka je 3024 dok ima 10 industrijska vodnih priključaka. 145 l je dnevna potrošnja vode po stanovniku.

Voda se prečišćava i dezinfikuje prije isporučivanja stanovnicima grada. Utvrđene su tri zaštitne zone izvorišta za snabdijevanje vodom. Filter stanica je kapaciteta 90 L/s. Aquaflok 39, brzi filteri i aluminij sulfat kao flokulanti se upotrebljavaju za prečišćavanje i taloženje zamućenja. Dezinfekcija se vrši natrij hipohloritom koju nadziru radnici vodovoda svakih 1,5 h.. Povremeno u području druge i treće sanitarne zaštitne zone se vrši sječa i odvoz šumskog drveta, što uzrokuje povremena zamućenja vode.

Ukupno 43 seoska lokalna vodovoda postoje na općini za čije održavanje su zaduženi mjesni odbori. Dostupna je evidencija o slijedećim mjesnim vodovodima i javnim bunarima-česnama po naseljima. Za Banovići selo: Mjesni vodovodi su: „Ravnice“ Centar, „Zorića korito“ Levići, „Vrana“ N.Naselje, „Ramićka Voda“ Ramići, „Hurvine“ Selo 2. „Gornji Kasumovići“ Banovići. Za naselje Pribitkovići mjesni vodovodi su: „Milovak“ Mehići, „Vučica“ Pribitkovići, Mehići, Borovac, „Šareni kamen“ Milići, „Borik“ G Pribitkovići „Kuk“ Dostovići. Za naselje Brezovača: „Hasićka voda“, Mrgan, „Vranovje“, Kudmovići. Za naselje Podgorje: „Kunina“ Stražbenica. Za naselje Nasubašići „Marino brdo“ Nasubašići i „Stara voda“. Za naselje Mrljevići: „Botića rijeka 2“ „Botića rijeka 1“, „Rosulje“ Mrljevići, „Mujića rijeka“, „Stubo“. Za naselje Omazići: „Begovac“ Gutići, „Gutići“ Gutići-Colići, „Sikići“ Sikići, „Husanovići“ Husanovići. Za naselje Seona: „Selo“ Rijeka, „Smrekovača“ Delići, „Korito“ Kamberi „Kruševac“ Seona, „Hatunina voda“, Rijeka, „Johovak“ Delići, „Rashodište“ Kalempeći, „Kamberi“ Kamberi, „Rudine“ Husagići. Za naselje Aljovići: „Prokop“ i „Podcjelovo“. Za naselje Tulovići: „Sinanovača“ Šehića potok, „Studenac“, Mecići, „Gradišnjak“, Brigići, „Teočak“ Delići, „Škola“ Cerina ravan, „Osoje“ Brigići, „Bućje“ Salamovići, „Lipa i ponikla“ Treštenca, „Muratiš Treštenica, „Teočak“ Golići „Sopot“ Treštenica, „Vrelo“ Naselje Midhatovići. Za naselja Grad MZI, II, III MZ Oskova i MZ Bučik: „Studešnica“, i „Krabašnica“. Vodu lokalnih vodovoda koristi oko 65% stanovnika.

Javne česme na području Banovića su: „Školski centar, MSS Banovići, „Mušićka 1948“ Mušići „Mez voda“, Podgorje, „Park Grad“ kod nove džamije, „Veljina voda“ Oskova Brioni, „Ježevac“ Ježevac, „Nađova voda“ Grad kod centra za socijalni rad, „Bjelkina voda“ Rasadnik, „Salihovac“ Rasadnik, „Spomen česma Titu i Aliji“ Breštica, „Hajr voda Husić“ Željova, „Brezici 1“, Brezici 2“ Brezici, „Salihovac“ Radina, „Nova voda 1“, „Kadrina“ Grad III, „Borovac“ Oskova, „11km“ Oskova, „Softićka voda“ Čubrić „Rahmanovača“ Mušići, „Mešanvača“ Mušići, „Garićka voda“ Čubrić, „Šaćirova hajr voda“ Breštica, „Hasićka hajr voda“ Breštica, „Mušićka hajr voda“ Breštica, „119“ Grad, „Đedovića hajr voda“ Breštica,

„Uščuplića hajr voda“ Breštica , „Karavdića hajr voda“ Marino brdo, „Pčelinjak“ Marino brdo, „Hajr voda Karavdić“ Marino brdo, „Picina voda“ Banovići selo i „Željova“ u Željovi.

1.2 Dispozicija otpada

Površinski kop RMU Banovići je lokacija za deponovanje krutih otpadnim materija dok je JP „Komunalac“ dva puta u toku sedmice zadužen za transport. Tri kilometara od naselja je smješteno ovo neuređeno odlagalište. Čvrsti otpad se na deponiji zasipa slojem zemlje ,dok se deratizacija ne vrši.

Na kanalizacionu mrežu je priključeno oko 60% stanovništva. U rijeku Litvu i Oskovu se vrši izlivanje kanalizacione otpadne vode. 50% kanalizacione mreže je oštećeno. U gradu su locirana tri ispusta (Centar, Zvezdara, te kod OŠ Grivice). Prečišćavanje otpadnih voda se vršiprimarnim i sekundarnim centrifugama.

30-40% građana upotrebljava septičke jame za konačno odlaganje tečnih otpadnih materija, dok samo njih 10% zadovoljava sanitarne principe. Čistoća naselja se vrši redovno pranjem ulica i brigom o travnatim površinama svakodnevno. Ne postoje javni klozeti. U Nametnici i psi lualice su prisutni u gradskim i prigradskim naseljima.

1.3 Medicinski otpad

Planom o zbrinjavanju medicinskog otpada je regulisano rukovođenje zdravstvenim otpadom. Podaci o količinama ovog otpada koje su nastale u 2015.godini nisu dostavljeni.

1.4 Kvalitet vodotoka

Riječni tokovi koji su prisutni u gradu su u predjelu lokacija Grad, Radnička ulica, Podgorje i Banović Selo.Vodotoci i akumulacije su Litvica, Draganja, Radina, Oskova i Ramići.

1.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćena na području općine Banovići u 2015. godini zbog izmještanja i kvara opreme Sistema za praćenje resornog ministarstva.

2. ČELIĆ

2.1 Vodosnabdijevanje

Centralno vodosnabdijevanje lokalne zajednice riješeno je 1970.godine izgradnjom vodovoda. U periodu od 1997 do 2002 i 2013-2014. godine su obavljene rekonstrukcije pod upravom JKP „Čistoća“. 75% stanovnika koristi vodu gradskog vodovoda. Izvorišta, „Čelić“, „Vražići“, „Velino selo“ i „Nahvioci“ opskrbljuju grad. Posjeduje 15 kaptaža. Sanitarno-higijenske zahtjeve zadovoljava dvanaest kaptaža: 5 Čelić, 1 Ratkovići, 1 Velino selo, 1 Šibošnica, 3 Majeвица. Postoji i 9 rezervoara ukupne zapremine 1300m³. Brzi Filteri služe za kondicioniranje, a taloženje se vrši aluminijum sulfatom. Voda se dezinfikuje natrijum hipohloritom i hlornim gasom. Na četiri tačke se kontroliše rezidualni hlor od strane radnika svakodnevno. Zbog okolnih radova i obilnih padavina voda na izvorištima se povremeno muti.

Pilana Ratkovići, mljekara, neuređena kanalizaciona mreža ugrožavaju prvu sanitarnu zonu zaštite. U 2015 godini obavljeno je 35 bakterioloških analiza vode pri čemu je bilo 5 neodgovarajućih. Urađene su i 2 hemijske analize, nije bilo neispravnih uzoraka. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne obavlja. Od kaptaže do potrošača vodi preko 75 000 m dužine glavnog voda. Dotrajalost mreže je 20%. Gubici u mreži su 25-30%. Postoji i 7 lokalnih

vodovoda. Oko 300 kućnih priključaka i 13 industrijskih priključaka uz dnevnu potrošnju od 100-150 l po jednom danu.

2.2 Dispozicija otpada

Odlagalište „Cerik“ je ograđeno žicom i posjeduje sanitarni čvor. Površina deponije iznosi 10.000m². Posjeduje pristupnu kapiju sa natpisom operatera. Na istom je izgrađen i kanal za odvodnju oborinskih voda. Na odlagalištu se vrši povremeno ravnanje terena i posipanje inertnim materijalom. Odlagalište ne zadovoljava okolišne standarde, ali je planirana izgradnja sortirnice, reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice. Od lokalnog vodotoka je udaljena 1,7 km. Jedan dio otpada se odvozi i na regionalnu deponiju „Eko Dep“ na općini Bijeljina. Nelegalno odlaganje otpada obavlja se na više lokaliteta: Grede MZ Ratkovići, MZ Vranino Selo, Drijenča. Odlaganje tečnih otpadnih materija vrši se kanalizacijom mrežom koja je centralizovana i koristi je 40% stanovnika grada. Ostalih 60% stanovništva upotrebljava septičke jame koje u većini slučajeva nehygijski izgrađene. U toku je postavljanje prečištača otpadnih voda u nekoliko mjesnih zajednica.

Radnici komunalnog preduzeća vrše održavanje čistoće naselja uz redovno pranje ulica. Javni klozeti ne postoje. Primjećeno je prisustvo glodara insekata i pasa lutilica.

2.3 Medicinski otpad

Dom zdravlja je proizveo u 2015 godini dvije vrste medicinskog otpada koji je adekvatno zbrinuo po planu i to: infektivni 420 kg i oštri 252 kg.

2.4 Kvalitet vodotoka

Glavni riječni tokovi lokalne zajednice su rijeke Šibošnica i Gnjica čiji kvalitet ugrožava neodgovorno ponašanje građana te kanalizacione otpadne vode.

2.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćen na području općine Čelić u 2015. godini.

3. DOBOJ-ISTOK

3.1 Vodosnabdijevanje

Centralnim vodovodima Johovak , Klokočnica, Velika Brijesnica upravlja JKP „Čisto“ dok glavnim vodovodom Mala Brijesnica gazduje Fluid meta doo. Izgradnja je vršena od od 1995. do 1999. godine kada je i djelimično pušten u funkciju za prvu zonu snabdijevanja. 2000 godine je ugrađena prepumpna stanica za višu zonu snabdijevanja i izbušen zamjenski bunar. 2002 godine izgrađena je još jedna prepumpna stanica sa primarnim vodom i rezervoarom za treću visinsku zonu. 2004.godine vodovod je proširen i na MZ Lukavica Rijeka izgradnjom rezervoara i potrebnih primarnih vodova. 2013.godine završena izgradnja rezervoara Frkati I od 700 m³ koji je u funkciju od 2014.godine i izgrađen sekundarni vod za industrijsku zonu, te produžen do Stanić Rijeke. Eksploatacija vode obavlja se putem dva bušena bunara bez higijenskih nedostataka. Kapacitet zahvata u 2015 godni je bio 16,6 l/s. Dnevna proizvodnja vode je bila 696.395 l/dan. Dnevna potrošnja vode po stanovniku je 62 l. Projektovane su sve tri zone sanitarne zaštite, koje još nisu usvojene niti realizovane od strane Općinskog vijeća.

Za domaćinstva se izdvaja 61,4% vode a za industriju, privredne i društvene subjekte 13,8% uz gubitke od 24,8%. Tri seoska naselja su priključena na gradski vodovod: Klokočnica, Lukavica Rijeka i Stanić Rijeka. Iz ovog vodovoda 87% stanovništva koristi vodu.

Dezinfekcija vode se obavlja natrijum hipohloritom bez kondicioniranja. U 2015 godini je izvršeno 73 bakterioloških analiza.

Pet rezervoara, higijensko-tehnički ispravni (Frkati I, Frkati II, Duje, Ahmibašići i Prisade) ukupne zapremine 1.130m³ snabdijevaju vodovod. Primarna mreža je duga 9850 m, sa dnevnim gubitkom od 24%. Postoji 1500 kućnih priključaka.

JKP „Čisto“ gazduje centralnim vodovodom „Lučica“, kojim se snabdijeva Brijesnica Velika. Gradnja vodovoda je obavljena od 1988. do 1991. godine, a pušten je u funkciju 1992. godine. Higijenski ispravan bušeni bunar snabdijeva vodovod sa dnevnom proizvodnjom od 320.367 l/dan. Za domaćinstva odlazi 54,6 % stanovništva dok za industriju i privredne subjekte 4,6% uz gubitke 40,8%. Voda na izvorštima se ne muti. Utvrđene su tri sanitarne zaštitne zone ali još se čeka na odluku Općinskog vijeća. U području druge zaštitne zone su stambeni objekti, a u trećoj magistralni put, mlin i benzinska stanica. Voda se dezinfikuje natrijhipohloritom dok se kontrola rezidualnog hlora vrši dva puta mjesečno kao i bakteriološke analize. Voda se ne kondicionira. U toku 2015. godine je izvršeno 48 analiza vode od strane doma zdravlja i jedna od strane Zavoda za javno zdravstvo. Radiološka analiza vode se ne radi kao ni toksikološka. Egzistiraju tri rezervoara: Kapetanija 200 m³, Gaj 100 m³ i Cerik 50 m³. Primarna mreža je 1.045 m a sekundarna 10.850 m uz gubitak od 41%. Dnevna potrošnja vode je 91,8 l po stanovniku.

Centralni vodovod „Luka–Lanište“ pod upravom JKP „Čisto“ snabdijeva vodom Stanić rijeku. Vodovod je izgrađen u periodu od 1995 do 1999 godine a saniran je 2005 godine zbog zamućenja vode, a 2010 godine izbušen je zamjenski bunar koji nije pušten u funkciju zbog hemijske neispravnosti vode. U toku 2013 godine izvršeno je spajanje ovog sistema na sistem Klokočnica jednim spojnim vodom i potrebnom pumpnom stanicom radi dopunjavanja nedostajućih količina vode u sušnom periodu. U toku poplava u 2014 godini je izvršena ponovna sanacija izvora i filterskog zasipa. Takođe je dograđeno još 100 m³ rezervoarskog prostora na rezervoaru Haskići. U 2015 godini izgrađen je još jedan rezervoar od 50m³. Sa ovog vodovoda se uz dopunu iz Klokočnice u 2015 godini dnevno se proizvelo 126,159 l/dan. Zone sanitarne zaštite nisu utvrđene nikakvim aktom, ali postoji ograđena i zona 10m od izvorišta. Aeracija, omekšavanje, deferizacija i fluorizacija vode se ne vrši. Za dezinfekciju vode se koristi natrijumhipohlorit, a hlorisanje vrše radnici vodovoda. Kontrola rezidualnog hlora se vrši redovno na dva punkta, zajedno sa uzimanjem uzoraka za bakteriološke analize dva puta mjesečno. U 2015 godini je izvršena 49 bakteriološka analiza, od kojih su 2 bile bakteriološki neispravne. U pogonu su tri rezervoara bez higijenskih nedostataka: Haskići I (100m³), Haskići II (100m³), Lanišće (40m³) i Komarevac (50m³). Primarna mreža je dužine 2.025 m, a sekundarna 4.500m. Dnevni gubici u mreži su 23%, na 257 kućnih priključaka. Potrošnja vode po stanovniku iznosi 126,5 l/dan.

„Fluid-metal“ d.o.o. upravlja vodovodom kojim se snabdijeva Brijesnica mala. Gradnja je obavljena 1985 uz rekonstrukciju 2005 godine. Utvrđene su prva i druga zone sanitarne zaštite. Voda se ne muti na izvorštima. Posjeduje dva rezervoara: Rezervoar 1 i Rezervoar 2 zapremine od 350 m³. Razvodna mreža je dužine 12 km, sa oko 30% dotrajalošću, i isto toliko gubitka iz mreže. 95% stanovništva se koristi tom vodom, a svega 0,5% izvorskom. Za domaćinstva bude isporučeno 175.000m³ vode dnevno kroz 517 kućnih priključaka. Dnevna potrošnja po stanovniku je 350 l.

3.2 Kvalitet vodotoka

Rijeka Spreča koju napajaju tri rječice je glavni vodotok na općini. Otpadne kanalizacione vode ugrožavaju njen kvalitet nekontrolisanim svakodnevnim ispuštanjem iz domaćinstava.

3.3 Dispozicija otpada

Deponovanje čvrstog otpada obavlja se sistemskim sakupljanjem u namjenskim vozilima 2 puta sedmično. Konačno odlaganje se vrši na odlagalištu u Doboju u Republici Srpskoj. Lokacije neovlaštenog odlaganja tj. divlje deponije su smještene u MZ Klokotnica (14), Brijesnica Mala (2), Stanić Rijeka (2) i Lukavica Rijeka (3). Kanalizacioni sistem ne postoji. Oko 80% stanovništva se služi septičkim jamama, od toga 40% koristi jame koje nisu dvodjelne ni trodjelne. Čišćenje zelenih površina se obavlja sezonski. Nisu postavljeni javni nužnici. Pranje ulica se ne vrši. U naseljima su kontinuirano prisutni psi litalice.

3.4 Medicinski otpad

Plan usvojenim od strane resornog ministarstva definiše zbrinjavanje svih vrsta zdravstvenog otpada koji je u 2015 godni proizveden u slijedećim količinama : infektivni 270 kg, hemijski 170 l i oštri 23 kg.

3.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćena na području općine Doboj istok u 2015. godini.

4. GRAČANICA

4.1 Vodosnabdijevanje

Prvi vodovod za organizovano snabdijevanje vodom građana izgrađen je 1963 godine. Sistem je dograđivan 1972 (Vrela), 1978 (Škahovica), 1981 (Sklop), 1994 (Soljanuša) Intenzivna rekonstrukcija vodovode mreže je bila od 1996 do 2012 godine. Dnevna proizvodnja vode u jednom danu je 3.290.000 l. Izvorišta su Ilidža, Vrela, Škakovica, Zmajevac i Derva. Iz izvora se uzima 689.848 m³ vode kapaciteta 22l /s, a iz arteških i subarteških bunara 568.232 m³ kapaciteta 18 l/s. Sedam rezervoara (Gaj, D.Drafnići, G.Drafnići, Ritašići, Pribava, Bahići, PS.Drafnići) imaju ukupnu zapreminu 32050 m³. Vodovod opskrbljuje 98% stanovnika. Razvodna mreža je dužine 130 km, a oko 25 % mreže je dotrajalo što prouzrokuje gubitke vode od 33%. Broj industrijskih objekata priključenih na vodovod je 685 (uslužna djelatnost, zanati, javne ustanove), a kućnih 5370 (oko 98%) Utvrđene su tri vodozaštitne zone. Dezinfekcija vode vrši se automatski hlorinatorima. Rezidualni hlor se provjerava svakodnevno na četiri punkta dok se na centralnim sistemima kontroliše putem SCADA sistema. Ukvalitet vode kontrolisan je u 2015 godini sa 144 bakteriološke analize vode pri čemu je 1 bila neispravna i 42 fizičko-hemijske analize bez neispravnih nalaza. Broj lokalnih i individualnih vodnih objekata je nepoznat a njime upravljaju mjesne zajednice, grupe građana ali i pojedinci. Vodu dezinfikuju i kontrolišu radnici lokalnih vodovoda.

4.2 Kvalitet vodotoka

Gradske i seoske kanalizacije onečišćuju i ugrožavaju kvalitet vodotoka, rijeku Spreču, Sokolušu i manje rječice koje protiču kroz gradsko područje.

4.3 Dispozicija otpada

Deponija „Grabovac” kapaciteta oko 80000m³, na udaljenosti 2 km od grada, locirana na bivšem iskopištu gline, na sjevernoj strani magistralnog puta Tuzla-Doboj, oko 200 m od rijeke Spreče služi za odlaganje smeća. Ne posjeduje upotrebnu dozvolu ali ima uređene odvodne kanale, propisnu ogradu i čuvarsku službu. Kruti otpad se odvozi specijaliziranim vozilima svakodnevno. Ne vrši se konačna dispozicija otpada, već samo prekrivanje slojem zemlje, te DDD radovi. Postoje i 7 većih divljih deponija na lokalitetima MZ Lukavica, MZ Malešići, MZ Doborovci, Soćkovac, MZ Donja Orahovica i MZ Vranovići.

Dispozicija tečnog otpada se obavlja kanalizacionom mrežom na koju je priključeno 92% stanovništva. Ukupna dužina iznosi 45.000m a 85% mreže je dotrajalo. Ispuštanje otpadnih voda se vrši u rijeke Sokolušu, Spreču i Drijenču bez prethodnog tretmana. Na području Gračanice postoji 20 ispusta kako u samom naselju tako i nizvodno. Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Oko 60 industrijskih preduzeća koristi gradsku kanalizaciju kao prijemnik otpadnih voda, od toga 15 sa prethodnim predtretmanom, te 7 koji ispuštaju vode u otvoreni vodotok, uz prethodni predtretman.

30% stanovništva koristi septičke jame, koje djelimično zadovoljavaju higijensko-sanitarne principe (85% zadovoljava, 15% ne zadovoljava). Ulice naselja se održavaju pranjem dva puta na godinu. Svakodnevno se vrši čišćenje zelenih površina od otpadnog materijala, sezonski košenje, grabljenje, orezivanje i sadnja cvijeća. Ne postoje javni klozeti. Zapaženo je prisustvo glodara i pasa lualica.

4.3 Medicinski otpad

Zdravstveni otpad proizveden u 2015 godini je: infektivni 3250 kg, oštri 479kg, hemijski 0,76 l i farmaceutski 7 kg. Dom zdravlja Gračanica je izradio plan zbrinjavanja medicinskog otpada koji nije usvojilo nadležno ministarstvo.

4.4 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćen na području općine Gračanica u 2015. godini.

5. GRADAČAC

5.1 Vodosnabdijevanje

Žitelji grada se opskrbljuju vodom iz vodovoda od 1961. godine, pod upravom JP "Komunalac" dd. Vodovodni sistem čine izvorište Ledenice, Okanovići i Ilidža. Izvorište Okanovići posjeduje tri bušena bunara kapaciteta 120L/s. Rezervoari su: Škorići (500m³), Avdići(500m³), Humke(600m³) i Nezići(1800m³). Nema sistema za prečišćavanje. 18000 stanovnika (99%) i 20 industrijskih objekata se koristi ovom vodom. Postoje tri vodozaštitne zone dok su druga i treća sa prisutnim izvorima zagađenja naselje Ledenice i smetljište. Razvodna mreže ima dužinu od 82 km, od koje je 30 km dotrajalo, sa gubitkom od 50%. Za građane se dnevno isporučuje 131 litara, tj. po domaćinstvu se isporučuje 2500m³ putem 5500 priključaka, a za industriju 500m³, putem 20 vodovodnih priključaka. Voda se ne muti na izvorištima. Dezinfekcija se obavlja automatski gasnim hlorigeneratorom. Zdravstveni radnici i radnici vodovoda rezidualni hlor u vodi kontrolišu svakli dan na četiri istočista. U toku 2015 godine je izvršeno 234 bakterioloških analiza od čega su 6 bile neispravne i 3 hemijskih pri čemu nije bilo neispravnih analiza. 60 lokalnih vodovoda i 1.315 kopanih bunara (nehigijenskih 1210) upotrebljava oko 4000 stanovnika. Mjesne zajednice i grupe građana kontrolišu kvalitet vode u pojedinim lokalnim vodovodima uz dezinfekciju i mikrobiološke analize vode u domu zdravlja Gradačac. Ukupan broj cijevnih bunara je 67 a njih koristi 400 stanovnika, od ukupno 14 izvora, 11 je nekaptiranih.

5.2 Kvalitet vodotoka

Dva vještačka jezera Hazna u gradu i Vidara na periferiji ali i mnoštvo rječica Rajščanka, Zelinjka, Međička, Poljanka, Mala Tinja i Gradašnica redovno zagađuju sanitarne otpadne vode iz domaćinstava.

5.3 Dispozicija otpada

Višnjik Vida II je lokacija za deponovanje smeća iz grada. Nema riješenu upotrebnu dozvolu, a trenutno se obavlja sanacija odlagališta zbog čega se smeće odvozi na deponiju u Doboj. Kapacitet deponije je 85.000m³. Lokalitet deponije je takav da je udaljenost najbližih kuća 250 m, od centra grada je 3 km, a od jezera Vidara 400 m. Odlagalište je propisno ograđeno, ali bez izgrađenih odvodnih kanala za procijedne vode. Deratizacija se vrši periodično. Konačna dispozicija otpada vrši se zatrpavanjem sa slojem zemlje i spaljivanjem. Broj divljih deponija se stalno mijenja a najčešći su Avramovina, Srnice, Međida i pored putnih komunikacija u šumama.

Centralizovano deponovanje tečnog otpada koristi 70% građana. U 2015 godini je rekonstruisano 500m kanalizacione mreže čija je ukupna dužina 42 km.

Otpadne vode se prečišćavaju mehaničko-biološkim metodama sa aktivnim muljem. Pranje ulica se vrši svakodnevno, kao i uređenje zelenih površina grada. Jedan javni toalet postoji i zadovoljava higijensko sanitarne uslove. Psi lugalice su zapaženi u gradskim i prigradskim naseljima.

5.4 Medicinski otpad

Po Planu o zbrinjavanju medicinskog otpada koji je usvojilo nadležno ministarstvo u toku rada zdravstvene ustanove proizvedeno je : infektivnog otpada 930 kg, oštrog otpada 150kg i farmaceutskog otpada 13 kg.

5.5 Kvalitet zraka

Mjerenje kvaliteta zraka na području općine Gradačac u 2015. godini nije vršeno.

6. KALESIJA

6.1 Vodospabdijevanje

JP "Vodovod i kanalizacija" gazduje vodovodom koji je sagrađen 1968. godine. Održavanje infrastrukture se obavlja redovno a 1998. godine je rekonstruisana sekundarna mreža i izgrađeno postrojenje za prečišćavanje voda.

Tri bušena bunara se koriste za snabdijevanje vodom gradskog područja. Voda se skladišti u rezervoare i to: Krušik V=100 m³, Mešanovići V=100 m³, Sarači V=100 m³, Međaš i Patkovo brdo V=500 m³, Palavre I V=500 m³, Palavre II V=500m³ i Pješavica V=100 m³. Izvori zagađenja na tom području su industrijski objekti, smetlišta te Farma Spreča koja je na udaljenosti od 300 m. Kapacitet zahvata je 30 l/s. 40% stanovništva koristi vodu gradskog vodovoda, sa dnevnom potrošnjom od 90 L/danu. Broj kućnih priključaka je oko 4000. Utvrđena je treća zone sanitarne zaštite. Prečišćavanje se obavlja na način da se filtrira brzim filterima, a dezinfekcija hlornim gasom, uz stalnu kontrolu rezidualnog hlora na četiri i više punktova kao i kvaliteta vode. Aeracija vode se vrši vakum metodom. Razvodna vodovodna mreža iznosi 120.000 m, a gubici su 36,3 %. Dužina razvodne mreže od kaptaža do potrošača je 65.000 m. U 15 industrijskih objekata se isporučuje voda iz gradskog vodovoda u količini od 89 m³ na dan.

Kvalitet vode kontrolisan je od strane vodovoda i to urađeno je 48 bakterioloških i hemijskih analiza ali i od strane doma zdravlja i to 5 bakterioloških i 10 hemijskih analiza. Zdravstveno neispravnih uzoraka u internoj kontroli nije bilo dok je u laboratoriju doma zdravlja bilo 4 bakteriološki i 5 hemijski neispravnih uzoraka. Radiološke i toksikološke analize nisu vršene. Na opštini postoji 64 lokalna vodovoda. 1.500(oko 15%) stanovnika koristi vodu iz 3.500 kopanih bunara i to 30% je nehigijenskih čiju dezinfekciju vrše mještani povremeno hlornim

preparatima, dok 5000 stanovnika koristi vodu iz 11 izvora od kojih je nekaptirano njih 6. Cijevnih bunara ima oko 22, a izvora 25 od čega je 5 nekaptiranih.

6.2 Kvalitet vodotoka

Ne postojanje prečistača otpadnih voda onečišćuje glavne vodotoke Spreču i Gribaju ali i potoke Dubnicu, Bukovicu i Manduku. Zagađenju pridonosi i komunalni otpad iz naselja.

6.3 Dispozicija otpada

Na lokaciji "Prijemet" na 200 m od sliva rijeke Spreče u podnožju brda „Vis“ se deponuje kruti otpad Deponija je udaljena 1.500 m od samog centra Kalesije i bez potrebne saglasnosti . Prevoz čvrstih otpadnih materija se vrši tri puta sedmično iz grada , a iz ruralnih dijelova tri puta mjesečno. U cilju mineralizacije otpada na deponiji se obavlja pokrivanje zemljom i spaljivanje smeća koje je nekontrolisano.

Identifikovano je 56 lokacija divljih deponija sa količinom od oko 1000 m³ deponovanog otpada. Lokacije divljih deponija su u slijedećim MZ: MZ Jajići 3 deponije sa 25m³ otpada; MZ Brda sa 3 deponije sa oko 60 m³; MZ Bulatovci sa 2 deponije sa 40 m³; MZ Sarači-Lipovice sa 6 deponija sa 75 m³ ; MZ Rainci Gornji 3 deponije sa 55 m³; MZ Tojšići 4 deponije sa 140 m³; MZ Bulatovci 2 deponije sa 40 m³; MZ Kikači 5 deponija sa 40 m³ ; MZ Kalesija 3 deponije sa 75 m³; MZ Prnjavor 1 deponija sa 15 m³; MZ Seljublje 4 deponije sa 60m³; MZ Hrasno donje 4 deponije sa 50 m³; MZ Gojčin 3 deponije sa 50 m³; MZ Rainci Donji 1 deponija sa 40 m³; MZ Memići 3 deponije sa 25 m³; MZ Vukovije Gornje 3 deponije sa 35 m³; MZ Jeginov Lug 2 deponije sa 20 m³; MZ Miljanovci 3 deponije sa 25 m³; MZ Dubnica 3 deponije sa 25 m³; MZ Dubnica 2 deponije sa 75 m³; MZ Kalesija Gornja 1 deponija sa 10 m³.

Kanalizaciona mreža ima dužinu 6 km od čega je 80% zastarjelo. Samo centralni dijelovi naselja Kalesija, Prnjavor, Tojšići i Memići imaju dijelom izgrađenu kanalizacionu mrežu, koja ne zadovoljava tehničke i druge aspekte. Na nju je priključeno oko 7% stanovništva, dok ostatak koristi septičke jame, oko 70% stanovništva, od kojih 10% zadovoljava sanitarno-higijenske norme. Neprečišćena kanalizaciona voda se ispušta u rijeku Spreču. U tri privredna subjekta tehnološkim procesi ne proizvode otpadne vode koje zahtijevaju poseban tretman Održavanje higijene gradskog područja se vrši pranjem ulica 2 puta mjesečno, uz čišćenje zelenih površina u centru sedmično, a po potrebi i češće.

Ne postoje javni klozeti. Veliki broj pasa lualica predstavlja stalni komunalni problem.

6.4 Medicinski otpad

U 2015. godini količine medicinskog otpada koje su zbrinute po Planu su bile: 1549 kg infektivnog otpada, 15 kg farmaceutskog otpada, 110L hemijskog, dok je 398kg bilo oštrog otpada.

6.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćen na području općine Kalesija u 2015. godini.

7. KLADANJ

7.1 Vodosnabdijevanje

Izvorišta koja snabdijevaju grad vodom su: Gluha Bukovica, Vojnik, Begova voda, Bojranica, Aličevića česma, Selište, Kućište, Stoliće, Starička rijeka i Buševo. Rezorvoari u kojim se skladišti su: Gornja zona 500 m³, Hrastovac 240 m³, Duga mahala 58m³ Vojnik 60 m³,

Alićeva česma 54 m³, Stolice 2 m³ i Selište 5 m³. Oko 80% stanovništva se napaja sa gradskog vodovoda. Rezervoari ne ispunjavaju higijensko-sanitarne principe. Vodovod „Stanička rijeka“ je izgrađen 1969 do 1971, a djelomično rekonstruisan 2010 do 2012 godine, vodovod „Gluha bukovića“ je izgrađen 1990 do 1998 godine, a djelomično rekonstruisan od 2010 do 2014 godine. Vodovod „Duga Mahala“ je građen 1932, 1948 te 1996-1997 godine. Vodovod „Gluha bukovića“ je izgrađen u periodu 1990.god do 1998.god. Rekonstruisan je od 2010.god do 2012.god. Vodovod „Alićeva česma“ je izgrađen 1965 godine, a rekonstruisan 2012. Vodovod „Vojnik“ se sastoji od tri toka: „Vojnik“ datira od 1968 godine, „Dobra voda“ od 1975 god, te „Stolice“ od 1975 godine, svi adaptirani 2012 godine. 12 kaptaza je u ispravnom stanju. Dužina razvodne vodovodne mreže je 35 km, čija je dotrajalost 55%. Gubitak vode je 40%. Zaštitne sanitarne zone su određene. Voda se hlorige na četiri mjesta, natrij hipohloritom od strane stručnog osoblja vodovoda. Broj individualnih korisnika je oko 5100 ili 1250 domaćinstava (oko 80%) kao i veći broj industrijskih i uslužnih djelatnosti (oko 130). Potrošnja po stanovniku je 200 l/st/dan, što ukupno iznosi 600m³/dan. Industrija troši 2,5 m³ na dan, dok ostale grane privrede utroše 33 m³/dan. Rezidualni hlor se mjeri od strane uposlenika vodovoda i doma zdravlja Kladanj.

7.2 Kvalitet vodotoka

Rijeke Drinjaču, Ujiću i Gostelju kontinuirano ugrožavaju fekalne otpadne materije iz domaćinstava.

7.3 Dispozicija otpada

U naselju Gojsalići na 3 km od grada je locirano odlagalište za kruti otpad. Deponija ima kapacitet 500.000 m³, bez upotrebne je dozvole. Pored gradskog područja opština ima organizovan odvoz krutog otpada specijalnim vozilima i za mjesne zajednice Stupari i Tarevo. Konačna dispozicija smeća se vrši spaljivanjem na deponiji. U svakom od 35 ruralnih naselja se vrši odlaganje otpada na neuređenim divljim deponijama koje su smještene najčešće u blizini naselja i puteva.

80% stanovništva ima centralizovano odvođenje tečnih otpadnih materija. 50% mreže je dotrajalo. Na istu je priključeno 4 industrijska pogona, koja bez predhodnog tretmana ispuštaju otpadne vode u kanalizacioni sistem. 5% stanovništva koristi septičke jame. Pranje ulica se obavlja jedan puta mjesečno. Higijena parkova i naselja se vrši svakodnevno. Javni toaleti ne postoje. Psi lugalice predstavljaju važan komunalni problem svojim stalnim prisustvom.

7.4 Medicinski otpad

Opasni medicinski otpad koji se nerazvrstava adekvatno po planu o otpadu koji je usvojen od strane nadležnog ministarstva proizvela je zdravstvena ustanova i to u količini od 439,8 kg.

7.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćena na području općine Kladanj u 2015. godini.

8. LUKAVAC

8.1 Vodosnabdijevanje

JP „Rad“ rukovodi vodosnabdijevanjem od 1960.godine. Vodovod koristi kaptazu- jezero Modrac sa dnevnom proizvodnjom vode od 432000 l po jednom danu. Za domaćinstva se isporučuje 77% dok za industriju 23% vode. Voda se zahvata iz jezera i to 150.000 m³ kapaciteta 50l/sec a iz bunara 30.000m³ kapaciteta 10 l/sec. Projektovana je prva sanitarna

zaštitna zona u čijem području su smješteni zagađivači rijeka Jala, FCL, Sisecam soda i Gikil. 4 rezervoara ukupne zapremine 3.215 m³ (Filter stanica, Hrvati, Določaj i Bistarac) snabdijevaju stanovništvo i nemaju higijenskih nedostataka. Radnici vodovoda kontrolišu nivo hlora svaki sat, na četiri punkta. Kondicioniranjem uz pomoć taloženja zamućenja obavlja se aluminij sulfatom i filtracijom sporim filterima. Aeracija vode se vrši u otvorenom bazenu dok se za omekšavanje koristi kreč u prahu. U 2015 godini JZU DZ Lukavac je kontrolisao ispravnost vode pri čemu je obavljeno 194 analize iz gradskog vodovoda 54, iz seoskom vodovoda 41 i iz kaptiranih izvora 99. Radiološke i toksikološke analize vode se ne vrše. Dužina gradskog vodovoda je 22.156 m a dotrajalo je 6.000 m. Dnevni gubici u razvodnoj mreži su 45%. Na vodovod su priključeni 23000 kućnih vodovodnih priključaka i industrijski objekti: KHK, FCL, SSL, Fakol, kao i 34 objekta uslužnih djelatnosti. Polovina stanovnika ili 28.000 koristi vodi iz lokalnih vodovoda. Seoske vodovode povremeno dezinfekuju radnici HES-a Lukavac.

8.2 Kvalitet vodotoka

Rijeka Turija, rijeka Spreča, Lukavčić, Jala i jezero Modrac su vodotoci i akumulacije na općini. Njihov lokalitet čini: Lukavac – Modrac – Prokosovići-Babice-Poljice Gornje, Poljice Donje, Turija. Glavni onečišćivači su: Rudnik Banovići, Konjuh Živinice, industrijska zona Lukavca i nekontrolisani izljev fekalija.

8.3 Dispozicija otpada

Deponija „Potočari“ u Huskićima koja je udaljena od naselja 3 km uzvodno (Lukavčić), od lokalnih potoka služi za dispoziciju čvrstih otpadnih materija. Organizovani odvoz čvrstog otpada se vrši na. Otpad se u gradu odvozi dva puta sedmično, a u ruralnim naseljima dva puta mjesečno. Kapacitet deponije je 400.000 tona , sa mogućnošću eksploatacije u narednih deset godina. Dio područja zahvata i podzemna eksploatacija uglja, zbog čega je prisutno i slijeganje terena. Deratizacija se ne obavlja. Na deponiji se vrši minimalizacija volumena otpada prije konačne dispozicija zasipanjem inertnom materijom (zemlja, šljaka, usitnjeni građevinski otpad). Nesavjesno građanstvo odlaže otpad na lokalitet divljih deponija na periferiji grada duž rijeke Spreče .

50% domaćinstava je priključeno na kanalizacionu mrežu, jer je ista nedavno dograđivana. Dužina kanalizacione odvodne mreže iznosi 10339 m, a dotrajalost je oko 60%. Otpadne vode se neprečišćene izljevaju u rijeke Spreču i Lukavčić. Takođe, „Sisecam soda“, „Global ispat koksna industrija“ ispuštaju otpadne vode u otvoreni vodotok sa predtretmanom („Sisecam soda“ vrši predtretman vode iz restorana). „FCL“ nema predtretman otpadnih voda. „Sisecam soda“ sistemom taloženja i odlaganja na takozvano „bijelo more“, djelimično prečišćava otpadne vode prije ispuštanja u efluent, a „Global ispat koksna industrija“ vrši biološko prečišćavanje benzola. Ne postoje javni klozeti. 60% stanovnika koristi septičke jame, od kojih oko 90% zadovoljava sanitetsko higijenske norme. Pranje ulica i čišćenje parkova i zelenih površina se vrši jednom sedmično. Primjećeno je prisustvo pasa lualica u svim naseljima.

8.4 Medicinski otpad

U 2015. godini proizvedeno je 600 kg infektivnog, 20 kg farmaceutskog, 800L hemijskog, 200 kg oštrog i 2 kg farmaceutskog otpada. Plan o postupanju sa medicinskim otpadom je usvojilo nadležno ministarstvo.

8.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćena na području općine Lukavac u 2015. godini.

9. SAPNA

9.1 Vodosnabdijevanje

Javno komunalno preduzeće Sapna rukovodi vodovodom koji je izgrađen 1998.godine. Događivanja su izvršena u tri faze i to u 2000 god I faza , II faza 2002 god i III faza u 2010. godine. 90% stanovništva se snabdijeva vodom za piće iz gradskog vodovoda. Vodovod raspolaže sa ukupno 7 rezervoara i to: Mahala 240 m³, Raskršće 200 m³, Međeđa 100 m³, Nezuk 50 m³, Zaseok 50 m³, Žuje-Šarci 60 m³ i Vitinica 200m³. Glavna izvorišta su: Rožanjka, Orlovski potok 1 i 2, Kalilo-vrelo, Arteški bunar-vrelo, Skakavac 1 i 2. Određene su tri vodozaštitne zone. Razvodna mreža je u zadovoljavajućem stanju, a dužina iznosi 6.768 m. Potrošnja vode za jedan dan iznosi 270m³ po domaćinstvu, a po stanovniku 150 L/dan. Od kapaciteta zahvata možemo izdvojiti izvorsku vodu 7l/s i podzemna voda protoka 8l/s. Voda se povremeno muti, a tretira se brzim filterima i odgovarajućim sredstvima od strane radnika vodovoda. Kontrola rezidualnog hlora se vrši na 4 punkta u mreži, svaki dan. Dužina glavnih vodova od kaptaza do potrošača je 18.515 m. Ukupan broj korisnika vodovoda je 2000-2500. Dio stanovništva koristi vlastite bunare koje nadzire HES DZ Sapna.

9 seoskih vodovoda, kojim se opskrbljuje oko 10% stanovništva povremeno kontrolišu mjesne zajednice.

Struktura objekata koji služe za napajanje pitkom vodom stanovništvo općine Sapna su: Vodovod Vrelo, Kalilo i Ploče napaja centralni dio općine Sapna i naselje Kraljevići (opštinski vodovod). Novi vodovod (PB1) napaja naselja Međeđa, Nezuk, Kobilici, Zaseok, Donji zaseok, gornju zonu naselja Kraljevići (opštinski vodovod). Orlovska rijeka napaja naselja Goduš, Gaj i Vitinicu(općinski vodovod). Stari vodovod Goduš napaja dio naselja Goduš (mjesni vodovod). Vodovod Žuje-Šarci napaja istoimena naselja (mjesni vodovod). Vodovod Handelići napaja naselje Handelić(mjesni vodovod). Vodovod Kovačevići napaja naselje Kovačevići i dio naselja Krstac (mjesni vodovod). Vodovod Selimovići napaja naselja Selimovići, Mahmutović i dio naselja Krstac (mjesni vodovod). Vodovod Livada i Vodica napaja naselje Baljkovica (mjesni vodovod). Vodovodi Rastošnica i Čaire su mjesni vodovodi u mjesnoj zajednici Rastošnica. Ovi vodovodi su najfrekventniji općinski i mjesni vodovodi. Pored istih postoje i manji vodovodi koji su izgradile grupe građana i fizičkih lica u periodu prije izgradnje općinskih odnosno mjesnih vodovoda te samim tim postoji mogućnost da su isti i dalje u funkciji vodosnabdijevanja.

9.2 Kvalitet vodotoka

Glavni vodotok na ovom području je rijeka Sapna koju čine rijeka Munjača i rijeka Rožanjka dok sve tri ugrožavaju kanalizacione otpadne vode i onečišćenja iz naselja.

9.3 Dispozicija otpada

Čvrsti otpad se odvlači dva puta sedmično i odlaže na deponiju Crni vrh u naselju Osmaci. Najveća divlja deponija nalazi se u MZ Goduš na lokalitetu „Blaganovo brdo“, pored regionalnog puta Karakaj-Priboj. Divlje deponije su uglavnom na privatnim parcelama, i to najčešće u potocima i šumama.

Na području općine oko 70% stanovništva koristi kanalizacionu mrežu čija dužina iznosi 25 km. Usljed poplava i klizišta došlo je do oštećenja kanalizacione mreže koje su uglavnom sanirane. Ista je dograđivana u dužini od 1 km. Kanalizacionom mrežom su u 99% slučajeva pokriveni MZ Zaseok, Nezuk, Kobilici, Vitinica, Goduš i dio MZ Kraljevići. Broj ispusta je veliki. Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Nema podataka o broju stanovnika koji koristi

septičke jame. Pranje ulica se vrši po potrebi. Ne postoje javni klozeti. Čišćenje zelenih površina se radi po potrebi. Psi lugalice stalno egzistiraju na čitavoj teritoriji Sapne.

9.4 Medicinski otpad

U 2015 godini proizvedeno je: 313 kg infektivnog otpada, 20 kg oštrog i 0,8 kg farmaceutskog otpada. Zdravstveni otpad se odlaže adekvatno prema planu upravljanja medicinskim otpadom koji je usvojilo nadležno ministarstvo.

9.5 Kvalitet zraka

Kvalitet vazduha na području općine Sapna nije mjereno u 2015 godini.

10. SREBRENİK

10.1 Vodosnabdijevanje

Od 1968.godine grad snabdijeva vodovod kojim gazduje JP "Vodovod i kanalizacija" Dograđivan je 1989.god i 1994.god te 2014.god. Bunari B3, B6 i B7 su izvorišta sa kojeg se napaja, dok su bunari B5 i B1 stavljeni u eksploataciju. 4120 priključaka se (u prosjeku 4 člana po priključku) snabdijeva iz gradskog vodovoda, a broj industrijskih i uslužnih djelatnosti priključenih na vodovod je 541-560. Potrošnja vode po priključku je 296L, što u prosjeku iznosi 93 litra po stanovniku na 24h. Ukupno se domaćinstvima isporučuje 2500-3000 m³/dan, dok se za potrebe industrije isporučuje 350m³/dan. Postoje šest rezervoara: Bojelića brdo V= 150 m³, Otava V= 2500 m³, Brda V= 80 m³, Sumbići V=25 m³, Kukor V=25 m³ i Nišići V=6 m³.

Tri sanitarne zone zaštite ugrožavaju smetlišta i industrijski objekti. Žavelovom vodom (NaOCl) i natrij hipohloritom se vrši dezinfekcija vode na dvije tačke. se provjerava Rezidualni hlor se očitava na četiri tačke. Kapacitet vodovoda iznosi 55 m³/dan. Voda se povremeno muti, za visokih vodostaja rijeke Tinje. Dužina glavnih dovoda od kaptaze do potrošača je 1500 m. 10 % razvodne mreže je dotrajalo. Gubici u mreži su 30% jer je stepen dotrajalosti 40%. Dužina razvodne mreže je 2700 m. Stanovništvo seoskih naselja se snabdijeva iz 180 vodovoda; 350 kopanih bunara od kojih je 260 higijenski neispravno koristi 1500 stanovnika. Takođe postoji i 86 cijevnih bunara koji se povremeno dezinfikuju. Na cjelokupnom području egzistira i 230 izvora koje za piće upotrebljava 1000 stanovnika.

10.2 Kvalitet vodotoka

Rijeke Sladna i Tinja su glavni vodotoci, a spadaju u drugu kategoriju vodotoka jer ih kontinuirano onečišćuju naselja i kanizacione otpadne vode.

10.3 Dispozicija otpada

Na 3,5 km od naselja smještena je deponija „Babunovići“. Odlagalište otpada ispunjava sanitarne uslove, odnosno obloženo je nepropusnim materijalom sa otvorima za gasove. Površina deponije iznosi 11.652 m², a kapacitet oko 80.000m³. Zasipanje slojem zemlje i provođenjem mjera DDD se vrši mineralizacija otpada. Na kanizacionu mrežu koja je izgrađena u periodu 1980-2008 je priključeno oko 30% stanovništva. Mreža je rekonstruisana u dužini od 330 m u 2015 godini. Procjenjuje se da je dotrajalo 10% mreže. Također je priključeno i 6 industrijskih pogona „Fana“, „Corn Flips“, „Pekara klas“ „Termoplast“, „Hilana“ te „Klaonica Bašić“ koja jedina vrši predtretman prije ispuštanja.

Firma „Herceg“ vrši predtretman otpadnih voda prije ispuštanja u otvoreni vodotok. Postoji pogon za prečišćavanje u naselju Ježinac gdje se prikupljaju sve kanalizacione vode i poslije tretmana ispuštaju u rijeku Ježinac. Vršiti se pranje ulica. 2 puta sedmično, te sedmično održavanje zelenih površina. Ne postoje javni klozeti. Primjećena je prisutnost glodara, insekata i pasa lotalica.

10.4 Medicinski otpad

U 2015. godini je proizvedeno: 860 kg infektivnog, 96 kg oštrog, 3 kg farmaceutskog i 10 kg hemijskog otpada koji se pravilno prikuplja prema planu.

10.5 Kvalitet zraka

Kvalitet vazduha na području općine Srebrenik nije mjereno u 2015 godini.

11. TEOČAK

11.1 Vodosnabdijevanje

JKP „Teočak“ doo gazduje vodosnabdijevanjem. Opskrba vodom se vrši putem 5 kaptaza: Snježnica 1, Snježnica 2, Rudine, Dudić i Husejnovići a zapremine svih rezervoara gradskog vodovoda su ukupno 100m³. Vodovod je dograđivan 2004 godine. Oko 60% lokalnog stanovništva koristi vodu gradskog vodovoda. Na razvodnu mrežu je priključeno 1100 vodovodnih priključaka. Lokalnim vodovodima upravljaju mjesne zajednice koje vrše dezinfekciju i kontrolišu higijensku bezbjednost pitke vode. Dnevno se isporučuje 400 m³/dan, 60 km dugim dovodom od kaptaze do potrošača. Voda se ne muti. Nisu ustanovljene vodozaštitne zone. Za prečišćavanje sirove vode se koristi sistem brzih filtera, te tretman hlornim gasom.

40% domaćinstava se iz 5 lokalnih vodovoda koji se ne hlorigu snabdijeva pitkom vodom. Razvodna mreža na ovim vodovodima je zastarjela i u veoma lošem stanju, sa gubicima i do 30%. Dnevna potrošnja vode sa ovih vodovoda u zimskom periodu je oko 40 L, a u ljetnjem 15L po glavi stanovnika. Osim mjesnih vodova stanovništvo se pitkom vodom obezbjeđuje i iz bunara čiji kvalitet nadziru sami vlasnici.

Mjesni vodovodi (lokalni) na području Teočak sa koji se dio stanovništva snabdijeva pitkom vodom su: „Mejdenka“ MZ Centar, „Vodnica“ MZ Centar, „Studnac“ MZ Centar (Mrazovići), „Kovačevac“, MZ Centar (Rudine), „Vodovod Snježnica“ MZ, Snježnica „Jagnjilo“ MZ Snježnica (Čeloković), „Studenac“ MZ Snježnjica (Gajevi), „Brane“, MZ Jasikovac „Durmina strana“ MZ Jasikovac, „Hadžićka“ MZ Jasikovac, „Studenac“ MZ Jasikovac (Ogorelica Mumbašići), „Agićka“ MZ Jasikovac (Pošajtovac), „Vodica 1“, MZ Stari Teočak T. Brdo, „Vodica 2“, MZ Stari Teočak T. Brdo, „Šib 1 Mejdan“, MZ Stari Tečaj T. Brdo (Bajr), „Šib 2 Mejdan“, MZ Stari Tečaj T. Brdo (Podgorica), „Tursunovo Brdo“ MZ Stari Teočak T. Brdo (Tursunovo brdo), „Hatina voda-Mejdan“, MZ Bilalići-Uzunovići (Uzunovići), „Gornjuša“, MZ Bilalići Uzunovići (Uzunovići), „Siročica“, MZ Bilalići-Uzunovići, „Mejdan“ (Drum), MZ Husejnovići.

Općinski vodovod je otpočeo distribuciju vode u 2012 godini i pokriva skoro sva naselja u općini Teočak izuzev T. Brda i Ogorelce.

Javne česne napodručju općine Teočak su: „Zahirovača“ MZ Snježnica, „Bajranka“, MZ Stari Teočak T. Brdo, „Zarkuša“ MZ Stari Teočak T. Brdo, „Kazaze“ MZ Jasikovac, „Stara Voda“ MZ Husejnovići, „Hadžićka“ MZ Husejnovići.

11.2 Kvalitet vodotoka

Jezero Sniježnica pripada II kategoriji vodotoka čiji se kvalitet ne kontroliše.

11.3 Dispozicija otpada

Deponija Gradac se nalazi u bivšem kamenolomu koji je udaljen od najbližeg naseljenog mjesta oko 700m, a od vodotoka negdje od oko 300 m. Kapacitet deponije je 140 000m³. Otpad se zasipa slojem zemlje. Sanitarnu deponija u Bijeljini služi za odlaganje čvrstog otpada. U naseljima: Bilalovići, Stude, Mejdan, Mrakovići, Prisoje, Duboki potok, Sniježnica, izbjegličko naselje Brane je veći broj divljih odlagališta. Tri su najveća u naseljima stari Teočak, Prosjeka i Rudine. Kanalizacioni sistem ne postoji. Za sada ne postoji prečišćavanje otpadnih voda, nego se kanalizacijske vode 30% stanovništva bez predhodnog tretmana ispuštaju u vodotoke van naselja. Oko 15% stanovništva se koristi septičkim jamama. Povremeno se čiste zelene površine. Javnih toaleta nema. Psi lutilice, insekti i glodari su takodje prisutni.

11.4 Medicinski otpad

Vrste i količine proizvedenog zdravstvenog otpada koji se zbrinjava prema usvojenom Planu u 2015 godini nisu dostavljene.

11.5 Kvalitet zraka

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka nije bila je instalirana na području općine u 2015. godini.

12. TUZLA

12.1 Vodosnabdijevanje

JKP "Vodovod i kanalizacija" Tuzla od 1910 godine upravlja snabdijevanjem grada pitkom vodom. Stupari (Tarevčica, Zatoča 1, Zatoča 2 i Sedam Vrela), Spreča (Toplica, bunari Sprečko polje), Cerik (Jezero Modrac), lokalni sistem Požarnica (rijeka Kovačica) i lokalni sistem Dobrnja (Bunari) su glavna izvorišta kojim se opskrbljuje gradska i prigradska područja. Dva izvorišta imaju sistem za prečišćavanje vode a to su: Cerik i Spreča. Fabrika pitke vode na Ceriku je kapaciteta 300 l/s prečišćene vode na dan, tj. tri polja sa kapacitetom po 100 l/s. Kapacitet postrojenja na dovodu sirove vode je 330 l/s. Kapaciteti kaptaza su: Modrac 330 m³, Stupari oko 340 L/s, Spreča oko 375 L/s, Cerik oko 330 L/s, lokalni sistem Požarnica oko 12 L/s i lokalni sistem Dobrnja oko 20 L/s. Higijenska bezbjednost pitke vode je povjerena stručnoj službi - laboratorij JKP "Vodovod i kanalizacija" koji obavlja internu kontrolu kvaliteta vode dok su za eksternu analizu zaduženi Zavod za javno zdravstvo TK i Zavod za javno zdravstvo FBiH. Sa drugih vodoopskrbnih objekata se snabdijeva oko 10000 stanovnika. 30% vodovodne mreže je dotrajalo. Utvrđena je prva sanitarna zona zaštite. Prisutni su zagađivači u području vodozaštitnih zona i to naseljena mjesta, divlje deponije, smetlišta sječa šume i kanalizacija. Kondicioniranje vode se obavlja aluminij sulfatoma a filtriranje vode brzim,sporim i membranskim filterima. Aeracija vode se vrši putem vodenog prskališta visine 1,5 m. Kontinuirano na samom postrojenju se svaki sat vrši kontrola rezidualnog hlora, a u distributivnoj mreži dnevno na velikom broju punktova.Voda je bila povremeno fizičko-hemijski neispravna usljed koloidne mutnoće uzrokovane poplavama. Kapaciteti površinskih voda koje koristi grad su 340 383 m³, izvorske vode 6 686000 m³ i podzemne vode 9647482 m³. U toku 24h se isporuči stanovništvu 118 l/s, što iznosi 13.538 m³/dan domaćinstvima, a 1016 m³/dan za industriju. Broj priključaka na mreži je 26371 individualnih i 1806 industrijskih objekata.

Potrošači se snabdijevaju razvodnom mrežom dužine oko 613.116 m (glavni dovod je dužine 98.181m). Gubici u mreži su oko 42 %. Dezinfekcija se vrši na 4 tačke, hlornim gasom, od strane radnika vodovoda: pogoni Stupari, Spreča, Cerik i Dobrnja.

Voda se skladišti u 20 rezervoara, naziva i kapaciteta u m³: Cerik 2x 2500, Mosnik 2x1500, Ši Selo 1x5000, Gradina 2x600, Gradovrh 2x1000, Ilinčica 1x100, Krojčica 1x100, Husino 2x100, Kiseljak 1x100, Par Selo 2x100, Milješići 2x200, Marina glava 2x100, Razinoge 1x100, Šikara 1x200, Čaklovići 1x100, Vasići 1x100, Gornja Tuzla 2x300, Brđani 2x100, Debelo Brdo 2x100 i Mihatovići 1x100, što iznosi ukupno 19100m³.

12.2 Kvalitet vodotoka

Vodotoke na području opštine čine rijeke Jala i Spreča. Zagađuju ih fekalne i industrijske otpadne materije. Otpadne vode iz bolnice Gradina i Slavinovići se prečišćavaju prije ispuštanja u kanalizacionu mrežu. Rijeke Jala i Solina su karakteristične po maloj količini vode koja je opterećena velikim količinama gradske komunalne otpadne vode. Obje rijeke su u gornjem toku manje opterećene otpadnim vodama, ali su zato u srednjem i donjem toku jako opterećene velikom količinom organskih materija. Tokom ljetnih mjeseci količina vode se smanji do te mjere da ponekad (Solina naročito) dolazi do presušivanja. Pri tome se iz korita šire neprijatni mirisi, a kvalitete vode je IV klase. Osim toga, prisutne su velike količine različitog čvrstog otpada, koji u vodotok dopijeva kao rezultat aktivnosti gradskog stanovništva. Tokom zimskih mjeseci je količina vode veća, a i kvalitete vode je bolji.

12.3 Dispozicija otpada

Deponija Desetine ispod naselja Rasovac služi za zbrinjavanje krutog otpada, a udaljena je gradskog područja osam kilometara. Raspolaze sa 8 tehnoloških odlagališta. Deponija je ograđena i pod stalnim je nadzorom. Opasni otpad je prisutan na lokalitetima: bivši Polihem, Xella BH d.o.o, bivša Dita, Fabrika soli, Termoelektrana, Agrosirovina i Elir Nikola Tesla. Opasni industrijski otpad se ne odlaze na deponiji. Na deponiji se redovno vrši deratizacija i dezinfekcija. Predtretman smeća se poslije svaka 2 m debljine sloja vrši prekrivanjem zemljom ili pijeskom. Lokalitet Kiseljak i Ilinčica su mjesto odlaganja smeća u obliku neuređenih divljih deponija. Grad je opskrbljen kanalizacionom mrežom dužine oko 100 km, čiji je postotak dotrajalost 15%. Polovina stanovništva koristi kanalizacionu mrežu a 50% upotrebljava septičke jame. Površinske vode se odvođe u Moluški potok, dok se procjedne vode odvođe kolektorom dužine 4.300 m u korito rijeke Jale. Otpadne vode se prečišćavaju pomoću specijaliziranog sistema instaliranog u mjesnoj zajednici Kiseljak.

12.4 Medicinski otpad

Dom zdravlja je proizveo u 2015. godini 3243 kg infektivnog otpada i 360 kg oštrog otpada. Količine farmaceutskog otpada iznosile su 4 kg u 2015 godini.

12.5 Kvalitet zraka

U toku 2015.godine informacije o kvalitetu zraka nisu kompletne za cijelu godinu za grad Tuzlu zbog izmještanja ministarstva i kvara servera te su prikazane kao prosječne mjesečne vrijednosti u tabelama 1., 2., 3., 4., 5., 6., i 7.

Tabela 1. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za januar 2015. godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	117,8	260,1	15,0	*	*	*	*	*	*	86,0	226,8	2,8
SO ₂	µg/Nm ³	172,1	554,5	39,4	208,7	502,7	48,0	*	*	*	79,4	320,7	16,1
NO ₂	µg/Nm ³	41,4	73,8	17,5	39,0	71,8	15,9	*	*	*	24,2	45,4	6,1
CO	µg/Nm ³	2.820	4.298	1.13	2.096	4.749	343	*	*	*	2.011	3.080	691
O ₃	µg/Nm ³	9,8	27,9	2,7	11,5	26,3	4,4	*	*	*	24,4	55,7	6,2

Tabela 2. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za februar 2015. godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	81,5	187,6	18,8	*	*	*	*	*	*	70,9	155,4	8,5
SO ₂	µg/Nm ³	118,3	263,5	40,2	163,5	345,5	62,7	*	*	*	51,6	200,5	2,4
NO ₂	µg/Nm ³	35,8	57,2	17,9	35,2	59,4	18,7	*	*	*	21,6	39,8	6,6
CO	µg/Nm ³	2.60	3.59	1.57	1.49	3.411	280	2.16	3.086	1.35	1.74	2.37	1.15
O ₃	µg/Nm ³	13,7	29,8	4,6	*	*	*	*	*	*	31,8	59,5	14,6

Tabela 3. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za mart 2015. godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	49,2	80,5	8,6	*	*	*	*	*	*	*	*	*
SO ₂	µg/Nm ³	75,9	182,3	27,0	*	*	*	45,9	108,9	10,0	40,9	98,3	1,5
NO ₂	µg/Nm ³	28,4	48,6	13,0	*	*	*	*	*	*	15,5	27,5	6,2
CO	µg/Nm ³	2.387	3.039	1.662	*	*	*	1.641	2.049	1.161	799	1.761	204
O ₃	µg/Nm ³	17,8	22,7	9,5	*	*	*	*	*	*	41,8	58,8	21,5

* Analizatori nisu u funkciji zbog tehničkih problema.

Tabela 4. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za april 2015. godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	26,3	57,8	8,8	*	*	*	*	*	*	26,4	53,1	3,2
SO ₂	µg/Nm ³	48,2	91,3	9,7	*	*	*	31,0	141,1	6,6	*	*	*
NO ₂	µg/Nm ³	22,1	32,5	10,3	*	*	*	6,7	15,4	0,6	11,2	18,1	3,2
CO	µg/Nm ³	2.211	2.663	1.963	*	*	*	1.343	1.711	1.169	*	*	*
O ₃	µg/Nm ³	22,8	31,1	16,2	*	*	*	38,6	45,3	28,9	56,4	75,6	40,9

* Analizatori nisu u funkciji zbog tehničkih problema.

Tabela 5. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za oktobar 2015. godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	40,9	115,6	11,8	*	*	*	*	*	*	*	*	*
SO ₂	µg/Nm ³	46,7	134,0	14,8	*	*	*	37,5	213,1	2,5	32,6	163,2	6,5
NO ₂	µg/Nm ³	24,1	39,6	12,6	28,9	42,2	16,2	15,6	30,5	7,0	28,1	45,0	13,5
CO	µg/Nm ³	1.134	2.400	600	*	*	*	656	1.300	200	1.106	1.600	800
O ₃	µg/Nm ³	18,1	28,4	8,8	*	*	*	23,4	41,0	5,3	17,0	35,7	2,5

* Analizatori nisu u funkciji zbog tehničkih problema.

Tabela 6. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za novembar 2015. godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	102,9	158,5	12,7	140,0	253,8	70,1	*	*	*	*	*	*
SO ₂	µg/Nm ³	97,8	202,2	25,0	153,8	271,2	27,6	69,4	210,8	17,6	*	*	*
NO ₂	µg/Nm ³	42,1	60,9	24,9	49,7	72,8	31,3	30,3	50,7	13,9	68,3	136,4	32,1
CO	µg/Nm ³	2.913	3.912	1.592	2.302	3.470	448	1.575	2.133	688	1.839	2.584	1.084
O ₃	µg/Nm ³	*	*	*	7,2	19,7	2,5	16,8	39,4	6,6	24,6	46,9	9,8

* Analizatori nisu u funkciji zbog tehničkih problema.

Tabela 7. Prosječne, maksimalne i minimalne mjesečne vrijednosti zagađujućih materija za decembar 2015. Godine

Zagađujuća materija	Mjerna jedinica	MS1-SKVER			MS2-BKC			MS3-BUKINJE			MS5-CERIK		
		TUZLA			TUZLA			TUZLA			TUZLA		
		prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum	prosjeak	maximum	minimum
PM _{2,5}	µg/Nm ³	144,1	259,7	8,3	220,1	333,7	42,6	*	*	*	*	*	*
SO ₂	µg/Nm ³	203,6	339,6	73,7	236,6	372,5	66,1	125,0	290,9	60,5	*	*	*
NO ₂	µg/Nm ³	43,8	60,2	13,9	45,6	67,0	22,3	34,3	48,5	12,2	44,5	60,6	28,6
CO	µg/Nm ³	3.691	5.381	1.054	3.118	4.905	647	2.146	3.196	879	2.183	3.105	1.254
O ₃	µg/Nm ³	5,3	14,3	3,8	2,7	13,4	1,3	6,3	16,0	3,5	12,7	23,3	6,8

* Analizatori nisu u funkciji zbog tehničkih problema.

13. ŽIVINICE

13.1 Vodosnabdijevanje

Na području općine Živinice stanovništvo se snabdijeva vodom putem vodovodne mreže koja je izgrađena 1948. godine. Izvorišta su „Stupari“, „Toplice“ i „Sprečko polje“. Rekonstrukcije vodovodne mreže su vršene 1960 i 1974 godine. Na gradski vodovod je priključeno 600 - 650 industrijskih objekata. 95% (oko 28.000) građana koristi vodu gradskog vodovoda. Postoji 7200 kućnih priključaka, što zahtijeva isporuku vode od 1565m³ na dan. Za privrednu djelatnost se isporučuje 184,10 m³/dan. Za prečišćavanje vode se koristi flokulant ferihlorid i membranska tehnologija. Takođe se vrši aeracija sistemom prskalica i injektora. Na samom postrojenju se svaki sat vrši kontrola rezidualnog hlora, a u distributivnoj mreži dnevno. Sistemom za prečišćavanje Spreča voda se prečišćava, a kapacitet pumpne stanice je 4750 m³ dnevno. Vrš se aeracija, flokulacija, koagulacija, taloženje i filtracija. Postoji jedan rezervoar u Meštrićima kapaciteta 2000 m³. Uz dnevni gubitak u mreži od 2,24 %, razvodna mreža je ukupne dužine 110 km. 20% te mreže je dotrajalo. Lokalni vodovodi ruralnih naselja snabdijevaju oko 45.000 stanovnika. Kontrola kvaliteta vode kao i dezinfekcija se ne vrše.

13.2 Kvalitet vodotoka

Rijeke Spreča, Oskova, Gostelja terječice Toplica, Suška rijeka, Gračanička rijeka, Jablanica i ostale čine glavne vodotoke na općini.

Jezero Modrac čini značajan vodeni potencijal za općine Živinice i Tuzla. Ostala manja vještačka jezera su nastala kao rezultat eksploatacije prirodnih resursa (uglja) na Općini kojih ima nekoliko i to: jezero u Bašigovcima, jezero u G.Višći zvano "Ćenda". Efluenti se ispuštaju u vodotok sa prečišćavanjem.

Rijeke Spreča, Oskova i Gostelja zbog prirodnog hidrološkog režima imaju izrazito nepovoljnu i neravnomjernu raspodjelu vode u vremenu i prostoru što uzrokuje plavljenje određenih površina zemljišta u toku godine. Tu se prije svega misli na rijeku Spreču koja zbog oblika i konfiguracije terena kojim protiče stvara velike probleme stanovništvu svojim

izlivanjem iz svog korita u vremenu kada je povećan intenzitet padavina. Oskova i Gostelja takođe zbog neuređenosti i zapuštenosti svojih korita ugrožavaju stanovništvo sa izlivanjem u kišnim periodima, ali u manjem obliku. Ostale manje rijeke kao što je Toplica i druge, su većim dijelom na izvorištima sprovedene u vodovodne mreže kao voda za piće.

13.3 Dispozicija otpada

Odlagalište otpada je locirano na degradiranom zemljištu bivšeg površinskog kopa u Gornjoj Višći. Deponija smeća ima površinu od 4900 m², dimenzija 70 m x 70 m, i nema projektnu dokumentaciju. Deponija je formirana u toku poslijeratnog perioda 1996 godine. Postupci neplanskog odlaganja otpada na ovoj lokaciji, direktno predstavljaju potencijalnu opasnost za grad (od centra Živinica je udaljeno oko 5 km, a naročito za okolna naselja mjesnih zajednica Gornja Višća, Donja Višća, Šišići, Đurđevik Stari, Đurđevik Dom (kao što su izbijanje epidemije, širenje neprijatnih mirisa, leglo komaraca itd.). Smeće se zasipa slojem zemlje. Postoje i divlje deponije koje mijenjaju lokaciju. Pranje ulica se vrši po potrebi. Redovno se vrši uređenje zelenih površina. Ne postoje javni klozeti. Primjećena je pojava pasa lotalica.

Na kanalizacionu mrežu je priključeno 60% stanovništva, dok ostatak koristi septičke jame. Potrošači imaju na raspolaganju kanalizacionu mrežu dužine oko 6000 m, dok je stepen dotrajalosti 40%. U zadnjih 5 godina dograđeno je oko 15 km. U rijeku Oskovu se izljevaju otpadne materije bez prethodnog prečišćavanja. Septičke jame koristi neznatan postotak stanovništva u urbanim dijelovima, dok u ruralnim dijelovima oko 50%. Dužina mreže u samom gradu je 50 km. Od toga je dotrajalo 20 km. Od nedavno je pušten u rad pogon za prečišćavanje otpadnih voda.

13.4 Medicinski otpad

Evidencija količine medicinskog otpada za 2015 godinu je: infektivni otpad 3352 kg, farmaceutski 15 kg, hemijski 620 L i oštri 542 kg.

13.5 Kvalitet zraka

Kvaliteta zraka nije praćena na području općine Živinice u 2015. godini.

14. Higijenska situacija na području Tuzlanskog kantona

Sanitacija okoliša na svih trinaest općina Tuzlanskog kantona je predstavljena putem pregleda najvažnijih karakteristika istog (opskrba vodom za piće, dispozicija otpadnih materija i stanje kvaliteta zraka).

14.1 Vodosnabdijevanje na području TK

Centralni sistem vodosnabdijevanja je zastupljen na području cijelog Kantona. Procenat dotrajalost vodovodne razvodne mreže je 1,33% - 55%. Gubici u mreži su 22,9% do 53%, dezinfekcija vode se provodi u svim gradskim vodovodima općina TK.

Odgovorne službe u svim vodovodima vrše nadzor nad prečišćavanjem i redovnom dezinfekcijom vode odgovarajućim higijenskim sredstvima. Broj ostalih vodnih objekata (lokalni vodovodi, kopani i cijevni bunari, kaptirani i nekaptirani izvori) koji nisu pod sanitarno-higijenskim nadzorom je velik.

Tabela 8. Vodosnabdijevanje na području TK

Opština	% stanovnika koji koriste vodu gradskog vodovoda	% stanovnika koji koriste vodu lokanih vodovoda	Zone sanitarne zaštite	Način kondicioniranja vode: Prečišćavanje vode	Dezinfekcija vode
Banovići	70	-	da	da	da
Čelić	88	-	da	da	da
Doboj-Istok	-	-	da	-	da
Gračanica	98	-	da	ne	da
Gradačac	99	-	da	ne	da
Kalesija	40	60	ne	da	da
Kladanj	80	-	da	ne	da
Lukavac	25	75	da	da	da
Sapna	90	10	da	da	da
Srebrenik	98	-	da	ne	da
Teočak	60	-	ne	da	da
Tuzla	95	5	da	da	da
Živinice	95	5	da	da	da

14.2 Dispozicija otpadnih materija na području TK

Deponije u kojim se vrši dispozicija krutog otpada su van naseljenih mjesta. Postoji 11 odlagališta na kantonu, dok opština Doboj-Istok koristi deponiju opštine Doboj u Republici Srpskoj, kao i Sapna koja svoj otpad odlaže na deponiji Crni vrh općine Osmaci. Opština Teočak konačno odlaganje vrši na regionalnoj deponiji Ekodep Bijeljina. Tečne otpadne vode se prečišćavaju u opštinama Gradačac, Živinice, Lukavac, Srebrenik i Tuzla. Odvodna kanalizaciona mreža postoji u svim opštinama, dok u Doboj istoku i Teočaku je individualnog tipa. Dotrajalost mreže je 10%-85%.

Tabela 9. Uklanjanje čvrstog otpada na TK

Opština	Postojanje deponije	Udaljenost od naselja u km	Način konačne dispozicije
Banovići	da	3	zasipanje
Čelić	da	4	zasipanje
Doboj-Istok	da u Doboju RS	-	zasipanje
Gračanica	da	2	zasipanje
Gradačac	da	0,025	zasipanje, spaljivanje
Kalesija	da	1,5	zasipanje, spaljivanje
Kladanj	da	1	zasipanje
Lukavac	da	3	zasipanje, spaljivanje
Sapna	Crni vrh Osmaci	-	zasipanje, spaljivanje
Srebrenik	da	3	zasipanje, spaljivanje
Teočak	EKO DEP „Bijeljina“	35	zasipanje
Tuzla	da	8	zasipanje, DDD
Živinice	da	8	zasipanje

Tabela 10. Uklanjanje tečnih otpadnih materija na TK

Opština	% priključenih na kanalizacionu mrežu	% dotrajale kanalizacione mreže	prečišćavanj e otpadnih voda	% stanovništva koji koristi septičke jame	% nehigijenskih septičkih jama
Banovići	60	40	ne	-	-
Čelić	50	-	ne	50	-
Doboj-Istok	20	-	-	80	40
	individualni				
Gračanica(grad)	92	85	ne	30	15
Gradačac	70	-	da	30	-
Kalesija	80	50	ne	80	90
Kladanj	80	50	ne	5	-
Lukavac	50	60	da	60	90
Sapna	70	-	ne	-	-
Srebrenik	27	10	da	-	-
Teočak	30	-	ne	15	-
	individualni				
Tuzla	50	15	da	-	-
Živinice	60	40	da	40	-

14.3 Kvalitet vodotoka na području TK

Vodotoke ugrožavaju velike količine komunalnih (iz domaćinstava i industrije) otpadnih voda koje se nekontrolisano ispuštaju bez predhodnog prečišćavanja. Neadekvatna briga o ovom faktoru okoliša stvara uslove za velike zdravstvene rizike po stanovništvo.

15. Zdravstvena kontrola lica profesionalno izloženih jonizujućem zračenju

U Tuzlanskom kantonu prema raspoloživim podacima iz 2015 godine je uposleno 284 lica koja su profesionalno izložena jonizirajućem zračenju. Jedno lice koje je profesionalno izloženo jonizirajućem zračenju je prilikom zdravstvenog pregleda dobilo ocjenu nesposoban i privremeno je isključeno iz zone zračenja na period od tri mjeseca po preporuci nadležnog tehničkog servisa za izdavanje potvrda o zdravstvenoj sposobnosti uz zakazivanje kontrolnog pregleda.

16. Sanitarno- higijensko stanje u školskim ustanovama

Kontrole higijenskih uslova predškolskih i školskih objekata se provede kontinuirano sa ciljem sprečavanja izloženosti faktorima rizika za obolijevanje mladih ali i jačanja obrazovnog sektora u naporima da se promijene edukativni, socijalni, ekonomski i politički uslovi koji doprinose nastanku zdravstvenih opasnosti.

Na području opštine Srebrenik sagledano je higijensko-sanitarno stanje svih centralnih i područnih školskih objekata i urađena kontrola higijenske ispravnosti vode za piće iz školskih objekata čije je vodosnabdijevanje lokalnog tipa (za koje se predpostavlja da nisu pod sistematskom kontrolom i kao takvi predstavljaju epidemiološku opasnost). Higijensko-sanitarni uslovi: Izvršen je uvid u 26 osnovnih škola od čega je 8 centralnih i 18 područnih škola. Anketni upitnik sastavljen je od 57 pitanja raspoređenih u deset glavnih dijelova koji su vezani za opšte podatke, zatim podatke o školskom dvorištu, snadbijevanju vodom,

otklanjanju otpadnih materija, učionice, kabinete, fiskulturnu salu, garderobu, školsku kuhinju i školsku ambulanta. Nastava je u centralnim školama organizovana od prvog do devetog razreda, dok se u područnim školama nastava odvija od prvog do četvrtog razreda, izuzev u područnoj školi Gornja Maoča gdje je nastava organizovana od 1-9 razreda, a u područnim školama Hrgovi i Špionica Donja, od prvog do petog razreda. Školski objekti zidani su namjenski i projektno za škole. Područna škola Moranjci je devastirana zbog klizišta, te se nastava odvija u prostorijama mjesne zajednice.

Svi zaposlenici osnovnih škola na području opštine Srebrenik su pod stalnim zdravstvenim nadzorom.

Sa unutrašnje strane na zidovima školskih objekata (PŠ Gornja Maoča, i Prva osnovna škola Srebrenik, OŠ Duboki Potok, OŠ Sladna), prisutna je vlaga, dok se u blizini većine škola nalaze veći izvori zagađenja vazduha. Udaljenost škola od velikih saobraćajnica je različita i kreće se od 2 do 300 metara. Niti jedna škola ne posjeduje školsku ambulantu a u svim objektima redovno se vrši preventivna dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija. Zagrijavanje prostorija vrši se na čvrsto gorivo i većina škola posjeduje vlastitu kotlovnicu, izuzev PŠ Moranjci, PŠ Lisovići, PŠ Jasenice, PŠ Kuge, PŠ Cage i PŠ Lušnica, koje se zagrijavaju pomoću peći. Šesnaest školskih dvorišta je ograđeno, devet neograđeno, dok je jedno školsko dvorište djelimično ograđeno. Područne škole Gornji Moranjci, Lisovići, Seona i Lušnica, ne posjeduju fiskulturne terene, dok preostalih 16 škola u posjedu imaju asfaltne terene a 6 su travnati tereni. Učenici piju vodu iz šake a u područnoj školi Cage, vodu za piće donose od kuće. Hemijsko-baktriološki pregled vode, stalno ili povremeno obavlja se u 18 školskih objekata, dok se u ostalim školskim objektima pregled uopšte ne vrši. Jedanaest školskih objekata ima kanalizaciju dok ostalih petnaest posjeduju septičke jame. Osmam školskih objekata ne posjeduje standardizovane sudove za otpatke, a konačna dispozicija čvrstih otpadnih materija uklanja se spaljivanjem i djelatnostima javnog komunalnog preduzeća.

Nužnici se nalaze unutar školskih objekata, osim u PŠ Falešići i PŠ Lisovići gdje je nužnik smješten u dvorištu škole. Odvojeni su muški, ženski i nastavnički, izuzev u područnim školama Lušnica i Ibrići, gdje su toaleti zajednički. Nužnici uglavnom imaju predprostor, kantu za otpadke i umivaonik, čučavce, a udaljenost toaleta od nastavničkih prostorija kreće se od 5 do 20 metara. Slavine su ispravne i imaju hladnu vodu. Vrlo su oskudne količine tečnog sapuna i toalet papira. Dezinfekcija sanitarnih prostorija vrši se svakodnevno sa hlornim preparatima. Namještaj je u školama slobodnog tipa. Pod je prekriven vinas pločicama, parketom, laminatom i linoleumom. Za osvjetljenje prostorija korištena je obična ili fluorescentna rasvijeta. Učionice se mehanički čiste jedan do dva puta dnevno. Samo četiri školska objekta posjeduju nastavničke kabinete čije je higijensko stanje zadovoljavajuće.

Sve centralne škole imaju biblioteku dok područne škole nemaju. Na području opštine Srebrenik svi centralni školski objekti a područne škole su bez fiskulturnih sala. Sprave za vježbanje u lošem su stanju, stare i oštećene. Učenici se izuvaju u sedam škola a garderobu ostavljaju u učionicama. Školska kuhinja ne postoji niti u jednoj školi, a centralnim školama, rade kantine u kojima učenici kupuju sendviče, grickalice, razne vrste gaziranih i negaziranih sokova i slatkiše. Osoblje zaposleno u kantinama je pod stalnim zdravstvenim nadzorom. Škole nemaju školsku ni stomatološku ambulantu. Ne vrše se godišnji sistematski pregledi djece. U zadnjih šest mjeseci nije zabilježena pojava zaraznih bolesti, osim u OŠ Špionica gdje je registrovana vassljivost. Zaposlenici ističu da imaju jako dobru saradnju sa higijensko-epidemiološkom službom Doma zdravlja Srebrenik. Tokom higijensko-sanitarnog nadzora zdravstveni radnici Zavoda za javno zdravstvo TK u osnovnim školama na području opštine Srebrenik održali su i edukativna predavanja i podjelili edukativni materijal na temu važnosti zdrave ishrane.

Kvalitet vode za piće: Vrsta vodosnabdijevanja u školskim objektima: Lokalni vodovodi 38%, bunar 4%, gradski vodovod 54%. Ukupno je uzeto 11 uzoraka vode za piće na fizičko-hemijsku analizu i 11 uzoraka na bakteriološku analizu. Analizom rezultata utvrđeno je 23% ne odgovara fizičko-hemijskim dok 90% ne odgovara mikrobiološkim uslovima Pravilnika. Visok procenat neispravnih uzoraka vode za piće iz školskih vodovoda u toku 2015. godine ukazuje na potrebu nastavka kontrole higijensko sanitarnog stanja lokalnih vodovoda školskih objekata što uključuje kontrolu higijenskog snabdijevanja vodom za piće školskih ustanova na području Tuzlanskog kantona, ali kontinuirano sagledavanje cjelokupnih higijensko sanitarnih uslova ovih objekata.

Dokumentovanje aktivnosti je učinjeno kroz formiranje kartoteke školskih objekata na Kantonu, koji će poslužiti cijeloj zajednici u smislu rješavanja problematike iz ove oblasti. Oformljena je evidenciona baza objekata po opštinama, kartoteka sa albumom školskih objekata, sačinjen je edukativni materijal u vidu informativnog letka o održavanju lokalnih vodnih objekata. Izrađeni su izvještaji o utvrđenom stanju i upućeni su školskim ustanovama sa preporukama u cilju sanacije utvrđenog stanja. Sa sadržajem pomenutih izvještaja upoznate su nadležne higijensko-epidemiološke službe lokalnih domova zdravlja i lokalne sanitarne inspekcije.

17. ŽIVOTNI STILOVI MLADIH

S ciljem smanjenja mogućnosti obolijevanja i zdravstvenih problema koji su posljedica nepostojanja funkcionalnog toaleta pripremljen je projekat „Osnovne škole: pristup školskom toaletu“. U školama na općinama Čelić, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Lukavac, Teočak, Sapna, Srebrenik i Tuzla je učešće uzelo 810 učenika. Anketirano je 48% dječaka i 52% djevojčica uzrasta 8-12 godina. 66% učenika radije ne koristi školski toalet za veliku nuždu, dok ih 51% koristi samo u krajnjoj nuždi. 37% djece oba pola ih koriste uvijek. Djeca radije koriste toalet za malu nuždu i to 61% uvijek, a 25% samo u krajnjoj nuždi, dok 22% odgađa korištenje „dok ne dođu kući“. Rezultati istraživanja dječije percepcije postojanja i upotrebljivosti školskih toaleta u osnovnim školama ukazuju na potrebu uvođenja standarda za školske toalete kako bi se spriječio razvoj bolesti kod djece kao što su zatvor, infekcije mokraćnog sistema i inkontinencija. Jedino partnerskim pristupom zdravstvenih profesionalaca, obrazovnog sektora i školskih predstavnika moguće je riješiti ovaj javno zdravstveni problem.

Adolescencija je period intenzivnih fizičkih, emocionalnih i socijalnih promena. Upravo u tom životnom dobu mladi se više hrane van kuće, najčešće neredovno, i sami donose odluke o načinu ishrane, stoga je pripremljen projekat o procjeni stila života i obrazaca u ishrani adolescenata. 1043 učenika mješovite srednje škole u Čeliću, Sapni, Teočaku, Srebreniku, Kalesiji, Živinicama, Banovićima, Lukavcu, Gimnazije Mustafa Kamberić Gračanica, Gimnazije Mustafa Novalić Gradačac i Ekonomsko-trgovinske škole iz Tuzle su participirala u provedenom istraživanju. Rezultati anketiranja ukazuju da se navike u ishrani ne razlikuju se znatno između polova i škola. Potrebno je u budućim ispitivanjima pribaviti više informacija o količini konzumiranih namirnica. Promocija zdravih stilova života najbolje je sprovesti adekvatnom ponudom zdravih obroka u objektima koji nude hranu u okolini škola, sa čim se i složilo oko 80% anketiranih učenika.

Uticaj nepoželjne težine školske torbe na zdravlje učenika ocjenjen je projektom koji je realizovan pod nazivom „Školske torba“. Evaluacija neželjenih efekata nošenja školske torbe je vršena upotrebom upitnika prilagođenog dječijem uzrastu. Svakom učeniku je mjerena tjelesna masa i tjelesna visina kao i težina pune i prazne školske torbe standardnim metodama. Zavod

je sproveo dokumentiranje realiziranih aktivnosti i izradu izvještaja sa rezultatima, mjerama i preporukama. Bolovi u mišično-koštanom sistemu egzistiraju kod školske djece uzrasta 8-12 godina. Djeca su budućnost nacije i rana identifikacija problema sprečava razvoj i pojavu hronične bolesti u odrasloj dobi stoga je potrebno uključenje resornih ministarstva, škola i roditelja u pokretanju kampanje o svjesnosti problema školskih torbi i potencijalne opasnosti po zdravlje najranjivijih društvenih grupa uz preporuku za nabavku adekvatni školskih ormarića za odlaganje udžbenika i didaktičkog materijala.

Sve je niža prosječna dob stupanja u prvi seksualni kontakt, što je istovremeno povezano s većim brojem seksualnih partnera tokom aktivnog spolnog života, a time i povećanim rizikom od dobivanja spolno prenosivih bolesti. Procjenjuje se da svake godine od spolno prenosivih bolesti oboli više od 400 miliona odraslih ljudi. Od toga se broja oko 60% spolno prenosivih bolesti i infekcija pojavljuje u osoba mlađih od 25 godina. Spolno prenosive bolesti, neželjene trudnoće i seksualno zlostavljanje, globalni su javno-zdravstveni problemi, a rad na njihovoj prevenciji temeljni je preduslov očuvanja reproduktivnog zdravlja u zrelijoj dobi. Pravo na reproduktivno zdravlje predstavlja dio općih ljudskih prava, a uključuje slobodno i svjesno odlučivanje o najpovoljnijem vremenu za roditeljstvo, za rađanje željenog broja djece te razmaku između poroda. Isto tako uključuje i dostupnost informacija i sredstava za kontracepciju te pravo na najviše standarde zaštite seksualnog i reproduktivnog zdravlja.

Tokom cijele godine kroz niz radionica nastojalo se upoznati mlade o očuvanju i unapređenju njihovog polnog zdravlja. U Dnevnom centru za djecu uključenu u život i rad na ulici i djecu koja su u riziku da to postanu u saradnji sa Udruženjem Zemlja djece realizovana je edukacija na ovu temu na kojoj je učešće dalo 30 učesnika, uključujući i 1 profesoricu ispred Gimnazije „Ismet Mujezinović.“ Učesnici na radionici su bili i korisnici instruktivne nastave, sekcije bubnjeva. Podijeljeni su i edukativni letci. S ciljem podizanja svijesti o značaju spolno prenosivih bolesti održana su predavanja za učenice prvog razreda mješovitih srednjih škola u općinama Kalesija, Banovići, Živinice, Gradačac i Lukavac.

VI ORGANIZACIJA ZDRAVSTVA I KADROVI

Koz ovo poglavlje prezentirat će se:

- domovi zdravlja sa punktovima i ordinacijama,
- punktovi i ordinacije konsultativno specijalističkih djelatnosti,
- punktovi laboratorijskih djelatnosti,
- sadašnje stanje kadrovske strukture prema organizacionoj strukturi i nivoima zdravstvene zaštite i
- promjene u kadrovskoj strukturi.

Prezentirani podaci se odnose na podatke redovne zdravstvene statistike za 2015. godinu iz javnog sektora, uz napomenu da uvid u stvarno stanje organizacije zdravstvene zaštite otežava nepostojanje potpunih podataka o privatnom sektoru.

1 ZDRAVSTVENI SISTEM I ORGANIZACIJA JAVNO ZDRAVSTVENIH USTANOVA

U ovom poglavlju prezentirana je globalna šema organizovanja JZU svih nivoa, distribuirana na prostor Kantona kroz liniju mikrosistema kroz koju su predstavljene JZU, njihovi punktovi i ordinacije. Tabele broj 1, 2, 3, 4, 4.1, 4.2. i 5 prezentiraju punktove i ordinacije primarne zdravstvene zaštite, punktove i ordinacije konsultativno specijalističkih djelatnosti te punktove laboratorijskih djelatnosti i bolničkih kapaciteta.

1.1 Vanbolnička zdravstvena zaštita

Vanbolnička zdravstvena zaštita prezentirana je kroz punktove i ordinacije kroz koje se ostvaruje primarni – vanbolnički nivo zdravstvene zaštite. Vanbolnička zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona, organizovana je kroz rad trinaest domova zdravlja. Vanbolnička zdravstvena zaštita obuhvata primarnu zdravstvenu zaštitu, konsultativno specijalističku zdravstvenu zaštitu vanbolničkog nivoa kao i laboratorijsku dijagnostiku vanbolničkog nivoa. Primarna zdravstvena zaštitu na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini pružala se u okviru 283 punkta i 458 ordinacija (tabela 1).

Tabela 1. Punktovi i ordinacije primarne zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini

Djelatnost domova zdravlja	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2014	2015	2014	2015
Opća medicina	16	17	18	19
Medicina rada	14	14	24	25
Dječiji dispanzer	13	13	27	25
Školski dispanzer	13	12	15	14
Dispanzer za žene	13	13	29	27
Dispanzer za studente	1	1	1	1
Pneumoftiziološka zaštita	12	12	13	13
Patronažna djelatnost	12	11	5	4
Hitna medicinska pomoć	13	13	14	15
Zdravstvena njega u kući	14	15	5	4
Centar za porodičnu medicinu	116	115	223	231
Higijensko epidemiološka djelatnost	13	13	15	15
Zubno zdravstvena zaštita	34*	34*	64*	65*
UKUPNO	284	283	453	458

*stomatološka stolica

- u ukupnom broju punktova uključene su i stomatološke stolice
- punkt predstavlja građevinski objekat u kojem je smještena ordinacija određene službe
- ordinacija predstavlja prostoriju opremljenu po standardima i normativima za rad doktora. To je prostorija u kojoj radi jedan radni tim.

U odnosu na 2014. godinu, u 2015. godini registrovano je smanjenje broja punktova u djelatnostima zdravstvene zaštite školske djece, patronažne djelatnosti i porodične medicine, a povećanje broja punktova registrovano je u djelatnosti opće medicine i djelatnosti zdravstvene njege u kući. Smanjenje broja ordinacija u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu, registrovano je djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite školske djece, dispanzeru za žene, patronažnoj djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući. S druge strane, povećanje broja ordinacija u odnosu na predhodnu godinu, registruje se u djelatnosti opće medicine, medicine rada, porodične medicine, hitne medicinske pomoći i zubno-zdravstvene zaštite.

1.2 Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita

U 2015. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 93 punkta vanbolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa sa 116 ordinacija. Jednom punktu konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite gravitira 5.363 stanovnika, a jednoj ordinaciji konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite gravitira 4.300 stanovnika. U odnosu na predhodnu godinu broj punktova je povećan za 1,09%, a broj ordinacija za 2,65% (tabela 2). Centar za mentalno zdravlje je djelatnost primarne zdravstvene zaštite, a domovi zdravlja ga prikazuju u djelatnosti vanbolničke specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite što nije u skladu sa programom zdravstvene zaštite niti standardima i normativima zdravstvene zaštite.

Tabela 2. Punktovi i ordinacije konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. Godini

Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2014	2015	2014	2015
Interna medicina	11	11	22	22
Pedijatrija	6	6	4	5
Neurologija	8	8	8	9
Psihijatrija	1	0	1	0
Dermatovenerologija	6	6	7	7
Opća hirurgija	5	5	5	4
Ortopedija	1	0	0	0
Traumatologija	1	1	1	1
Pneumoftizilogija	5	5	3	4
Otorinolaringologija	5	5	6	6
Oftalmologija	8	8	11	11
Radiologija	12	12	16	16
Centar za mentalno zdravlje	10	12	13	13
Hemodijaliza	1	1	1	1
Dispanzer za savjetovalište i diabetes	4	4	4	4
Sportska medicina	1	1	2	2
Rehabilitacija sluha, glasa i govora	3	3	6	6
Bronhološki kabinet	1	1	1	1
Medicina rada	3	4	2	4
UKUPNO	92	93	113	116

U 2015. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 43 punkta bolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite sa 118 ordinacija. Jednom punktu konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite gravitira 11.599 stanovnika, a jednoj ordinaciji konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite gravitira 4.227 stanovnika.

Djelatnost alergologije i spirometrije je u 2015. godini prestala sa radom (punkt i ordinacija), a organizovani su novi punktovi i ordinacije za Urgentni blok. Također, u 2015. godini je organizovan punkt za djelatnost medicinke fizike i zaštite od zračenja, bez ordinacije, a u odnosu za 2014. godinu, broj ordinacija se povećao za djelatnost kardiovaskularne hirurgije. Broj punktova konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona, u 2015. godini u odnosu na predhodnu godinu, se povećao za 2,38% a broj ordinacija za 0,85% (tabela 3).

Tabela 3. Punktovi i ordinacije bolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini

Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2014	2015	2014	2015
Interna	2	2	6	6
Kardiologija	1	1	5	5
Reumatologija	1	1	1	1
Gastroenterologija	1	1	4	4
Pedijatrija	2	2	14	14
Infektologija	1	1	6	6
Neurologija	3	3	9	9
Psijatrija	1	1	10	10
Dermatovenerologija	1	1	6	6
Opća hirurgija	2	2	4	4
Grudna hirurgija	1	1	0	0
Ortopedija	1	1	5	5
Pneumoftizologija	1	1	5	5
Neurohirurgija	1	1	1	1
Urologija	1	1	4	4
Maksilofacijalna hirurgija	1	1	1	1
Plastična hirurgija	1	1	1	1
Otorinolaringologija	1	1	4	4
Oftalmologija	1	1	7	7
Ginekologija i akušerstvo	2	2	6	6
Radiologija	4	4	1	1
Nuklearna medicina i izotopi	1	1	3	3
Hemodijaliza	2	2	1	1
Anestezija	2	2	2	2
Kardiovaskularna hirurgija	1	1	1	2
Onkologija i dnevna bolnica	1	1	2	2
Hematologija	1	1	2	2
Radioterapija	1	1	3	3
Alergologija i spirometrija	1	0	1	0
Patologija	1	1	0	0
Palijativna njega i dnevni hospis	1	1	2	2
Medicinska fizika i zaštita od zračenja	0	1	0	0
Urgentni blok	0	1	0	1
UKUPNO	42	43	117	118

1.3 Laboratorijska djelatnost

U 2015. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 37 punktova bolničkih i vanbolničkih laboratorija (*tabela 4*). Jednom punktu laboratorijske djelatnosti (bolničke i vanbolničke) gravitira 13.855 stanovnika.

Tabela 4. Punktovi (bolničkih i vanbolničkih) laboratorijskih djelatnosti u 2014. i 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

Vrsta laboratorije	Broj punktova	
	2014	2015
Biohemijska i hematološka laboratorija	17	17
Mikrobiološka laboratorija	8	8
Parazitološka laboratorija	7	7
Bromatološka laboratorija	0	0
Serološka laboratorija	2	2
Citološki laboratorij	0	0
Imunološki laboratorij	1	1
Virusološka laboratorija	1	1
Laboratorija sanitarne hemije	1	1
UKUPNO	37	37

U 2015. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 29 punktova vanbolničkih laboratorija (*tabela 4.1.*). Jednom punktu vanbolničke laboratorijske djelatnosti gravitira 17.199 stanovnika.

Tabela 4.1. Punktovi vanbolničke laboratorijske djelatnosti u 2014. i 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

Vrsta laboratorije	Broj punktova	
	2014	2015
Biohemijska i hematološka laboratorija	15	15
Mikrobiološka laboratorija	6	6
Parazitološka laboratorija	6	6
Serološka laboratorija	1	1
Laboratorija sanitarne hemije	1	1
UKUPNO	29	29

U 2015. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 8 punktova bolničkih laboratorija (*tabela 4.2.*). Jednom punktu bolničke laboratorijske djelatnosti gravitira 62.346 stanovnika.

Tabela 4.2. Punktovi bolničke laboratorijske djelatnosti u 2014. i 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

Vrsta laboratorije	Broj punktova	
	2014	2015
Biohemijska i hematološka laboratorija	2	2
Mikrobiološka laboratorija	2	2
Parazitološka laboratorija	1	1
Serološka laboratorija	1	1
Imunološki laboratorij	1	1
Virusološka laboratorija	1	1
UKUPNO	8	8

U odnosu na 2015. godinu u 2015. godini broj punktova bolničke i vanbolničke laboratorijske djelatnosti je ostao isti.

1.4 Bolnička zdravstvena zaštita

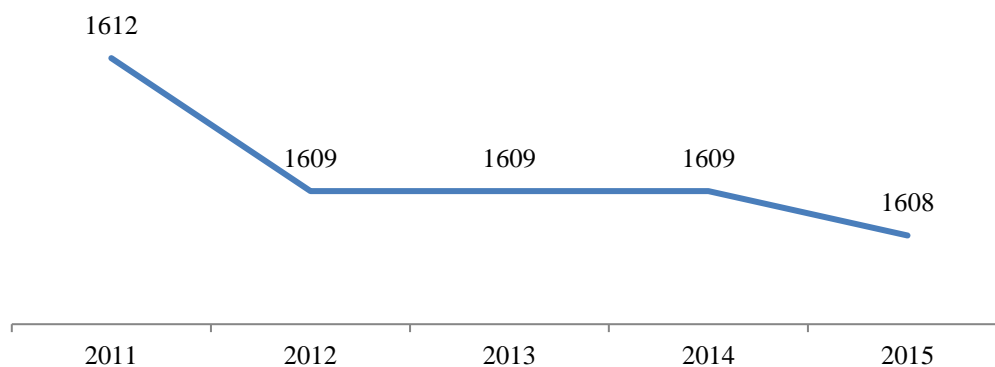
Bolnička zdravstvena zaštita pruža se na dva nivoa, sekundarnom i tercijarnom. Nivo sekundarne i tercijarne bolničke zdravstvene zaštite pruža Klinička bolnica Tuzla, a nivo sekundarne bolničke zdravstvene zaštite pružaju Opća bolnica Gračanica i Stacionar doma zdravlja u Gradačcu (stacionar ginekologije i akušerstva).

Banja „Ilidža“ Gradačac pruža usluge produženog bolničkog liječenja nivoa kantonalne bolnice iz djelatnosti medicinske rehabilitacije sekundarnog nivoa i banjsko liječenje. U odnosu na 2014. godinu u 2015. godini došlo je do smanjenja broja postelja u kapacitetima Univerzitetско kliničkog centra Tuzla (tabela 5).

Tabela 5. Broj postelja u stacionarnoj bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

Zdravstvena ustanova	Broj postelja				
	2011	2012	2013	2014	2015
UKC Tuzla	1.351	1.342	1.342	1.342	1.341
Opća bolnica Gračanica	101	107	107	107	107
Banja „Ilidža“ Gradačac	150	150	150	150	150
Stacionar DZ Gradačac	10	10	10	10	10
UKUPNO	1.612	1.609	1.609	1.609	1.608

Kretanje broja postelja u periodu od 2011-2015. godine, prikazano je u grafikonu 1.

Grafikon 1. Ukupan broj postelja u stacionarnoj bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

1.4.1 Pokrivenost i obezbjeđenje bolničke zdravstvene zaštite

U 2015. godini bolničku zdravstvenu zaštitu pružalo je ukupno 402 doktora i 1.048 zdravstvenih tehničara sa srednjom, višom i visokom stručnom spremom. Na jednog doktora medicine zaposlenog u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti registrovane su 4 postelje. Broj bolničkih postelja za Tuzlanski kanton je 3,22/1.000 stanovnika.

Bolnički kapaciteti su prosječno bili zauzeti u procentu od 60,74%. Prosječna dužina liječenja u bolničkim kapacitetima u posmatranom periodu iznosila je 6,7 dana. Pokrivenost i obezbjeđenje bolničke zdravstvene zaštite u periodu od 2011-2015. godine na području Tuzlanskog kantona prezentirano je u tabeli 6.

Tabela 6. Bolnička - stacionarna zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011- 2015. godine

Pokrivenost i obezbjeđenje stacionarne zdravstvene zaštite	Tuzlanski kanton				
	2011	2012	2013	2014	2015
Broj doktora na 100.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama	82	81	81	82	81
Broj zdravstvenih tehničara na 100.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama	215	221	216	217	210
Broj postelja na jednog doktora medicine	3,9	3,98	3,98	3,94	4
Broj bolničkih postelja na 1.000 stanovnika	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Prosječna zauzetost posteljnog fonda u %	65,9	62,81	63,24	63,36	60,74
Prosječna dužina ležanja u danima	7	6,99	7	6,98	6,7

2 Kadrovi u zdravstvu

2.1 Struktura zdravstvenih radnika na području Tuzlanskog kantona u javnim zdravstvenim ustanovama

Ukupan broj radnika zaposlenih u zdravstvu u Tuzlanskom kantonu u toku 2015. godine iznosi 4.989. Ukupan broj zdravstvenih radnika u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona je 3.607, što je 72,30% ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama. Odnos između broja zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika u 2015. godini iznosi 72,30 % :1,70% :26%. Broj zdravstvenih saradnika u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona je 85, što je 1,70% od ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama.

Broj nezdravstvenih radnika u 2015. godini je 1.297, što je 26% od ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama. Broj doktora medicine u 2015. godini je 191 što iznosi 5,30% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 3,83% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj doktora medicine specijalista je 831, što iznosi 16,66% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 23,04% od ukupnog broja zdravstvenih radnika.

U 2015. godini ukupan broj doktora stomatologije je 72. Broj doktora opšte stomatologije je 53 što iznosi 1,06% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 1,47% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj doktora stomatologije specijalista je 19 što je 0,38% ukupnog broja zaposlenih radnika, a 0,53% od ukupnog broja zdravstvenih radnika.

Broj magistara farmacije u 2015. godini je 53, što iznosi 1,06% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 1,47% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj zdravstvenih tehničara sa visokom zdravstvenom školom u 2015. godini je 211, što iznosi 4,23% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 5,85 % od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj zdravstvenih tehničara više stručne spreme u 2015. godini je 118, što iznosi 2,37% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 3,27% od ukupnog broja zdravstvenih radnika.

Broj zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme je 2.131 što iznosi 42,71% od ukupnog broja zaposlenih radnika, 59,08% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj zdravstvenih saradnika (85) u 2015. godini je za 1,2% veći u odnosu na 2014. godinu. Nezdravstveni radnici su u 2015. godini u ukupnom broju zaposlenih radnika u zdravstvu zastupljeni sa 26 %. U odnosu na prethodnu godinu broj ukupno zaposlenih u zdravstvu je smanjen za 2,1%. U ukupnoj strukturi zaposlenih broj zdravstvenih radnika je smanjen za 2,22%, a broj nezdravstvenih radnika za 1,97% (tabela 7.)

Tabela 7. Broj zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika na području Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini

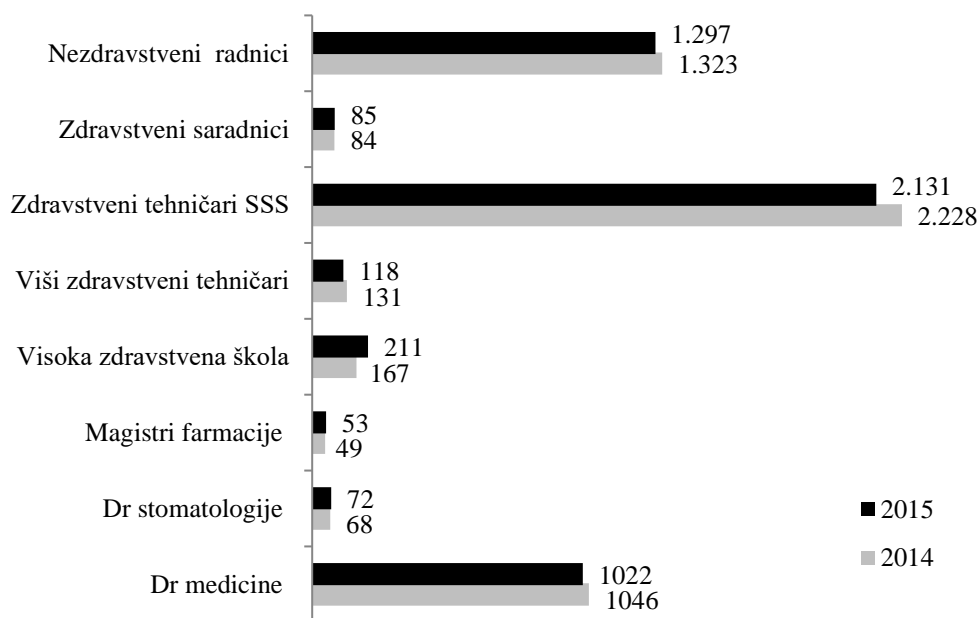
Profil kadra	Broj kadra		Učešće u ukupnom broju medicinskih radnika		Učešće u ukupnom broju radnika	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Dr medicine ukupno	1.046	1.022	28,35	28,33	20,53	20,49
Dr medicine	210	191	5,69	5,30	4,12	3,83
Dr medicine specijalisti	836	831	22,66	23,04	16,41	16,66
Dr stomatologije ukupno	68	72	1,84	2,00	1,33	1,44
Dr stomatologije	55	53	1,49	1,47	1,08	1,06
Dr stomatologije specijalisti	13	19	0,35	0,53	0,26	0,38
Magistri farmacije ukupno	49	53	1,33	1,47	0,96	1,06
Magistri farmacije	42	45	1,14	1,25	0,82	0,90
Magistri farmacije specijalisti	7	8	0,19	0,22	0,14	0,16
Visoka zdravstvena škola	167	211	4,53	5,85	3,28	4,23
Viši zdravstveni tehničari	131	118	3,55	3,27	2,57	2,37
Zdravstveni tehničari SSS	2.228	2.131	60,4	59,08	43,72	42,71
Ukupno zdravstvenih radnika	3.689	3.607	100	100	72,39	72,30
Zdravstveni saradnici	84	85			1,65	1,70
Nezdravstveni radnici	1.323	1.297			25,96	26,00
UKUPNO	5.096	4.989			100	100

U odnosu na 2014. godinu u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona registruje se povećanje ukupnog broja doktora stomatologije, magistara farmacije, zdravstvenih tehničara visoke stručne spreme, zdravstvenih tehničara više stručne spreme i zdravstvenih saradnika. S druge strane, registruje se smanjenje broja doktora medicine, zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme i nezdravstvenih radnika.

Tabela 7.1. Trend kadrova zaposlenih u zdravstvenom sistemu Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini

Profil kadra	Broj kadra		
	2014	2015	Index 2015/2014
Dr medicine ukupno	1.046	1.022	97,71
Dr medicine	210	191	90,95
Dr medicine specijalisti	836	831	99,40
Dr stomatologije ukupno	68	72	105,88
Dr stomatologije	55	53	96,36
Dr stomatologije specijalisti	13	19	146,15
Magistri farmacije ukupno	49	53	108,16
Magistri farmacije	42	45	107,14
Magistri farmacije specijalisti	7	8	114,29
Visoka zdravstvena škola	167	211	126,35
Viši zdravstveni tehničari	131	118	90,08
Zdravstveni tehničari SSS	2.228	2.131	95,65
Ukupno zdravstvenih radnika	3.689	3.607	97,78
Zdravstveni saradnici	84	85	101,19
Nezdravstveni radnici	1.323	1.297	98,03
UKUPNO	5.096	4.989	97,90

Kadrovi zaposleni u zdravstvenom sistemu Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini prikazani su na grafikonu 2.

Grafikon 2. Broj kadrova svih profila u zdravstvenom sistemu Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini

Prema ukupno registrovanim stopama na 100.000 stanovnika u javnim zdravstvenim ustanovama na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini ne zapažaju se veće oscilacije u odnosu na 2014. godinu (tabela 8).

Tabela 8. Stopa zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika na 100.000 stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2014. i 2015. godini

Profil kadra	Stopa na 100.000 stanovnika		
	2014	2015	Indeks 2015/2014
Dr medicine ukupno	210	205	97,57
Dr medicine	42	38	91,18
Dr medicine specijalisti	167	167	99,77
Dr stomatologije ukupno	14	14	103,11
Dr stomatologije	11	11	96,60
Dr stomatologije specijalisti	3	4	126,98
Magistri farmacije ukupno	10	11	106,26
Magistri farmacije	8	9	112,78
Magistri farmacije specijalisti	1	2	160,40
Visoka zdravstvena škola	33	42	128,20
Viši zdravstveni tehničari	26	24	90,99
Zdravstveni tehničari SSS	446	427	95,80
Ukupno zdravstvenih radnika	739	723	97,86
Zdravstveni saradnici	17	17	100,25
Nezdravstveni radnici	265	260	98,13
UKUPNO	1.021	1.000	97,94

2.1.1 Zdravstveni radnici u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti

Odnos zdravstvenih radnika u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2015. godini je 51:49 (tabela 9).

Tabela 9. Zdravstveni radnici u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti i njihov odnos na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Profil kadra	Primarna	Sekundarna	Odnos zaposlenih u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti
Dr medicine ukupno	535	487	46:52
Dr specijalisti	376	455	45:55
Dr medicine	159	32	83:17
Dr stomatologije	72	0	100:0
Mr farmacije - domovi zdravlja	2	0	100:0
Visoka zdravstvena škola	38	173	18:82
Viši zdravstveni tehničari	76	44	63:37
Zdravstveni tehničari	1.028	1.071	49:51
UKUPNO	1.751	1.775	50:50
Apoteke - magistri farmacije	42	9	82:18
Apoteke - tehničari	30	0	100:0
SVEUKUPNO	1.823	1.784	51:49

2.1.2 Opterećenost zdravstvenih radnika

U 2015. godini stopa doktora medicine iznosi 42/100.000 stanovnika, doktora specijalista 168/100.000 stanovnika, doktora stomatologije 14/100.000 stanovnika, magistara farmacije u domovima zdravlja 8/100.000 stanovnika. Broj zdravstvenih tehničara sa visokom stručnom spremom je 33/100.000 stanovnika.

Broj viših zdravstvenih tehničara je 26/100.000 stanovnika, a broj zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme je 441/100.000 stanovnika. Broj farmaceutskih tehničara zaposlenih u javnim apotekama je 6/100.000 stanovnika a magistara farmacije 2/100.000 stanovnika (*tabela 10*).

Tabela 10. Stope zdravstvenih radnika na 100.000 stanovnika prema nivoima zdravstvene zaštite

Profil kadra	Primarna	Sekundarna	Ukupno
Dr medicine ukupno	111	99	210
Dr specijalisti	75	92	168
Dr medicine	35	7	42
Dr stomatologije	14	0	14
Mr farmacije - domovi zdravlja	8	0	8
Visoka zdravstvena škola	6	28	33
Viši zdravstveni tehničari	17	9	26
Zdravstveni tehničari	210	230	441
UKUPNO	365	366	732
Apoteke - magistri farmacije	0	2	2
Apoteke - tehničari	6	0	6
SVEUKUPNO	372	368	740

VII MREŽE, KAPACITETI I RAD JAVNO ZDRAVSTVENIH USTANOVA PO NIVOIMA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Mreža, kapaciteti i rad javno zdravstvenih ustanova i djelatnosti po nivoima zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona analizirana je na osnovu broja zaposlenog osoblja, prostornih kapaciteta i rada zdravstvenih ustanova i djelatnosti zdravstvene zaštite. Podaci o aktivnostima zdravstvenih službi su potrebni radi sagledavanja korištenja kapaciteta pojedinih službi, obima i strukture rada službi, aktivnosti zdravstvenih radnika te rada na rješavanju zdravstvenih problema.

Korištene su Zakonom propisane evidencije (izvještaji) koji su dostavljeni u Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona. Vanbolnička zdravstvena zaštita prikazana je kroz rad domova zdravlja na području Tuzlanskog kantona (punktovi, ordinacije i angažovanost timova). Bolnička zdravstvena zaštita prikazana je kroz broj izvršilaca, dužinu i ishod liječenja bolesnika, te iskorištenost kapaciteta UKC Tuzla, bolnica i stacionara na području Tuzlanskog kantona.

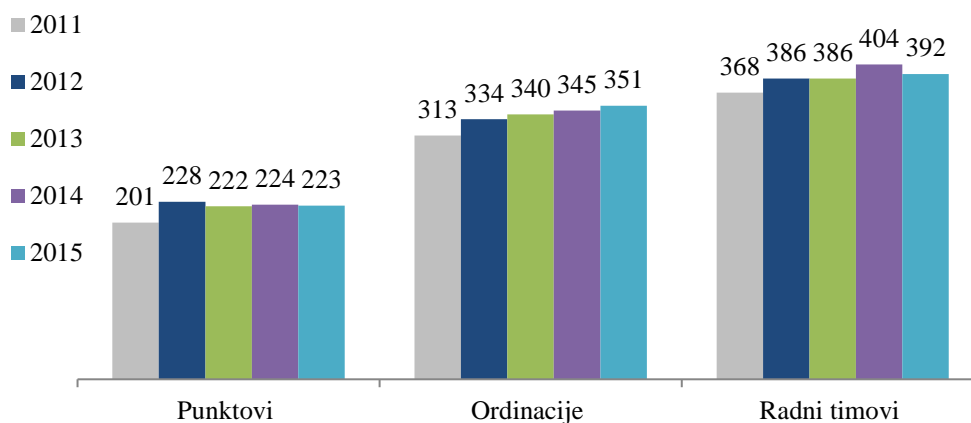
1 Primarna zdravstvena zaštita

Vanbolnička zdravstvena zaštita organizovana je kroz rad domova zdravlja, a obuhvata primarnu zdravstvenu zaštitu i konsultativno specijalističku zdravstvenu zaštitu (tabela 1).

Tabela 1. Mreža primarne zdravstvene zaštite na području TK u 2015. godini

Broj punktova primarne zdravstvene zaštite	223
Broj ordinacija primarne zdravstvene zaštite	351
Broj radnih timova primarne zdravstvene zaštite	392

Primarna zdravstvena zaštita tokom 2015. godine radila je na svih 13 općina Tuzlanskog kantona za potrebe 498.766 stanovnika. Registrovano je ukupno 223 punkta sa 351 ordinacijom i 392 radna tima, izuzimajući stomatološku, ginekološku i higijensko epidemiološku zdravstvenu zaštitu koje su poseban separat ove publikacije te su i posebno razrađene i obrađene djelatnosti. Punktovi, ordinacije i radni timovi u periodu od 2011- 2015. godine prezentirani su u grafikonu 1.

Grafikon 1. Broj punktova, ordinacija i radnih timova na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

U 2015. godini u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ukupno je zaposleno 388 doktora, 18 diplomiranih zdravstvenih tehničara visoke stručne spreme, 31 zdravstveni tehničar više stručne spreme, 562 zdravstvena tehničara srednje stručne spreme i 1 zdravstveni saradnik izuzimajući stomatološku, ginekološku i higijensko epidemiološku djelatnost.

1.1.1 Opterećenost punktova primarne zdravstvene zaštite

U 2015. godini jednom punktu primarne zdravstvene zaštite gravitira prosječno 2.237 stanovnika. Na jednu ordinaciju prosječno gravitira 1.421 stanovnik, a radni tim primarne zdravstvene zaštite opterećen je sa 1.272 stanovnika. Na jednog doktora prosječno gravitira 1.285 stanovnika. Opterećenost punktova, ordinacija i radnih timova prikazana je izuzimajući stomatološku i ginekološku zdravstvenu zaštitu te higijensko epidemiološku djelatnost koje su poseban separat ove publikacije. Opterećenost punktova, ordinacija i radnih timova stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine prikazana je u tabeli 2.

1.1.2 Opterećenost punktova, ordinacija i timova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

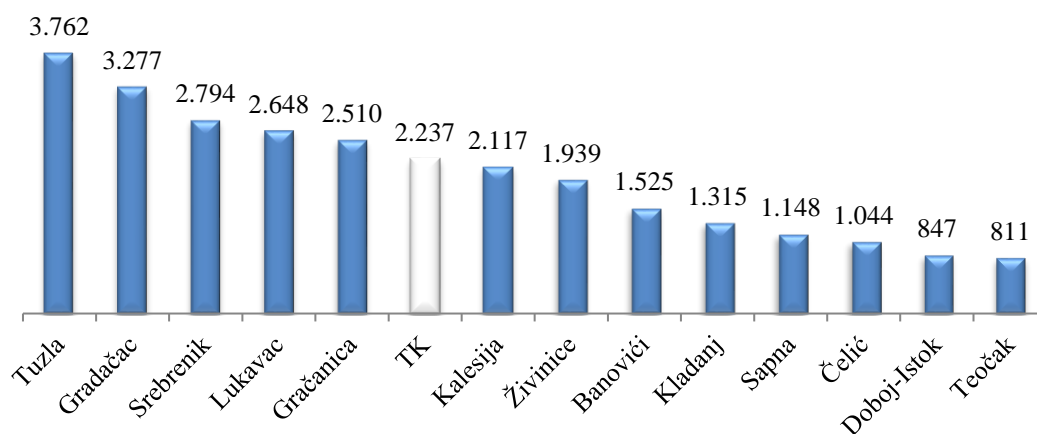
U 2015. godini jednom punktu gravitira prosječno 2.237 stanovnika na području Kantona. Više stanovnika od prosjeka u Kantonu gravitira punktovima u općinama Tuzla, Gradačac, Srebrenik, Lukavac i Gračanica. U odnosu na prosjek Kantona manje stanovnika gravitira punktovima u općinama Kalesija, Živinice, Banovići, Kladanj, Sapna, Čelić, Doboj-Istok i Teočak.

Tabela 2. Opterećenost punkta, ordinacije i radnog tima stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

Opterećenost	2011	2012	2013	2014	2015
Broj stanovnika /1 punkt	2.484	2.189	2.247	2.228	2.237
Broj stanovnika /1 ordinaciju	1.595	1.494	1.467	1.447	1.421
Broj stanovnika /1 radni tim	1.357	1.293	1.293	1.236	1.272
Broj stanovnika /1 doktora	1.387	1.317	1.309	1.257	1.285
Broj stanovnika /1 zdravstvenog tehničara	782	830	815	757	776

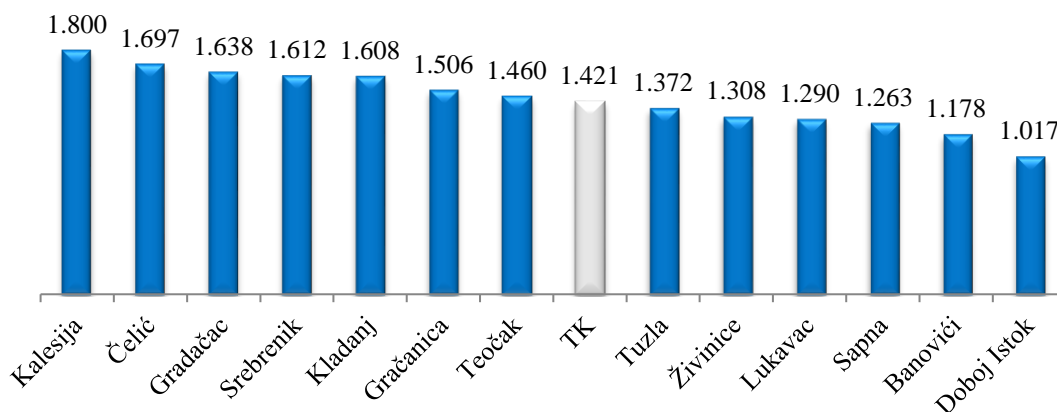
Izvor podataka: Izvještaj o radu primarne zdravstvene zaštite: Obrazac broj 02.0B

Opterećenost punktova stanovnicima općina na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini, prikazana je u grafikonu 2.

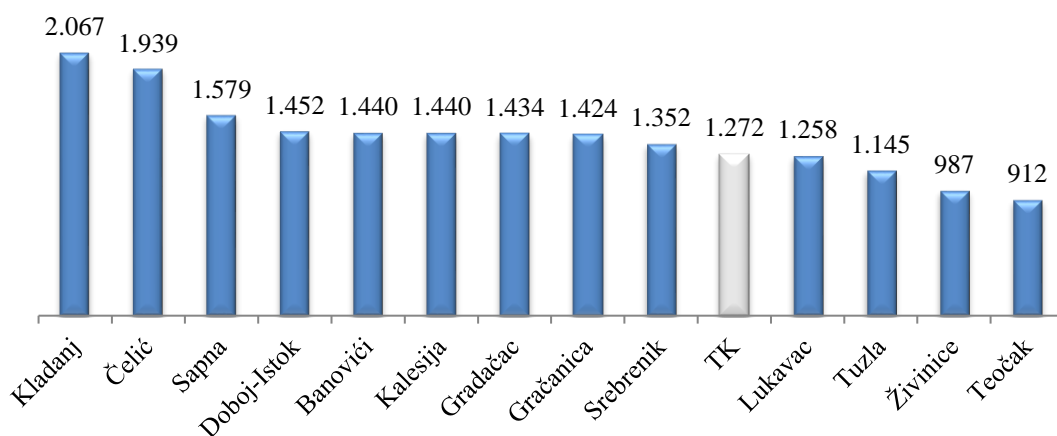
Grafikon 2. Opterećenost punktova primarne zdravstvene zaštite u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

Prosječna opterećenost jedne ordinacije je 1.421 stanovnika u Tuzlanskom kantonu u 2015. godini. Više od prosjeka opterećene su ordinacije u općinama Kalesija, Čelić, Gradačac, Srebrenik, Kladanj, Gračanica i Teočak. U odnosu na prosjek Kantona manje stanovnika gravitira ordinacijama u općinama Tuzla, Živinice, Lukavac, Sapna, Banovići i Doboj Istok. Opterećenost jedne ordinacije stanovnicima općina na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini prezentirana je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Opterećenost jedne ordinacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

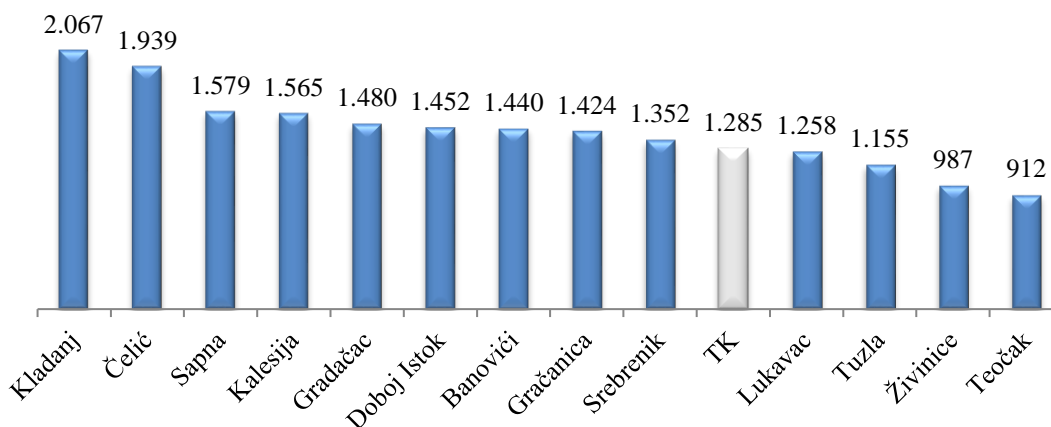
Prosječna opterećenost je 1.285 stanovnika na jedan radni tim, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2015. godine. Manje od prosjeka opterećeni su radni timovi u općinama Lukavac, Tuzla, Živinice i Teočak, dok su u svim drugim općinama timovi opterećeniji od prosjeka Tuzlanskog kantona. Opterećenost stanovnika na jedan radni tim primarne zdravstvene zaštite u 2015. godini prikazana je u grafikonu 4.

Grafikon 4. Opterećenost radnih timova primarne zdravstvene zaštite stanovnicima općina u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

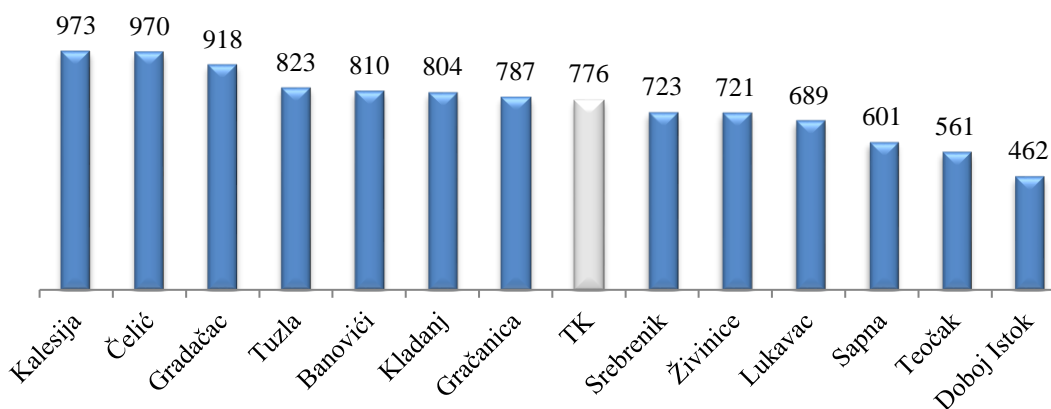
Prosječna opterećenost na jednog doktora je 1.285 stanovnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2015. godine. Manje od prosjeka opterećeni su doktori u općinama Lukavcu, Tuzli, Živinicama i Teočaku, dok su u svim drugim općinama timovi opterećeniji od prosjeka

Tuzlanskog kantona. Opterećenost doktora stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini prikazana je u grafikonu 5.

Grafikon 5. Opterećenost doktora u primarnoj zdravstvenoj zaštiti stanovnicima općina u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

Prosječna opterećenost na jednog zdravstvenog tehničara je 776 stanovnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2015. godine. Manje od prosjeka opterećeni su zdravstveni tehničari u općinama Srebrenik, Živinice, Lukavac, Teočak, Sapna i Doboj Istok dok su u svim drugim općinama timovi opterećeniji od prosjeka Tuzlanskog kantona. Opterećenost zdravstvenih tehničara stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini prikazana je u grafikonu 6.

Grafikon 6. Opterećenost zdravstvenih tehničara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti stanovnicima općina u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

U okviru prezentirane opterećenosti stanovnicima izuzimaju se stomatološka, ginekološka i higijensko epidemiološka djelatnost koje su posebni separat ove publikacije pa se posebno i prikazuju.

1.2 Realizacija usluga primarne zdravstvene zaštite

1.2.1 Realizacija izvršenih pregleda i usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti je pruženo 7.017 pregleda u ordinaciji doktora tokom 2015. godine po jednom radnom timu, odnosno doktoru. Od ukupnog broja pregleda po doktoru godišnje, prvih pregleda je bilo 2.199. Prosječan odnos prvih i ponovnih pregleda po doktoru na Kantonu je 24:76. U okviru prezentirane realizacije pregleda i usluga izuzimaju se stomatološka, ginekološka i higijensko epidemiološka djelatnost koje su posebni separat ove publikacije pa se posebno i prikazuju. Ukupna opterećenost pregledima i posjetama i opterećenost pregledima i posjetama po timu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona, prikazana je u tabelama 3 i 4.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2015. godine ukupno je pruženo 2.722.668 pregleda u ordinaciji doktora od čega 853.307 prvih pregleda.

U okviru preventivnog rada ukupno je pruženo 28.355 sistematskih pregleda, 330 kontrolnih pregleda, 8.232 pregleda u cilju zapošljavanja i 132.027 posjeta u savjetovalištu.

Doktori su izvršili 15.818 kućne posjete.

Zdravstveni tehničari pružili su ukupno 1.512.020 usluga i izvršili 157.707 kućnih posjeta.

Zdravstveni saradnici su pružili 14.092 usluge. Iz primarne zdravstvene zaštite specijalistima je upućeno 753.094 pacijenta, a u laboratorij 403.573 pacijenata.

Tabela 3. Broj pruženih pregleda i posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Općine	Godišnja opterećenost						
		Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Kontrolni pregledi	Pregledi u cilju zapošljavanja	Posjete savjetovalištu	Kućne posjete doktora
1	Banovići	150.741	50.602	5.287	109	493	4.771	228
2	Čelić	46.574	12.839	0	0	137	0	65
3	Doboj Istok	66.970	21.824	322	0	0	3.956	95
4	Gračanica	246.488	72.501	174	0	0	28.830	357
5	Gradačac	223.756	80.862	82	0	0	0	391
6	Kalesija	201.506	65.995	0	0	0	2.370	0
7	Kladanj	72.691	19.148	201	74	152	15.267	373
8	Lukavac	282.310	96.175	2.808	38	1.688	5.404	214
9	Sapna	48.838	19.354	0	0	0	5.267	330
10	Srebrenik	204.143	75.761	4.465	1	112	7.678	446
11	Teočak	37.100	17.128	424	0	0	13.051	177
12	Tuzla	773.427	188.192	13.537	0	4.489	40.356	10.885
13	Živinice	368.124	132.926	1.055	108	1.161	7.334	2.257
	UKUPNO	2.722.668	853.307	28.355	330	8.232	134.284	15.818

Kretanje prosječnog broja pregleda po radnom timu po općinama Tuzlanskog kantona prezentirani su u tabeli 4.

Tabela 4. Godišnja opterećenost po jednom radnom timu pregledima i posjetama u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Općine	Godišnja opterećenost po jednom radnom timu						
		Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Kontrolni pregledi	Pregledi u cilju zapošljavanja	Posjete savjetovalištu	Kućne posjete doktora
1	Banovići	8.375	2.811	294	6	27	265	13
2	Čelić	6.653	1.834	0	0	20	0	9
3	Doboj Istok	9.567	3.118	46	0	0	565	14
4	Gračanica	6.662	1.959	5	0	0	779	10
5	Gradačac	6.992	2.527	3	0	0	0	12
6	Kalesija	8.060	2.640	0	0	0	95	0
7	Kladanj	10.384	2.735	29	11	22	2.181	53
8	Lukavac	7.058	2.404	70	1	42	135	5
9	Sapna	6.105	2.419	0	0	0	658	41
10	Srebrenik	6.585	2.444	144	0	4	248	14
11	Teočak	4.638	2.141	53	0	0	1.631	22
12	Tuzla	6.725	1.636	118	0	39	351	95
13	Živinice	6.458	2.332	19	2	20	129	40
	UKUPNO	6.946	2.177	72	1	21	343	40

Sistematske preglede nisu sprovodili ljekarski timovi u općinama Čelić, Kalesija i Sapna. Po jednom timu godišnje pružena su 72 sistematska pregleda. Kontrolne preglede su sprovodili ljekarski timovi u Banovićima, Kladnju, Lukavcu, Srebreniku i Živinicama. Prosječno je pružen 1 kontrolni pregled po timu.

Preglede u cilju zapošljavanja su sprovodili ljekarski timovi u općinama Banovići, Čelić, Kladanj, Lukavac, Srebrenik, Tuzla i Živinice. Prosječno je godišnje pružen 21 pregled u cilju zapošljavanja po timu. Rad u savjetovalištimu realizovan je u svim općinama izuzev općine Čelić i Gradačac.

Prosječno su ljekarski timovi u savjetovalištimu na Tuzlanskom kantonu pružili 343 usluge godišnje po doktoru.

Kućne posjete su registrovane u svim općinama izuzev Općine Kalesija i prosječno je pruženo po doktoru 40 kućnih posjeta.

1.3 Realizacija usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na nivou zdravstvenih tehničara

Zdravstveni tehničari su u 2015. godini prikazivali usluge u ambulantama i kućne posjete. U ambulantama zdravstveni tehničar je u prosjeku pružio 2.352 usluga u 2015. godini na području Kantona. Više usluga od prosjeka pružili su tehničari u Tuzli, Kalesiji, Teočaku i Kladnju. Prosječno po jednom tehničaru pruženo je 245 kućnih posjeta. Više kućnih posjeta od prosjeka pružili su tehničari u Tuzli, Kladnju i Čeliću.

Godišnja opterećenost zdravstvenih tehničara uslugama i kućnim posjetama u općinama u 2015. godini je prikazana u tabeli 5.

Tabela 5. Usluge i kućne posjete zdravstvenih tehničara u općinama na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Općine	Broj tehničara	Usluge zdravstvenih tehničara	Kućne posjete zdravstvenih tehničara	Opterećenost uslugama po zdravstvenom tehničaru	Opterećenost kućnim posjetama po zdravstvenom tehničaru
1	Banovići	32	59.218	3.272	1.851	102
2	Čelić	14	30.233	4.282	2.160	306
3	Doboj Istok	22	41.136	3.870	1.870	176
4	Gračanica	67	104.457	10.759	1.559	161
5	Gradačac	50	114.878	6.303	2.298	126
6	Kalesija	37	116.413	3.908	3.146	106
7	Kladanj	18	42.784	6.208	2.377	345
8	Lukavac	73	165.883	9.805	2.272	134
9	Sapna	21	33.644	1.301	1.602	62
10	Srebrenik	58	105.134	5.967	1.813	103
11	Teočak	13	39.775	1.227	3.060	94
12	Tuzla	160	552.496	87.040	3.453	544
13	Živinice	78	105.969	13.765	1.359	176
UKUPNO		643	1.512.020	157.707	2.352	245

U 2015. godini, na području Tuzlanskog kantona, 643 zdravstvena tehničara (od kojih je 18 sa visokom stručnom spremom i 31 sa višom stručnom spremom) su ukupno pružili 1.512.020 usluga i 157.707 kućnih posjeta. Najveći broj usluga pružili su zdravstveni tehničari u domu zdravlja Tuzla.

1.4 Odnos prvih i ponovnih posjeta

Index dispanzerizacije izračunat je na osnovu odnosa između prvih i ponovnih pregleda po pojedinim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite. Indeks dispanzerizacije (odnos prvih i ponovnih pregleda) na području Tuzlanskog kantona najniži je u općini Teočak gdje na prvu u prosjeku dolazi 1,17 ponovnih posjeta, a najviši u općini Tuzla gdje na prvi pregled u prosjeku dolazi 3,11 ponovna pregleda. Index dispanzerizacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za područje Tuzlanskog kantona iznosi u 2015. godini 2,43 i prezentiran je u tabeli 6.

Tabela 6. Index dispanzerizacije po općinama Tuzlanskog kantona u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2015. godini

Rb	Općine	Prvi pregledi	Ponovni pregledi	Indeks
1	Banovići	50.602	100.139	1,98
2	Čelić	12.839	33.735	2,63
3	Doboj istok	21.824	45.146	2,07
4	Gračanica	72.501	173.987	2,4
5	Gradačac	80.862	142.894	1,77
6	Kalesija	65.995	135.511	2,05
7	Kladanj	19.148	53.543	2,8
8	Lukavac	96.175	186.135	1,94
9	Sapna	19.354	29.484	1,52
10	Srebrenik	75.761	128.382	1,69
11	Teočak	17.128	19.972	1,17
12	Tuzla	188.192	585.235	3,11
13	Živinice	132.926	235.198	1,77
UKUPNO		853.307	1.869.361	2,19

1.5 Realizacija ukupnog broja pregleda i usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti po djelatnostima

Ako se posmatraju pregledi i usluge po timu primarne zdravstvene zaštite u djelatnostima domova zdravlja nosioci timova su tokom 2015. godine pružili 2.722.668 pregleda u ordinaciji doktora, odnosno 6.946 pregleda po jednom doktoru. Kalkulacijom dnevne opterećenosti 28 pregleda je pružio svaki nosilac tima. Zdravstveni tehničari su ukupno godišnje pružili 1.512.020 usluga i 157.707 kućnih posjeta. Najviše usluga pružili su zdravstveni tehničari u službi porodične medicine. Zdravstveni saradnici su ukupno pružili 14.092 usluge godišnje na području Tuzlanskog kantona.

U okviru realizacije ukupnog broja pregleda i usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti posmatrane su djelatnosti i polivalentne patronaže i zdravstvene njege u kući. Služba polivalentne patronažne djelatnosti obavila je 14.518 kućnih posjeta radeći na 11 punktova, 4 ordinacije uz angažman 4 radna tima (3 zdravstveni tehničar visoke stručne spreme, 4 zdravstvena tehničara više stručne spreme i 11 zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme).

U djelatnosti zdravstvene njege u kući registrovano je 4.849 pregleda u ordinaciji doktora od kojih je 608 prvih. Registrovano je 2.145 kućnih posjeta doktora i 106.576 posjeta zdravstvenih tehničara, te 2.257 posjeta savjetovalištu. Djelatnost zdravstvene njege u kući radila je na 15 punktova 4 ordinacije i angažman 1 radnog tima (1 doktor, 2 zdravstvena tehničara više stručne spreme i 30 tehničara srednje stručne spreme).

Radni timovi pružili su u 2015. godini 28.355 sistematskih i periodičnih pregleda, 330 kontrolnih pregleda poslije sistematskih, 8.232 pregleda u cilju zapošljavanja, 134.284 pregleda u savjetovalištu te 15.818 kućnih posjeta doktora i 157.707 kućnih posjeta zdravstvenih tehničara. Iz primarne zdravstvene zaštite registrovano je 753.094 upućivanja specijalisti i 403.573 upućivanja u laboratorij. Opterećenost zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite u 2015. godini prikazana pregledima u ordinaciji doktora i uslugama zdravstvenih tehničara po djelatnostima prikazana je u tabeli 7.

Tabela 7. Opterećenost zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite pregledima doktora i uslugama zdravstvenih tehničara po djelatnostima na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Zdravstvena zaštita	Ukupno na nosioca tima			Zdravstvenih tehničara usluga		
		Godišnje pregleda kod doktora	Godišnje	Dnevno	Ukupno godišnje usluga	Godišnje	Dnevno
1	Opća medicina	96.942	6.924	27	27.947	1.863	7
2	Medicina rada	89.767	4.275	17	81.135	2.080	8
3	Zaštita djece (0-6 god.)	195.015	7.501	30	128.862	3.068	12
4	Zaštita školske djece	50.226	5.023	20	19.600	1.307	5
5	Dispanzer za zz.studenata	5.578	5.578	22	2.582	1.291	5
6	Pneumoftiziološka služba	47.851	4.785	19	77.183	5.146	20
7	Polivalentna patronaža	0	0	0	0	0	0
8	Hitna medicinska pomoć	354.967	5.461	22	477.304	3.700	15
9	Porodična medicina	1.877.473	7.823	31	697.407	2.076	8
10	Zdravstvena njega u kući	4.849	4.849	19	0	0	0
UKUPNO		2.722.668	6.946	28	1.512.020	2.352	9

1.6 Realizacija pregleda i usluga u zdravstvenoj zaštiti predškolske djece

Predškolska djeca su svoje zdravstvene potrebe u 2015. godini zadovoljavala u dispanzerima i službama primarne zdravstvene zaštite. Posmatrana je dnevna opterećenost po jednom radnom timu, pregledima, od toga prvim, sistematskim pregledima, kontrolnim pregledima, pregledima u savjetovalištim i kućnim posjetama (tabela 8).

Tabela 8. Realizacija ukupnih pregleda i usluga zdravstvenoj zaštiti predškolske djece ukupnim pregledima na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Pregledi u savjetovalištu
1	Banovići	8.540	4.069	1.950	2.204
2	Čelić	380	200		0
3	Doboj Istok	78	64		183
4	Gračanica	19.880	5.521		13.148
5	Gradačac	22.553	9.040		0
6	Kalesija	14.377	1.376		462
7	Kladanj	1.804	586	201	571
8	Lukavac	12.466	8.906		0
9	Sapna	364	944		2382
10	Srebrenik	19.532	9.234	3.827	564
11	Teočak	15	13	34	429
12	Tuzla	66.703	36.911	7.224	5.434
13	Živinice	28.323	17.423		308
	UKUPNO	195.015	94.287	13.236	25.685

Najveći broj pregleda pruženo je u Tuzli i Živinicama. Ostali zdravstveni radnici pružili su ukupno 128.862 usluga godišnje. Registrovano je 38.366 upućivanja specijalisti i 38.738 upućivanja u laboratorij.

1.7 Realizacija pregleda i usluga zdravstvene zaštite školske djece i omladine

Školska djeca su svoje zdravstvene potrebe u 2015. godini zadovoljavala u dispanzerima i službama primarne zdravstvene zaštite. Posmatrana je dnevna opterećenost po jednom timu, pregledima, od toga prvim, sistematskim pregledima, kontrolnim pregledima, pregledima u savjetovalištim i kućnim posjetama.

Ukupno je pruženo 50.226 pregleda u ordinaciji doktora od kojih je 33% prvih pregleda. Dnevna opterećenost po timu ukupnim pregledima u zdravstvenoj zaštiti školske djece iznosila je 20 na području Kantona. Ostali zdravstveni radnici (15) pružili su ukupno 19.600 usluge godišnje što iznosi 5 usluga dnevno po jednom timu. Registrovano je 20.326 upućivanja specijalisti i 6.694 upućivanja u laboratorij.

U dispanzeru za zdravstvenu zaštitu studenata doma zdravlja Tuzla registrovana je djelatnost na 1 punktu, 1 ordinaciji i uz angažman 1 radnog tima. Pruženo je 5.578 pregleda u ordinaciji doktora od kojih je 64% prvih pregleda. Ostali zdravstveni radnici pružili su ukupno 2.582 usluge godišnje što iznosi 10 usluga dnevno. Registrovano je 1.929 upućivanja specijalisti i 851 upućivanje u laboratorij.

Realizacija ukupnih pregleda i usluga u školskom dispanzeru za 2015. godinu prikazana je u tabeli 9.

Tabela 9. Realizacija ukupnih pregleda i usluga u zdravstvenoj zaštiti školske djece na području Tuzlanskog kantona u 2015. godina

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Pregledi u savjetovalištu
1	Banovići	41	25	5	
2	Čelić	100	35		
3	Doboj Istok	28	18		24
4	Gračanica	1.120	250		35
5	Gradačac	2.249	1.104		
6	Kalesija	3.468	860		266
7	Kladanj	148	25		16
8	Lukavac	584	352		46
9	Sapna	83	15		18
10	Srebrenik	262	195	2	
11	Teočak	17	10		160
12	Tuzla	41.664	13.800	183	2.184
13	Živinice	462	115		
	UKUPNO	50.226	16.804	190	2.749

1.8 Realizacija pregleda i usluga opće zdravstvene zaštite

U okviru realizacije rada opće zdravstvene zaštite istraživana je realizacija timskog rada u 2015. godini, godišnja i dnevna opterećenost ukupnim pregledima i od toga prvim, sistematskim pregledima i posjetama u savjetovalištim. Realizacija rada opće zdravstvene zaštite prikazana je u tabeli 10.

Tabela 10. Opterećenost pregledima u općoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Pregledi u savjetovalištu
1	Banovići	335	146	0	0
2	Čelić	1.363	193	0	0
3	Doboj-Istok	34	22	0	13
4	Gračanica	9.430	1.051	0	141
5	Gradačac	675	235	0	0
6	Kalesija	27.853	5.082	0	702
7	Kladanj	967	95	0	59
8	Lukavac	24.042	5.060	0	15
9	Sapna	0	0	0	0
10	Srebrenik	729	213	0	75
11	Teočak	35	23	0	17
12	Tuzla	26.977	9.338	0	577
13	Živinice	4.502	533	0	132
	Ukupno	96.942	21.991	0	1.731

Jedan tim prosječno je dnevno pružio 27 pregleda. Ukupnih pregleda najviše su pružili timovi u Tuzli, Kalesiji i Lukavcu. Od ukupnog broja pregleda prvih je bilo prosječno 6 po timu dnevno. U 2015. godini sistematski pregledi se nisu radili ni u jednom domu zdravlja na području Tuzlanskog kantona.

U savjetovalištu je pruženo 1.731 pregleda. Ostali zdravstveni radnici pružili su ukupno 27.947 usluga. Kućne posjete su radili timovi u Čeliću, Gračanici, Kladnju, Lukavcu, Tuzli i Živinicama. Registrovana je 71 kućna posjeta doktora i 469 kućnih posjeta ostalih zdravstvenih radnika. Registrovano je 32.408 upućivanja specijalisti i 17.787 upućivanja u laboratorij.

1.9 Realizacija pregleda i usluga u zdravstvenoj zaštiti radnika

Tokom 2015. godine zdravstvenu zaštitu radnika radili su domovi zdravlja u općini Banovići, Gradačac, Kalesija, Lukavac, Tuzla i Živinice. Prosječna dnevna opterećenost po timu u zdravstvenoj zaštiti radnika iznosi 17 pregleda, od čega su 2 prva pregleda. Opterećenost timova u zdravstvenoj zaštiti radnika prikazana je u tabeli 11.

Prosječno su u Kantonu dnevno pružena dva sistematska pregleda. Kontrolne preglede poslije sistematskih pregleda, radili su timovi u općinama Banovići i Lukavac i ukupno je pruženo 108 kontrolnih pregleda. Prosječno je po timu pružen jedan pregled u cilju zapošljavanja, tj. ukupno 5.844 pregleda. U toku 2015. godine rad u savjetovalištu registrovan je u općinama Banovići i Tuzla, te je pruženo ukupno 15.633 pregleda.

Tabela 11. Opterećenost timova u zdravstvenoj zaštiti radnika na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini.

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Pregledi u savjetovalištu
1	Banovići	20.383	3.758	1.637	8
2	Čelić	0	0	0	0
3	Doboj Istok	0	0	0	0
4	Gračanica	0	0	0	0
5	Gradačac	705	509	0	0
6	Kalesija	7.536	945	0	0
7	Kladanj				
8	Lukavac	0	0	1.241	0
9	Sapna	0	0	0	0
10	Srebrenik	0	0	0	0
11	Teočak	0	0	0	0
12	Tuzla	49.668	4.417	4.757	15.625
13	Živinice	11.475	1.740	874	0
UKUPNO		89.767	11.369	8.509	15.633

Ostali zdravstveni radnici (38) pružili su ukupno 81.135 usluga godišnje, tj. 15 usluga dnevno po jednom timu, odnosno 8 usluga dnevno po zdravstvenom radniku. Registrovano je 24.081 upućivanja specijalisti i 11.423 upućivanje u laboratorij.

1.10 Realizacija rada u hitnoj medicinskoj pomoći, pneumoftiziološkom dispanzeru i polivalentnoj patronaži

Pneumoftiziološka zdravstvena zaštita nije registrovana u evidenciji doma zdravlja Teočak. Pneumoftiziološka zdravstvena zaštita pružana je na 12 punktova, u 13 ordinacija uz angažman 10 doktora i 15 zdravstvenih tehničara. Pruženo je 2.390 sistematskih pregleda, 11 kontrolnih pregleda poslije sistematskih pregleda, 1.913 pregleda u cilju zapošljavanja te 11.702 posjete savjetovalištu.

Pneumoftiziološki dispanzeri su u 2015. godini pružili 47.851 pregled od kojih su 28.557 prvi pregledi i imali su dnevnu opterećenost doktora sa 19 pregleda i 20 usluga zdravstvenih tehničara. Zdravstveni tehničari su pružili 77.183 usluge. Registrovano je 1.087 upućivanja specijalisti i 1.390 upućivanja u laboratorij.

Prema dostavljenim izvještajima u 2015. godini polivalentnu patronažnu djelatnost obavljali su svi domovi zdravlja osim doma zdravlja Sapna, a hitnu medicinsku pomoć obavljali su svi domovi zdravlja na području Tuzlanskog kantona. Zdravstveni tehničari u polivalentnoj patronažnoj djelatnosti dnevno su pružili 4 posjete po tehničaru. Registrovano je ukupno 14.518 kućnih posjeta.

U djelatnosti hitne medicinske pomoći na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini pruženo je ukupno 354.967 pregleda doktora i 477.304 usluga zdravstvenih tehničara. Najveći broj pregleda i usluga registrovano je u općini Živinice, Tuzla, Gradačac, Lukavac i Kalesija. Registrovano je 10.393 kućnih posjeta doktora i 14.249 kućne posjete ostalih zdravstvenih radnika. Registrovano je 9.578 upućivanja specijalisti i 8.059 upućivanja u laboratorij.

Opterećenost timova u hitnoj medicinskoj pomoći na području Tuzlanskog kantona prezentirana je u tabeli 12.

Tabela 12. Opterećenost zdravstvenih radnika pregledima i uslugama u ordinaciji doktora u hitnoj medicinskoj pomoći na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Općine	Broj pregleda i usluga		Godišnja opterećenost po	
		Doktori medicine	Zdravstveni tehničari	Doktoru medicine	Zdravstvenom tehničaru
1	Banovići	17.898	30.949	5.966	3.869
2	Čelić	4.879	11.029	4.879	3.676
3	Doboj Istok	7.356	17.222		2.153
4	Gračanica	20.094	36.849	2.512	2.303
5	Gradačac	41.335	38.814	8.267	2.986
6	Kalesija	34.049	47.326	8.512	5.916
7	Kladanj	9.067	20.475		5.119
8	Lukavac	37.442	55.751	7.488	3.717
9	Sapna	10.718	14.460	5.359	2.066
10	Srebrenik	31.781	32.767	6.356	3.641
11	Teočak	9.586	16.353	2.397	8.177
12	Tuzla	50.116	119.759	3.132	5.444
13	Živinice	80.646	35.550	6.721	2.539
	UKUPNO	354.967	477.304	5.461	4.150

1.11 Realizacija pregleda i usluga u ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti

Ginekološka zdravstvena zaštita je tokom 2015. godine radila na svim općinama Tuzlanskog kantona na 13 punktova, 27 ordinacija i uz angažman 22 radna tima. U strukturi tima bilo je angažovano 22 doktora, od kojih je 1 doktor medicine i 21 doktor specijalista, zatim 3 zdravstvena tehničara visoke i 33 zdravstvena tehničara srednje stručne spreme.

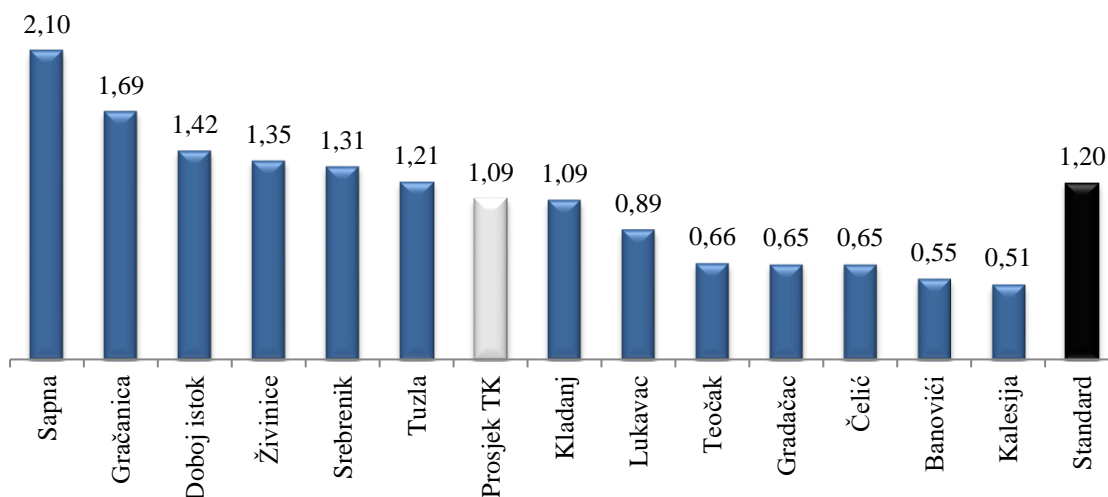
U ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti u 2015. godini registrovano je ukupno 31.041 posjeta savjetovalištu za trudnice, 2.150 posjeta savjetovalištu za planiranje porodice, 340 posjeta juvenilnom ginekologu i 777 posjeta zbog steriliteta. Propisano je 1.735 kontraceptiva. Rezultati rada u ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti prikazani su u *tabeli 13*.

Prosječno po timu pruženo je 20 pregleda dnevno. Zdravstveni tehničari dnevno su pružili 7 usluga. Od ukupnog broja hirurških intervencija kojih je bilo 347, prekidi trudnoće-abortusi iznose 20%. Od ukupnog broja ciljanih serijskih pregleda (30.655) 32,97% su pregledi grlića maternice, 6,57% pregledi dojke, a 60,46% su ostali pregledi. U ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti u 2015. godini registrovano je 26.341 upućivanja specijalistima i 21.041 upućivanja u laboratorij.

Tabela 13. Godišnja opterećenost pregledima u zdravstvenoj zaštiti žena u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

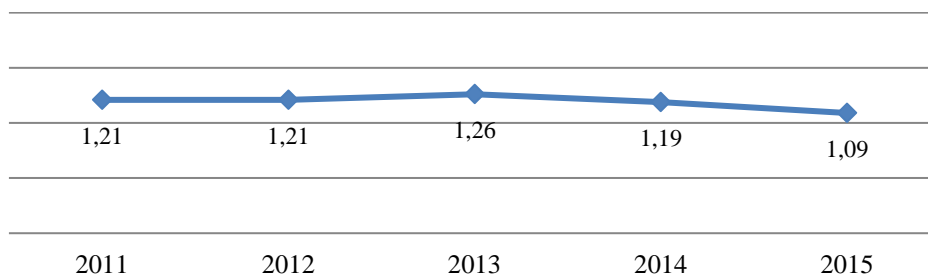
Rb	Općine	Posjete u ordinaciji kod doktora	Od toga prve	Ciljani serijski pregledi	Hirurške intervencije	Posjete kod ostalih zdravstvenih radnika
1	Banovići	2.385	1.535	985	15	1.891
2	Čelić	2.344	1320	868	13	
3	Doboj istok	2.271	1.328	701	39	4.649
4	Gračanica	18.842	5.642	12.188	54	1.521
5	Gradačac	5.588	2.378	1.498	161	3.630
6	Kalesija	3.534	1.715	22		1919
7	Kladanj	2.508	599	805	1	1.503
8	Lukavac	10.582	5.769	161		12.048
9	Sapna	10.333	3.952	601	6	2.990
10	Srebrenik	828	363			410
11	Teočak	34.518	6.289	8.142	58	28.957
12	Tuzla	2.950	1.569	1.229		1.934
13	Živinice	14.418	3.388	3.455		3.290
UKUPNO		111.101	35.847	30.655	347	64.742

Djelatnošću zdravstvene zaštite žena se prema standardu osigurava 1,2 usluge po korisniku godišnje. Prosječan broj usluga zdravstvene zaštite žena po osiguranom licu registrovan u 2015. godini na području Kantona iznosi 1,09. Prema izjašnjenjima JZU Domova zdravlja za pružanjem zdravstvene zaštite u 2015. godini usluge zdravstvene zaštite žena obezbjeđuju se u svim domovima zdravlja Kantona (*grafikon 7*).

Grafikon 7. Broj usluga po osiguranom licu u djelatnosti zdravstvene zaštite žena po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

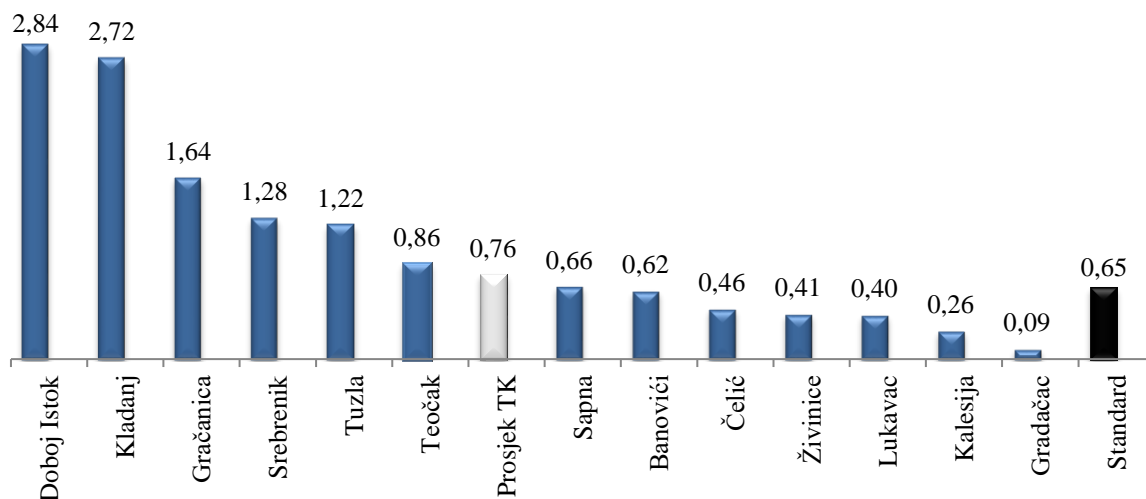
U djelatnosti zdravstvene zaštite žena u periodu praćenja izvršenja programa zdravstvene zaštite, evidentno je da je prosječan broj ostvarenih usluga kroz čitav vremenski period približan standardu predviđenog broja usluga (grafikon 8).

Grafikon 8. Prosjeck usluga po osiguranom licu u djelatnosti zdravstvene zaštite žena u periodu 2011-2015. godine na području Tuzlanskog kantona

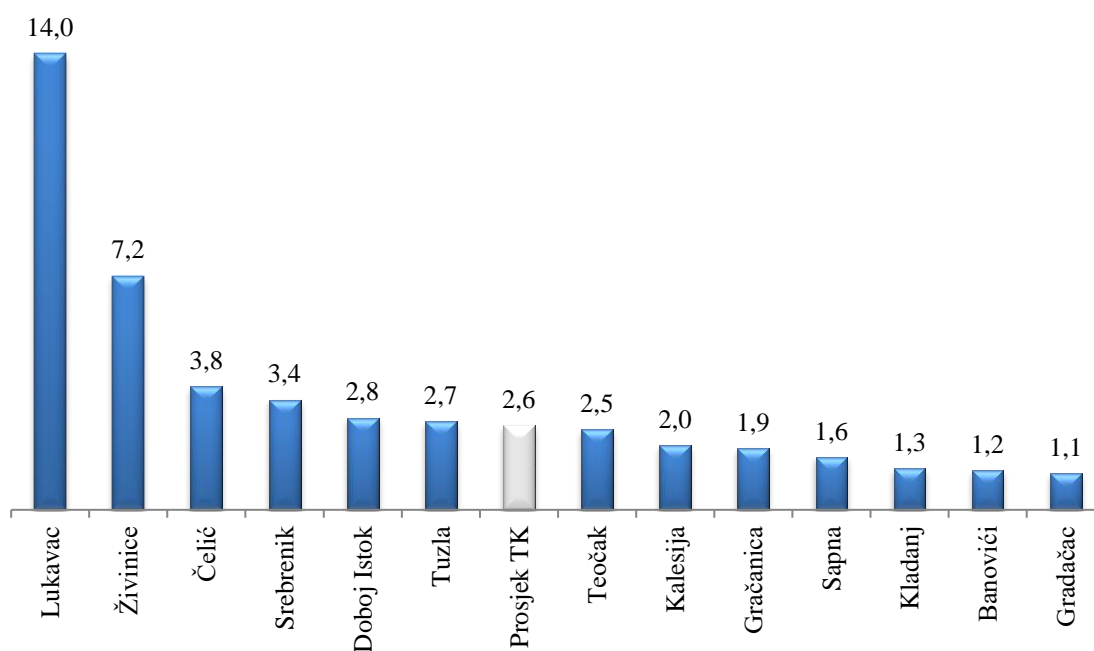
1.12 Realizacija usluga u službi za zdravstvenu njegu u kući

Službe za zdravstvenu njegu u kući u toku 2015. godine pružale su preglede i usluge na području Tuzlanskog kantona na 15 punktova i 4 ordinacije i uz angažman 1 doktora i 32 zdravstvena tehničara. Pruženo je ukupno 2.145 kućnih posjeta doktora i 106.576 kućnih posjeta ostalih zdravstvenih radnika. U toku 2015. godine registrovano je 4.849 posjete u ordinaciji doktora i 2.257 posjeta savjetovalištu. Specijalistima je upućeno 1.430 pacijenata, a u laboratorij 459 pacijenata. Evaluacijom Programa zdravstvene njege u kući u 2015. godini prosječan broj usluga zdravstvene njege u kući na području Tuzlanskog kantona iznosi 0,76. Ovom djelatnošću se prema standardu osigurava 0,65 usluga po korisniku godišnje. Najveći broj usluga po osiguranom licu izvršen je na području općina Doboj Istok i Kladanj (grafikon 9).

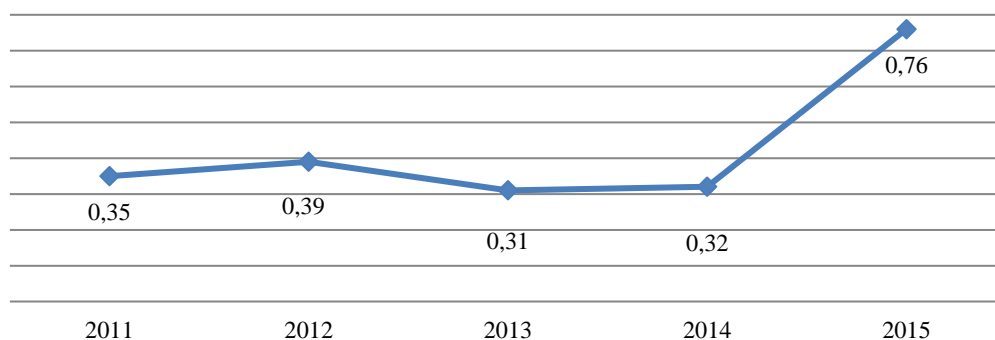
Grafikon 9. Broj usluga po osiguranom licu u djelatnosti zdravstvene njege u kući po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Evaluacijom Programa, u djelatnosti zdravstvene njege u kući zdravstveni tehničari su obavili 55.420 posjeta u okviru kojih su izvršili 143.157 usluga. Po jednoj posjeti je pruženo 2,6 usluga. Broj usluga po jednoj posjeti u domovima zdravlja u djelatnosti zdravstvene njege u kući je raznolik. Najveći broj usluga izvršen po jednoj posjeti registruje Dom zdravlja Lukavac 14 usluga po jednoj posjeti i Dom zdravlja Živinice 7,2 usluge po jednoj posjeti (grafikon 10).

Grafikon 10. Broj usluga po jednoj posjeti u djelatnosti zdravstvene njege u kući u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

U djelatnosti zdravstvene njege u kući u periodu 2011– 2014. godine, evidentno je da je prosječan broj ostvarenih usluga kroz čitav vremenski period niži od standardom predviđenog broja usluga, a u 2015. godini je iznad standarda i iznosi 0,76 (grafikon 11).

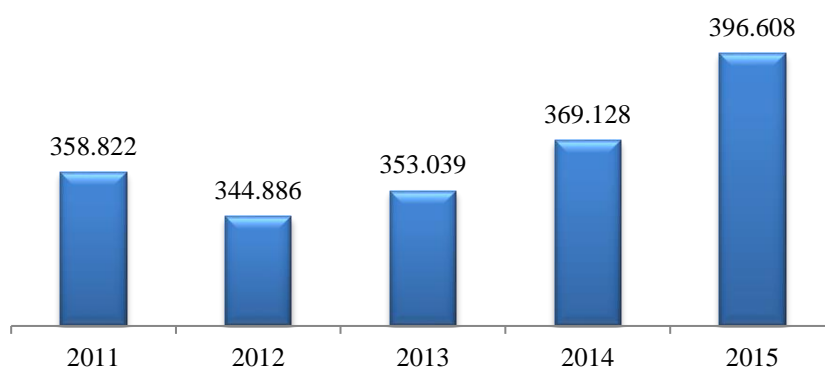

Grafikon 11. Prosječan broj usluga u djelatnosti zdravstvene njege u kući u periodu 2011-2015. godine na području Tuzlanskog kantona

1.13 Realizacija pregleda i usluga porodične medicine

U skladu sa usvojenom Strategijom za razvoj primarne zdravstvene zaštite i u 2015. godini nastavljen je proces implementacije porodične medicine u domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona. Projekat porodične medicine se implementira na području Tuzlanskog kantona sa ciljem da unaprijedi zdravstvenu zaštitu na primarnom nivou i da obezbjedi efikasniju i kvalitetniju zdravstvenu zaštitu za korisnika i smanjenje troškova u zdravstvu.

Timovi porodične medicine bi trebali da pokrivaju 80% zahtjeva za zdravstvenom zaštitom. Timovi porodične medicine predstavljaju ulazna vrata za usklađivanje sveobuhvatne zdravstvene zaštite te smanjenje broja upućivanja na više – skuplje nivoe zdravstvene zaštite. Reforma primarne zdravstvene zaštite kroz implementaciju porodične medicine na području Tuzlanskog kantona zabilježila je značajan napredak ako se posmatra broj radnih timova koji su ispunili uslove za uspostavljanje ugovornih odnosa sa Zavodom zdravstvenog osiguranja. Za djelatnost porodične medicine u 2015. godini opredjeljeno je 369.128 osiguranih lica (grafikon 12).

Grafikon 12. Opredjeljena osigurana lica za timove porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

Centri za porodičnu medicinu u domovima zdravlja i područnim ambulantama u 2015. godini radili su na svim općinama Tuzlanskog kantona i pružili su ukupno 1.877.473 pregleda u 231 ordinaciji. Po timu pruženo je 6.754 pregleda i dnevna opterećenost po doktoru iznosi 27 pregleda. Od ukupnog broja pregleda 16% je prvih pregleda. Ostali zdravstveni radnici (336) u centrima za porodičnu medicinu pružili su ukupno 697.407 usluge, što predstavlja opterećenost po jednom zdravstvenom tehničaru od 8 usluga dnevno.

U centrima za porodičnu medicinu registrovano je ukupno 4.030 sistematskih i periodičnih pregleda, 100 kontrolnih pregleda, 464 pregleda u cilju zapošljavanja i 74.527 posjeta savjetovalištu. Registrovano je 3.208 kućnih posjeta doktora i 21.495 kućnih posjeta zdravstvenih tehničara. Iz centara za porodičnu medicinu u 2015. godini specijalistima je upućeno 623.889 pacijenata, a u laboratorij 318.172 pacijenata.

Evaluacijom Programa porodične medicine u 2015. godini u okviru porodične medicine registrovano je prosječno 6,31 usluge porodične medicine po opredjeljenom osiguranom licu. Prema standardu radni tim obezbjeđuje 4,9 usluga po korisniku godišnje. Dobnim skupinama osiguranika obuhvaćenim djelatnošću porodične medicine pruženo je prosječno usluga po osiguranom licu:

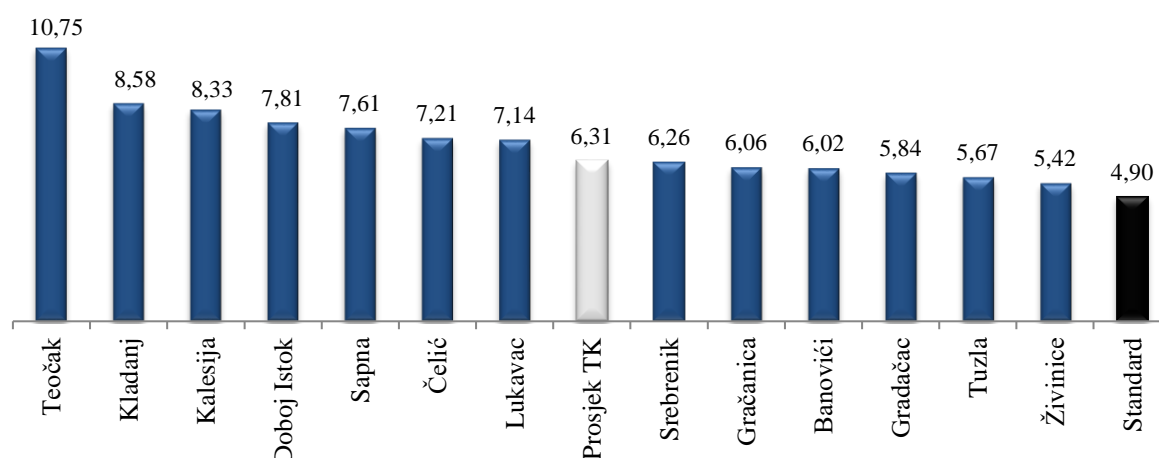
- 1,4 usluga u dobnoj skupini od 0-6 godina,
- 3,3 usluge u dobnoj skupini od 7-19 godina,
- 6,0 usluga u dobnoj skupini od 20-64 godina i
- 11,5 usluga u dobnoj skupini preko 65 godina.

U odnosu na predhodne godine posmatranja u porodičnoj medicini u 2015. godini registruje se pad prosječnog broja pruženih usluga po osiguraniku u zdravstvenoj zaštiti porodične medicine (tabela 14.)

Tabela 14. Prosječan broj usluga po opredjeljenom osiguranom licu u djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

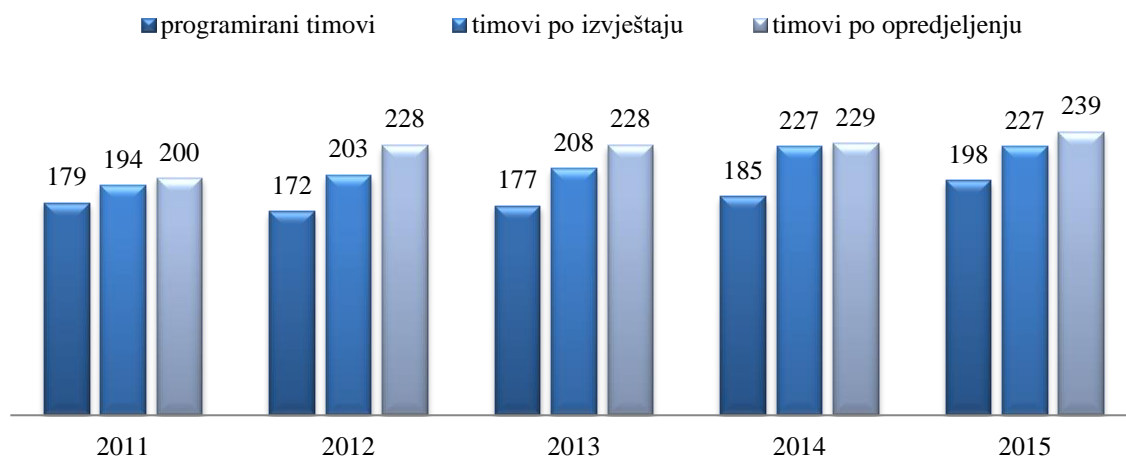
PORODIČNA MEDICINA	2011	2012	2013	2014	2015
Usluge porodične medicine u dobnoj skupini od 0-6 godina	6,98	3,40	2,9	3,1	1,4
Usluge porodične medicine u dobnoj skupini od 7-19 godina	3,32	3,69	3,7	3,5	3,3
Usluge porodične medicine u dobnoj skupini od 20-64 godina	6,72	6,83	6,5	6,2	6,0
Usluge porodične medicine u dobnoj skupini preko 65 godina	13,06	14,51	14,1	14,2	11,5
Prosječan broj usluga porodične medicine za Tuzlanski kanton	7,20	7,37	7,07	6,84	6,31

U svim domovima zdravlja Tuzlanskog kantona prosječno se registruje 6,31 pružene usluge po opredijeljenom osiguranom licu (grafikon 13).

Grafikon 13. Broj usluga po opredjeljenom osiguranom licu za porodičnu medicinu po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

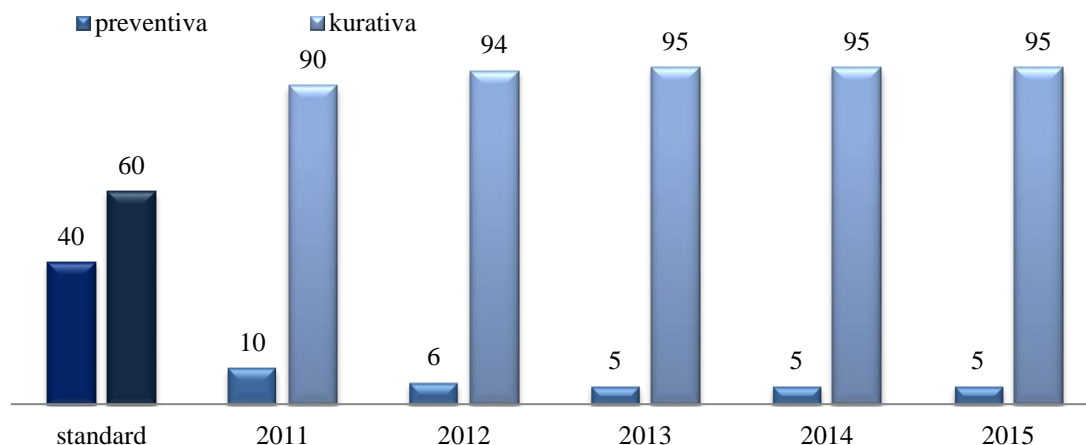
U 2015. godini Domovi zdravlja Tuzlanskog kantona opredjeljeni su za 239 timova porodične medicine. Program zdravstvene zaštite predviđa 198 timova (2.000 korisnika na 1 tim). Izvještaji o radu za 2015. godinu potvrđuju aktivnost 227 timova porodične medicine. Rast broja opredjeljenih osiguranih lica kroz godine implementiranja Porodične medicine prati proporcionalan porast kako broja programiranih timova, tako i timova po izvještajima koji su se opredjelili za porodičnu medicinu po evidenciji Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona (grafikon 14).

Grafikon 14. Timovi porodične medicine u periodu 2011-2015. godine

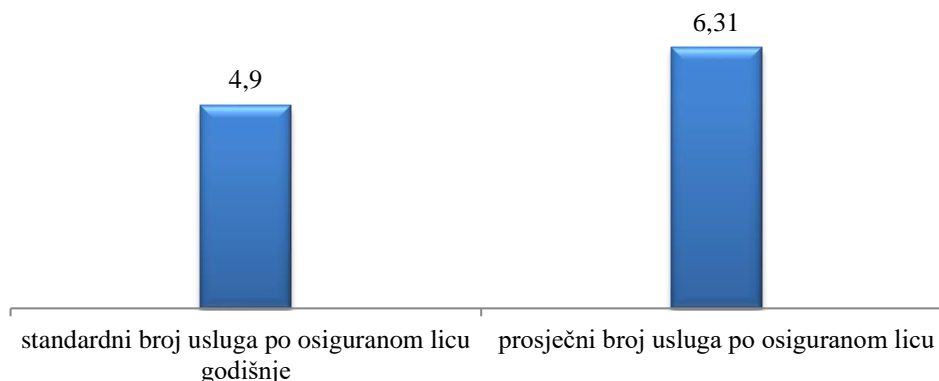
Različit broj registrovanih opredjeljenih osiguranih lica za timove porodične u odnosu na standardom predviđeni broj osiguranih opredjeljenih lica (2.000) je razlog registrovanja većeg broja opredjeljenih timova porodične medicine u odnosu na Programom predviđeni. Razlozi za ovako veliki raspon registrovanih osiguranih lica leže u činjenici da dio nosioca timova porodične medicine ima podijeljeno radno vrijeme te da je na broj opredjeljenih osiguranih lica imala uticaj i specifičnost određenog opštinskog područja. Programi zdravstvene zaštite za timove porodične medicine definišu odnos i broj preventivnih i kurativnih usluga timova.

Odnos preventivnih i kurativnih usluga po izvještaju za 2015. godinu iznosi 5:95 što je manje od odnosa preventivnih i kurativnih usluga predviđenih standardom, 40:60 što ukazuje na nedovoljnu implementaciju programa u oblasti preventivne zdravstvene zaštite (grafikon 15).

Grafikon 15. Odnos preventivnih i kurativnih usluga po evaluaciji u odnosu na standard porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2011-2015. godina

U okviru djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini registrovano je prosječno 6,31 usluga po osiguranom licu. Prema standardu radni tim obezbjeđuje 4,9 usluga po korisniku godišnje (*grafikon 15.1*).

Grafikon 15.1. Odnos standardnog i prosječnog broja usluga po osiguranom licu u porodičnoj medicini u 2015. godini na području Tuzlanskog kantona

1.14 Stomatološka zdravstvena zaštita

Stomatološka zdravstvena zaštita se obavljala u toku 2015. godine na svim općinama Tuzlanskog kantona i to na 34 punkta sa 65 stomatoloških stolica i 72 radna tima. Na jedan punkt gravitira 14.670 stanovnika. Jednoj stomatološkoj stolici gravitira 7.673 stanovnika, a na jedan radni tim prosječno gravitira 6.927 stanovnika.

Dnevna opterećenost stomatoloških timova prosječno u Kantonu iznosi 12 pregleda, 4 plombirana zuba, 13 hirurških zahvata. Mreža, kadar i rad stomatološke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini prikazan je u *tabeli 15*.

Tabela 15. Mreža, kadar i rad stomatološke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Broj stolica	65
Broj doktora stomatologije	72
Broj zdravstvenih tehničara	88
Broj posjeta u stomatološkim ordinacijama	214.228
Broj posjeta u stomatološkim ordinacijama godišnje/timu	2.975
Broj posjeta u stomatološkim ordinacijama dnevno/timu	12
Plombirani zubi	73.457
Hirurške intervencije	244.350
Protetski radovi	620
Pokretni ortodonski aparati	563
Liječenje bolesti usta	12.267

U toku 2015. godine u stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti bilo je angažovano 72 doktora stomatologije od kojih je 15 specijalista, 26 zubnih tehničara, 59 zubnih asistenata i 2 rentgen tehničara.

U djelatnosti stomatološke zdravstvene zaštite registrovano je 214.228 posjeta od kojih su 105.528 prve posjete, 73.457 usluga plombiranja zuba, 244.350 hirurških intervencija, 620 usluga protetskih radova, 563 usluge ugrađivanja pokretnih ortodonskih aparata i 12.267 usluge liječenja bolesti usta.

2 Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita

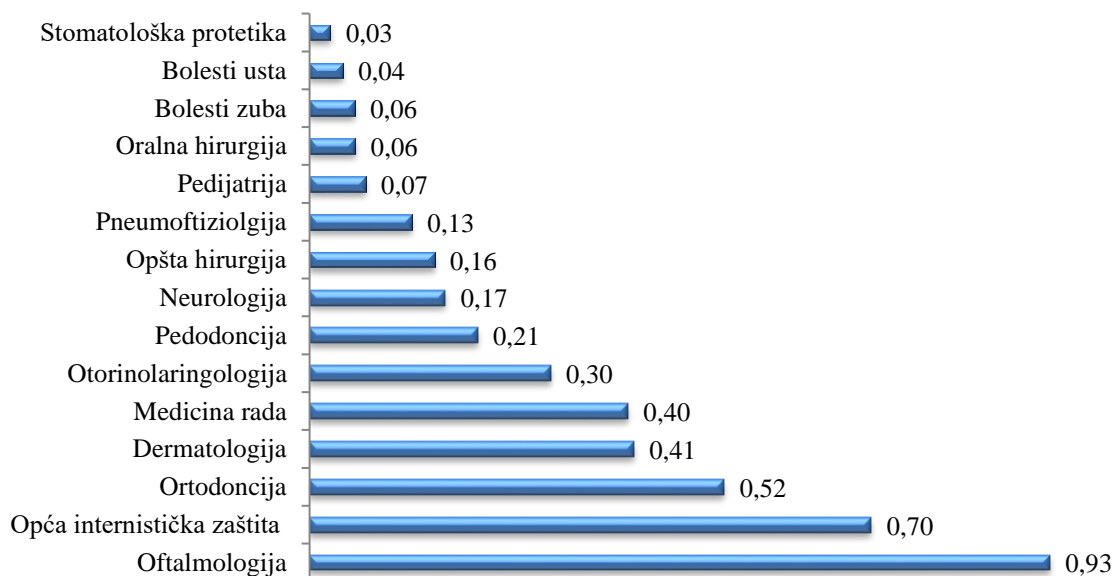
2.1 Realizacija rada u konsultativno-specijalističkim djelatnostima

Za razliku od djelatnosti primarne zdravstvene zaštite koja svoje aktivnosti usmjerava na zaštitu i unapređenje zdravlja te ambulantno i kućno liječenje bolesti i stanja, konsultativno specijalistička djelatnost organizacijski je u pravilu povezana u cijelinu sa stacionarnom zdravstvenom zaštitom i usmjerena na dijagnostiku i liječenje. Specijalisti raznih specijalnosti samostalno obavljaju poslove viših nivoa zdravstvene zaštite na zahtjev doktora primarne zdravstvene zaštite.

Tabela 16. Opterećenost doktora i zdravstvenih tehničara u konsultativno specijalističkim djelatnostima na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	Javno zdravstvene ustanove	Opterećenost	
		doktora	zdravstvenih tehničara
1	DZ Banovići	20.877	15.043
2	DZ Čelić	6.395	7.520
3	DZ Doboj istok	1.371	2.798
4	DZ Gračanica	48.982	38.802
5	Opća bolnica Gračanica	25.590	70.188
6	DZ Gradačac	31.406	31.919
7	DZ Kalesija	18.495	53.922
8	DZ Kladanj	4.851	529
9	DZ Lukavac	68.325	57.744
10	DZ Srebrenik	27.617	31.060
11	DZ Teočak	0	0
12	DZ Tuzla	179.693	422.953
13	DZ Sapna	1.798	4.575
14	DZ Živinice	59.697	91.258
15	UKC Tuzla	374.967	839.213
	UKUPNO	870.064	1.667.524

Evaluacijom Programa specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite u 2015. godini, registrovane su usluge specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite u odnosu na osigurana lica (grafikon 16).

Grafikon 16. Prosječan broj pruženih usluga specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u odnosu na osigurana lica u 2015. godini

2.2 Realizacija rada u službi za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

Službe za medicinsku rehabilitaciju na području Tuzlanskog kantona u toku 2015. godine radile su na 13 punktova i uz angažman 10 doktora, 2 diplomirana fizioterapeuta, 8 viših zdravstvenih tehničara i 54 zdravstvena tehničara srednje stručne spreme i 1 zdravstvenim saradnikom.

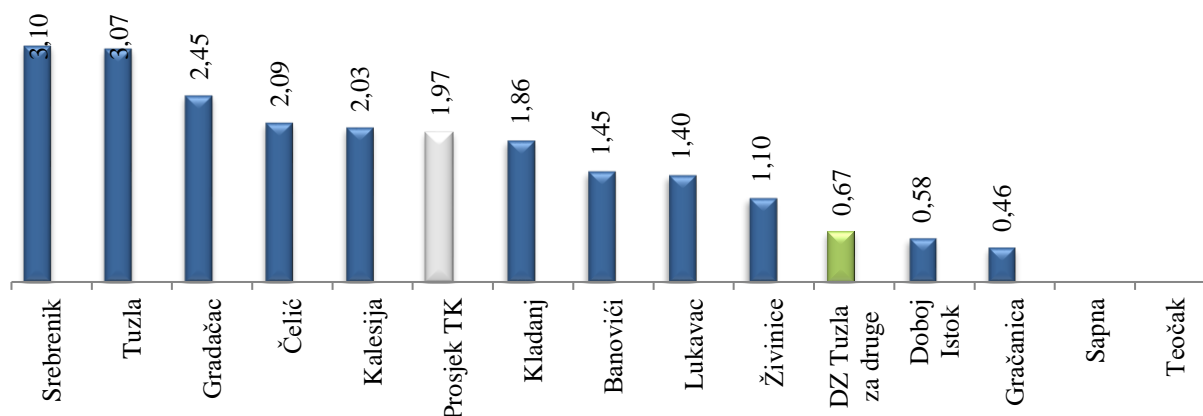
Službe za medicinsku rehabilitaciju su zbrinule ukupno 12.438 pacijenta ambulantnim tretmanom, od čega je njih 7.348 osposobljeno za rad, 34 osposobljeno za rad uz promjenu radnog mjesta, 6 osposobljenih pod uslovom da se prekvalifikuju, 1.136 osposobljeno za rad za vršenje neophodnih aktivnosti i 4 pacijenta je osposobljeno za rad sa skraćenim radnim vremenom.

Tabela 17. Opterećenost po timu i zdravstvenom tehničaru u radu službe za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u 2014. i 2015. godini

Općine	Opterećenje			
	Nosioca tima pregleda godišnje		Zdravstvenog tehničara godišnje	
	2014	2015	2014	2015
DZ Banovići	2.088	2.201	25.641	26.501
DZ Čelić	894	814	20.491	13.019
DZ Dobož Istok	1.092	1.082	5.375	4.743
DZ Gračanica	4.492	4.754	24.387	14.561
DZ Gradačac	4.011	3.000	73.816	52.422
DZ Kalesija	2.393	2.785	55.353	53.797
DZ Kladanj	1.090	883	23.556	20.530
DZ Lukavac	6.826	6.954	94.255	56.208
DZ Srebrenik	4.200	4.176	15.519	14.237
Poliklinika za fiz. med. i rehabilitaciju Tuzla	14.507	13.567	360.109	332.373
Spec. ord. za fiz. med. i rehabilitaciju Tuzla	7.553	7.739	16.858	17.915
DZ Živinice	5.068	5.396	56.598	25.621
UKUPNO	54.214	55.366	771.958	631.927

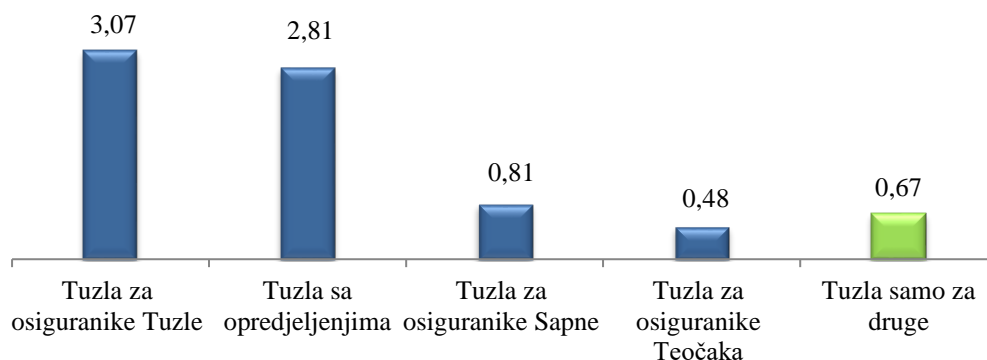
Od ukupnog broja pacijenata kod 147 pacijenta liječenje nije dalo uspjeha, a 983 pacijenta su samovoljno napustila liječenje. Kod psihologa su pružene 100 usluge, a kod zdravstvenih saradnika 5.267 usluga. Opterećenost po timu i zdravstvenom tehničaru u radu službe za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju prikazana je u tabeli 17.

U djelatnosti centara za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju pruženo je prosječno 1,97 usluga po osiguranom licu na području Kantona u 2015. godini (grafikon 17).

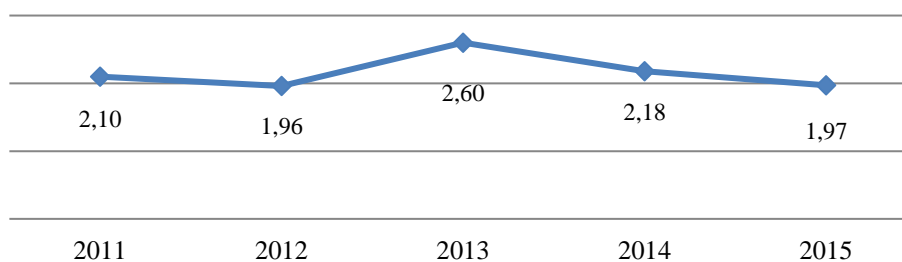
Grafikon 17. Broj usluga po osiguranom licu u centrima za fizikalnu rehabilitaciju po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

U Domu zdravlja Tuzla pružale su se usluge Centra za fizikalnu rehabilitaciju za osigurana lica sa područja općina Sapna i Teočak (grafikon 18).

Grafikon 18. Broj pruženih usluga po osiguranom licu u Centru za fizikalnu rehabilitaciju Doma zdravlja Tuzla prema izjašnjenjima u 2015. godini

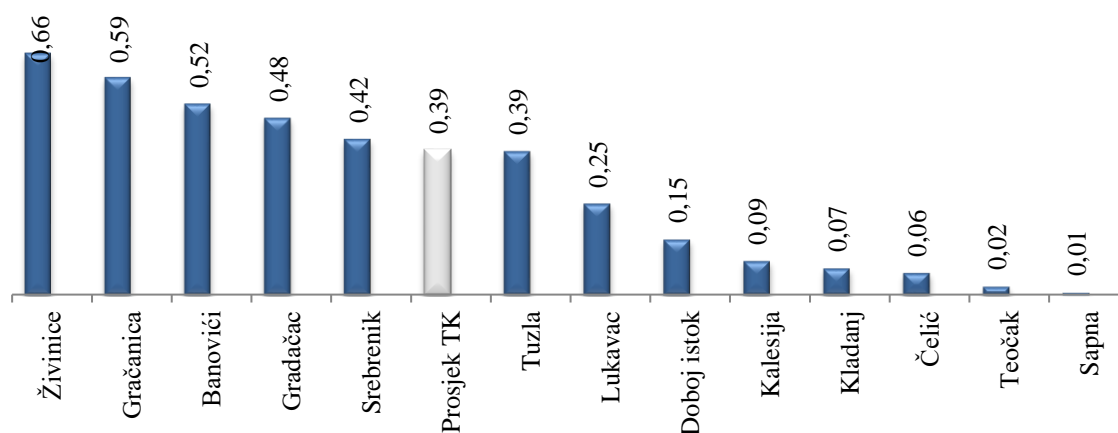
Važeći standardi i normativi nisu regulisali standardni broj usluga po osiguranom licu za Centar za fizikalnu rehabilitaciju, a vrijednosti usluga po osiguraniku u periodu 2011-2015. godine, kretale su se u prosjeku od 1,96 do 2,60 (grafikon 19).

Grafikon 19. Prosječan broj usluga po osiguranom licu u centrima za fizikalnu rehabilitaciju u periodu 2011-2015. godine na području Tuzlanskog kantona

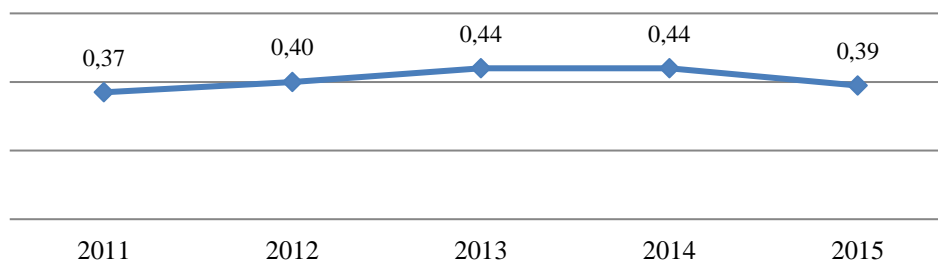
2.3 Centar za mentalnu rehabilitaciju

U okviru djelatnosti centara za mentalnu rehabilitaciju pruženo je prosječno 0,39 usluge po osiguranom licu u 2015. godini. Važeći standardi i normativi nisu regulisali standardni broj usluga po osiguranom licu za centar za mentalnu rehabilitaciju ali su regulisali njihovu strukturu (grafikon 20).

Grafikon 20. Broj usluga po osiguranom licu u centrima za mentalnu rehabilitaciju po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Važeći standardi i normativi nisu regulisali standardni broj usluga po osiguranom licu za Centar za mentalnu rehabilitaciju, a vrijednosti usluga po osiguraniku u periodu 2011-2015. godine, kretale su se u prosjeku od 0,37 do 0,44 (grafikon 21).

Grafikon 21. Prosječan broj usluga po osiguranom licu u centrima za mentalnu rehabilitaciju u periodu 2011-2015. godine na području Tuzlanskog kantona

2.4 Rad službe za plućne bolesti i tuberkulozu

Službe za plućne bolesti i tuberkulozu svih nivoa na području Tuzlanskog kantona u toku 2015. godine radile su na 12 punktova i uz angažman 15 doktora specijalista, 2 zdravstvena tehničara više stručne spreme i 18 zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme.

2.5 Laboratorijska djelatnost

Laboratorijska djelatnost je u toku 2015. godine na području Tuzlanskog kantona obavljana na 8 bolničkih i 28 vanbolničkih laboratorijskih punktova. U Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona registrovan je 1 punkt sanitarne hemije i 1 punkt mikrobiološke laboratorije. U bolničkim laboratorijama bilo je angažovano 19 doktora specijalista, 1 doktor medicine, 4 magistra farmacije specijalista, 6 zdravstvenih saradnika VSS, 7 diplomiranih medicinskih tehničara, 5 zdravstvenih tehničara sa višom i 58 zdravstvenih tehničara sa srednjom stručnom spremom.

U vanbolničkim laboratorijama bilo je angažovano 11 doktora specijalista, 2 magistra farmacije, 2 zdravstvena saradnika od kojih je 1 specijalista, 2 diplomirana medicinskih tehničara, pored njih još 11 zdravstvenih tehničara sa višom i 94 zdravstvenih tehničara sa srednjom stručnom spremom.

Laboratorijska djelatnost je evidentirana u laboratorijama sa prosjekom od 1,75 uzorka po pacijentu i 4,42 urađenih analiza po pacijentu u bolničkoj laboratoriji i prosjekom od 2,06 uzorka po pacijentu i 5,72 analiza po pacijentu u vanbolničkim laboratorijama.

U bolničkim laboratorijama uzeto je ukupno 452.580 uzoraka i izvršeno 1.143.517 analize, dok je u vanbolničkim laboratorijama uzeto ukupno 1.004.975 uzoraka i izvršeno 2.783.903 analize. Od ukupnog broja urađenih analiza u bolničkim laboratorijama 22% su bile patološke, a u vanbolničkim laboratorijama njih 16%.

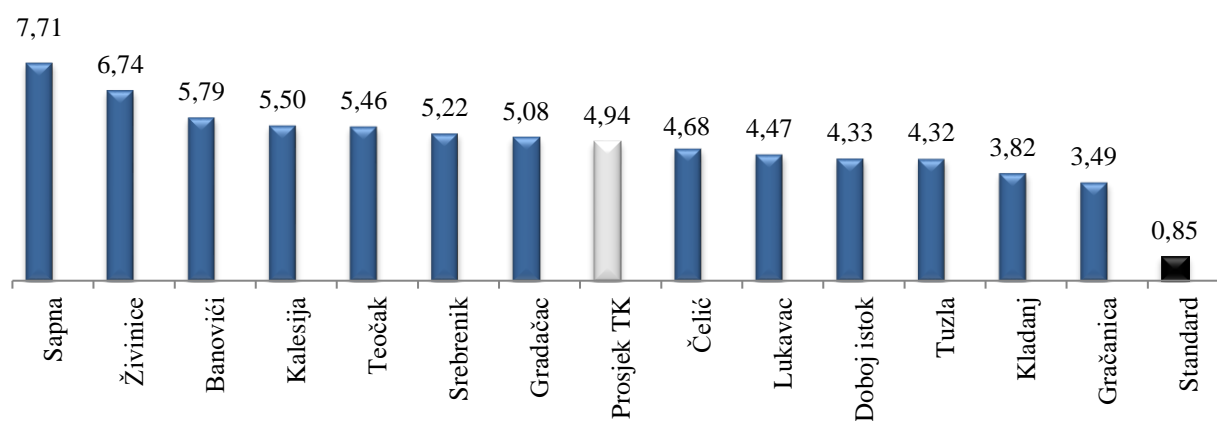
Prosječan broj uzoraka po pacijentu i prosječan broj urađenih analiza po pacijentu u laboratorijskoj djelatnosti u 2015. godini za područje Tuzlanskog kantona prikazani su u tabeli 18.

Tabela 18. Prosječan broj uzoraka po pacijentu i prosječan broj urađenih analiza po pacijentu u laboratorijskoj djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rbr	Vrsta laboratorije		Prosječan broj uzoraka po pacijentu	Prosječan broj urađenih analiza po pacijentu
1	Biohemijska i hematološka	1	1,67	5,01
		2	2,08	6,21
2	Mikrobiološka	1	2,47	3,67
		2	2,14	3,52
3	Parazitološka	1	1,02	1,12
		2	1	1,68
4	Serološka	1	1,19	2,56
		2	1	4,18
5	Bromatološka	1		
		2		
6	Parafiziološka	1		
		2		
7	Imunološki	1	1,27	2,11
		2		
8	Virusološka	1	1,33	2,16
		2		
UKUPNO		1	1,75	4,42
		2	2,06	5,72

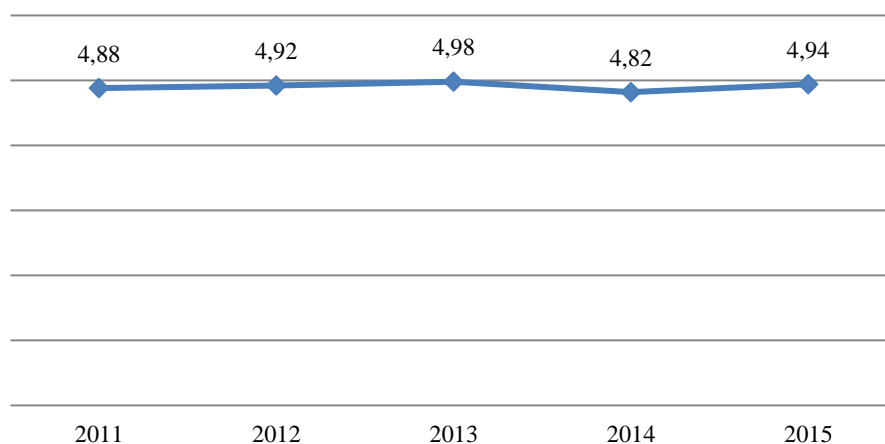
1. bolnička laboratorija
2. vanbolnička laboratorija

Prosječan broj usluga laboratorijske djelatnosti po osiguranom licu na području Tuzlanskog kantona je 4,94, a standard usluga po korisniku godišnje iznosi 0,85 usluga. Domovi zdravlja pružaju usluge laboratorijske djelatnosti iznad standardnog broja (grafikon 22).

Grafikon 22. Broj usluga po osiguranom licu u laboratorijskoj djelatnosti po općinama Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Prosječan broj usluga laboratorijske djelatnosti po osiguranom licu na području Kantona u periodu 2011– 2015. godine je 4,94 i veći je od standarda koji iznosi 0,85 usluga po korisniku godišnje (grafikon 23).

Grafikon 23. Prosjek usluga po osiguranom licu u laboratorijskoj djelatnosti u periodu 2011-2015. godine na području Tuzlanskog kantona

2.6 Realizacija rada u službi za transfuziju krvi

Službe za transfuziju krvi na području Tuzlanskog kantona u toku 2015. godine radile su na 2 punkta i 4 ordinacije i uz angažman 8 doktora, 3 zdravstvena tehničara visoke stručne spreme, 2 viša zdravstvena tehničara i 21 zdravstvenim tehničarom srednje stručne spreme. Pregledan je ukupno 14.976 davaoca krvi od kojih je 9.521 starih i 5.455 novih davaoca krvi od kojih je 2.542 odbijeno. U 2015. godini registrovan je 12.434 davaoc krvi i ukupno je dobijeno 5.363.680 ml krvi.

Najveći broj pregledanih davoca krvi je u Zavodu za transfuziologiju Tuzla gdje je pregledan ukupno 8.521 davaoc krvi od kojih su 6.919 dali krv i od kojih je dobijeno 2.954.190 ml krvi. U Općoj bolnici Gračanica pregledano je 1.670 lica od kojih su 1.486 dali krv i od kojih je dobiveno 715.400 ml krvi.

2.7 Realizacija rada u farmaceutskoj djelatnosti

U 2015. godini farmaceutska djelatnost u okviru Javno zdravstvenih ustanova na području Tuzlanskog kantona radila je na području pet općina. U posmatranom periodu registrovano je ukupno 10 društvenih apoteka kao samostalnih i 12 depoa kao dijelova apoteka, kao i 3 ogranka. Apoteke su radile uz angažman 42 magistra farmacije, 1 zdravstvenog saradnika visoke stručne spreme, 29 farmaceutskih tehničara i 1 zdravstvenog tehničara srednje stručne spreme.

U apotekama na području Kantona u posmatranom periodu izdato je na recept gotovih esencijalnih lijekova 946.752 u vrijednosti od 9.023.605 KM, gotovih ostalih 761.225 u vrijednosti od 5.237.629 KM, magistralnih lijekova 3.097 u vrijednosti od 5.239 KM, lijekova koji sadrže opojne droge 11.018 u vrijednosti od 23.457 KM. U ručnoj prodaji izdato je gotovih lijekova 490.271 u vrijednosti od 2.104.598 KM i magistralnih lijekova 44.971 u vrijednosti od 136.668 KM.

Prema rješenjima Ministarstva zdravstva dostavljenim do kraja 2015. godine registrovano je 160 apoteka sa ograncima i depovima u privatnom sektoru.

Od ukupnog broja registrovanih apoteka, ogranaka i depoa u okviru privatnog sektora za 2015. godinu, 133 privatne apoteke dostavile su izvještaje o radu apoteka i prometu i potrošnji lijekova u apotekama po opštinama, a to su:

- Apoteka Stari Grad Tuzla
- Apoteka Zdravlje Živinice
- Apoteka Ena Pharm Gradačac
- PZU OS Pharm Kalesija sa ograncima (17 Apoteka)
- PZU Ibn Sina Tuzla sa ograncima (21 Apoteka)
- Apoteka Max Pharm Gradačac
- Apoteka Arnika Gračanica
- Apoteka Iris Lukavac
- Apoteka Iris Farm Lukavac
- Apoteka Alma Tuzla
- PZU Eurofarm Centar Sarajevo Tuzla
- Apoteka Solana Tuzla
- PZU Pašević Tuzla
- PZU Mediflor Živinice sa ograncima (4 Apoteke)
- PZU Medex Pharm Banovići sa ograncima (14 Apoteka)
- Apoteka Anea Tuzla
- Apoteka Čerimagić Gračanica
- PZU Eurofarm Edal Tuzla sa ograncima (4 Apoteke)
- Apoteka 8 Mart Živinice
- Apoteka Kofarm Dobož Istok sa ograncima (3 Apoteke)
- Apoteka Viva Pharm Tuzla
- Apoteka Đulović Živinice
- Apoteka Đulović Company Živinice
- Apoteka Lamele Gračanica
- Apoteka Bulevar Tuzla
- PZU Dur Farm Sapna sa ograncima (9 Apoteka)
- PZU Miapharm Kalesija sa ograncima (7 Apoteka)
- Apoteka Green Tuzla
- Apoteka Higia Tuzla
- Apoteka Amica Tuzla
- Apoteka Medica Živinice
- Apoteka Bukinje Tuzla
- Apoteka Ena Pharm Gradačac
- PZU Adonis Lukavac sa ograncima (13 Apoteka)
- Apoteka Amara Srebrenik
- Apoteka Mahmutovac Gračanica
- Apoteka Ajla Poljice Lukavac
- Apoteka Lijek Tuzla
- Apoteka Herba Živinice
- Apoteka Guber Tuzla
- PZU Pharmacon Tuzla sa ograncima (6 Apoteka)
- PZU La Vita Gračanica sa ograncima (5 Apoteka)

Od ukupno registrovanih apoteka u privatnom sektoru 16,87% nije dostavilo zakonom predviđene informacije.

Bolničko - stacionarna zdravstvena zaštita

Parametar broja postelja na jednog doktora medicine i zdravstvenog tehničara po odjeljenjima UKC Tuzla, općim bolnicama i stacionarima Tuzlanskog kantona posmatran je prema broju izvršioca doktora medicine i zdravstvenih tehničara i posteljnim kapacitetima.

2.8 Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara u Univerzitetско kliničkom Centru Tuzla

Na jednog doktora medicine bilo je u prosjeku 3,51 postelja. Registrovano je najviše postelja na jednog doktora medicine na neonatologiji i palijativnoj njezi. Jedan zdravstveni tehničar prosječno je opterećen sa 1,39 postelje. U 2015. godini zdravstveni tehničari su najviše opterećeni na neonatologiji. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara posteljama po odjeljenjima u 2015. godini u bolničkim kapacitetima na području Tuzlanskog kantona prikazana je u tabeli 1.

Tabela 1. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara posteljama po odjeljenjima u UKC Tuzla u 2015. godini

Rb	Odjeljenje	Broj postelja	
		Na doktora	Na zdravstvenog tehničara
1	Klinika za interne bolesti	3,41	1,36
2	Klinika za plućne bolesti	5,88	2,09
3	Klinika za dječije bolesti	3,41	1,50
4	Klinika za hirurgiju	3,27	1,36
5	Klinika za neurohirurgiju	3,75	1,67
6	Klinika za maksilofacijalnu i plastičnu hirurgiju	3,33	1,88
7	Ginekologija	3,47	1,59
8	Akušerstvo	6,11	2,75
9	Infektivno	4,29	1,71
10	O R L	4,56	1,52
11	Oftalmološko	3,25	1,39
12	Neurološko	2,94	1,47
13	Psihijatrisko	3,89	1,94
14	Dermatovenerološko	2,67	1,33
15	Ortopedsko	4,50	1,14
16	Fizijatrisko	3,57	1,00
17	Anestezija	0,63	0,37
18	Kardiovaskularna hirurgija	3,61	0,97
19	Centar palijativne njege- hospis	10,50	1,50
20	Klinika za onkologiju, hematologiju i radioterapiju	3,07	1,00
21	Neonatologija	65,00	5,00
UKUPNO		3,51	1,39

2.8.1 Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Općoj bolnici Gračanica

U Općoj bolnici Gračanica u 2015. godini jedan doktor medicine prosječno je opterećen sa 7,13 postelja po odjeljenjima, a sa 1,91 postelja jedan zdravstvenog tehničara. Registrovano je najviše postelja na jednog doktora medicine na neurologiji i internom odjeljenju. Zdravstveni tehničari su najviše opterećeni na pedijatriji. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja po odjeljenjima Opće bolnice Gračanica prikazana je u tabeli 2.

Tabela 2. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja po odjeljenjima Opće bolnice Gračanica u 2015. godini

Rb	Klinika-odjeljenje	Broj postelja	Kadar		Broj postelja	
			Doktora medicine	Zdravstvenih tehničara	Na doktora medicine	Na zdravstvenog tehničara
1	Interno	26	3	11	8,67	2,36
2	Pedijatrijsko	15	3	4	5,00	3,75
3	Hirurško	24	4	15	6,00	1,60
4	Ginekološko	12	2	6	6,00	2,00
5	Akušersko	10		9	0,00	1,11
6	Neurološko	10	1	8	10,00	1,25
7	Anestezija		2	3	0,00	0,00
8	Neonatologija	10			0,00	0,00
UKUPNO-PROSJEK		107	15	56	7,13	1,91

2.8.2 Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u stacionaru doma zdravlja Gradačac

U stacionaru doma zdravlja Gradačac u 2015. godini jedan doktor medicine prosječno je opterećen sa 10 postelja, a sa 2 postelje jedan zdravstveni tehničar. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Stacionaru doma zdravlja Gradačac prikazana je u tabeli 3.

Tabela 3. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Stacionaru DZ Gradačac u 2015. godini

Rb	Klinika-odjeljenje	Broj postelja	Kadar		Broj postelja	
			Doktora medicine	Zdravstvenih tehničara	Na doktora medicine	Na zdravstvenog tehničara
1	Ginekološko	7	0	2	0,00	3,50
2	Akušersko	3	1	3	3,00	1,00
UKUPNO - PROSJEK		10	1	5	10,00	2,00

2.8.3 Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Banji „Ilidža” Gradačac

U Banji “Ilidža” Gradačac u 2015. godini jedan doktor medicine prosječno je opterećen sa 37,5 postelja, a sa 6,82 postelje jedan zdravstveni tehničar. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Banji “Ilidža” Gradačac prikazana je u tabeli 4.

Tabela 4. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Banji "Ilidža" u 2015. godini

Rb	Klinika-odjeljenje	Broj postelja	Kadar		Broj postelja	
			Doktora medicine	Zdravstvenih tehničara	Na doktora medicine	Na zdravstvenog tehničara
1	Fizikalna medicina i rehabilitacija	150	4	22	37,50	6,82

2.9 Kapaciteti bolničko stacionarne zdravstvene zaštite

2.9.1 Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti UKC-a u Tuzli

Ukupan broj postelja koji posjeduje UKC Tuzla u 2015. godini je 1.341. U 2015. godini bilo je 44.835 liječenih i ispisanih bolesnika, a neispisanih 576 bolesnika. Ispisanim bolesnicima pruženo je 298.335 bolno opskrbnih dana. Broj umrlih je 1.780 ili 3,97% u odnosu na broj liječenih bolesnika. U UKC Tuzla u 2015. godini registruje se i 111 bolesnika koji su se liječili na Psihijatriji – dnevnoj bolnici i koji su ostvarili 6.530 bolno opskrbnih dana liječenja. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti UKC-a u Tuzli u 2015. godini prikazani su u tabeli 5.

Tabela 5. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti u UKC-u za 2015. godinu

Rb	Odjeljenje - Klinika	Postelja	Liječenih bolesnika	Neispisanih bolesnika	BOD-a ispisanih	Umrlih	% Umrlih u odnosu na ispisanu
1	Klinika za interne bolesti	191	6.209	121	57.699	493	7,94
2	Klinika za plućne bolesti	94	1.813	45	25.755	237	13,07
3	Klinika za dječije bolesti	126	2.971	36	17.843	31	1,04
4	Klinika za hirurgiju	121	4.579	48	25.622	71	1,55
5	Klinika za neurohirurgiju	30	928	4	6.108	16	1,72
6	Klinika za maksilofacijalnu i plastičnu hirurgiju	30	1.293	8	4.504	1	0,08
7	Ginekologija	59	2.373	7	7.215	1	0,04
8	Akušerstvo	55	4.746	22	13.279		0,00
9	Infektivno	60	1.629	24	13.406	19	1,17
10	O R L	41	1.511	8	6.299	3	0,20
11	Oftalmološko	39	2.902	8	9.455	0	0,00
12	Neurološko	50	1.567	26	14.602	277	17,68
13	Psihijatrsko	70	1.052	56	19.332	1	0,10
14	Dermatovenerološko	16	375	3	3.126	0	0,00
15	Ortopedsko	81	2.112	39	19.273	56	2,65
16	Fizijatrijsko	50	838	46	17.575	0	0,00
17	Anestezija	31	895	13	5.513	206	23,02
18	Kardiovaskularna hirurgija	65	1.518	8	6.436	36	2,37
19	Neonatalogija	65	3.720	11	8.331	15	0,40
20	Centar palijativne njege- hospis	21	485	10	3.083	254	52,37
21	Klinika za onkologiju, hematologiju i radioterapiju	46	1.319	33	13.879	63	4,78
UKUPNO:		1.341	44.835	576	298.335	1.780	3,66
Psihijatrija- dnevna bolnica			111	14	6.530		

U UKC-u Tuzla u 2015. godini na 1.000 stanovnika prosječno je bilo 90 ispisanih bolesnika i 2,69 postelja. Prosječna dužina liječenja u UKC-u Tuzla iznosila je 6,65 dana, a prosječna zauzetost posteljnog fonda iznosila je 60,95%.

Pacijenti su najduže boravili na fizikalnoj medicini, psihijatriji, ftiziologiji, onkologiji, hematologiji i radioterapiji i neurologiji. Veliku zauzetost posteljnog fonda prikazuju fizikalnoj medicini, internom, onkologiji, hematologiji i radioterapiji, neurolohiji i psihijatriji. Iskorištenost kapaciteta UKC-a Tuzla u 2015. godini prikazana je u *tabeli 6*.

Tabela 6. Iskorištenost kapaciteta UKC-a u 2015. godini

Odjeljenje - Klinika	Na 1.000 stanovnika		Prosječna	
	Broj liječenih ispisanih	Broj postelja	Dužina liječenja	Zauzetost posteljnog fonda
Interno	12,45	0,38	9,29	82,76
Ftiziološko	3,63	0,19	14,21	75,07
Pedijatrsko	5,96	0,25	6,01	38,80
Hirurško	9,18	0,24	5,60	58,01
Klinika za neurohirurgiju	1,86	0,06	6,58	55,78
Klinika za maksilofacijalnu i plastičnu hirurgiju	2,59	0,06	3,48	41,13
Ginekološko	4,76	0,12	3,04	33,50
Akušersko	9,52	0,11	2,80	66,15
Infektivno	3,27	0,12	8,23	61,21
O R L	3,03	0,08	4,17	42,09
Oftalmološko	5,82	0,08	3,26	66,42
Neurološko	3,14	0,10	9,32	80,01
Psihijatrijsko	2,11	0,14	18,38	75,66
Dermatovenerološko	0,75	0,03	8,34	53,53
Ortopedsko	4,23	0,16	9,13	65,19
Fizijatrijsko	1,68	0,10	20,97	96,30
Anestezija	1,79	0,06	6,16	48,72
Kardiovaskularna hirurgija	3,04	0,13	4,24	27,13
Neonatologija	7,46	0,13	2,24	35,11
Centar palijativne njege- hospis	0,97	0,04	6,36	40,22
Klinika za onkologiju, hematologiju i radioterapiju	2,64	0,09	10,52	82,66
UKUPNO:	89,89	2,69	6,65	60,95

2.9.2 Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti u ostalim ustanovama stacionarnog tipa (Stacionar DZ Gradačac, OB Gračanica i Banja "Ilidža" Gradačac)

U 2015. godini ostale bolnice, banje i stacionari na području Kantona raspolagale su sa 267 postelja. U posmatranom periodu liječeno je i ispisan 8.318 pacijenata i neispisano 39 pacijenata koji su nastavili liječenje u 2016. godini. Ostvareno je ukupno 58.163 bolno opskrbnih dana ispisanih pacijenata.

U toku 2015. godine u ostalim bolnicama i stacionarima na području Tuzlanskog kantona umro je 101 pacijent.

U Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Banja Ilidža" Gradačac tokom 2015. godine registrovano je 150 postelja koje opslužuju 4 doktora, 1 zdravstveni tehničar sa visokom stručnom spremom, 5 zdravstvenih tehničara sa višom i 16 zdravstvenih tehničara sa srednjom stručnom spremom. U Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju registrovan je 4.081 pacijent, a pruženo je 42.919 bolno opskrbnih dana. Prosječna zauzetost posteljnog fonda u Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju je 78,39%, a prosječna dužina liječenja 10,52 dana.

U Općoj bolnici Gračanica tokom 2015. godine registrovano je 107 postelja koje opslužuju 15 doktora, 4 zdravstveni tehničar sa visokom stručnom spremom, 1 zdravstvenih tehničara sa višom i 51 zdravstvenih tehničara sa srednjom stručnom spremom. Registrovano je 4.019 pacijenata, a pruženo je 13.815 bolno opskrbnih dana. Prosječna zauzetost posteljnog fonda u Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju je 35,37%, a prosječna dužina liječenja 3,44 dana.

Dužina i ishod liječenja bolesnika i iskorištenost kapaciteta opšte bolnice Gračanice, Stacionara ginekologije i akušerstva Gradačac i Banje Ilidža Gradačac prezentirana je u tabeli 7.

Tabela 7. Dužina i ishod liječenja bolesnika i iskorištenost kapaciteta opštih bolnica i stacionara na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Rb	JZU	Broj postelja	Broj ispisanih	Broj neispisanih bolesnika	Broj BOD-a	Broj umrlih	% Umrli u odnosu na ispisanane	Prosječna dužina liječenja	Zauzetost posteljnog fonda
I	Stacionar Gradačac	10	218	14	1.429	0	0	6,56	39,15
1	Ginekologija	7	214	14	1.426	0	0	6,66	55,81
2	Akušerstvo	3	4	0	3	0	0	0,75	0,27
II	Opća bolnica Gračanica	107	4.019	25	13.815	101	2,51	3,44	35,37
1	Interno	26	868	7	4.222	65	7,49	4,86	44,49
2	Pedijatrija	15	551	0	1.554	0	0,00	2,82	28,38
3	Hirurgija	24	732	12	2.146	7	0,96	2,93	24,50
4	Ginekologija	12	671	2	2.095	0	0,00	3,12	47,83
5	Akušerstvo	10	407	2	952	0	0,00	2,34	26,08
6	Neurologija	10	426	1	2.228	29	6,81	5,23	61,04
7	Neonatalogija	10	364	1	618	0	0	1,70	16,93
III	"Banja Ilidža" Gradačac	150	4.081	0	42.919	0	0	10,52	78,39
1	Fizijatrija	150	4.081	0	42.919	0	0	10,52	78,39
	SVEUKUPNO	267	8.318	39	58.163	101	1,21	6,99	59,68

2.9.3 Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona

Sve ustanove bolničke zdravstvene zaštite na području Kantona raspolagale su sa 1.608 postelja što je za jednu manje u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini liječeno je i ispisan 53.153 bolesnika i neispisano 615 bolesnika koji su nastavili liječenje u 2016. godini.

U toku 2015. godine u svim ustanovama bolničke zdravstvene zaštite na području Kantona izvršeno je 16.988 hirurških operacija. Ostvareno je ukupno 356.498 bolno opskrbnih dana. U UKC-u Tuzla u okviru bolničkih kapaciteta u 2015. godini registruje se i 111 bolesnika koji su se liječili na Psihijatriji u dnevnoj bolnici i koji su ostvarili 6.530 bolno opskrbnih dana liječenja. U toku 2015. godine umrlo je 1.881 bolesnik, od kojih je 21 ili 1,22% obdukovano.

Dužina i ishod liječenja bolesnika i iskorištenost kapaciteta bolnica i stacionara na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini prikazana je u *tabeli 8*.

Tabela 8. Dužina i ishod liječenja u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini

Klinika-Odjeljenje	Broj postelja	Broj ispisanih bolesnika			Za ispisane bolesnike		Broj neispisanih bolesnika
		Svega	Od toga		Broj dana liječenja	Broj hirurških operacija	
			Umrlo	Obduk.			
Interno	217	7.077	558	0	61.921	0	128
Ftiziološko	94	1.813	237	0	25.755	0	45
Pedijatrijsko	141	3.522	31	1	19.397	444	36
Hirurško	145	5.311	78	1	27.768	4.102	60
Klinika za neurohirurgiju	30	928	16	2	6.108	609	4
Klinika za plastičnu i maksilofacijalnu hirurgiju	30	1.293	1	0	4.504	1.286	8
Ginekološko	78	3.258	1	0	10.736	1.526	23
Akušersko	68	5.157	0	0	14.234	2.824	24
Infektivno	60	1.629	19	0	13.406	0	24
O R L	41	1.511	3	0	6.299	1.274	8
Oftalmološko	39	2.902	0	0	9.455	2.612	8
Neurološko	60	1.993	306	1	16.830	0	27
Psihijatrijsko	70	1.052	1	0	19.332	0	56
Dermatovenerološko	16	375	0	0	3.126	0	3
Ortopedsko	81	2.112	56	2	19.273	1.737	39
Fizijatrijsko	200	4.919	0	0	60.494	0	46
Anestezija	31	895	206	12	5.513	0	13
Kardiovaskularna hirurgija	65	1.518	36	0	6.436	574	8
Neonatalogija	75	4.084	15	2	8.949	0	12
Centar palijativne njege-dječiji hospis	21	485	254	2	3.083	0	10
Klinika za onkologiju, hematologiju i radioterapiju	46	1.319	63	0	13.879	0	33
UKUPNO	1.608	53.153	1.881	23	356.498	16.988	615
Psihijatrija - dnevna bolnica	0	111	0	0	6.530	0	14

U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2015. godini na 1.000 stanovnika prosječno je bilo 107 ispisanih bolesnika i 3,22 postelje.

Prosječna dužina liječenja je 6,71 dan, a prosječna zauzetost posteljnog fonda je 60,74%. Prosječna dužina liječenja i prosječna zauzetost posteljnog fonda računata je samo za ostvarene dane liječenja ispisanih bolesnika i prezentirana je u *tabeli 9*.

Tabela 9. Iskorištenost kapaciteta bolničke zdravstvene zaštite u 2015.godini

Odjeljenje - Klinika	Prosječna	
	Dužina liječenja	Zauzetost posteljnog fonda
Interno	8,75	78,18
Pneumoftizijologija	14,21	75,07
Pedijatrija	5,51	37,69
Hirurško	5,23	52,47
Klinika za neurohirurgiju		55,78
Klinika za maksilofacijalnu i plastičnu hirurgiju		41,13
Ginekološko	3,30	37,71
Akušersko	2,76	57,35
Infektivno	8,23	61,21
O R L	4,17	42,09
Oftalmološko	3,26	66,42
Neurološko	8,44	76,85
Psihijatrijsko	18,38	75,66
Dermatovenerološko	8,34	53,53
Ortopedsko	9,13	65,19
Fizijatrjsko	12,30	82,87
Anestezija	6,16	48,72
Kardiovaskularna hirurgija	4,24	27,13
Neonatologija	2,19	32,69
Centar palijativne njege- hospis		40,22
Klinika za onkologiju, hematologiju i radioterapiju	10,52	82,66
UKUPNO	6,71	60,74

Iskorištenost kapaciteta u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine prikazana je u tabeli 10.

Tabela 10. Iskorištenost kapaciteta u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2011-2015. godine

Iskorištenost kapaciteta u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti	2011	2012	2013	2014	2015
Broj postelja	1.612	1.609	1.609	1.609	1.608
Broj ispisanih na 1000 stanovnika	108	105,66	106	107	107
Broj postelja na 1000 stanovnika	3,22	3,22	3,22	3,22	3,22
Broj ostvarenih BOD-a	387.914	368.879	365.309	365.647	356.498
Prosječna dužina ležanja	7,16	6,99	6,91	6,87	6,71
Prosječna zauzetost posteljnog fonda	65,93	62,81	62,2	62,26	60,74

PROSTOR I LOKALITETI
ZDRAVSTVENIH USTANOVA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Rb	Naziv zdravstvene ustanove	Lokaliteti
1	DOM ZDRAVLJA BANOVIĆI	Ukupno 11 lokaliteta
		Dom zdravlja Banovići
		Treštenica
		Selo Banovići
		Oskova
		Seona
		Pribitkovići
		Ribnica Brezovača
		Omazići
		Čubrić
		Borac Aljkovići
Tulovići		
	DOM ZDRAVLJA ČELIĆ	Ukupno 4 lokaliteta
		Dom zdravlja Čelić
		Vražići
		Humci
3	DOM ZDRAVLJA DOBOJ ISTOK	Ukupno 5 lokaliteta
		Dom zdravlja Doboj Istok
		Velika Brijesnica
		Mala Brijesnica
		Stanić Rijeka
4	DOM ZDRAVLJA GRAČANICA	Lukavica Rijeka
		Ukupno 13 lokaliteta
		Dom zdravlja Gračanica
		Stjepan Polje
		Malešići
		Lukavica
		Soko
		Doborovci
		Džakule
		Prijeko Brdo
		Škahovica
		Donja Orahovica
		Gornja Orahovica
Miričina		
Vranovići		
5.	DOM ZDRAVLJA I STACIONAR GRADAČAC	Ukupno 8 lokaliteta
		Stacionar
		Dom zdravlja Gradačac
		Vučkovci
		Zelinja
		Međeđa Donja
		Srnice
		Mionica
Rajska		
6.	DOM ZDRAVLJA KALESIJA	Ukupno 10 lokaliteta
		Dom zdravlja Kalesija
		Hrasno
		Tojšići
		Vukovije
		Gornji Rainci
		Memići
		Gojčin
		Gornje Vukovije
		Vakcinacija
Donji Rainci		

7.	DOM ZDRAVLJA KLADANJ	Ukupno 3 lokaliteta
		Dom zdravlja Kladanj Stupari Tuholj
8.	DOM ZDRAVLJA LUKAVAC	Ukupno 14 lokaliteta
		Dom zdravlja Lukavac Panjik Jaruške Milino selo Prokosovići Šikulje Turija Gnojnica Puračić Duboštica Donje Poljice Gornje Poljice GIKIL Devetak
9.	DOM ZDRAVLJA SREBRENİK	Ukupno 8 lokaliteta
		Dom zdravlja Srebrenik Tinja Podorašje Duboki Potok Sladna Špionica Brezik Seona
10.	DOM ZDRAVLJA TEOČAK	Ukupno 3 lokaliteta
		Dom zdravlja Teočak Snježnica Bilalići
11.	DOM ZDRAVLJA TUZLA	Ukupno 25 lokaliteta
		Dom zdravlja Tuzla Centar za edukaciju Slavinovići Par Selo Previle Bukinje Lipnica Mikrostanica Husino Kiseljak Ljubače Gornji Pasci Kovačevo Selo Simin Han Dokanj Breške Mramor Gornja Tuzla Tušanj Solana Termoelektra Hak Dobrnja Sjenjak Solina
12.	DOM ZDRAVLJA SAPNA	Ukupno 7 lokaliteta Dom zdravlja Sapna Goduš

		Međiđa
		Klisa
		Rastošnica
		Vitinica
		Nezuk
		Ukupno 20 lokaliteta
		Dom zdravlja Živinice
		Đurđevik
		Svojat
		Gračanica
		Gornje Dubrave
		Donje Dubrave
		Šerići
		Tupkovići
		Podgaj.-Kuljan
13.	DOM ZDRAVLJA ŽIVINICE	Priluk
		Suha
		St. Đurd.-Kovači
		Gornja Lukavica
		Gornja Živinice
		Donja Lukavica
		Šerići - Bučik
		Šišići
		Gornja Višća
		RMU Đurđevik
		PK Dubrave
14.	BANJA"ILIDŽA"GRADAČAC	
15.	ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TK TUZLA	
16.	KLINIČKI CENTAR TUZLA	
17.	OPĆA BOLNICA GRAČANICA	

VIII ZAKLJUČCI

- Na području trinaest općina Tuzlanskog kantona na površini od 2.649 km² živi 449.766 stanovnika. Prosječna gustina naseljenosti kantona je 188 stanovnika na km². Gustina naseljenosti veća od prosjeka Kantona evidentirna je na području šest općina: Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Teočak, Tuzla i Živinice. Najmanja gustina naseljenosti je na području općine Kladanj;
- Stopa nataliteta sa 8,04‰ niža je za 1,06‰ od desetogodišnjeg prosjeka Kantona (9,1‰). Najniža vrijednost nataliteta, registrovana je u Sapni (5,07‰), a najviša u Doboj Istoku (10,13‰);
- Opšti mortalitet se u desetogodišnjem periodu kreće sa prosječnom stopom od 7,5‰. U 2015. godini registrovana stopa mortaliteta za područje Tuzlanskog kantona iznosila je 8,57‰. Najniža stopa mortaliteta registrovana je u općini Sapna (6,18‰), a najviša u općini Doboj Istok (11,70‰);
- Stopa mrtvorodenosti od 5,98‰, za 0,78‰ je viša od desetogodišnjeg prosjeka (5,2‰). Prema Prijavi porođaja (Obr. br.03-21-63) registrovano je 24 mrtvorodne djece;
- Stopa smrtnosti dojenčadi u desetogodišnjem periodu na području Tuzlanskog kantona je kontinuirano niska. U 2015. godini iznosila je 8,23‰. Najviša stopa registrovana je u općini Teočak (35,71‰), a najniža u općini Srebrenik (2,80‰);
- Vodeći uzroci umiranja na području Tuzlanskog kantona u 2015. godini su povišen krvni pritisak, moždani udar, srčani infarkt, zastoj srca, srčana insuficijencija, hronična ishemična oboljenja srca i kardiomiopatija;
- U ukupno registrovanom obolijevanju (442.869), u okviru primarne zdravstvene zaštite ukupnog stanovništva, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 281.172 ili 63,5%;
- Vodeći uzroci obolijevanja su: akutne infekcije gornjih disajnih puteva, povišeni krvni pritisak, bronhitis i bronhiolitis, šećerna bolest, te simptomi i nenormalni klinički i lab. nalazi;
- U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2015. godini, registrovano je ukupno 46.462 liječenja oboljelih sa područja Tuzlanskog kantona. Od ukupnog broja ostvarenih liječenja u bolničkim kapacitetima, liječenja oboljenja cirkulatornog sistema zauzimaju prvo mjesto sa učešćem od 13,89%, slijede oboljenja organa za varenje sa 10,18%, a na trećem mjestu su maligne neoplazme u procentu od 8,82% u ukupnom broju ostvarenih liječenja;
- Najučestaliji pojedinačni uzroci bolničkog liječenja registrovani iz grupe oboljenja cirkulatornog sistema u 2015. godini su moždani udar, akutni infarkt miokarda, hronična ishemična oboljenja srca, angina pectoris i povišen krvni pritisak;

- Stopa incidence malignih oboljenja za područje Tuzlanskog kantona iznosila je 152/100.000 stanovnika, a kao najučestalje lokalizacije malignomi registrovani su: su pluća i bronh, dojka, te grlić i tijelo materice;
- Najčešći razlog bolničkog liječenja pacijenata zbog oboljenja iz grupe koštano mišićnih bolesti bili su poremećaji intervertebralnih diskova i seropozitivni reumatoidni artritis;
- Od šećerne bolesti liječena su 924 pacijenata, u najvećem procentu od insulin novisnog tipa šećerne bolesti (77,92%);
- Pacijenti sa poremećajima mentalnog zdravlja najčešće su hospitalizirani zbog poremećaja raspoloženja 33,33 % i poremećaja iz grupe shizofrenija, shizopatija i halucinacija (19,59 %);
- Zbog povreda i trovanja liječeno je 2.227 pacijenata. Spoljašnji uzroci povreda i trovanja registrovani su za 20% dijagnoza povreda i trovanja. Vodeći poznati spoljašnji uzroci povreda su padovi (14,50%);
- Najčešće registrovane kongenitalne malformacije kod hospitaliziranih pacijenata bile su malformacije polnih organa i urinarnog sistema;
- Prekidi trudnoće vršeni su u javnim (90%) i privatnim (10%) zdravstvenim ustanovama. Stopa prekida trudnoće žena starosti 15 i više godina iznosila je 5,68/1000;
- Tokom 2015.godine na području Tuzlanskog kantona registrirano je ukupno 4013 oboljelih osoba od zaraznih i parazitarnih oboljenja što je porast za 34,26% u odnosu na prethodnu godinu. Stopa obolijevanja je iznosila 8,04 /1000 stanovnika,
- Deset vodećih oboljenja čine 96,36 % morbiditeta od zaraznih oboljenja. Vodeće bolesti su varicellae sa 1131 oboljele osobe, potom morbili- 1035, enterokolitis 990, tuberkuloza 220 te 215 slučajeva nosokomijalnih infekcija,
- U starosnoj strukturi oboljelih od zaraznih oboljenja prijavljenih na pojedinačnim prijavama, slično kao i prošle godine dominira uzrast od 0-6 (31,23%) i 25-49 godina (20,29%) dok je najmanje oboljelih uzrasta preko 65 godina (7,39%),
- Tokom godine na području TK registrovane su tri epidemije zaraznih i parazitarnih oboljenja (dvije enterocolitis acuta sa 143 oboljele osobe i Toxiinfectio alimentaris-37 oboljelih osoba)
- Letalitet od zaraznih oboljenja je iznosio 0,52% te je registrovan 21 smrtni ishod kao posljedica zaraznih oboljenja i to: 13 kao posljedica tuberkuloze, 6- Influenze te po jedna smrt kao posledica sepse i enterocolitisa.

- U analiziranom periodu na području TK zabilježen je porast broja oboljelih od morbila u odnosu na prethodne godine. Epidemija morbila je proglašena krajem 2014. godine te se nastavila i u 2015. godini sa najvećim brojem oboljelih u prva dva mjeseca. Najveći broj oboljelih je sa područja općina Lukavac (39,0%) i Tuzla (14,8%). Oboljenje je najčešće registrovano kod osoba od 0-6 (31,11%) i 15-24 godina starosti (24,83%).
- Tuberkuloza je konstantno, niz godina prisutna i visoko rangirana zarazna bolest u morbiditetu i mortalitetu stanovništva. U petogodišnjem analiziranom periodu evidentna je tendencija blagog pada broja oboljelih uz najmanje registriranih oboljelih osoba tokom 2015. godine što je cilj nastaviti u narednom periodu. Najviše oboljelih se registrira na području općine Tuzla (24,6%) a starija populacija češće obolijeva. U istom periodu registrira se 5 slučajeva tuberkuloznog meningitisa.
- Unazad nekoliko godina scabies se nalazi među vodećim zaraznim bolestima. Tokom 2015. godine registrovano je 199 slučajeva oboljenja (24,9% manje nago prošle godine) sa stopom od 0,4/1000 stanovnika. Najviše oboljelih je sa područja općina Srebrenik (20,6%) i Živinice (15,07%). Na području općina Doboj Istok i Teočak nije prijavljen nijedan slučaj. Bolest se najčešće javljala u skupini 7-14 godina (24,62%) i 0-6 godina (20,1%) tokom cijele godine a najviše tokom jesenjih i zimskih mjeseci.
- Leptospiroza je zoonoza koja se kontinuirano registrira, uglavnom sporadično, naročito tokom jeseni, na čiju pojavu značajno može uticati povećanje brojnosti glodara. Tokom ove godine bilježi se smanjenje broja oboljelih za 71,2% i opet je najučestalija u općinama Srebrenik i Živinice.
- U 2015. godini registrovano je 410 povreda ljudi od strane životinja, od strane životinje poznatog (50,49%) i nepoznatog vlasnika (46,58%) uz značajan porast učešća povreda od strane divljih životinja (2,93%) pri čemu su povrede najčešće nanesene od strane pasa (84,6%) i mačaka (11,2%).
- Tokom 2015. godine dostignuta je zadovoljavajuća pokrivenost većim brojem vakcina iz obaveznog Programa imunizacije, kako kod ciljne grupe planiranih obveznika tako i kod djece starijih/nevakcinisanih dobnih skupina, izuzev OPV² i TT vakcinom, kao i MRP^{1,2}, Hib^{1,2} i DTPa IPV^{1,2} vakcinom u revakcinaciji, koju treba intenzivirati u narednom periodu, s ciljem povećanja obuhvata obveznika preko 95% za OPV vakcinu odnosno 90% za ostale vakcine.
- Cjelokupni Tuzlanski kanton se snabdijeva vodom za piće putem gradskih vodovoda. Kondicioniranje vode se obavlja u vodovodima na općina Banovići, Gradačac, Kalesija, Lukavac, Živinice, Teočak, Tuzla, dok se u ostalim opštinskim vodovodima samo vrši dezinfekcija. Tačan broj stanovnika koji koristi vodu iz lokalnih i individualnih vodovoda je neprecizan i takve vodne sisteme koriste stanovnici u ruralnim područjima svake općine na kantonu.

- Odvodna kanalizaciona mreža postoji u svih 13 opština Kantona, sa napomenom da u opštinama Doboj Istok i Teočak nisu centralizovane. Dotrajalost mreže je 10%-80%. Postoji 11 deponija za odlaganje krutog otpada, dok opština Doboj-Istok koristi deponiju opštine Doboj (Republika Srpska), kao i Sapna koja svoj otpad odlaže u Zvorniku. Opština Teočak koristi kruti otpad konačno odlaže u Bijeljini.
- Kvalitet vodotoka je zabrinjavajući usljed nedostatne brige i svjesnosti o mogućem negativnom uticaju na zdravlje.
- Na teritoriji Tuzlanskog kantona postoji veliki broj javnih vodnih objekata iz kategorije lokalnih i individualni bez jasno definisanog vlasnika što predstavlja zdravstveni rizik za opštu populaciju zbog manjkavosti u monitoringu kvaliteta takve vode.
- Od 2003. godine se prate parametri aerozagađenja i to ugljen monoksid, azotni i sumporni oksidi, ozon i suspendovane materije. Kontrolu kvaliteta zraka u skladu sa Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definisanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine FBiH“, broj: 1/12) vrši nadležno Ministarstvo za prostorno planiranje i zaštitu okolice na području općine Tuzla. U toku 2015. godine informacije o kvalitetu zraka nisu kompletne za cijelu godinu zbog izmještanja ministarstva i kvara servera te su prikazane samo za grad Tuzlu kao prosječne mjesečne vrijednosti za svaku zagađujuću materiju.
- U vrijeme prekoračenja utvrđenih satnih vrijednosti definisanih za epizode pripravnosti, upozorenja i uzbune pomenute epizode se nisu proglašavale obzirom da izmjerene satne koncentracije ovih zagađujućih materija nisu prelazile vrijednosti na način definisan članom 5. važećeg Plana interventnih mjera u slučajevima izuzetne zagađenosti zraka („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 1/15).
- Na kvalitet zraka značajno utiču emisije iz industrije, saobraćaja i individualnih ložišta, kao i trenutni meteorološki uslovi na određenom području. Iz tog razloga je kvalitet zraka na području Grada Tuzla znatno lošiji u zimskom periodu, kada je grejna sezona, nego u ljetnom periodu.
- Dugoročne mjere koje se mogu preduzeti u cilju poboljšanja kvaliteta zraka su: nastavak procesa toplifikacije u gradu Tuzla, zamjena energenta u individualnim ložištimu u kojima se koristi ugalj kao energent, sa nekim ekološki prihvatljivijim energentom kao što je pelet, plin, povećanje broja autobusa gradskog saobraćajnog preduzeća koji koriste plin, umjesto dizel goriva te općenito poticanje ugradnje plinskih sistema u vozila, uvrštavanje trolejbusa u sistem javnog gradskog saobraćaja, uvođenje takozvanog „zelenog vala“ na raskrsnicama gdje je to tehnički moguće, uvođenje sistema odsumporavanja u pogonima termoelektrane Tuzla.
- Rukovođenje medicinskim otpadom se u svim zdravstvenim ustanovama vrši na primjeren način osim u JU DZ Kladanj gdje se i pored postojanja Plana o zbrinjavanju medicinskog otpada isti ne selektira.

- Rezultati preventivnih aktivnosti u školama ukazuju na potrebu nastavka praćenja faktora rizika u školskoj sredini s cijem smanjenja zdravstvenih problema uzrokovanih zagađenom sredinom u kojoj borave djeca.

PRIVATNE ORDINACIJE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Mjesto	Vlasnik	Adresa	Kontakt telefon
I Ginekološke ordinacije					
1	Ginekološka ordinacija "Dr Mujić"	Banovići	Dr Ermina Mujić	Husinske bune 9	876-320?-promjenila adresu
2	Ginekološka ordinacija "Ćerimagić"	Gračanica	Dr Hamdija Ćerimagić	Ul. Čiriš br. 42	706-536
3	Ginekološka ordinacija "Ginekološko akušerska ordinacija Dr Omeragić"	Gračanica	Dr Omer Čampara	Ul. Luke br. 33	786-763
4	Ginekološka ordinacija Dr.Šuvalić	Gračanica	Dr Munevera Šuvalić	Hadžikadijina 25	
5	Ginekološka ordinacija "Dr Mujkanović"	Kalesija	Dr Sulejman Mujkanović	Ul. Žrtava genocida u Srebrenici	061-739-820
6	Privatna ginekološka ordinacija "Žena i dijete"	Srebrenik	Dr Emina Mušić	Čehaje, Metlik b.b.	645-066
7	Ginek.perinat.ordin.sa ultrazv. i hormonal. dijagnostikom "Omeragić"	Tuzla	Dr Feda Omeragić	Ul. Seadbega Kulovića br. 2	262-622
8	PZU "Hajder" IPRV	Tuzla	mr sci.dr Elmira Hajder	Behram-begova ulica br 7	282-201, ensarh@bih.net.ba
9	PZU Zavod za humanu reprodukciju "Dr Balić"	Tuzla	Prof.dr Devleta Balić	Ul. Kojšino br. 25	257-358,260-650
10	Specijalistička ginekološka ordinacija "Dr Blitvić"	Tuzla	Prim. dr Azra Blitvić	Stupine B-9, L5-1A	061/141-109, zblitvic@hotmail.com
11	Specijalistička ginekološka ordinacija "Medica-II"	Tuzla	Prim. dr Vesna Stilinović	Ul. Valtera Perića br. 8	061-954-545 276-161
12	Ginekološka ordinacija "Dr Mahira Jahić"	Tuzla	Doc.dr med.sci Mahira Jahić	Trg slobode, Barok 03	
13	PZU Ginekološka poliklinika "Korak do života"	Tuzla	Tinjić dr Suada	Pasaž, Ilica I inženjerske brigade bb	
14	Ordinacija Zukić Srebrenik	Srebrenik	dr.Ibrahim Zukić	Oslobodilačke brigade 211	
15	Ordinacija "Dr. Kavgić"	Živinice	Dr. Kavgić Sefer	Ul.Oslobodenja broj 49	
II Internističke ordinacije					
1	Privatna ordinacija interne medicine "Dr Rizah Delić "	Gračanica	Prim. dr Rizah Delić	Ul. Sarajevska br. 6	702-792
2	Ordinacija interne medicine "Dr. Salihbašić"	Gračanica	Dr. Salihbašić Muhamed	Ul.Muhameda S.Mašića bb	061-178-726
3	Specijalistička internistička ordinacija sa ultrazvukom "Dr Bajramović"	Gradačac	Dr Sead Bajramović	Ul. Hasana Kikića b.b.	801-727
4	Ordinacija za oftalmologiju "dr. Pašić" Tuzla	Tuzla	Dr.Ibrahim Pašić	Ul. Turalibegova br. 15	
5	Internističke ordinacija "Inka"	Tuzla	Dr.Karamujić Indira	Ul.M.M.Dizdara,Stupine B7 Lamela 6	
6	Internističke ordinacija "Medikus"	Živinice	Doc. dr Katica Martinović	Blok III, broj 22	062/368-555 ili 535
III Oftalmološke ordinacije					
1	PZU Oftalmološka poliklinika "Optiks"	Srebrenik	Prim. dr Kemija Slanjankić	Ul. 1 marta br. 3	640-740
2	"Očna ordinacija Šahinpašić"	Živinice	dr.Vesna Šahinpašić	29 novembra 9A	061-424-825, emirsahinpasic@hotmail.c
IV Ordinacije dermatovenerologije					
1	"Dermatološko-kozmetički centar Farah"	Tuzla	Doc. dr Edin Suljagić	Ul. Dr Ivana Ribara br. 15	061-733-306
V Ordinacije fizikalne medicine					
1	Ordinacija za fizioterapiju "Vita"	Tuzla	Vesna Altumbabić (nosilac privatne prakse) dr Jerko Tunjić	Ul. Albina Herljevića br. 14	
VI Ordinacije hirurgije					
1	"Centar za plastičnu hirurgiju Berberović"	Tuzla	Dr Zlatko Berberović	Ul. Turalibegova br. 5	061-178-420
2	Hiruška ordinacija "dr. Durić" Živinice	Živinice	Dr.Durić Sadik	Prva Ulica br.51	
3	Hirurška ordinacija Dr.Daffala	Gračanica	Daffalla Adil	Hajdarovac 8	
VII Ordinacije medicine rada					
1	Ordinacija medicine rada "Dr Čanić"	Kalesija	Dr Ismet Čanić	Ul. Tojšići br. 2	
2	PO Medicine rada "dr Mujačić"	Tuzla	dr Smajil Mujačić	Dragodol 25	289-500

PRIVATNE ORDINACIJE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Mjesto	Vlasnik	Adresa	Kontakt telefon
VIII Ordinacije neuropsihijatrije					
1	Specijalistička psihijatrijska ordinacija "Dr Sijerčić" Tuzla	Tuzla	Prim.dr Zoraj Sijerčić	Ul.Pašage Mandžića br.32	061-138-499
IX Ordinacije opće medicine					
1	Ordinacija opšte medicine " Medicus -A"	Gračanica	Dr Nizama Salihefendić	Ul. Mustafe Rešidbegovića br. 2	703-178
2	"Ordinacija opće medicine"	Živinice	Dr Husnija Majdančić	ZPC "Čardaklija"	N
3	Ordinacija opće medicine "Medica"	Tuzla	Dr Branka Antić-Štauber	Ul. Kralja Tvrtka Prvog br. 8	225-447,276-161
X Ordinacije ORL					
1	Specijalistička ordinacija za uho, grlo, nos "Halilović"	Gradačac	Dr Asim Halilović	Hazna bb	061/763-138
XI Ordinacije pedijatrije					
1	Specijalistička pedijatrijska ordinacija "Pedijatrija"	Tuzla	Dr Jahia Alabajči	Ul.Đure Đakovića br.46 Tuzla	204-200,694-193
XIII Pneumoftziološke ordinacije					
XIV Psihologija					
1	PP iz medicinske psihologije "Ajna"	Tuzla	Snežana Sarihodžić	Filipa Kljajića 22	237-852
XV Porodična medicina					
1	PO Porodične medicine "Salus"	Tuzla	dr Almir Azabagić	Dragodol 25	289-500
2	Ordinacija porodične medicine Dr Djedović	Tuzla	dr.Djedović Jasminka	Irac Krečanska 17-19	
3	PO porodične medicine "Hujdurović"	Tuzla	dr Džemil Hujdurović (ima PAT)	III tuzlanske brigade 7	
XVI Urološka ordinacija					
1	Urološka ordinacija "Dr.Prašo" Gradačac	Gradačac	dr.Hasan Prašo (spec.urolog)	Hazna bb	
XVII Ultrazvučna dijagnostika i laboratorijske ordinacije					
1	Specijalistička ordinacija "Prim.dr.med.Amila Halilčević, radiološki"	Tuzla	dr.Amila Halilčević	Slavinovići, Ušće, C-9	
2	Mikrobiološko-parazitološki laboratorija "P3 Lab InV"	Tuzla	Dipl.ing.medicinsko laboratorijske dijagnostike	Ul Albina i Franje Herljevića 1	
3	Medicinsko biohemijski laboratorij Extralab Tuzla	Tuzla	Dipl.ing.medicinsko laboratorijske dijagnostike	Univerzitetska br.16 RK Tuzlanka	
4	Medicinsko biohemijski laboratorij Central Lab	Gradačac	Dr.spec.bio.Kurtić Adnan	Ul.Josipa Šibera broj 3	
Poliklinike					
1	Zdravstvena ustanova "Plava Poliklinika"	Tuzla	Dr Džemil Hujdurović Dr Senada Hujdurović, Munever Kapidžić, Džemila Čatić i Husejn Kuluglija	Ul. Mikelje Tešića br. 5	393-111
2	PZU Poliklinika "Azabagić" Tuzla	Tuzla	dr Alija Azabagić	Ul. Klosterska br. 5	
3	Medicinsko - dijagnostički centar (MDC)	Tuzla	Poliklinika "Azabagić" Tuzla	Ul. M.T.Uče 21	257-234
4	Privatna poliklinika "Mediscan" Tuzla	Tuzla	dr Mohamed Mahmud, dr Srećko Tunjić	Maka Dizdara 28	261-254?
5	PZU Lječilište Aqua Bristol Tuzla	Tuzla	Mersada Salihović	Maršala Tita bb, Lamela B	
6	PZU Poliklinika Medical Irac	Tuzla	dr.Djedović Nedžad i dr.Djedović Mirsdaa	Irac Krečanska 17-19	
7	PZU Poliklinika "Life m"	Tuzla	Dr.Mehmed Halilović	Stupine B3/II	277-666
Bolnice					
1	Zdravstvena ustanova Specijalna bolnica "Centar za srce"	Tuzla	v.d.direktor Dževdet Granov	Trg oslobođenja br.4-Alekse Šantića 8	309-241

PRIVATNE STOMATOLOŠKE ORDINACIJE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
Općina Banovići				
1	Stomatološka ordinacija "Brigić" Banovići	dr Enver Brigić	Ul. Zanatska 22	
2	Stomatološka ordinacija Dr.Amela Brigić	dr.Amela Brigić	Ul. 10.Septembra br.45	
3	Stomatološka ordinacija "Dr Tepić" Banovići	dr Dževad Tepić	Ul.Božićka Banovića broj 18	061-631-411
Općina Doboj Istok				
1	Stomatološka ordinacija "DR.BRKIĆ"Polje bb Doboj Isto	dr.Brkić Ervin	Polje bb	
Općina Gračanica				
1	Specijalistička stomatološka ordinacija "Medicom" Gračanica	dr Vesna Rešidbegović	Ul. 22. divizije br. 11C	703-275
2	Stomatološka ordinacija "Eurodent" Gračanica	dr Živko Todorović	Ul. Vedada Džonlića br. 10	706-866
3	Stomatološka ordinacija "Čatović" Gračanica	dr Sanjin Čatović, dr Čatović Amarela	Ahmeta Šiljića 3	706-045
5	Stomatološka ordinacija "Avdagić" Gračanica	dr Omer Avdagić	A.paše Budimlije bb	N
6	Stomatološka ordinacija "Glušac" Gračanica	dr Glušac Mirza	Ahmeta Šiljića 14	
7	Stomatološka ordinacija "Dentamedic" Gračanica	Čehajić dr Nihad i Čehajić dr Anisa	Vedada Đonlića 10	
Općina Gradačac				
1	Stomatološka ordinacija "Ljepši osmjeh" Gradačac	dr Ramiz Ajanović	Ul. Josipa Šibera br. 24	818-800
2	Stomatološka ordinacija "S-Dent" Gradačac	dr.Šabanović Selma	Gradačac Ul.7 Bataljona bb	
Općina Kalesija				
1	Stomatološka ordinacija "Dental-Art"	dr Husić Amra	Rainci Gornji b.b.	061/880-016
2	Stomatološka ordinacija Dr.Sumedina	dr.Balvanović Sumedina i dr.Hadžić	Ul. Patriotske lige broj 6	
Općina Kladanj				
1	Stomatološka ordinacija "U-Dent" Kladanj	dr Uzeir Jusupović	Ul. Fadila Kurtagića b.b.	621-232
2	Stomatološka ordinacija "Medent" Kladanj	dr Mediha Tutić	Kladanjske brigade 35	N
Općina Lukavac				
1	Stomatološka ordinacija "Karić dr Alija" Lukavac	dr Alija Karić	Trg Bremena b.b.	N
2	Zubna ordinacija "Lukavac"	dr Muradif Salibašić	Trg Bremena b.b.	N
3	Stomatološka ordinacija "Imamović" Lukavac	dr Izudin Imamović	Ul.Muhameda Hevajia Uskufi	N
Općina Srebrenik				
1	Stomatološka ordinacija "Studij Stoma" Srebrenik	dr Avdo Babović	Ul. 21. srebreničke brigade b.	061-140-221
2	Zubna ordinacija "Medident" Srebrenik	dr Osman Mušić	Alije Izetbegovića bb	645-066
3	Zubna ordinacija sa zubotehničkim laboratorijem "Dental Plus" S	dr Dževad Drapić	Ul. Maršala Tita br. 75	035-645-172
Općina Tuzla				
1	Privatna stomatološka ordinacija "Dr Snežana Vasić" Tuzla	dr Snežana Vasić	Slatina br. 11	282-444
2	PZU "Stomatološka poliklinika Muradbegović" Tuzla	dr Mirsad Muradbegović	Malkočeva br 3	035/261-280,
3	Specijalistička stomatološka ordinacija "Ortodont" Tuzla	dr Vladimir Mihajlović	Ul. Envera Šiljka br. 31	227-169
4	Stomatološka ordinacija "Affa" Tuzla	dr Armela Fočić	Stupine B-9	253-545-- 061-151-793
5	Stomatološka ordinacija "Biodent" Tuzla	dr Nezaheta Tanović	Mirze Delibašića 11	061-857-498

PRIVATNE STOMATOLOŠKE ORDINACIJE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
6	Stomatološka ordinacija "Ordinacija Alajbači" Tuzla	dr Edina Hujdurović - Alajbači	Ul. Đure Đakovića br. 46	204-200
7	Stomatološka ordinacija "Trešnjo" Tuzla	dr Enver Trešnjo	Ul. Maka Dizdara bb Stupine	061-151-008,dr.trsnjo@gmail.com
8	Zubna ordinacija i zubotehnički laboratorij "Ardent" Tuzla	dr Ramiz Arnautović	Ul. Maršala Tita br. 12	256-544
9	Zubna ordinacija "Dr Hodžić" Tuzla	dr Asim Hodžić	Ul. Ismeta Mujezinovića br. 2	N
10	Zubna ordinacija "Selimović" Tuzla	dr Amar Mazalović	Krečanska do br.2	280-778
11	Privatna stomatološka poliklinika "Huskanović" Tuzla	dr Muhamed Huskanović	Ul. Topolica br. 1	061-653-938
12	Zubna ordinacija sa zubotehničkim lab."Šabić" Tuzla	dr Faik Šabić	Ul. Maršala Tita br. 199	256-256,276-310
13	Somatološka ordiacija PRIMADENT Tuzla	dr.Esana Kavazbašić-Huskanović	Ul.Krečanska br. 17 i 19 Tuzla	
14	Stomatološka ordinacija "Dr.Ibrišimović" Tuzla	dr.Rasemi Ibrišimović	UL.Prve Tuzlanske brigade br.1	
15	"Novodent" Tuzla	dr Huskanović Amer	Branislava Nušića 5A	286-331
16	Specijalistička stomatološka ordinacija "Dr.Amela Tučić"	dr Amela Tučić	Stupine B 6	
17	Stomatološka ordinacija "Hadžiefendić" Tuzla	dr.Hadžiefendić Nedim	UL.Alije Izetbegovića br.31	
18	Stomatološka ordinacija DENTAL STUDIO JOLDIĆ Tuzla	dr.Joldić Edin	Ismeta Mujezinovića br.22 Sjenjak	
Općina Živinice				
1	Ordinacija opšte stomatologije "Vivadent" Živinice	dr Enver Paočić	Zanatsko poslovni centar "Be	061-734-921
2	Zubna ordinacija "A-Dent" Živinice	dr Avdo Butković	Meše Selimovića 13	061-150-618
3	Zubna ordinacija "Dr Zukić" Živinice	dr Senaid Zukić	16.Septembar 1	278-735

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
Općina Banovići				
1	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Ogranak 1 Banovići	mr.ph.Edin Žunić mr.ph.Sedina Mujezinović	119 muslimanske brigade 13	871-316
2	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići	mr.ph.Nedžad Mulavdić	Ul. Armije BiH broj 54	035-874-734
3	PZU Apoteka "Miapharm"-Miapharm 3	mr.ph. Halilčević Lejla	Banovići selo-Centar	
4	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići Ogranak 2	mr. ph.Nihada Goletić	Zanatska 34	035-874-260
Općina Čelić				
1	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići-Ogranak 5, Čelić	mr.ph.Avdichević Merisa	Zlatana Šadića Zlaje 40	
2	PZU Apoteka Bosnafarm-Group Čelić	mr.ph. Muris Čajić	Osmana Smajića Seje br.11 Šibošnica-Čelić	
3	PZU Medex Pharm Banovići-Depo Vražići Čelić	mr.ph.Šadić Admira	Vražići bb Čelić	
4	Apoteka "Centar 2 " Čelić	mr.ph.Mira Simikić	Ul. Alije Izetbegović br. 53	660-915
Općina Doboj Istok				
1	Apoteka "Kofarm" Brijesnica Velika	mr.ph. Denis Čamdžić	Brijesnica Velika b.b.	061-179-118
2	Apoteka "Kofarm" Brijesnica Velika, Ogranak 1 Klokotnica	mr.ph. Omerović rabija mr.ph. Batalović	JZU Dom zdravlja Klokotnica-Doboj Istok	061-738-598
3	Apoteka " La Vita" Stjepan Polje-Depo lijekova Mala Brijesnica	mr.ph. Softić Samra	Mala Brijesnica	
4	Apoteka "Hani & Emili" Klokotnica	mr.ph.Hajrija Sofić	Zanatski centar Klokotnica	
5	PZU La Vita Gračanica-Depo Apoteka Stanić Rijeka Doboj Istok	mr.ph.Mostarlić Maša	Stanić Rijeka bb Doboj Istok	
Općina Gračanica				
1	Apoteka "Arnika" Gračanica	mr.ph. Denisa Hadžagić i mr.ph.Lejla Hadžibegić	Ul. Patriotske lige b.b.	061-655-068
2	Apoteka "Mahmutovac" Gračanica	mr.ph.Škiljić Dino	Ul. Hazima Vikala br. 11	702-520
3	Apoteka " La Vita" Stjepan Polje	mr.ph.Baraković Maida	Stjepan polje b.b.	061-739-316
4	Apoteka " La Vita" Stjepan Polje-Depo lijekova Apoteka Lukavica	mr.ph.Mirha Mehmedović	Lukavica bb (zgrada Mjesne zajednice)	
5	Apoteka "Lamele" Gračanica	mr.ph.Nerminka Junuzović	Naselje Lamele, Ul. Armije BiH b.b.	061-668-126
6	Privatna apoteka "Apoteka Čerimagić" Gračanica	mr.ph.Nasiha Čerimagić	Zanatski centar "Pijaca" b.b.	706-063
7	PZU Apoteka "Pharmacon" Tuzla, Ogranak "Farmatex -2" Gračanica	mr.ph.Amela Mustačević i mr.ph.Mijatović	Tržni centar "Bingo"	061-195-214
8	Apoteka "Kofarm" Brijesnica Velika-Ogranak 2, Apoteka Doborovci	mr.ph.Dina Delić	Doborovci	
9	PZU Apoteka "FEHEMM" Gračanica	mr.ph.Almira Berbić	Ul. Mehmeda Ahmetbegovića b.b.	282-221
10	PZU Apoteke FEHEMM Gračanica Ogranak 2 Apoteka Gračanica	mr.ph.Dedić Amra	22 Divizije bb	
11	PZU Apoteka"Adonis" Lukavac-Ogranak 9 Gračanica	mr.ph.Osmić Lejla, mr.ph.Subašić Azra, mr.ph.Morankić Nermina i mr.ph. Halilković Hasan	Lipa b.b.	
12	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac, Ogranak Apoteka 3, Gračanica	mr.ph. Mujić Mirzana	Ul. Fridriha Foglara 9b	369-870
Općina Gradačac				
1	Apoteka " Floris " Gradačac	mr.ph.Maksida Hanić, mr.ph.Danijela Musić	Ul. Husein Kapetana Gradaševića b.b.	820-106
2	Apoteka "Linea" Gradačac	mr.ph.Jasna Atić, mr.ph.Sušić Ema	Ul. Josipa Šibera br. 6	061-185-310
3	Apoteka "Ena Pharm" Gradačac	mr.ph.Alić Ena	Mionica Centar bb. Gradačac	
4	Apoteka "M" Gradačac	mr.ph.Biljana Muftić i mr.ph. Huseinagić	Ul. Josipa Šibera b.b.	819-016

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
5	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br. 13, Apoteka Gradačac	mr.ph.Omerović Amra i mr.ph.Beneš Melita, mr.ph Muminović Minada, mr.ph Suljić Edina i mr.ph.Osmić Aida	Ul.Josipa Šibera 3	
6	PZU apoteka "Adonis" Lukavac -Ogranak Apoteka 11, Vučkovci	mr.ph.Ahmetović Adem	Ul.Bajramište 2	
7	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac-Ogranak Apoteka 5, Gradačac	Mirela, mr.ph. Halilković Hasan i mr.ph.Ibrić Azra	Ul. Josipa Šibera b.b.	
8	PZU Miapharm Kalesija Ogranak br.5 Gradačac	mr.ph.Ilda Djedović	Zelinja Donja bb Gradačac	
9	Apoteka "MAX-PHARM" Gradačac	mr.ph.Azra Mujić	Ul.VI.Bataljona bb	
10	Apoteka "Nova" Gradačac	mr.ph.Nurikić Dinka	Husein kapetana Gradašćevića bb	
Općina Kalesija				
1	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 1 Kalesija	mr.ph.Edina Čaušević, mr.ph.Kuranović Mirha	Ul. Senada Požegića br. 6	631-378
2	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 2 Tojšići	mr.ph.Osmančević Kenan	Centar, Tojšići	061-164-776
3	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Kalesija-Depo Memići	mr.ph.Selimović Selma	Donje Dubrave Živinice	
4	PZU Apoteka "O.S. Pharm" , Prnjavor Kalesija	mr.ph.Kuranović Mirha	Prnjavor bb	061-164-776
5	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor Kalesija, Depo Ijčkova -Apoteka	mr.ph.Mujabašić Amira	Rainci Gornji-zgrada Mjesne zajednice	
7	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 4, Gornje Dubrave	mr.ph. Smajić Selma	G.Dubrave	
8	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 5, Apoteka Kalesija	mr.ph.Jahić Maida i mr.ph. Mehić Iša	Senada Požegića 21	
9	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Depo Gornje Vukovije	mr.ph.Zulić Dženita	Masle bb.Gornje Vukovije	
10	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac-Ogranak 1 Kalesija	mr.ph.Jasmina Gradašćević-Gubaljević,	Trg šehida bb	631-342
11	PZU Apoteka "Miapharm" Kalesija vd Ahmet Avdić	mr.ph. Habibović Merhunisa	Donje Vukovije 214	035/633-855
12	PZU Apoteka "Miapharm" Ogranak 4 Međida Donja Kalesija	mr.ph.Minhada Nuhanović	Međeda Donja	
13	PZU Apoteka IBN-Sina-Ogranak 6, Apoteka Kalesija	mr.ph. Samira Brkić i mr.ph. Huremović	Senada Požegića 19	
Općina Kladanj				
1	PZU Apoteka "Muška voda" Kladanj	mr.ph.Envera Rustemović	XVI muslimanske brigade 4C	
2	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići-Ogranak 6, Kladanj	mr.ph.Zečo Senita mr.ph.Ikinić Amela	XVI muslimanske brigade 4	
3	PZU Apoteka "Biopharm"-Depo Stupari	mr. ph.Bilalić Mirsada	Ul Dubrava bb, Stupari	
Općina Lukavac				
1	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac	mr.ph.Hodžić Emina i mr.ph. Hasanhodžić Edisa	Ul. 25. novembar bb	035-555-222
2	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Depo Apoteka 2, Dobošnica	mr.ph.Morankić Kurtić Nermina	Centar bb	
3	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac -Ogranak Apoteka 8, Lukavac	mr.ph.Adela Burgić Agić, mr.ph.Osmanović Mersiha, mr.ph. Bektić Ermina, mr.ph. Huskanović Selma	Sarajevska b.b.	035-555-222
4	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 4	mr.ph.Arapčić Selma	Nikole Stjepanovića 74 Puračić	
5	Apoteka "Ajla" Poljice	mr.ph.Milada Jakupović	Poljice	540-814
6	Apoteka "Altea" Lukavac	mr.ph.Fatima Osmić i mr.ph Muminović Selma	Ul. Borisa Kidriča br. 2	553-620
7	Apoteka "Iris" Lukavac	mr.ph.Maida Bajrić i mr.ph.Azra Mujić	Ul.Branilaca Bosne bb.	553-463

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
8	Apoteka "Iris-Farm " Lukavac	mr.ph.Dušanka Fatušić i mr.ph.Agić Mirela	Ul. Đure Salaja br. 4	553-524
9	PZU Apoteka "Pharmacon" Tuzla, Ogranak "Farmatex III" Lukavac	mr.ph.Ejubović Selma	Tržni centar "Bingo"	362-220
10	PZU Apoteka "Ib Sina" Tuzla, Ogranak br. 11 Apoteka Lukavac	mr.ph.Muratović Melisa i mr.ph. Hamid	Ul. Kulina bana 8	281-215
11	PZU Apoteka "Ib Sina" Tuzla, Ogranak br.19 Apoteka Lukavac	mr.ph.Hodžić Dženana i mr.ph.Grbić M	Ul.25. Novembar bb	
12	PZU Apoteka IBN-Sina-Ogranak 7, Apoteka Puračić	mr.ph. Alma Mahovkić i mr.ph. Hodžić	Školska bb, Puračić	
13	PZU Miapharm Kalesija Ogranak 7 Prokosovići	mr.ph Puškar Naida	Prokosovići bb	
14	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 10	mr.ph. Mujkanović Enco	Devetak bb Lukavac	
15	PZU Tigris Farm Lukavac	mr.ph.Ejubović Selma i mr.ph.Osmić A	Kulina bana bb	
Općina Sapna				
1	PZU Apoteka "Miapharm", Donje Vukovije-Apoteka "Miapharm 2"	mr.ph. Bukvar Amra	206.Viteške brigade bb Sapna	
2	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna - Depo lijekova Apoteka Vitinica Sapna	mr.ph. Bečić Amela	Vitinica Sapna	
3	PZU Apoteka Dur-farm Sapna	mr. ph.Indira Durić i mr.ph. Bečić Mirela	Žrtava genocida u Srebrenici bb	061/179-055,598-410
Općina Srebrenik				
1	Apoteka "Amara" Srebrenik	mr.ph.Hidajeta Ibrić	Ul. Alije izetbegovića b.b.	644-205
2	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br.14 Apoteka Srebrenik	mr.ph.Sedat Sejrani, mr.ph.Kavazović Elbina,mr.ph Atilić Omerović Meliha,mr.ph.Delić Almedina, mr.ph Šabović Sabina	Ul. Zlatnih ljjjana b.b., ZTC-II	551-140
3	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 5, Srebrenik	mr.ph. Mešković Sadina i mr.ph.Alma Mušanović	1 marta bb	
4	Apoteka Mutapčić Srebrenik	mr.ph.Mutapčić Lejla	Tuzlanskog odreda bb TC Bingo	
5	Apoteka "Lejla " Tinja-Srebrenik	mr.ph. Lejla Mulalić-Kikanović	Tinja Donja b.b.	
6	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Depo lijekova Apoteka Duboki Potok	mr.ph. Alisa Emkić	Duboki Potok bb	
7	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Ogranak 3, Srebrenik	mr.ph.Leila Bašić	Ul.1.mart 20	
8	PZU Apoteka"Adonis" Lukavac-Ogranak 7,Srebrenik	mr.ph.Hogić Suada,mr.ph Hodžić Selma,mr.ph Kovačević Maida i mr.ph. Atić Amra	Zlatnih Ljiljana b.b.	
9	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Depo lijekova Špionica	mr.ph. Dika Šehović	Špionica, Centar	
Općina Teočak				
1	PZU Apteka "O.S.Pharm" Kalesija-Ogranak 7-Teočak	mr.ph. Skokić Senada	Centar Teočak	
2	PZU Apoteke"FEHEMM" Gračanica Ogranak broj 10	mr.ph.Bajić Nermina	Stari Teočak bb.	
3	PZU Apoteka "Ibn- Sina" Tuzla, Ogranak br. 4 Teočak	Mujaknović Samra	Dom zdravlja	
Općina Tuzla				
1	Apoteka "Green" Tuzla	mr.ph. Jasmina Ćorić	Ul. Rudarska br. 33	210-857
2	Apoteka "Tabašnice " Tuzla	mr. ph. Emina Beširević	Ul. Tabašnice br. 21	221-926
3	Apoteka "Anea" Tuzla	mr.ph.Azra Ćosić	Ul. Armije BiH br. 474	267-462
4	PZU Ibn Sina Ogranak br.17 Tuzla	mr.ph.Šadić Senka i mr.ph.Sarić Sedina	Stupine B 9	250-376
5	Apoteka "Higija" Tuzla	mr.ph.Mirsada Bejtić	Ul. Albina Herljevića br. 23	061-133-682
6	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna, Ogranak 1 Tuzča	Azra	Ul. Maršala Tita br. 54	247-581
7	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna, Ogranak 2, Apoteka "Durić" Tuzla	mr.phOsmić Azra, mr.ph.Zahirović Izeta i mr.ph.Halilović Azra	UL.Branilaca Bosne br.11	061-664-921

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
8	PZU Apoteka "Eurofarm Centar" Ilidža, PJ 3 Tuzla	mr.ph.Tulumović Amna	Ul. II Korpusa Armije BiH b.b., Merkator	301-740,264-672
9	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice, Ogranak Apoteka "Omega" Tuzla	mr.ph.Dženita Tanović mr.ph.Džana Tučić	Ul. Univerzitetska b.b.	061-150-666
10	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice, Ogranak Apoteka "Gradina" Tuzla	mr.ph.Gojačić Velida i mr.ph.Šehić Alma	M.Tita b.b. Tuzla	061-150-666
11	PZU Apoteka "Tigris-Farm" Lukavac Ogranak br.1 Tuzla	mr.ph.Livadić Senad i mr.ph.Huremović	Ul. Rose Hadživuković br. 1	
12	PZU Apoteka "Medikament " Lukavac, Ogranak "Haris" Tuzla	mr.ph. Goran Stamenković	Ul. Albina Herljevića br. 6	280-532
13	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 1, Slatina Tuzla	mr.ph.Melisa Arapčić mr.ph Sakić Lejla mr.ph.Imamović Jasminka	Ul. Albina Herljevića br. 4	250-078
14	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla	mr.ph.Anedo Cipurković, mr.ph.Amela Suljagić Gazibegović	I Tuzlanske brigade 5	280-645
15	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 3, Tuzla	mr.ph.Hasanović Amel i mr.ph. Delić Nina	Maka Dizdara 22	280-645
16	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 8, Tuzla	mr.ph.Meliha Arapčić mr.ph.Elma Suljendić	Ul Ismeta Mujezinovića 29-Sjenjak	
17	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br.10.Tuzla Stupine	mr.ph.Mehanović Dijana i mr.ph.Purić Ibrišimović Medina	Stupine	
18	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 9, Irac	mr.ph.Maida Sejdinović i mr.ph.Rizvić Eldina	Rudarska 55, Irac	
19	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla	mr.ph. Alma Trumić	Kiseljak b.b.	263-436
20	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla, Ogranak Ap. "Eurofarm-Edal1"	mr.ph. Kikanović Irma	Ul. Armije BiH br. 17	235-416,274-560
21	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla, Ogranak Ap. "Eurofarm-Edal 2"	mr.ph. Huskić Emina i mr.ph.Suljić Emina	Ul. 15. maja, TZC "Sjenjak"	263-436
22	Stupine" Tuzla	mr.ph. Alić Majda	Stupine B-1	263-436
23	Apoteka "Pharmacom" Tuzla	mr.ph.Delibegović Nadina	Ul. Aleja Bosanskih vladara br. 33	319-860
24	Apoteka "Lijek" Tuzla	mr.ph.Hadžimehmedović Mirela	Ul. Husinskih rudara br. 110	061-298-286
25	Apoteka "Strari grad " Tuzla	mr.ph. Edina Čačković i mr.ph.Maja Mišić	Ul. Turalibegova br. 41	255-434
26	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla Ogranak br.15 Tuzla	mr.ph.Grbešić Sabina,mr.ph.Halilović Dina,mr.ph.Sejdinović Maida	Ul. Albina Herljevića br. 8	281-179
27	PZU Apoteke FEHEMM Gračanica Ogranak 1 Apoteka MS Tuzla	mr.ph.Mešić Tea i mr.ph.Monika Rustemović	Ul. Muharema Fizovića br. 1	253-117
28	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla Ogranak 10 Apoteka Stupine	mr. ph. Purić Ibrišimović Medina	Stupine B2	551-148
29	PZU Apoteka "Alma" Tuzla	mr.ph. Lukić Jasmina mr.ph.Nadira Mustafić	Ul. Turalibegova 48	321-230? Preselili se
30	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Ogranak 3 Apoteka Tuzla	mr.ph. Fejzić Mirela	Stara solana 2 Simin Han	061-213-849
31	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Ogranak 9 "Miladije" Tuzla	mr.ph.Admir Tulić	Ul.Mitra Trifunovića Uče do br. 160 Miladije	
32	PZU Apoteka "O.S.Pharm", Kalesija-Ogranak 8"Solina" Tuzla	mr.ph.Halilčević Emira i mr.ph.Bilalić N	Solina Tuzla	
33	PZU Apoteka "O.S. Pharm" , Prnjavor Kalesija-Ogranak 6 Slavinovići	mr. ph.Mehmedović Edina i mr.ph.Bilalić Mirsada	Ušće C 10 Slavinovići	
34	Apoteka "Bulevar" Tuzla	mr.ph. Pečet Mara	Maršala Tita 169	061-728-995
35	"Apoteka Pašević" Tuzla	mr.ph. Mejrema Pašević	Reis Mehmeda ef.Azabagića 1	294-469
36	"Apoteka Pašević" Tuzla-Ogranak 1-Apoteka Sjenjak	mr.ph. Porobić Selma i mr.ph.Hadžimul	Ismeta Mujezinovića 33	
37	"Apoteka Pašević" Tuzla-Ogranak 2-Apoteka Luke	mr.ph.Vesna Hasić, mr.ph. Adem Ahmetović	Franje Markovića 1	

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
38	Apoteka "Solana" Tuzla	mr.ph.Enisa Osmanović i mr.ph.Hadžial	Admira Dedića 2	
39	Apoteka "Amica" Ljubače Tuzla	mr.ph.Mirza Salčinović	Ljubače do br.131	
40	PZU Apoteka "Pharmacom"-Ogranak "Farmatex 1"	mr.ph.Jurić Magdalena	Tržni centar "Slatina"	
41	Apoteka "Adonis", Lukavac-Ogranak 6 Tuzla	Grabić Selma	Albina Herljevića	
42	PZU Apoteka "O.S.Pharm", Prnjavor Kalesija-Depo lijekova "Mramor"	mr.ph.Lejla Klopić	Mramor bb	
43	Apoteka "Bukinje"	mr.ph.Krvavac Hema i mr.ph. Mandžić Aldina	Miloša Popovića Đurina 190	
44	PZU Apoteka "Medex-Pharm"Banovići-Ogranak 8-Slavinovići, Tuzla	mr.ph.Emina Fatić i mr.ph.Ibrišević H Amra	Žarka Vukovića 1	
45	PZU Apoteka "Medex-Pharm"Banovići-Ogranak 7-Stupine B7/6, Tuzla	mr.ph.Azra Osmić i mr.ph.Ibrišević H Amra	Maka Dizdara	
46	PZU Apoteka "Medex-Pharm"Banovići-Ogranak 9 Ši Selo Tuzla	mr.ph. Jogunčić Monika	Ul.Nesiba Malkića br.9 Ši Selo Tuzla	
47	Apoteka E-apoteke Tuzla	mr.ph Muratović Suada	Maršala Tita 62	
48	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići-Ogranak 4-Irac, Tuzla	mr.ph.Zorana Morankić	Rudarska 71	
49	Apoteka Viva-Pharm	mr.ph. Veladžić Edina	Zlokovac-Ši elo lamela A, A2	061-678-616
50	Apoteka "Mediflor" Živinice Depo Dokanj	mr.ph.Sadžak Džana	Dokanj br.111 Tuzla	
51	PZU Miapharm Kalesija Ogranak br.6 Tuzla	mr.ph.Beširević Emina	Tabašnice br.21	
52	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna-Depo Dobrinja bb Tuzla	mr.ph. Nataša Fišeković	Dobrinja bb Tuzla	
53	Apoteka "STADION" Tuzla	mr.ph.Pašić-Kuldija Zinaida	SPO Stadion Tuzla	
54	Apoteka Ar-Farm Tuzla	mr.ph.Kulanić Amela	Ul. Osmana Vilovića 12	
55	Apoteka Guber Tuzla	mr.ph Hadžić Alma	Pasci Gornji Ul.Šehidska br.60	
Općina Živinice				
1	Apoteka "8. mart " Živinice	mr.ph.Senada Muhić i mr.ph.Almedina	Ul. Alije Izetbegovića br. 18	061-731-392
2	PZU Apoteka "Biopharm" Živinice	mr.ph.Dražena Tadić mr.ph.Kadrić Mir	Ul. Oslobođenja b.b.	061-159-453
3	PZU Apoteka"Biopharm" Živinice-Depo Tupkovići	mr.ph.Mujčinović Selma	Tupkovići b.b.	
4	PZU Apoteka"Biopharm" Živinice-Ogranak Ciljuge	mr.ph.Nurkić Alma	Toplička broj 140	
5	PZU Apoteka "Biopharm" Živinice-Depo Gornje Živinice	mr.ph. Arnaut Dženana	Gornje Živinice	
6	Apoteka "Zdravlje" Živinice	mr.ph.Semka Alibegović-Nišić	Ul. Oslobođenja br.23	747-250
7	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br. 12, Apoteka Živinice	mr.ph.Adisa Hadžić i mr.ph.Jahić Alma	Ul. Alije Izetbegovića br. 19	773-121
8	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice	mr.ph.Jasmina Hadžić	Ul. Alije Izetbegovića br. 84, PC "Bezistan"	061-191-401
9	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla Ogranak Donja Višća bb Živinice	mr.ph. Dropić Suada	Donja Višća bb Živinice	
10	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 2, Živinice	mr.ph.Hadžić Adisa	Alije Izetbegovića 10	772-623
11	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 4 Živinice	mr.ph.Edina Čaušević	Gornje Dubrave bb	630-854
12	PZU "Pharmacom" Tuzla-Ogranaka "Đurdevik"	mr.ph. Isić Almasa	Đurdevik, Centar	
13	PZU OS Pharm Kalesija-Ogranak 10. Živinice	mr.ph.Selma Đug	Pašage Gogića 36	234-024
14	PZU Apoteka "Medex-pharm" Depo lijekova Apoteka Šerići	mr.ph.Sedina Mujezinović	Tržni centar bb	
15	PZU Apoteka "Pharmacon" Tuzla, Ogranak "Farmatex " Živinice	mr.ph.Delibegović Nadina	Prva ulica 218	
16	PZU Apoteka "Đulović " Živinice	mr.ph.Anela Đulović i mr.ph. Agić Jasna	Alije Izetbegovića 4	
17	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Depo lijekova Apoteka Donja Lu	mr.ph.Lejla Klopić	Zanatski centar, Donja Lukavica bb	
18	PZU Apoteka "Anabolica"	mr.ph.Meliha Atlić Omerović	Oslobođenja 18	
19	Apoteka ĐULOVIĆ -Company Živinice Suha bb	mr.ph. Begić Arnela	Suha bb Živinice	

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon
20	Apoteka "Herba" Živinice	mr.ph.Muminović Amina	Stari Đurđevik br.13	
21	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br.16, Apoteka Živinice	mr.ph.Mujagić Saliha, mr.ph. Amela Čosić, mr.ph. Darija Mehić, mr.ph. Šaha Sakić	Ul. Alije Izetbegovića bb.(DZ Živinice)	
22	Apoteka "NEOFARM" Živinice	mr.ph. Šehić Sanita	Podgajevi bb	
23	Apoteka "MEDICA" Priluk Živinice	mr.ph.Aida Kuralić, mr.ph Kamberović Majda	Priluk bb	
24	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna - Depo lijekova Apoteka Gračanica (selo)	mr.ph Izeta Zahirović	Gračanica Selo	

Redni broj	Djelatnost	ORDINACIJA	PROCJENA	
			LJEKARA	MEDICINSKIH TEHNIČARA
1	PZU Apoteke	109	109	109
3	Stomatološka ordinacije	49	49	49
4	Ginekološke ordinacije	23	23	23
5	Internističke ordinacije	11	11	11
6	Oftalmološke ordinacije	4	5	5
7	Ordinacije dermatovenerologije	2	4	2
8	Ordinacije fizikalne medicine	1	1	1
9	Ordinacije hirurgije	2	2	2
10	Ordinacije medicine rada	4	4	4
11	Ordinacije neuropsihijatrije	2	2	2
12	Ordinacije opće medicine	5	5	5
13	Ordinacije ORL	2	2	2
14	Ordinacije pedijatrije	2	2	2
15	Pneumoftziološke ordinacije	1	1	1
16	Psihologija	1	1	1
17	Porodična medicina	2	2	2
18	Poliklinike	5	20	24
19	Bolnice	1	24	84
	UKUPNO	226	267	329

Radnici zaposleni u privatnom sektoru u velikom broju rade i u javnom sektoru, a privatno rade izvan radnog vremena.